Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység (509)

A vadgazdálkodási tájegység tervének elkészítéséhez felhasznált vadgazdálkodási alapadatok, az azokat bemutató grafikonok és térképek, valamint azok szöveges értékelése egységes szerkezetben.

Vadgazdálkodási tájegységi terv tartalomjegyzék

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

- A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása
- A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői
- A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

- A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- Az őz állománya, hasznosítása és minősége
- A muflon állománya, hasznosítása és minősége
- A vaddisznó állománya és hasznosítása
- A mezei nyúl állománya és hasznosítása
- A fácán állománya és hasznosítása
- A hasznos apróvad hasznosítása
- Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

3.1. Nagyvadgazdálkodás

- A gímszarvas gazdálkodás alapvonalai
- A dámszarvas gazdálkodás alapvonalai
- Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A muflongazdálkodás alapvonalai
- A vaddisznó gazdálkodás alapvonalai

3.2. Apróvadgazdálkodás

- A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
- A fácángazdálkodás alapvonalai
- A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
- A ragadozó-gazdálkodás alapvonalai

4. Mellékletek

- A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe
- A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke
- A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján
- A különleges rendeltetésű vadászterületek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között
- A vadaskertek vadgazdálkodási tájegységek közötti megoszlása
- A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei
- Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

	VGTE kódszáma:	**509**
	VGTE neve:	**Bakonyalja-komáromi**

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása

A Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység túlnyomó része Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom megyében helyezkedik el. Területének mintegy 91%-a vadgazdálkodásra alkalmas. A tájegység területének 70.4%-át borítják szántó és gyepterületek, az erdő aránya 17.9%. Döntően nagyvadas és helyenként vegyesvadas vadgazdálkodási tájegység. Jellegét meghatározzák az középhegységi és kisalföldi ökológiai adottságok és az vadállományok ennek tulajdonítható jellemzői.

A vadgazdálkodási tájegység megyék közötti megoszlása:

- Győr-Moson-Sopron: **107,448 ha** (58.1%)
- Komárom-Esztergom: **73,596 ha** (39.8%)
- Veszprém: **3,949 ha** (2.1%)

A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői

A művelési ágak megoszlása a Corine Landcover adatbázis alapján (ha)

erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összesen
33,159	122,949	7,319	2,149	445	2,849	16,124	184,995
17.9%	66.5%	4.0%	1.2%	0.2%	1.5%	8.7%	100.0%

Nagyvadas és vegyesvadas vadgazdálkodási tájegység, amely az őz terítékétől eltekintve minden nagyvad esetében az átlagos szint körüli mutatókkal rendelkezik. A tájegységben a térített mezőgazdasági károk az utóbbi években emelkedtek, ezért is szükséges a csülkösvad állományok csökkentése, amely a mező- és erdőgazdálkodás érdekeivel és tűrőképességével összhangban álló gazdálkodást eredményez.

A mezőgazdasági területek jellemzője az intenzív, nagy táblákon folyó növény-

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői	
	termesztés. A modern gépesítés és vegyszerhasználat következtében a mezei nyúl és a fácán számára álló feltételek folyamatosan romlottak. Az apróvad az elmúlt évtizedekben jelentős részben elvesztette gazdálkodási jelentőségét. Ez a nagyvad túlsúlyával, illetve a közepes méretű ragadozók állományainak jelentős elszaporodásával magyarázható.
	A vadgazdálkodási tájegységben elhelyezkedő erdőterület nagysága és fafajok és korosztályok szerinti megoszlását a mellékelt táblázat és térkép mutatja.
	A vadgazdálkodási tájegységben térített mezőgazdasági és erdei kár alakulása a megelőző időszakban (1998-2014) • A térített mezőgazdasági vadkár nagysága a vadgazdálkodási tájegységben a tájegységek rangsora alapján átlag feletti. Az 1998-2014 közötti időszakban a folyóértéken tekintett károk időközi ingadozással növekedtek, 8-10.5 millió Ft-ról 39.5-40.5 millió Ft-ra. • A térített erdei károk nagysága szintén átlag feletti, 2002-es és 2012-es kiugró értékekkel (8.1 és 9.6 millió Ft) összességében csökkenő trendet mutat (0.5-5.5 millió Ft → 1.5-3 millió Ft).
	A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése
	A vadgazdálkodási tájegység Nemzeti Park Igazgatóságok (NPI) közötti megoszlása: • Balaton-felvidéki NPI: **13,609 ha** (7.4%) • Duna-Ipoly NPI: **73,141 ha** (39.5%) • Fertő-Hanság NPI: **98,218 ha** (53.1%) A vadgazdálkodási tájegység nemzeti parki igazgatóságok közötti megoszlását és a vadgazdálkodási tájegységben található Natura 2000 területeket a csatolt táblázatok sorolják fel és térképek mutatják.
	A vadgazdálkodási tájegységben található Ramsari vizes élőhelyek területe és a tájegység részesedése az adott élőhelyből: • Tatai tavak Ramsari Terület: **1,352 ha** (71.3%)

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

509 - Bakonyalja-Komáromi tájegység

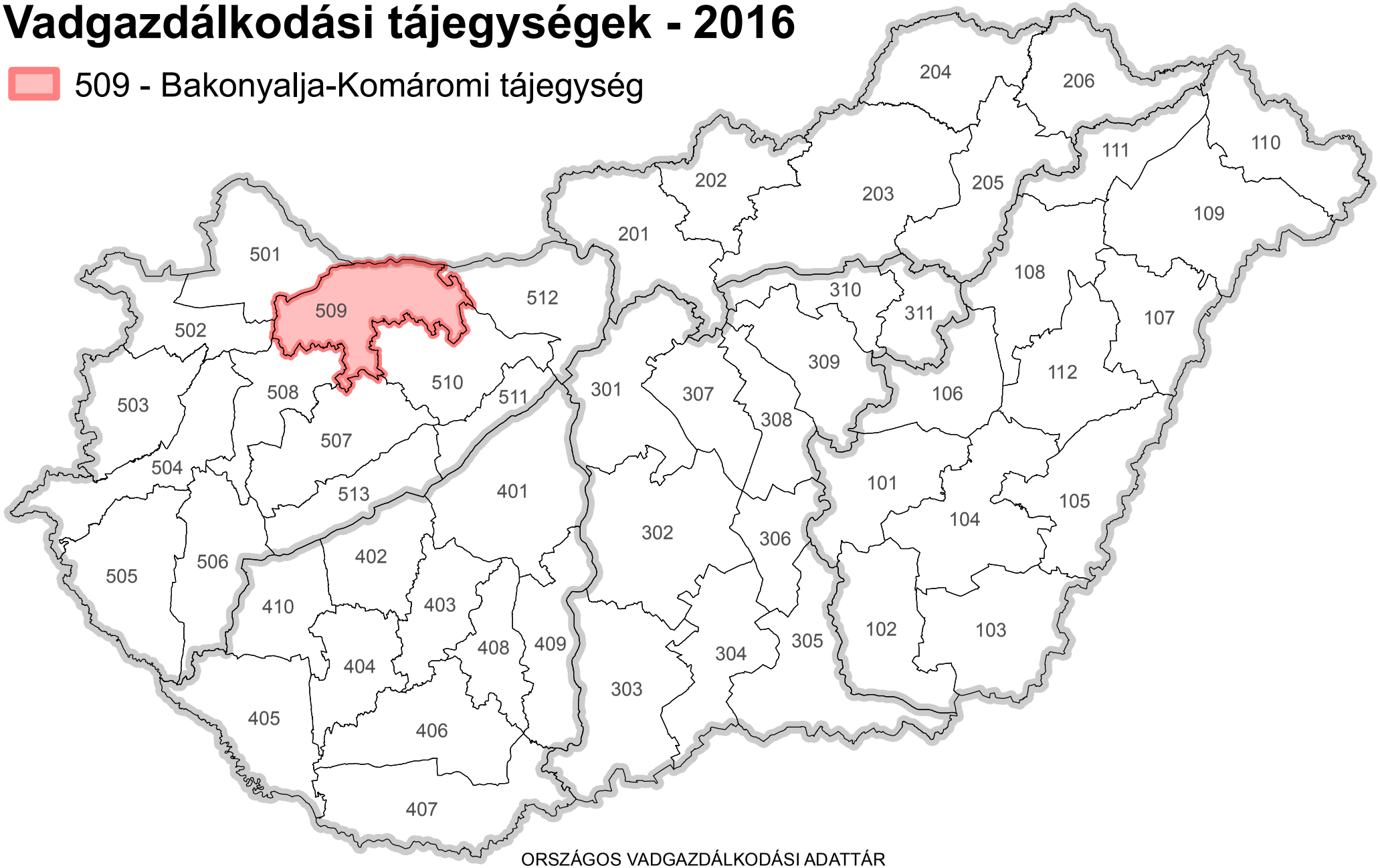

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.05.12.

Az 509. számú vadgazdálkodási tájegység felszínborítása

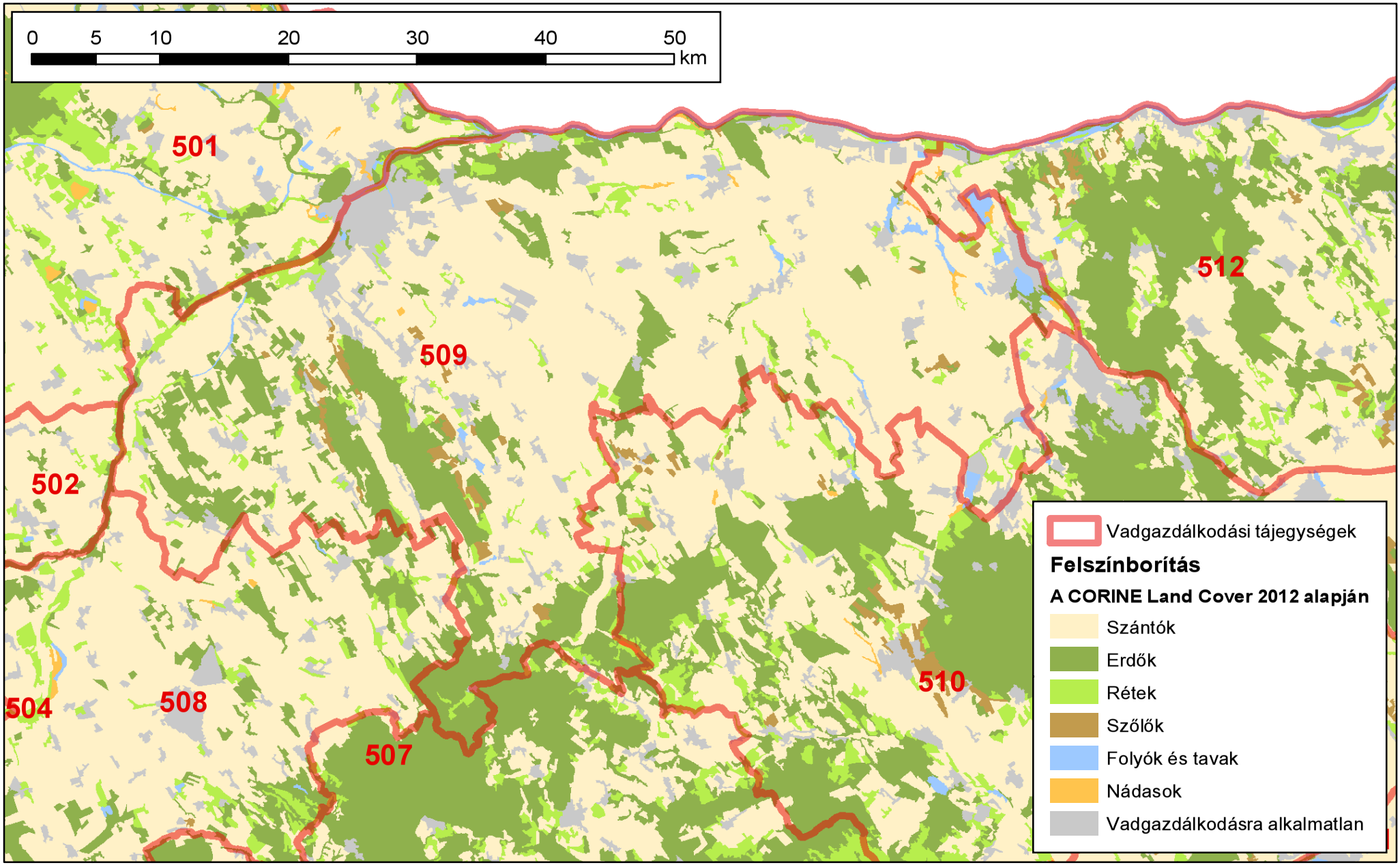

Készült: 2016.06.09.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Az erdő- és vadgazdálkodás összehangolásának alapelvei

V. 6. Fenntartható vadgazdálkodás[1]

Az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás harmonizálásának problémái évszázados múltra tekintenek vissza. A problémák zömét a magas vadlétszámból következő vadkár és annak kezelése okozza. Alapvető célja a két rokon ágazatnak a gazdaságos működés. Ehhez elengedhetetlen a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás harmonizációja, melyet komoly szakmai viták öveznek, azonban a tudatos, olykor kapcsolt gazdálkodási modell körültekintő, átgondolt munkával kidolgozható. Az elmúlt 60 év európai és a magyar statisztikai adatait vizsgálva kapcsolatot lehet felfedezni az erdőterület és a nagyvadállomány növekedése között. A nagyvadállomány 1960 óta, - mintegy évtizedes késéssel - erőteljes növekedéssel reagált itthon és külföldön egyaránt az erdőterület folyamatos növekedésére. Természetesen a nagyvadlétszám növekedésében más tényezők is közrejátszanak, mint a mezőgazdasági élőhely szerkezeti átalakulása.
A vad az erdei életközösség elvitathatatlan része. Az erdei életközösség védelme érdekében ugyanakkor az élőhely tűréshatárán túli vadsűrűséget szabályozni szükséges.. Az élőhely forráskészletét meghaladó sűrűségű nagyvadállomány káros hatása elleni fellépés elsősorban a vadászati szakterület feladata, amit a vadászati igazgatásnak, a gazdasági szereplőknek és a vadászati érdekképviseletnek közösen kell megalapozni.

V. 6.1. Általános célok

1. A nagyvadlétszám nemkívánatos további növekedésének megállítása, illetve a létszám csökkentése valamennyi nagyvadfajunk esetében elérendő cél, a vadállomány genetikai változatosságának és élőhelyének megóvása mellett. A hazai nagyvadállomány csökkentése a nőivarú egyedek fokozott állományhasznosítása útján vezethet a megoldáshoz, azaz a környezetével egyensúlyi helyzetben lévő nagyvad egyedsűrűség eléréséhez. Ebben a feladatban az ország erdőterületének felén, mintegy 1 millió hektár erdőterületen gazdálkodó állami erdőgazdasági társaságok lehetnek a kezdeményezők, ahol a szakmai hozzáértés és szakszemélyzet rendelkezésre áll.

2. Az erdőművelési és vadkár megelőzési gyakorlat (pl. az erdőfelújítást védő kerítések alkalmazása és időben történő lebontása) felülvizsgálata szükséges.

V. 6.2. Stratégiai célok

Az állománykezelési probléma fokozottan jelentkezik. Stratégiai célként fogalmazható meg a hazai nagyvadállomány hasznosításnak további fokozása.
A nagyvad állomány európai szinten tapasztalható dinamikus szaporodása Magyaror-

1 FM EVF 2016. **Nemzeti erdőstratégia 2016-2030**. Földművelésügyi Minisztérium, Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály, Budapest (36-38. oldal)

szágon is jelentős problémákat okoz. Ennek megoldásához egy olyan mechanizmusra lenne szükség, amely a vadállomány erdőkre és más természeti területekre gyakorolt hatását előre meghatározott keretek között lenne képes tartani. A nagyvad állomány létszámának csökkentése rövidtávon növelheti a vadgazdálkodási ágazat bevételeit és hozzáadott értékét, emellett pedig rövid és hosszú távon is növelné az erdőgazdálkodás hozzáadott érétkét a vadkárok és a vadkár elleni védekezésre fordított költségek csökkenésén keresztül.

V. 6.3. Javaslatok a stratégiai célok megvalósításához

a) Az új vadgazdálkodási törvény más aspektusba helyezi a vadkár kezelését, éppen ezért megjelennek a jogszabályban olyan új elemek, amelyek rögzítik a vadkár problémák kezelését a megelőzéstől a kifizetésig. A törvény hatályba léptetését követően ki kell dolgozni a vadkár kezelésének és becslésének protokollját, mely egységes szemszögből közelíti meg a kérdést. Figyelembe véve a folyamatos erdőborítottsági gyakorlatot és a 2050-ig terjedő erdőtelepítési programot is, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a nagyvad további térhódítása várható, mivel újabb források (élőhely, táplálék) jelennek meg számára még az alacsonyabb erdősültségűalföldi megyékben is. Ez újabb konfliktushelyzetet teremthet az erdei vadkárok területén, mivel bizonyos vadfajok (pl. szarvas) plasztikusan alkalmazkodik a környezete táplálékkínálatához.

b) Az állományhasznosítási terveknél a pontos módszertan az európai összehasonlításban is alapos Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszeren belül kaphatna helyet az átfogó, mintapontokon alapuló erdővédelmi hálózathoz kapcsolódva, melynél az évente végzett felvételekkel értékelik az erdő állapotát, illetve annak változását, felhívva a figyelmet az esetlegesen kedvezőtlen tendenciákra.

c) Az állományhasznosítás jelen mértékét feltétlen növelni kell, annak érdekében, hogy a későbbi konfliktusok kezelhetővé váljanak. Ha szükséges hatósági eszközökkel kell a nagyobb állományhasznosítást a vadászatra jogosultaktól kikényszeríteni és annak megvalósulását ellenőrizni. Ennek megoldására tesz az utóbbi tíz évben kísérletet a nagyvad lelövési kvóták megyei vadászati hatósági megállapítása, amelynek eredményeképpen az országos nagyvadállomány hasznosítás 15 év alatt megduplázódott, 150 ezerről 300 ezer fölé emelkedett.

d) Ösztönözni kell a hazai vadhúsfogyasztást és támogatni kell a belföldi vadhús értékesítést. A megnövelt vadhús kereslet pozitív ösztönző hatással lehet a vadgazdákra állományaik hasznosítása terén. A folyamatos vadhús kereslet a lőtt-vad kínálat növelését ösztönzi.

e) Elő kell segíteni a hazai vadállomány genetikai állományának és élőhelyének megóvását.

509 vadgazdálkodási tájegység fafaj és korosztály szerinti viszonyai

Fafaj neve	Korsztályok															Összes
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141-	
Kocsányos tölgy	27.8	243.7	236.4	77.5	90.9	190.2	186.0	63.4	125.8	52.7	40.5	17.1	10.5	0.4	5.5	**1,368.3**
Szlavon tölgy								8.3		0.5		0.8				**9.5**
Kocsánytalan tölgy	8.0	42.3	9.5	2.7	3.6	15.5	17.8	32.3	25.7	8.7	14.5	6.9	6.5	0.6	0.9	**195.3**
Molyhos tölgy	0.0	0.0			1.0	2.9		1.3	1.5	2.8	4.9	0.8	1.1		5.2	**21.6**
Vörös tölgy	1.5	22.3	3.2	2.3	20.1	20.6	4.0									**74.0**
Csertölgy	197.9	625.2	412.5	338.4	267.0	350.4	333.2	477.2	451.6	238.9	182.2	88.6	25.2	1.8	6.9	**3,997.0**
Bükk	4.3	65.6	33.0	2.1	1.7	11.1	30.1	61.9	38.8	48.3	70.8	94.8	53.0	4.0	12.3	**531.7**
Gyertyán	2.6	35.6	43.3	51.6	37.0	53.2	52.4	63.6	37.9	26.1	7.9	3.2	0.8			**415.0**
Akác	1,413.6	4,371.0	4,391.1	2,797.7	900.9	403.3	219.0	41.4	7.5	0.3						**14,545.8**
Nyírségi akác				1.9												**1.9**
Hegyi juhar	5.3	21.1	14.8	6.8	3.9	21.2	11.0	1.5	1.3				0.0	0.0	1.3	**88.2**
Korai juhar	2.8	1.8	5.0	1.5	8.0	17.3	3.0	1.7	0.3	1.3			0.6	0.1	0.2	**43.6**
Mezei juhar	7.1	6.7	21.2	21.0	17.6	8.3	8.7	4.1	7.0	3.3	1.0	0.6	0.1			**106.6**
Zöld juhar	0.1	3.5	17.2	21.7	6.6	6.9	2.7	5.6	0.2							**64.4**
Ezüst juhar		0.5	1.0	0.8	1.7											**4.0**
Tatár (feketegyűrű) juhar			0.8													**0.8**
Hegyi szil	0.1	0.2					0.1									**0.4**
Mezei szil	2.5	3.7	3.3	2.1	10.1	5.9	1.3	0.6								**29.3**
Vénic szil			0.7	2.0	0.8	2.2	0.5	1.2								**7.3**
Turkesztáni szil	0.8	5.2	2.7													**8.7**
Magas kőris	10.8	103.7	47.3	25.9	27.7	38.6	19.2	17.0	8.0	4.4	1.2	1.3	0.0		1.1	**306.1**
Magyar kőris				1.4												**1.4**
Amerikai (vörös) kőris	0.7	1.6	16.4	14.9	3.6	9.7	1.2	3.9	2.2							**54.1**
Virágos kőris	0.8	1.8	2.1	4.5	4.4	8.9	1.5	5.5	6.2	10.4	3.5	0.4				**50.0**
Fekete dió	7.2	76.8	60.6	2.3	1.7	5.0	2.6	0.7								**156.9**
Közönséges dió	8.7	13.4	11.8	16.0	3.4	1.6										**55.0**
Madárcseresznye	1.3	2.4	0.2		0.5	2.5	0.3	2.6	0.6	0.0	0.4					**10.7**
Sajmeggy		0.3	1.0		0.2											**1.4**
Zselnicemeggy				2.4	1.8	0.7										**4.9**
Kései meggy			0.5													**0.5**
Vadkörte	0.4	0.3														**0.7**
Fehér eperfa	0.2		0.7	1.2	2.1	1.0	1.0									**6.2**
Szelídgesztenye	0.1	0.2														**0.3**
Juharlevelű platán			0.2		0.8											**1.0**
Nyugati ostorfa		4.2	12.8	13.1	24.4	11.6	15.4	5.2					0.1			**86.8**
Lepényfa	0.4	1.7	2.7	1.4	1.0	4.5	4.1									**15.7**
Japán akác				1.0		0.6	0.7									**2.3**
Ezüstfa		13.1	7.7	8.0	0.9	1.5										**31.2**
Narancseper					0.2											**0.2**
Fel nem sorolt egyéb kemény lombos fafaj	0.3	2.6	3.7	2.2	1.0	1.9	3.9	2.4								**18.0**
Korai nyár			11.0	20.1	40.8	74.8	8.6									**155.2**
Kései nyár			1.3		1.6	0.4	0.6									**3.9**
Óriás nyár		5.4	13.9	94.8	100.0	57.2	4.5									**275.9**
Olasz nyár	1.4	5.7	96.3	163.9	19.9	4.7										**291.9**
Francia nyár		4.2														**4.2**
Sárvári nyár		1.2														**1.2**
Koltay (H-528-8) nyár	6.0															**6.0**
Pannónia (H-490/3) nyár	89.9	306.7	141.8	4.8												**543.3**
OP-229 nyár (Agathe-F)		0.7	30.1	14.1												**44.9**
I-154 nyár			0.5													**0.5**
I-273 nyár				0.2												**0.2**
Tripló nyár	0.7															**0.7**
Kopecky (H-490/4) nyár	9.4	2.5	19.1													**31.1**
I 58/57 nyár	0.2	0.3	15.3	12.5												**28.3**
Fehér nyár	42.6	1.8	9.9	0.1	0.1											**54.5**
Szürke nyár	163.4	105.5	117.4	89.3	45.3	72.7	19.4	15.9	0.8							**629.8**
Rezgő nyár		0.1	2.0	0.6	0.4	0.0	0.3	0.4								**3.8**
Fekete nyár	10.5	20.0	8.8	4.0	5.3	6.7	10.4	3.7	5.8							**75.2**
Jegenyenyár					0.9											**0.9**
Egyéb nemes nyár	0.1	20.6	54.0	24.2	2.4	5.7										**107.0**
Bédai egyenes fűz			6.4		1.4	4.2	2.7									**14.7**
Fehér fűz	2.8	1.9	50.7	53.0	45.5	37.6	12.3	11.1	4.8				0.0			**219.7**
Szomorú fűz			0.3													**0.3**
Kecskefűz				2.1												**2.1**
Mézgás éger	13.2	51.8	32.4	65.4	47.0	76.5	12.9	19.9	5.7	1.3	0.2			0.1		**326.3**
Kislevelű hárs	6.3	20.2	18.5	56.7	13.2	48.8	14.3	27.5	5.6	3.1	0.6	1.0	0.2	0.2		**216.2**
Nagylevelű hárs		0.1			0.7							0.3			1.3	**2.3**
Közönséges nyír	0.2	2.0	10.3	7.0	9.1	8.2	0.5	0.2	0.5		0.0					**38.1**
Vadgesztenye			0.2				0.2			0.5	0.1		0.2			**1.1**
Bálványfa	0.1	8.8	24.9	16.0	6.3	2.9	0.3	0.2								**59.6**
Fel nem sorolt egyéb lágy lombos fafaj			5.1			0.3										**5.3**
Erdeifenyő	20.7	163.7	311.9	688.2	860.1	679.4	384.5	149.5	122.8	49.7	28.5	45.3	31.8		3.5	**3,539.7**
Símafenyő							0.8									**0.8**
Feketefenyő	3.7	79.2	180.5	76.5	77.3	359.5	302.2	109.4	35.4	8.7	5.1	0.3	0.2			**1,238.0**
Lucfenyő		1.0	7.1	4.7	1.4	2.0	0.3	0.3								**16.8**
Vörösfenyő és egyéb Larix fajok		0.4	6.3	0.4		7.9	0.0		0.2				1.0			**16.1**
Zöld duglászfenyő			0.1				0.2	0.5								**0.8**
Közönséges boróka	0.4					5.0										**5.5**
Oregonciprus			0.2													**0.2**
Nyugati tuja			0.0													**0.0**
Egyéb fenyő				0.1												**0.1**
Összesen	**2,077.1**	**6,474.0**	**6,539.3**	**4,822.8**	**2,722.9**	**2,651.4**	**1,694.8**	**1,140.0**	**896.0**	**460.8**	**361.4**	**261.2**	**131.4**	**7.2**	**38.2**	**30,278.3**

A vadgazdálkodásra alkalmas terület, a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Vadgazdálkodásra alkalmas terület	Alkalmas terület aránya	Térített mezőgazdasági kár	Térített erdei kár
	km2	%	E Ft	E Ft
1998	1 710	91,6%	8 180	506
1999	1 710	91,6%	10 524	5 473
2000	1 710	91,6%	17 149	1 365
2001	1 710	91,6%	26 253	3 958
2002	1 710	91,6%	25 519	8 104
2003	1 710	91,6%	21 543	5 215
2004	1 710	91,6%	24 972	2 249
2005	1 710	91,6%	18 612	1 788
2006	1 710	91,6%	28 079	3 869
2007	1 634	91,4%	18 221	1 359
2008	1 634	91,4%	17 367	2 394
2009	1 634	91,4%	23 054	518
2010	1 696	91,6%	36 770	1 792
2011	1 696	91,6%	35 391	1 119
2012	1 691	91,3%	44 732	9 638
2013	1 691	91,3%	39 340	2 849
2014	1 691	91,3%	48 563	1 740
Változás	-1,2%	-0,4%	493,7%	243,9%
Minimum	1 634	91,3%	8 180	506
Maximum	1 710	91,6%	48 563	9 638

Térített mezőgazdasági és erdei károk változásai

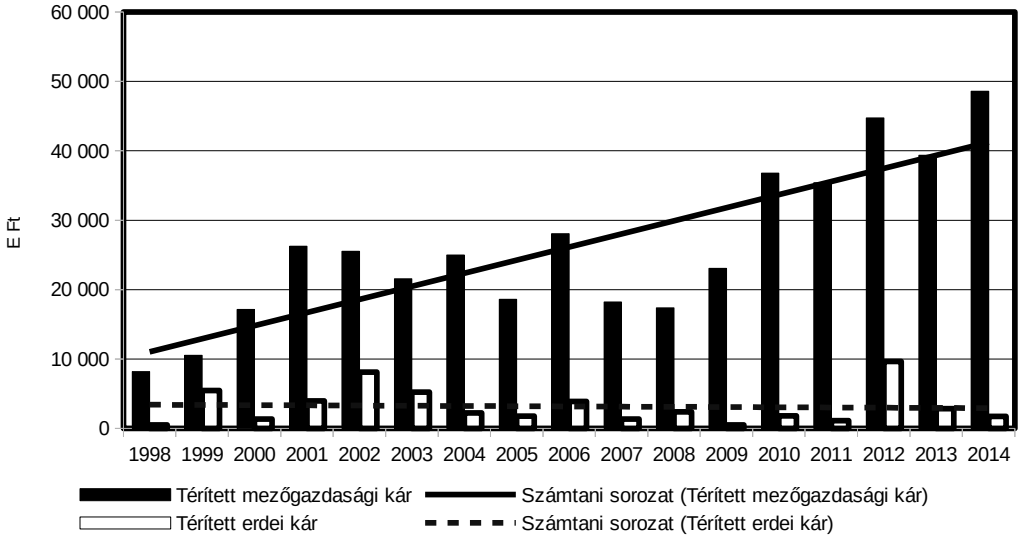

Az agrárminiszter

12/2018. (VII.3) AM rendelete

az Észak-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

5. melléklet a 12/2018. (VII.3) AM rendelethez

A védett természeti területek természet-, és tájvédelmi előírásai

A védett természeti területek természet- és tájvédelmi előírásait a természetvédelmi kezelési tervek tartalmazzák. Az alábbi természet- és tájvédelmi előírásokat kell figyelembe venni, amennyiben a vadgazdálkodási tájegységben található védett természeti terület vonatkozásában nincsen kihirdetett kezelési terv, vagy annak vadgazdálkodásra vonatkozó előírásai nem rendelkeznek eltérően.

1. Vadászati és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést is) nem járhat a védett természeti értékek és területek jelentős zavarásával, veszélyeztetésével, vagy károsításával.

2. Fokozottan védett madárfaj szaporodó, költő, táplálkozó, telelő területén vadgazdálkodási tevékenység csak úgy folytatható, hogy az ne zavarja jelentős mértékben annak élettevékenységét.

Nagyvad

3. A nagyvadállomány csökkentése során kiemelt figyelmet kell fordítani a nőivarú nagyvad egyedek, különösen a muflon és dámszarvas, valamint a vaddisznó állomány fokozott hasznosítására.

4. A nagyvadfajok takarmányozása, etetése – a vaddisznó intenzív vadászatát biztosító szórók üzemeltetésének kivételével – a vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést el nem érő védett természeti területeken tilos. A vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést elérő védett természeti területeken takarmányozás csak abban az esetben végezhető, ha a vadlétszám az élőhelyet még nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken

Vadgazdálkodási tevékenység

5. A vadászati, vadgazdálkodási tevékenység során különös figyelmet kell fordítani a gyepek megóvására, a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

6. A vadászat, vadgazdálkodás során keletkező hulladékokat a vadászatra jogosultnak a vadászterületről haladéktalanul el kell távolítani.

7. Februári hajtó és terelő vadászatok helyét és időpontját a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

8. Hattyúnyakkal való csapdázási tevékenység csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve kezdhető meg.

Vadgazdálkodási létesítmények, vadföld

9. Az 505. sz. Zalai-dombsági, az 506. sz. Zala-kisbalatoni, az 507. sz. Bakonyi, az 508. sz. Marcal-medencei és az 513. sz. Balaton-felvidéki vadgazdálkodási tájegységben a vadászati és vadgazdálkodási berendezések számát, helyét és funkcióját 2018. december 31-ig felül kell vizsgálni. A meglévő és tervezett berendezéseket a természetvédelmi kezelővel egyeztetni szükséges.

10. Fokozottan védett természeti területen kizárólag hordozható les, szóró, épített vadbefogó létesíthető. Erdőrezervátum magterületén semmilyen vadgazdálkodási létesítmény nem létesíthető, kivéve hordozható (mobil) magaslesek, amik csak augusztus 15. – február 28. között használhatók.

11. A természet védelméről szóló törvényben meghatározott lápok és források, mint minden esetben országosan védett természeti területek vonatkozásában az alábbi előírás érvényesítendő: a lápok területén és a források 100 méteres környezetében szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

12. Állandó gyepterületeken (művelési ágtól függetlenül) vadászati, vadgazdálkodási létesítmények közül dagonya, takarmánytároló, vaditató, apróvad tenyésztésére szolgáló létesítmény nem létesíthető.

13. Szórón kombájntiszta szemes takarmány, csöves kukorica, valamint répafélék és almatörköly használhatók.

14. Vad etetést, takarmányozást csak mesterségesen létesített vadetetőből lehet végezni. Lédús és erjesztett takarmányt csak tálcáról lehet etetni.

15. A szórók környezetében az esetlegesen megjelenő gyomnövényeket (parlagfű, stb.) rendszeres kaszálással, vagy nyűvéssel még magérlelés előtt el kell távolítani.

16. Sózók csak tuskósózó, sózóláda, oszlopsózó vagy sózóvályú formájában üzemeltethetők. A talajra sót szétszórni tilos.

17. A használaton kívüli, leromlott állapotú vadgazdálkodási-vadászati létesítmények elbontásáról és elszállításáról a vadászatra jogosult köteles folyamatosan gondoskodni a vegetációs időn kívül.

18. A téli etetési időszak után a nagyvadetetők környékén szétszórt szénát össze kell gyűjteni, illetve év közben legalább egy alkalommal az etetőhely körül felverődő gyomokat magérlelés előtt le kell kaszálni.

19. Fokozottan védett területen új vadföld nem létesíthető.

20. Művelt vadföldeken a művelés során fokozott figyelmet kell fordítani a gyom- és inváziós növények terjedésének megelőzésére.

Zárttéri vadtartás, kibocsátás, telepítés

21. Kizárólag őshonos fajok repatriációs célú kibocsátása lehetséges. Egyéb vadfajok, illetve nagyvadtartásból származó vad szabad vadászterületre történő kibocsátása tilos.

22. Idegenhonos fajok betelepítése tilos. A spontán betelepülő idegenhonos fajok (mosómedve, nyestkutya) állományának felszámolására kell törekedni.

Apróvad

23. Azonos területrészen évente legfeljebb két alkalommal kerülhet sor apróvad hajtóvadászatra.

Vízivad vadászat

24. Tómederben lőállás nem létesíthető.

25. Vizes élőhelyeken a vadászható ragadozó fajok gyérítése március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történjen.

Túzokvédelem

26. Túzok dürgő- és költőhelyen vadgazdálkodási- és vadászati tevékenység (beleértve az őzbak vadászatát és a megelőző felméréseket is) csak a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetett módon történhet március 15. és július 1. között.

27. Túzok dürgő- és költőhelyen a vadászható ragadozó fajok gyérítésére vonatkozó előírások:
    - A gyérítés március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történhet.
    - A gyérítést nyílt területen (pl. gyepeken, szántókon, stb.) április 15-ig kell elvégezni, ezt követően vonalas létesítmények (utak, csatornák, stb.) mentén, nádasok, erdők, facsoportok, stb. környezetében, a nyílt területrészek kíméletével történhet.

28. Túzok dürgő- és költőhelyen a vaddisznó tartós megtelepedését meg kell akadályozni.

29. Túzokok tartózkodási helyén végzett éjszakai vadállomány-becslést és reflektoros vadászatot a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

30. Téli időszakban vadászati- és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést, társas vadászatokat, stb.) a túzokok tartózkodási helyeinek figyelembe vételével történhet különös tekintettel a ködös időszakokban.

31. Túzokok tartózkodási helyét érintő társas vadászatok helyszíneit az idény megkezdése előtt a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

32. Túzok telelőhelyeken tarvad vadászat a természetvédelmi kezelővel egyeztetett módon történhet. Az adott évi telelőhelyek pontosítását minden évben a tájegységi fővadász bevonásával egyeztetni kell a természetvédelmi kezelővel, melyet jegyzőkönyvben rögzítenek legkésőbb december 1-ig.

6. melléklet a 12/2018. (VII.3) AM rendelethez

Hosszú távú természetvédelmi célok

1. A természetvédelem hosszú távú, a vadgazdálkodást is érintő célja az ország teljes területén a biológiai sokféleség, valamint a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzése, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítása, az élőhely vesztésből, az élőhelyek minőségének romlásából, illetve a fajok túlhasznosításából származó veszélyek csökkentése. Ennek érdekében a vadállomány igénybevételével és terhelésével járó gazdasági, gazdálkodási és kereskedelmi tevékenységet a természeti értékek és rendszerek működőképességét és a biológiai sokféleséget fenntartva kell végezni.

2. A vadgazdálkodás, vadászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, ami a vadfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. Az őshonos vadfajok vadászata csak olyan mértékű lehet, amely a faj természetes állományának sokféleségét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A védett természeti, illetve a Natura 2000 területek általános és egységes természetvédelmi célkitűzése az azokon található védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve amennyiben a természeti értéket az extenzív területhasználat tartja fenn, az azt fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

4. Kiemelt természetvédelmi cél azon vadászható fajok állományszabályozása, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerekre, a védett, illetve veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre túlzott terhelést jelentenek.

5. A vadászattal összefüggő jogellenes természetkárosító cselekmények megelőzése, felszámolása. A védett és fokozottan védett fajok egyedei elejtésének megakadályozása.

6. A vadgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani a nagyvad populációsűrűségének szabályozására. Akkora létszámú nagyvad fenntartása a cél, amely:

6.1. nem veszélyezteti a taposásra, bolygatásra érzékeny természetes és természetszerű élőhelyeket, különös tekintettel a forrásokra, patakvölgyekre, lápokra, magassásosokra, mocsárrétekre, zsombékosokra, hegyi rétekre, erdőssztyeprétekre, a domb- és hegyvidéki sziklagyepekre, valamint karsztbokorerdőkre,
6.2. lehetővé teszi a védett és fokozottan védett, illetve veszélyeztetett fajok hosszú távú fennmaradását,
6.3. nem veszélyezteti élőhelyének természetes folyamatait és biológiai sokféleségét,
6.4. mellett az erdőgazdálkodás során a folyamatos erdőborítást megteremtő gazdálkodási módszerek hatékonyan alkalmazhatóak

7. Olyan nagyvadgazdálkodást kell folytatni, amely elsősorban az őshonos, magas genetikai értékű állományok (gímszarvas, őz) minőségi és nem mennyiségi megőrzését tűzi ki célul.

8. Nagyvad-gazdálkodási célú berendezés csak a nagyvadállomány sűrűsége megfelelő szinten tartásának elérése érdekében létesüljön, minimalizálva a zavarást, a berendezés környezetének degradálódását és a tájesztétikai problémákat.

9. Törekedni kell az ólomsörét használatának teljes körű kiváltása más, nem környezetszennyező technológiákkal.

10. Törekedni kell a nagyvad intenzív takarmányozásának megszüntetésére. Hosszú távon jelentősen csökkenteni kell a kijuttatott takarmány mennyiségét. Az ökológiai vadeltartó képességnél magasabb nagyvadlétszám intenzív takarmányozással való mesterséges fenntartását mindenhol meg kell szüntetni.

11. Az 503. számú Alpokaljai, az 507. számú Bakonyi, az 510. számú Vértes-hegységi, az 512. számú Dunazugi és az 513. számú Balaton-felvidéki vadgazdálkodási tájegységben kívánatos a nagyragadozók (farkas, hiúz) állandó jelenléte, ezért a vadgazdálkodási tevékenység során figyelmet kell fordítani a megőrzésükre. Azon területeken, ahol e fajok tartós jelenlétére lehet számítani, a vadászatokat úgy kell tervezni, hogy az ne zavarja indokolatlan mértékben e fokozottan védett ragadozókat. Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy e fajok egyedeit sem szándékosan, sem véletlenül ne ejtsék el.

12. Javítani kell az őshonos, veszélyeztetett apróvadfajok, így különösen a mezei nyúl és a fogoly életfeltételein. A vadgazdálkodás során előtérbe kell helyezni az e fajoknak kedvező élőhely-fejlesztéseket és az e fajok számára kedvező vadföldgazdálkodást. Mindenképpen kerülni kell a túlhasznosítást. A szárnyasvadfajok esetében is a védelmet döntően a természetes állomány védelmével, és nem pedig tenyésztett madarak kibocsátásával kell biztosítani. Szárnyasvad kibocsátás esetén biztosítani kell, hogy a tenyésztett madarak ne jelentsenek állategészségügyi kockázatot a vadon élő állomány számára, illetve a kibocsátás technológiája ne okozza a ragadozók adott területen való túlzott csoportosulását.

13. A vízivad hasznosítása olyan mértékű legyen, amely minimalizálja a védett és fokozottan védett fajok egyedeinek akár szándékos, akár véletlenül történő elejtését, illetve kellő nyugalmat biztosít mind a vadászható, mind a védett, fokozottan védett vízimadárfajok állományainak. A vadászat szabályozásának biztosítania kell a kései, elnyúló költési időszakkal rendelkező fajok költésének biztonságát, a vízivad költése és vonulása szempontjából fontos vizes élőhelyek nyugalmát (különös tekintettel a globálisan veszélyeztetett fajok előfordulási helyeire), valamint a zord időjárású téli időszakban

szükséges zavartalanságot. El kell érni, hogy valamennyi vizes élőhelyen már rövid távon is megszűnjön az ólomsörét használata.

14. Hazánkban az elmúlt évszázadokban már meghonosodott, azonban nem őshonos vadfajok állományait csak olyan területeken indokolt fenntartani, ahol azok nem jelentenek veszélyt a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzésére, a veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre. Azon vadászható nem őshonos fajok állományait, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán túlzott terhelést jelentenek az adott természetes és természetszerű élőhelyekre, ki kell szorítani ezekről az területekről. Különösen igaz ez az olyan sérülékeny élőhelyekre, mint a domb- és hegyvidéki sziklagyepek, ahol el kell érni a muflonállomány nagymértékű csökkenését, illetve teljes kiszorítását. Az elmúlt években újonnan megtelepedett fajok, így különösen a nyestkutya és a mosómedve esetében törekedni kell az állományok teljes felszámolására. Vadászati célból új faj szaporodásra képes vadon élő állományának kialakítása nem engedhető meg, az újonnan megjelenő inváziós fajok egyedeit, amennyiben azok eltávolítása vadászati eszközzel oldható meg, el kell távolítani.

15. A ragadozógazdálkodást úgy kell folytatni, hogy az segítse a biológiai sokféleség megőrzését, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek zavartalanságát, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítását, így különösen:

    15.1. A földön fészkelő védett, fokozottan védett madárfajok, valamint a fogoly és a hazánkban költő erdei szalonkák és vízivad védelme érdekében szükséges egyes túlszaporodott, generalista ragadozófajok fokozott gyérítése, állományának tartósan alacsony szintes tartása. E munka során különös figyelmet kell országos szinten fordítani a vaddisznó, a róka és a dolmányos varjú állományának visszaszorítására.
    15.2. Egyes fokozottan védett madárfajok, így különösen a túzok, a haris, a császármadár, a nádasokban költő íbisz- és gémfélék, valamint a partimadarak, sirályok, csérek, szerkők fészkelésére szolgáló területeken indokolt a vadászható ragadozófajok, különösen az emlősök állományának a legalacsonyabb szinten történő tartása.
    15.3. Egyes fokozottan védett hüllő- és kétéltűfajok élőhelyein, így különösen a rákosi vipera élőhelyein a vaddisznóállományt fel kell számolni.
    15.4. A vadászható varjúfélék gyérítése során figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő mennyiségű fészkelőhely legyen a varjúfélék fészkeit használó fajoknak (pl. erdei fülesbagoly, kabasólyom, vércsék).
    15.5. A ragadozók gyérítése során, különösen csapdák használatakor, az állatvédelmi szempontokat a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Nemzeti Park Igazgatóságok működési területei

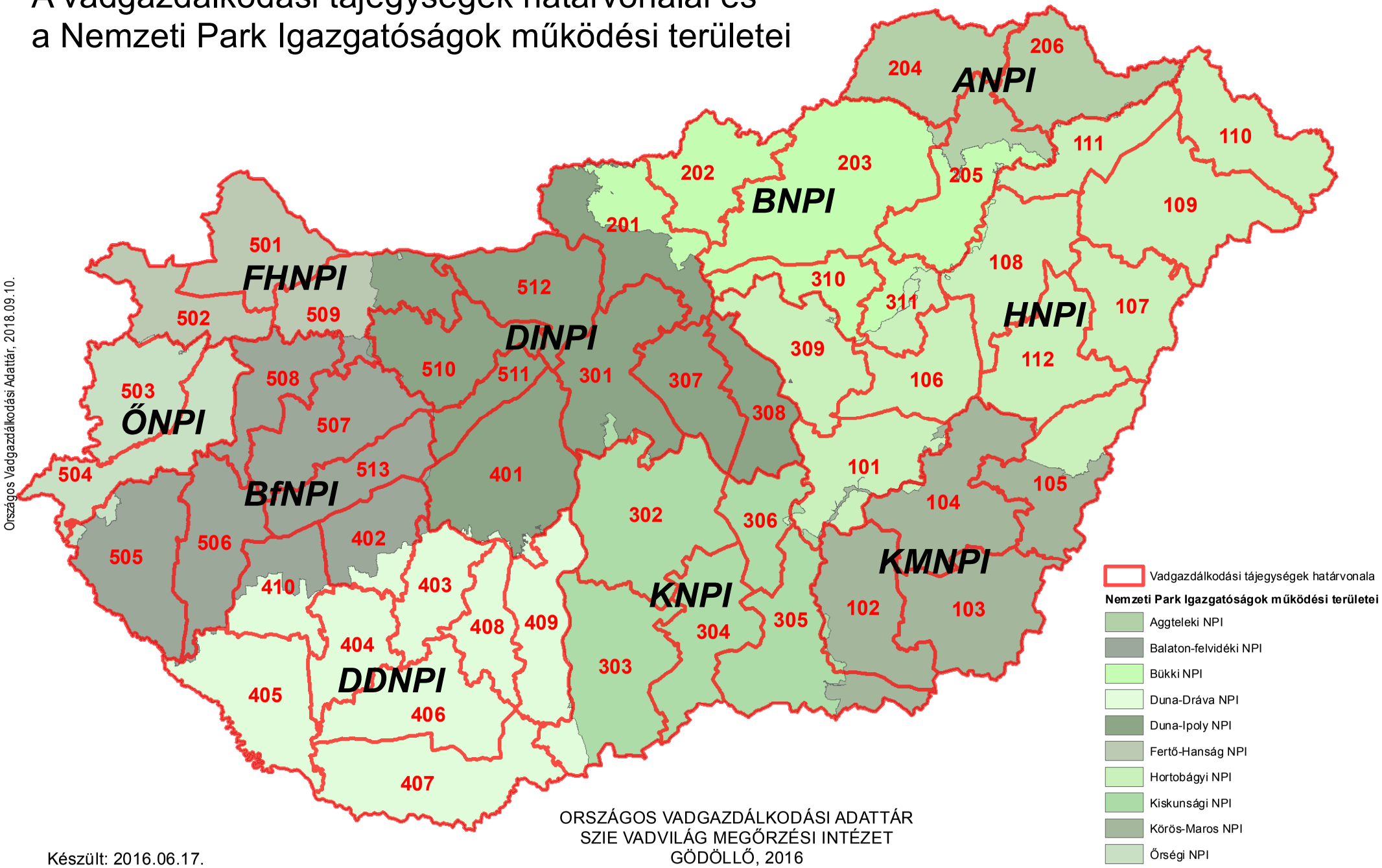

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, tájegységek szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Bükki NPI	5,213.6
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Aggteleki NPI	285.6
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Aggteleki NPI	840.3
111	Bükki NPI	148.8
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
112	Körös-Maros NPI	378.1
201	Bükki NPI	84,697.5
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Aggteleki NPI	5,869.6
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Aggteleki NPI	177,320.8
204	Bükki NPI	5.6
205	Aggteleki NPI	70,898.0
205	Bükki NPI	137,924.2
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Aggteleki NPI	178,382.0
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Duna-Dráva NPI	41.0
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Hortobágyi NPI	5.9
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
308	Kiskunsági NPI	7.0
309	Bükki NPI	657.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
309	Hortobágyi NPI	177,151.0

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
310	Bükki NPI	97,139.9
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Bükki NPI	42,076.9
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
401	Kiskunsági NPI	82.5
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
409	Duna-Ipoly NPI	7.9
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
505	Őrségi NPI	10,992.5
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
506	Duna-Dráva NPI	355.0
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
508	Őrségi NPI	396.8
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
513	Duna-Ipoly NPI	11.4

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, igazgatóságok szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
110	Aggteleki NPI	285.6
111	Aggteleki NPI	840.3
203	Aggteleki NPI	5,869.6
204	Aggteleki NPI	177,320.8
205	Aggteleki NPI	70,898.0
206	Aggteleki NPI	178,382.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
108	Bükki NPI	5,213.6
111	Bükki NPI	148.8
201	Bükki NPI	84,697.5
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Bükki NPI	5.6
205	Bükki NPI	137,924.2
309	Bükki NPI	657.9
310	Bükki NPI	97,139.9
311	Bükki NPI	42,076.9
302	Duna-Dráva NPI	41.0
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
506	Duna-Dráva NPI	355.0
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
409	Duna-Ipoly NPI	7.9

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Duna-Ipoly NPI	11.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
305	Hortobágyi NPI	5.9
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
309	Hortobágyi NPI	177,151.0
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
308	Kiskunsági NPI	7.0
401	Kiskunsági NPI	82.5
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
112	Körös-Maros NPI	378.1
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Őrségi NPI	10,992.5
508	Őrségi NPI	396.8

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Ramsari Egyezményhez tartozó területek

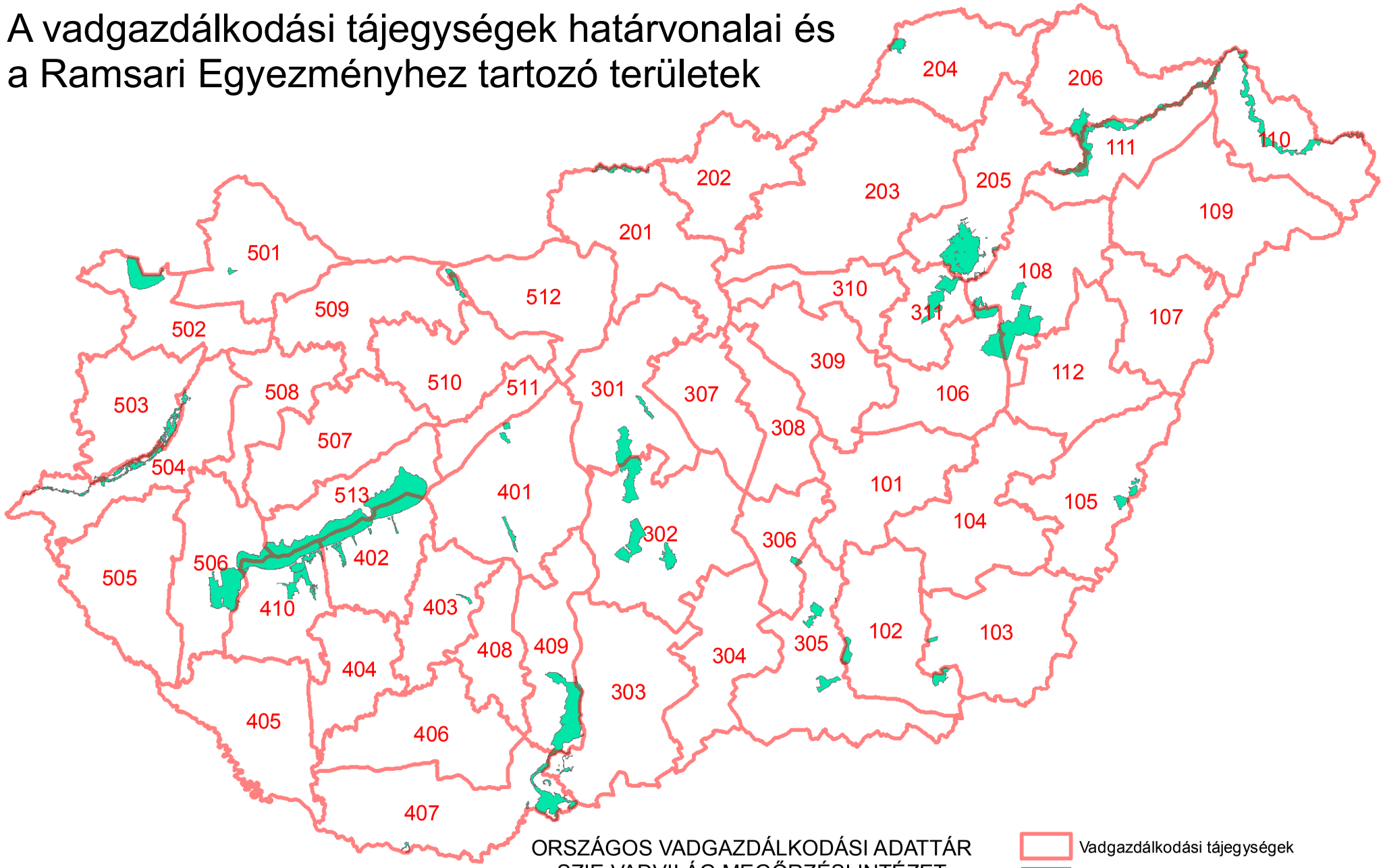

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, tájegységek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, ramsari területek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7

Natura 2000 területek az 509. számú tájegységben

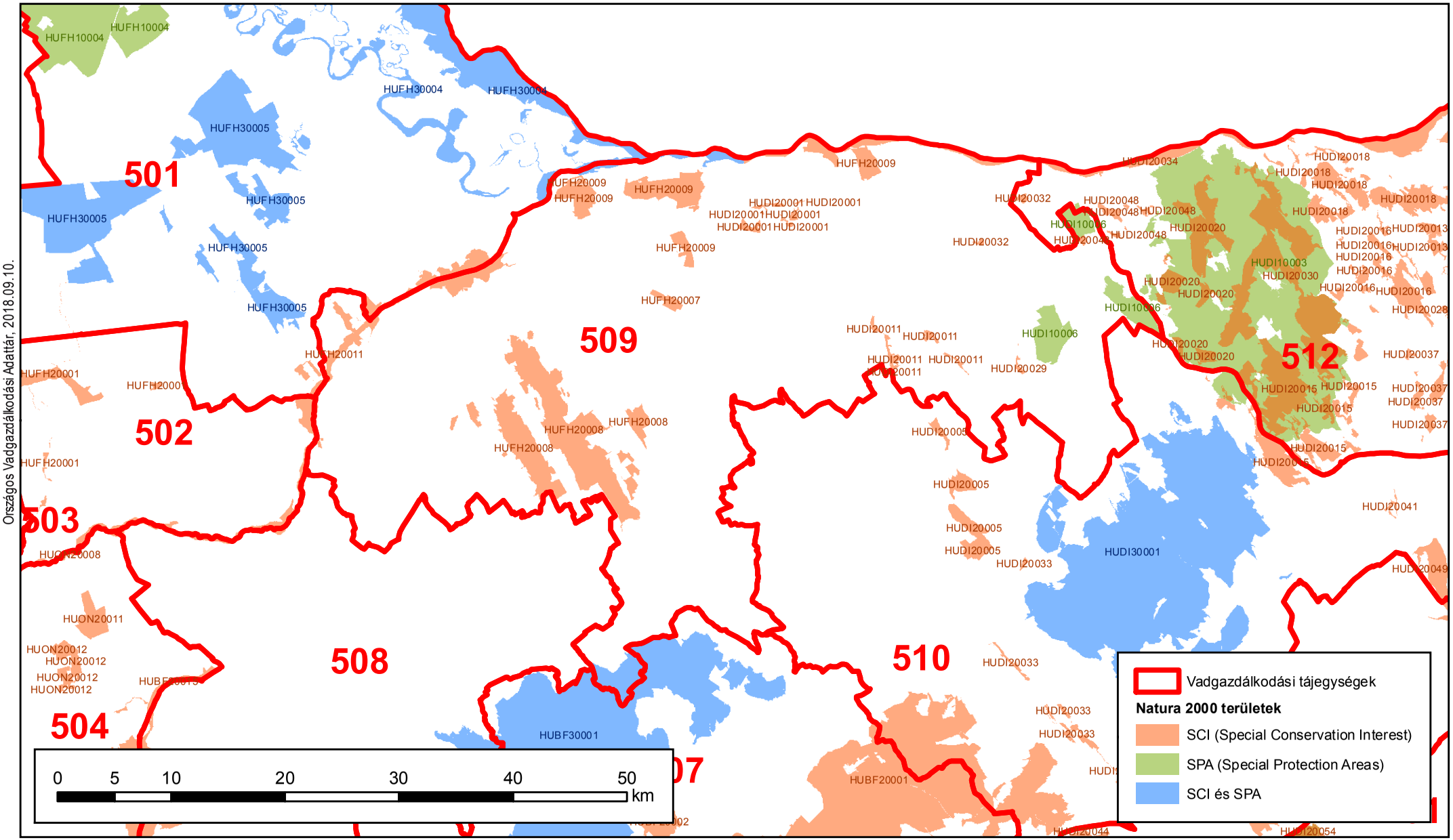

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Készült: 2016.07.27.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Natura 2000 területek a vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	N2000 terület típusa	N2000 Kód	N2000 Terület név	VGTE-be eső terület (ha)	VGTE részesedése (%)
509	SCI	HUDI20001	Ácsi gyepek	299.1	100.0%
509	SCI	HUDI20011	Csépi gyepek	334.9	100.0%
509	SCI	HUDI20029	Kocsi gyepek	47.3	100.0%
509	SCI	HUDI20032	Mocsai ürgés legelő	28.4	32.9%
509	SCI	HUDI20034	Duna és ártere	1,135.9	6.9%
509	SCI	HUDI20048	Szomódi gyepek	45.7	15.5%
509	SCI	HUFH20007	Péri-repülőtér	215.0	100.0%
509	SCI	HUFH20008	Pannonhalmi-dombság	7,674.0	100.0%
509	SCI	HUFH20009	Gönyüi-homokvidék	2,880.9	100.0%
509	SCI	HUFH20011	Rába	1,764.0	34.5%
509	SPA	HUDI10006	Tatai Öreg-tó	2,558.9	97.5%
509	SPA+SCI	HUBF30001	Északi-Bakony	1,094.2	4.2%
509	SPA+SCI	HUFH30004	Szigetköz	595.4	3.5%

Védett területek az 509 számú vadgazdálkodási tájegységben

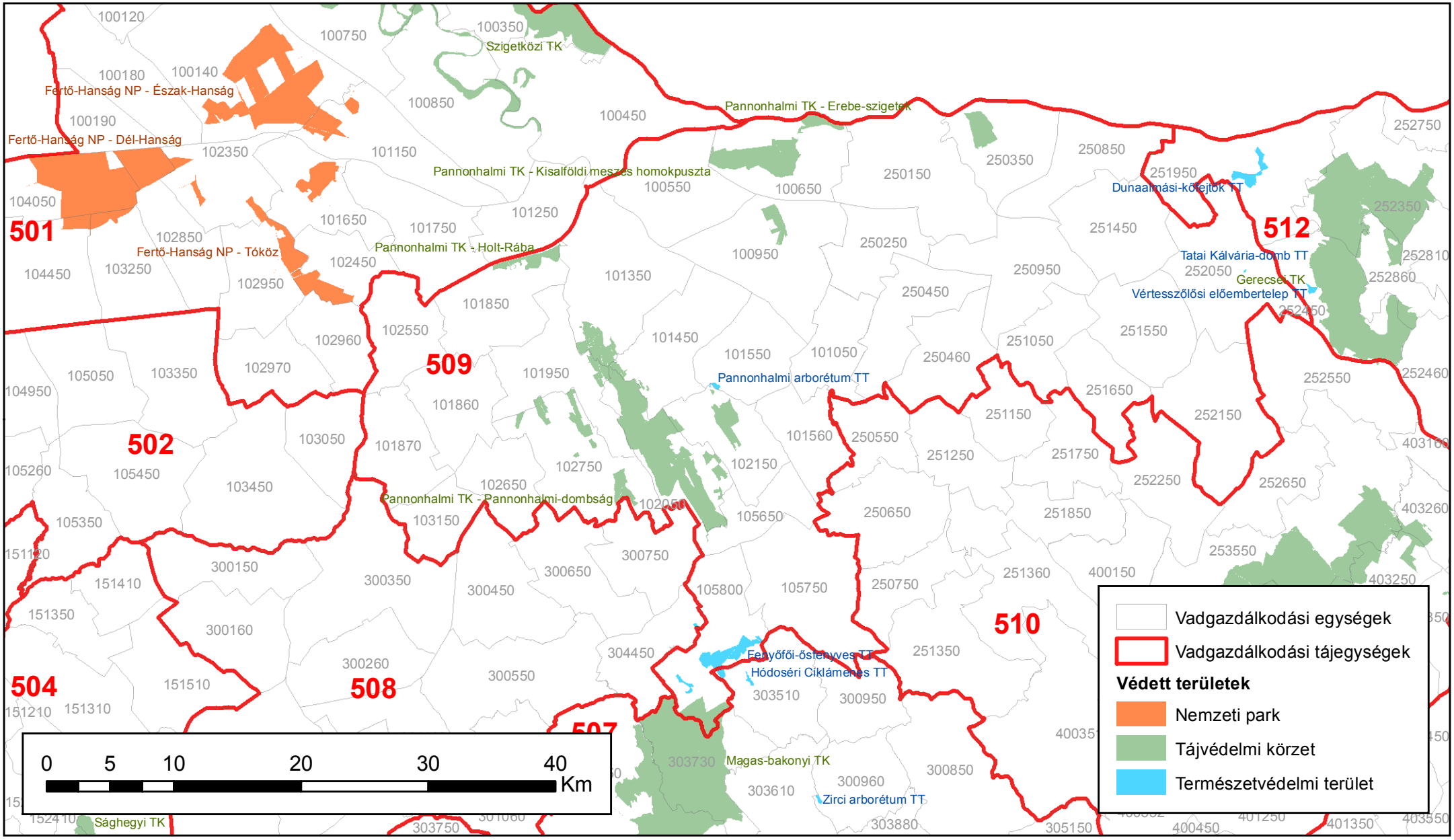

Készült: 2018.02.28.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Védett területek a 509 számú vadgazdálkodási tájegységben						
Tájegység kód	**VGE kód**	**Védett terület kategória**	**Védett terület neve**	**Terület a VGE-n belül (ha)**	**Védett terület teljes mérete (ha)**	**Arány**
509	100550	TK	Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	0,1	2 047,5	0,00%
509	100650	TK	Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	1 599,7	2 047,5	78,13%
509	100950	TK	Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	272,9	2 047,5	13,33%
509	101350	TK	Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	570,9	5 610,2	10,18%
509	101450	TK	Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	102,2	5 610,2	1,82%
509	101550	TT	Pannonhalmi arborétum természetvédelmi terület	21,8	25,7	85,02%
509	101850	TK	Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	351,1	355,5	98,76%
509	101950	TK	Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	192,3	5 610,2	3,43%
509	102050	TK	Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	3 485,6	5 610,2	62,13%
509	102150	TK	Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	482,8	5 610,2	8,61%
509	102150	TT	Pannonhalmi arborétum természetvédelmi terület	3,8	25,7	14,98%
509	102750	TK	Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	756,8	5 610,2	13,49%
509	105650	TK	Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	23,7	5 610,2	0,42%
509	105800	TK	Magas-bakonyi Tájvédelmi Körzet	508,9	8 732,1	5,83%
509	105800	TT	Fenyőfői-ősfenyves természetvédelmi terület	523,0	579,0	90,33%
509	250350	TK	Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	435,7	2 047,5	21,28%
509	252050	TT	Tatai Kálvária-domb természetvédelmi terület	2,8	2,8	100,00%

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

A szabad területi és az összes jelentett nagyvadállomány tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány
1998	1 585	1 585	100,0%	123	223	55,2%	6 347	6 347	100,0%	43	43	100,0%	1 590	1 590	100,0%
1999	1 301	1 301	100,0%	118	227	52,0%	6 840	6 840	100,0%	38	38	100,0%	1 315	1 315	100,0%
2000	1 255	1 255	100,0%	133	239	55,6%	7 728	7 728	100,0%	36	36	100,0%	1 434	1 434	100,0%
2001	1 459	1 459	100,0%	167	273	61,2%	8 412	8 412	100,0%	41	41	100,0%	1 874	1 914	97,9%
2002	1 644	1 644	100,0%	197	287	68,6%	7 777	7 777	100,0%	40	40	100,0%	1 903	2 103	90,5%
2003	1 531	1 531	100,0%	269	337	79,8%	8 090	8 090	100,0%	40	40	100,0%	1 774	2 054	86,4%
2004	1 329	1 329	100,0%	279	297	93,9%	7 721	7 721	100,0%	35	35	100,0%	1 588	1 718	92,4%
2005	1 142	1 142	100,0%	232	232	100,0%	7 375	7 375	100,0%	45	45	100,0%	1 527	1 732	88,2%
2006	972	972	100,0%	189	195	96,9%	7 014	7 014	100,0%	45	45	100,0%	1 101	1 351	81,5%
2007	1 289	1 289	100,0%	231	231	100,0%	6 893	6 893	100,0%	20	20	100,0%	1 373	1 788	76,8%
2008	1 389	1 389	100,0%	231	231	100,0%	7 782	7 782	100,0%	22	22	100,0%	1 482	1 892	78,3%
2009	1 397	1 397	100,0%	237	237	100,0%	8 147	8 147	100,0%	28	28	100,0%	1 479	1 944	76,1%
2010	1 493	1 493	100,0%	233	233	100,0%	8 553	8 553	100,0%	28	28	100,0%	1 437	1 534	93,7%
2011	1 695	1 695	100,0%	397	397	100,0%	8 195	8 195	100,0%	77	77	100,0%	1 816	2 281	79,6%
2012	1 776	1 776	100,0%	406	406	100,0%	8 452	8 452	100,0%	73	73	100,0%	1 911	2 436	78,4%
2013	2 024	2 024	100,0%	474	474	100,0%	8 395	8 395	100,0%	84	84	100,0%	2 135	2 525	84,6%
2014	1 908	1 908	100,0%	418	418	100,0%	8 222	8 222	100,0%	65	65	100,0%	1 811	2 291	79,0%
Változás	20,4%	20,4%	0,0%	239,8%	87,4%	81,3%	29,5%	29,5%	0,0%	51,2%	51,2%	0,0%	13,9%	44,1%	-21,0%
Minimum	972	972	100,0%	118	195	52,0%	6 347	6 347	100,0%	20	20	100,0%	1 101	1 315	76,1%
Maximum	2 024	2 024	100,0%	474	474	100,0%	8 553	8 553	100,0%	84	84	100,0%	2 135	2 525	100,0%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	1 585	331	20,9%	123	16	13,0%	6 347	916	14,4%	43	9	20,9%	1 590	675	42,5%
1999	1 301	351	27,0%	118	22	18,6%	6 840	1 104	16,1%	38	15	39,5%	1 315	877	66,7%
2000	1 255	442	35,2%	133	38	28,6%	7 728	1 405	18,2%	36	4	11,1%	1 434	1 302	90,8%
2001	1 459	530	36,3%	167	58	34,7%	8 412	1 744	20,7%	41	11	26,8%	1 874	1 583	84,5%
2002	1 644	622	37,8%	197	60	30,5%	7 777	1 970	25,3%	40	15	37,5%	1 903	1 555	81,7%
2003	1 531	673	44,0%	269	93	34,6%	8 090	2 045	25,3%	40	17	42,5%	1 774	1 302	73,4%
2004	1 329	622	46,8%	279	102	36,6%	7 721	2 241	29,0%	35	18	51,4%	1 588	1 385	87,2%
2005	1 142	612	53,6%	232	94	40,5%	7 375	2 207	29,9%	45	13	28,9%	1 527	1 255	82,2%
2006	972	457	47,0%	189	73	38,6%	7 014	1 799	25,6%	45	13	28,9%	1 101	985	89,5%
2007	1 289	543	42,1%	231	78	33,8%	6 893	1 571	22,8%	20	8	40,0%	1 373	1 356	98,8%
2008	1 389	597	43,0%	231	76	32,9%	7 782	1 954	25,1%	22	9	40,9%	1 482	1 520	102,6%
2009	1 397	679	48,6%	237	77	32,5%	8 147	2 010	24,7%	28	10	35,7%	1 479	1 702	115,1%
2010	1 493	792	53,0%	233	124	53,2%	8 553	2 136	25,0%	28	30	107,1%	1 437	2 015	140,2%
2011	1 695	989	58,3%	397	158	39,8%	8 195	2 153	26,3%	77	42	54,5%	1 816	2 087	114,9%
2012	1 776	1 099	61,9%	406	174	42,9%	8 452	2 238	26,5%	73	54	74,0%	1 911	2 546	133,2%
2013	2 024	1 016	50,2%	474	180	38,0%	8 395	2 217	26,4%	84	31	36,9%	2 135	2 015	94,4%
2014	1 908	1 127	59,1%	418	174	41,6%	8 222	2 449	29,8%	65	21	32,3%	1 811	2 317	127,9%
Változás	20,4%	240,5%	182,8%	239,8%	987,5%	220,0%	29,5%	167,4%	106,4%	51,2%	133,3%	54,4%	13,9%	243,3%	201,4%
Minimum	972	331	20,9%	118	16	13,0%	6 347	916	14,4%	20	4	11,1%	1 101	675	42,5%
Maximum	2 024	1 127	61,9%	474	180	53,2%	8 553	2 449	29,9%	84	54	107,1%	2 135	2 546	140,2%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	1 585	331	20,9%	123	16	13,0%	6 347	916	14,4%	43	9	20,9%	1 590	675	42,5%
1999	1 301	351	27,0%	118	22	18,6%	6 840	1 104	16,1%	38	15	39,5%	1 315	877	66,7%
2000	1 255	442	35,2%	133	38	28,6%	7 728	1 405	18,2%	36	4	11,1%	1 434	1 302	90,8%
2001	1 459	530	36,3%	167	58	34,7%	8 412	1 744	20,7%	41	11	26,8%	1 874	1 583	84,5%
2002	1 644	622	37,8%	197	60	30,5%	7 777	1 970	25,3%	40	15	37,5%	1 903	1 555	81,7%
2003	1 531	673	44,0%	269	93	34,6%	8 090	2 045	25,3%	40	17	42,5%	1 774	1 302	73,4%
2004	1 329	622	46,8%	279	102	36,6%	7 721	2 241	29,0%	35	18	51,4%	1 588	1 385	87,2%
2005	1 142	612	53,6%	232	94	40,5%	7 375	2 207	29,9%	45	13	28,9%	1 527	1 255	82,2%
2006	972	457	47,0%	189	73	38,6%	7 014	1 799	25,6%	45	13	28,9%	1 101	985	89,5%
2007	1 289	543	42,1%	231	78	33,8%	6 893	1 571	22,8%	20	8	40,0%	1 373	1 356	98,8%
2008	1 389	597	43,0%	231	76	32,9%	7 782	1 954	25,1%	22	9	40,9%	1 482	1 520	102,6%
2009	1 397	679	48,6%	237	77	32,5%	8 147	2 010	24,7%	28	10	35,7%	1 479	1 702	115,1%
2010	1 493	792	53,0%	233	124	53,2%	8 553	2 136	25,0%	28	30	107,1%	1 437	2 015	140,2%
2011	1 695	989	58,3%	397	158	39,8%	8 195	2 153	26,3%	77	42	54,5%	1 816	2 087	114,9%
2012	1 776	1 099	61,9%	406	174	42,9%	8 452	2 238	26,5%	73	54	74,0%	1 911	2 546	133,2%
2013	2 024	1 016	50,2%	474	180	38,0%	8 395	2 217	26,4%	84	31	36,9%	2 135	2 015	94,4%
2014	1 908	1 127	59,1%	418	174	41,6%	8 222	2 449	29,8%	65	21	32,3%	1 811	2 317	127,9%
Változás	20,4%	240,5%	182,8%	239,8%	987,5%	220,0%	29,5%	167,4%	106,4%	51,2%	133,3%	54,4%	13,9%	243,3%	201,4%
Minimum	972	331	20,9%	118	16	13,0%	6 347	916	14,4%	20	4	11,1%	1 101	675	42,5%
Maximum	2 024	1 127	61,9%	474	180	53,2%	8 553	2 449	29,9%	84	54	107,1%	2 135	2 546	140,2%

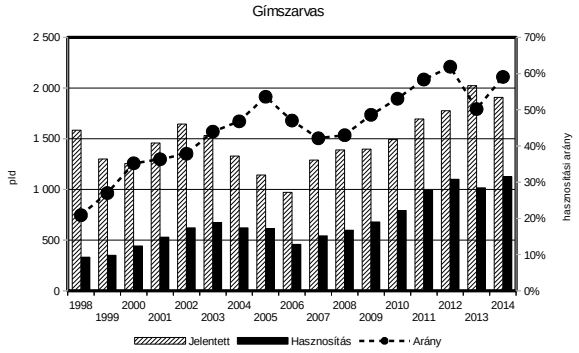

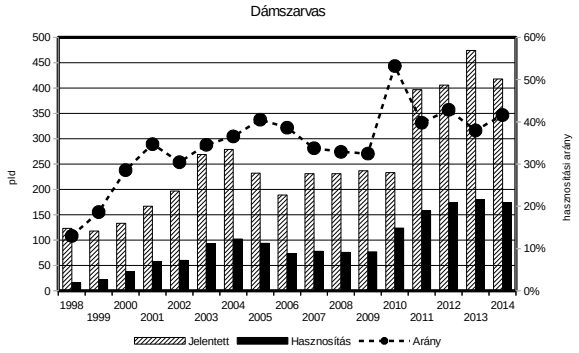

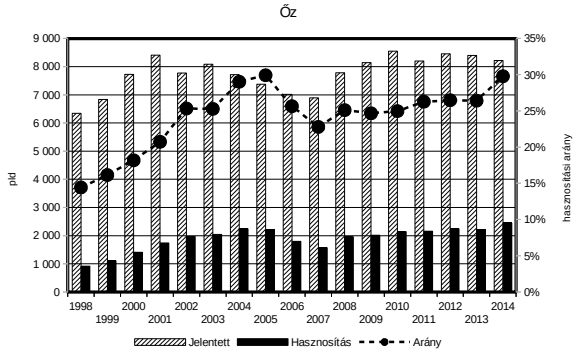

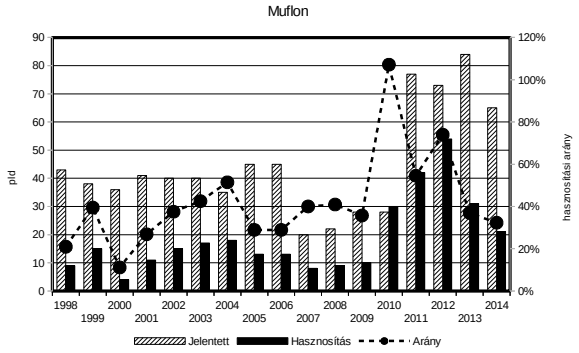

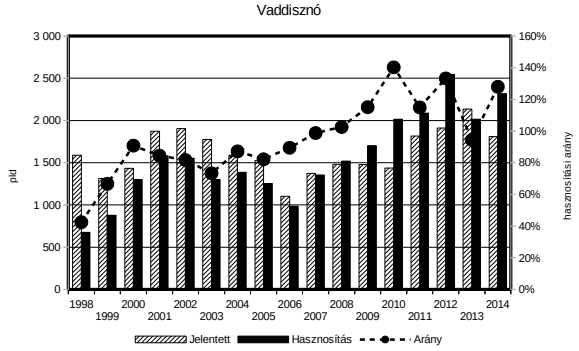

A vadgazdálkodás fontosabb bevételi és kiadási tényezői a vadgazdálkodási tájegységben (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Külföldi bérlelövés		Belföldi bérlelövés		Belföldi / külföldi	Élővad		Lőttvad		Mezőgazdasági kár		Erdei kár	
	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás		E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás
1998	42,879	100,0%	4,080	100,0%	9,5%	2,450	100,0%	11,919	100,0%	2,679	100,0%	0,207	100,0%
1999	45,552	106,2%	4,259	104,4%	9,3%	0,656	26,8%	15,444	129,6%	2,968	110,8%	1,583	763,2%
2000	55,593	129,6%	9,623	235,9%	17,3%	0,528	21,6%	23,772	199,4%	5,212	194,5%	0,594	286,7%
2001	60,724	141,6%	1,716	42,1%	2,8%	0,686	28,0%	28,078	235,6%	9,586	357,7%	0,999	481,6%
2002	56,250	131,2%	6,130	150,2%	10,9%	0,179	7,3%	23,680	198,7%	8,888	331,7%	1,985	957,5%
2003	66,456	155,0%	5,653	138,6%	8,5%	2,705	110,4%	15,857	133,0%	7,330	273,5%	1,856	895,2%
2004	56,266	131,2%	6,461	158,4%	11,5%	0,721	29,4%	19,686	165,2%	7,309	272,8%	1,029	496,3%
2005	38,098	88,9%	22,990	563,5%	60,3%	0,552	22,5%	18,932	158,8%	7,434	277,4%	0,658	317,5%
2006	33,707	78,6%	16,373	401,3%	48,6%	0,674	27,5%	20,667	173,4%	7,982	297,9%	0,785	378,7%
2007	37,076	86,5%	13,330	326,7%	36,0%	0,409	16,7%	26,180	219,6%	9,182	342,7%	0,686	330,7%
2008	46,315	108,0%	14,323	351,1%	30,9%	0,312	12,7%	29,455	247,1%	8,459	315,7%	1,310	631,7%
2009	45,223	105,5%	10,764	263,8%	23,8%	0,000	0,0%	25,071	210,3%	11,171	416,9%	0,332	159,9%
2010	53,843	125,6%	24,959	611,7%	46,4%	1,608	65,6%	30,224	253,6%	19,233	717,8%	0,868	418,7%
2011	43,768	102,1%	22,881	560,8%	52,3%	0,240	9,8%	51,064	428,4%	18,766	700,3%	0,569	274,2%
2012	53,181	124,0%	25,701	629,9%	48,3%	1,477	60,3%	58,648	492,0%	24,462	912,9%	4,589	2213,4%
2013	59,366	138,4%	28,451	697,3%	47,9%	2,395	97,8%	36,484	306,1%	19,842	740,5%	1,336	644,2%
2014	54,943	128,1%	21,583	529,0%	39,3%	5,746	234,5%	45,746	383,8%	24,985	932,4%	1,345	648,7%

Az őz hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

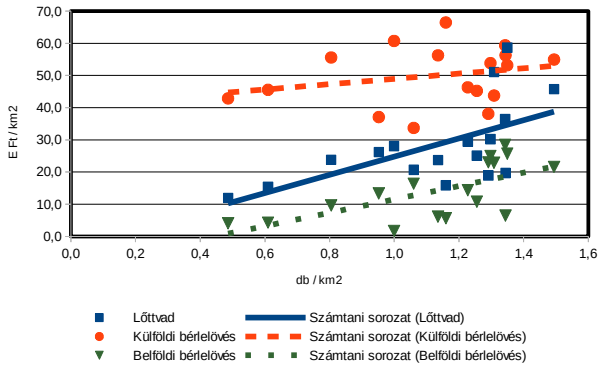

A gímszarvas hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

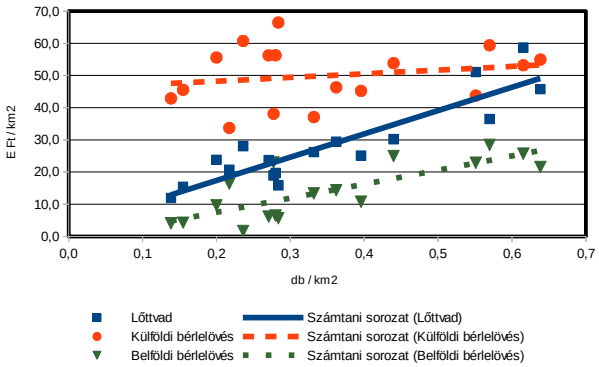

A vaddisznó hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

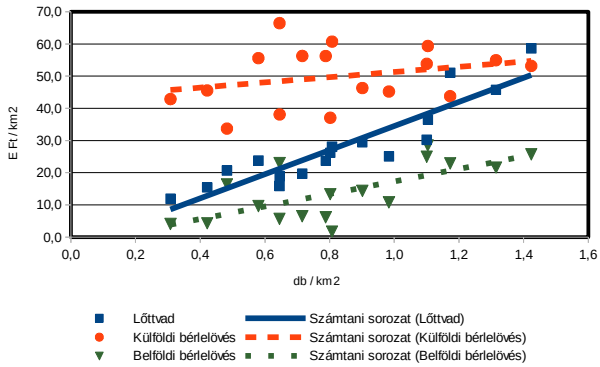

A térített mezőgazdasági kár és a 3 fő nagyvad terítéke közötti kapcsolat

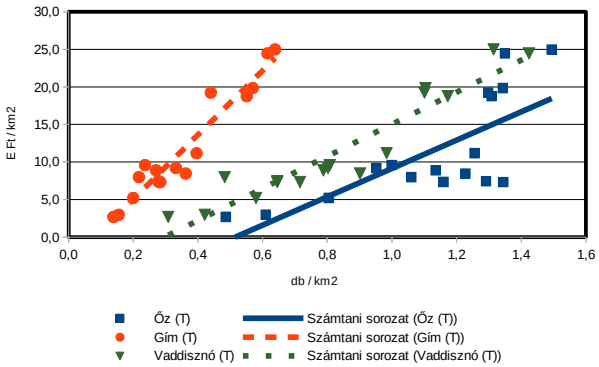

A fácán hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

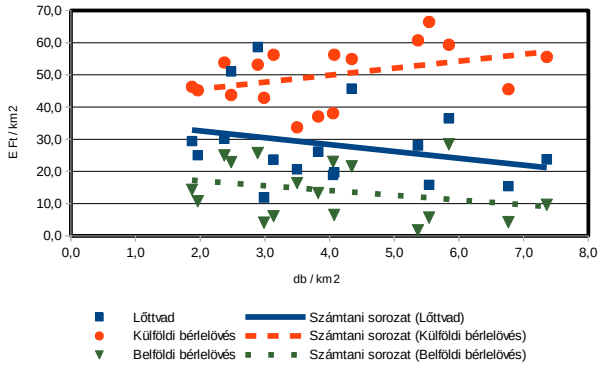

A mezei nyúl hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

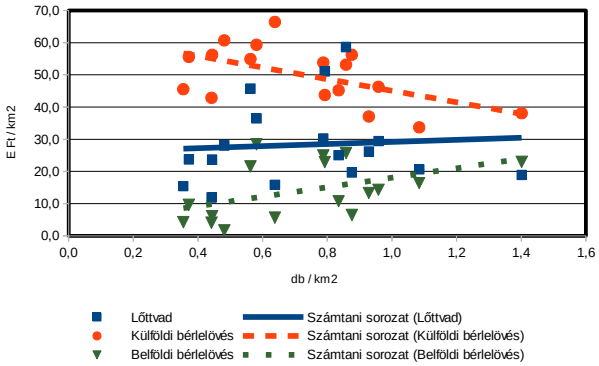

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között növekedett (1585 → 1908 pld.; +20,4%), ezzel párhuzamosan, de ezt jóval meghaladó mértékben a hasznosítás is emelkedett (331 →1127 pld.; +240,5%).
- A térítéktérképek alapján látható, hogy a tájegység teljes területén történt gímszarvas elejtés. A térítéksűrűség a tájegység nyugati, dél-nyugati erdős területein a legmagasabb.
- A tájegység erdősültségének mértéke (33159ha; 17,9%) nem indokolja a gímszarvas tájegység szintű jelenlétét. Az erdőterületekhez közeli mezőgazdasági élőhelyeket, az év során időlegesen élettérként használja a szarvas, ami jelentős mértékű mezőgazdasági vadkár kialakulásához és ezzel összefüggésben konfliktusokhoz vezethet.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az 1998-2014 közötti időszak vonatkozásában az átlagos teljes hasznosítási arány 45% volt, és ez az utolsó öt év átlagában még emelkedett 56,5%-ra.
- A jelentett bikaállomány átlagos hasznosítási aránya 41,3%, ami az utolsó öt év átlagában 48% volt.
- A tehenek esetében a teljes időszakban átlagosan 40,5%, az utolsó öt év során tovább emelkedett (55,4%).
- A borjak hasznosítása 1998 és 2014 között átlagosan 56,8%, az utolsó öt év átlagában pedig már 69,8% volt.
- A hasznosítási arányok egyértelműen azt mutatják, hogy a gímszarvas állomány csökkentését kívánták elérni, de eredménytelenül. A valósághoz közel álló jelentett létszámok esetében az itt látott mértékű (valós) vadászati nyomás következtében, már mindenképpen állomány csökkenésnek kellett volna bekövetkeznie. Ehhez képest 2006 óta növekvő trenddel írható le a jelentett létszám alakulása. A tájegység gímszarvas-gazdálkodásának alapadatai (becslés-teríték) jó eséllyel nem jellemzik a valós viszonyokat.

A gímszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A gímszarvas térítéksűrűsége és a legfőbb bevételek (lőtt vadból, a külföldi- és belföldi bérlelövésből származó bevételek) között pozitív irányú kapcsolat látható, egyértelműen mutatva a gímszarvas gazdasági jelentőségét a tájegységben.
- A térített mezőgazdasági vadkár az 1998-2014 közötti időszakban erősen növekvő tendenciát mutat, ami azonban két külön részre osztható. 1998 és 2009 között hullámzó és enyhén növekvő tendenciájú káralakulás látható (8 millió Ft → 23 millió Ft), míg 2010-től ugrásszerű növekedés történt (36 millió Ft → 45 millió Ft). A kifizetett mezőgazdasági vadkár és a gímszarvas térítéksűrűsége között pozitív irányú a kapcsolat a tájegységre vonatkozóan.
- A tájegységben a gímállomány sűrűségének csökkentése elkerülhetetlen, ellenkező esetben az általa okozott konfliktusok további fokozódása várható.

A gímszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A bírált trófeák száma a teljes időszak során két hullámban emelkedtek, amit egy év jelentős visszaesése köt összes. Ezzel párhuzamosan alakult az érmes trófeák

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

száma is, de a visszaesés nem volt olyan mértékű, mint a teljes bírált trófeaszám esetében. Az 1998 és 2014 között elbírált 3719 trófea közül összesen 738 lett érmes (20%). Arany 35, ezüst 203, és bronz 500. Az érmesek átlagos megoszlása: arany (4,9%), ezüst (27,1%), bronz (68%).

- A Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a vadgazdálkodási tájegységek rangsorában az alsó harmadban (32/52) helyezkedik el, azaz országosan a közepes minőségű állományokhoz sorolható.
- A bírált trófeák többsége a korosztályi besorolás alapján fiatal (2795 pld.), jelentős része (855 pld.) középkorú volt, míg 69 trófeát az idős korosztályba soroltak.
- A bikahasznosítás korosztályi megoszlására a fiatalok erőteljes dominanciája a jellemző. Részarányuk 1998-at és 2000-et kivéve mindig 70% feletti volt (max.: 84,1%). A középkorúak 15,4 és 29,1% közötti arányt tettek ki. Az idősek részaránya 1998 és 2002 között 3,3 és 9,9% között ingadozott, majd 2003-tól 3% alatti, illetve 2006-tól már csak 1% alatt volt részesedésük. A bikák hasznosítási adatai a bika állomány erőteljes elfiatalodását mutatják.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit tekintve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 107,17 cm (13 év), az átlagos szemághossz legnagyobb értéke 36,19 cm (12 év), az átlagos középághossz legnagyobb értéke 39,54 cm (12 év), a 24 órás agancstömeg legnagyobb értéke 8,79 kg (11 év), az átlagos ágszám legnagyobb értéke 14,08 db (12 év), az átlagos koszorúkörméret legnagyobb értéke 26,84 cm (12 év), az átlagos alsó szárkörméret legnagyobb értéke 16,25 cm (11 év), az átlagos felső szárkörméret legnagyobb értéke 15,25 cm (12 év).
- A tájegységben élő gímbikák a legfontosabb paraméterek tekintetében nem egységesek a tekintetben, hogy mikor teljesítenek az adott jellemző szempontjából átlagosan a legjobban. A 11 évtől a 13-ig minden korosztályhoz tartozott legalább egy értékmérő, amiben az adott korosztály volt átlagosan a legjobb. Az egyes trófeajellemzők évenkénti átlagértékeit mutató diagramokból viszont az látszik, hogy a kimagasló egyedi értékek rendre a 11 évesre becsült trófeák esetében jelennek meg. A 10 év felett igen nagy a szórás, ami a kis agancsszámok és a teljesítmény maximumán való túljutás következménye is lehet.

A szabad területi gímszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	544	606	435	**1 585**	119	91	121	**331**	21,9%	15,0%	27,8%	**20,9%**
1999	446	518	337	**1 301**	115	128	108	**351**	25,8%	24,7%	32,0%	**27,0%**
2000	437	495	323	**1 255**	159	132	151	**442**	36,4%	26,7%	46,7%	**35,2%**
2001	486	577	396	**1 459**	171	151	208	**530**	35,2%	26,2%	52,5%	**36,3%**
2002	618	604	422	**1 644**	203	200	219	**622**	32,8%	33,1%	51,9%	**37,8%**
2003	562	593	376	**1 531**	202	178	293	**673**	35,9%	30,0%	77,9%	**44,0%**
2004	474	519	336	**1 329**	197	219	206	**622**	41,6%	42,2%	61,3%	**46,8%**
2005	407	424	311	**1 142**	182	224	206	**612**	44,7%	52,8%	66,2%	**53,6%**
2006	343	360	269	**972**	165	158	134	**457**	48,1%	43,9%	49,8%	**47,0%**
2007	439	488	362	**1 289**	202	188	153	**543**	46,0%	38,5%	42,3%	**42,1%**
2008	493	527	369	**1 389**	231	192	174	**597**	46,9%	36,4%	47,2%	**43,0%**
2009	487	530	380	**1 397**	228	223	228	**679**	46,8%	42,1%	60,0%	**48,6%**
2010	544	580	369	**1 493**	250	301	241	**792**	46,0%	51,9%	65,3%	**53,0%**
2011	606	646	443	**1 695**	301	385	303	**989**	49,7%	59,6%	68,4%	**58,3%**
2012	635	665	476	**1 776**	345	405	349	**1 099**	54,3%	60,9%	73,3%	**61,9%**
2013	692	763	569	**2 024**	296	388	332	**1 016**	42,8%	50,9%	58,3%	**50,2%**
2014	695	726	487	**1 908**	327	392	408	**1 127**	47,1%	54,0%	83,8%	**59,1%**
Változás	27,8%	19,8%	12,0%	20,4%	174,8%	330,8%	237,2%	240,5%	115,1%	259,6%	201,2%	182,8%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,11	0,80	***0,72***	1	0,76	1,02	***1,33***
1999	1	1,16	0,76	***0,65***	1	1,11	0,94	***0,84***
2000	1	1,13	0,74	***0,65***	1	0,83	0,95	***1,14***
2001	1	1,19	0,81	***0,69***	1	0,88	1,22	***1,38***
2002	1	0,98	0,68	***0,70***	1	0,99	1,08	***1,10***
2003	1	1,06	0,67	***0,63***	1	0,88	1,45	***1,65***
2004	1	1,09	0,71	***0,65***	1	1,11	1,05	***0,94***
2005	1	1,04	0,76	***0,73***	1	1,23	1,13	***0,92***
2006	1	1,05	0,78	***0,75***	1	0,96	0,81	***0,85***
2007	1	1,11	0,82	***0,74***	1	0,93	0,76	***0,81***
2008	1	1,07	0,75	***0,70***	1	0,83	0,75	***0,91***
2009	1	1,09	0,78	***0,72***	1	0,98	1,00	***1,02***
2010	1	1,07	0,68	***0,64***	1	1,20	0,96	***0,80***
2011	1	1,07	0,73	***0,69***	1	1,28	1,01	***0,79***
2012	1	1,05	0,75	***0,72***	1	1,17	1,01	***0,86***
2013	1	1,10	0,82	***0,75***	1	1,31	1,12	***0,86***
2014	1	1,04	0,70	***0,67***	1	1,20	1,25	***1,04***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	34,3%	38,2%	27,4%	100%	36,0%	27,5%	36,6%	100%
1999	34,3%	39,8%	25,9%	100%	32,8%	36,5%	30,8%	100%
2000	34,8%	39,4%	25,7%	100%	36,0%	29,9%	34,2%	100%
2001	33,3%	39,5%	27,1%	100%	32,3%	28,5%	39,2%	100%
2002	37,6%	36,7%	25,7%	100%	32,6%	32,2%	35,2%	100%
2003	36,7%	38,7%	24,6%	100%	30,0%	26,4%	43,5%	100%
2004	35,7%	39,1%	25,3%	100%	31,7%	35,2%	33,1%	100%
2005	35,6%	37,1%	27,2%	100%	29,7%	36,6%	33,7%	100%
2006	35,3%	37,0%	27,7%	100%	36,1%	34,6%	29,3%	100%
2007	34,1%	37,9%	28,1%	100%	37,2%	34,6%	28,2%	100%
2008	35,5%	37,9%	26,6%	100%	38,7%	32,2%	29,1%	100%
2009	34,9%	37,9%	27,2%	100%	33,6%	32,8%	33,6%	100%
2010	36,4%	38,8%	24,7%	100%	31,6%	38,0%	30,4%	100%
2011	35,8%	38,1%	26,1%	100%	30,4%	38,9%	30,6%	100%
2012	35,8%	37,4%	26,8%	100%	31,4%	36,9%	31,8%	100%
2013	34,2%	37,7%	28,1%	100%	29,1%	38,2%	32,7%	100%
2014	36,4%	38,1%	25,5%	100%	29,0%	34,8%	36,2%	100%

A gímszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **509**

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

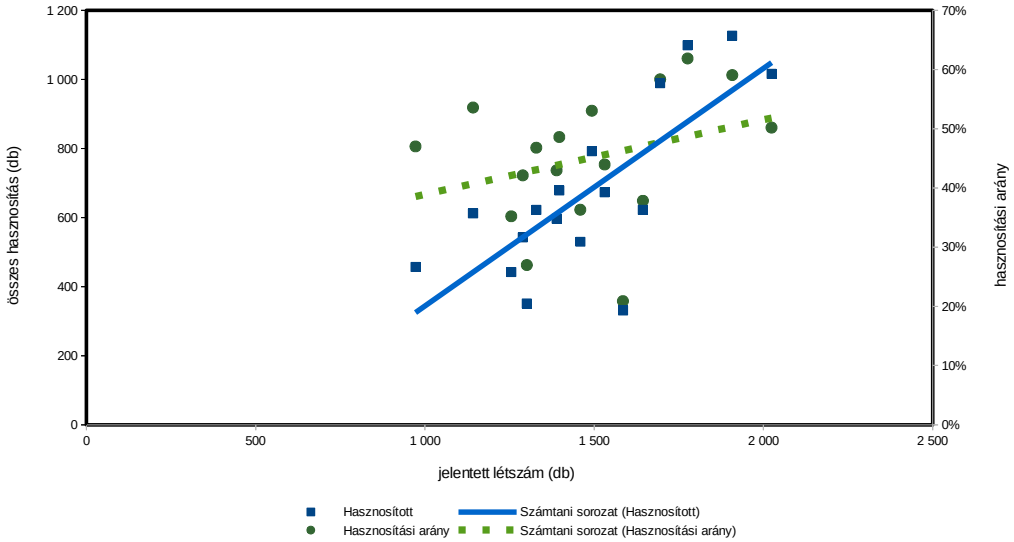

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

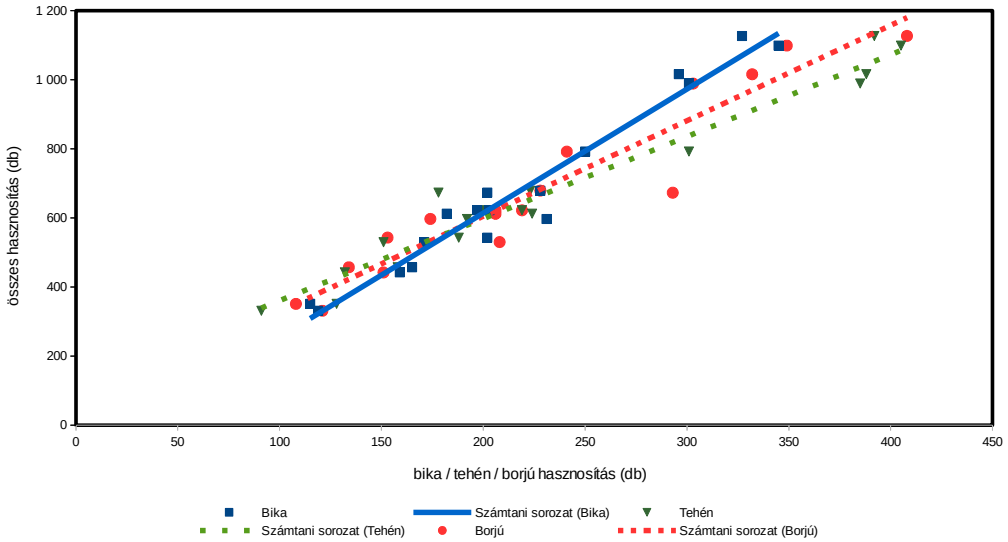

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

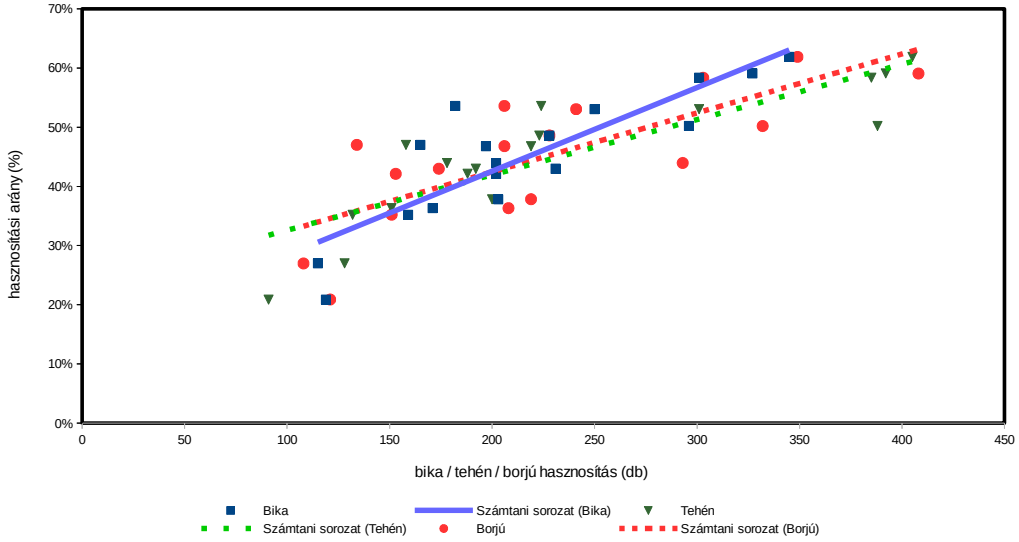

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2007

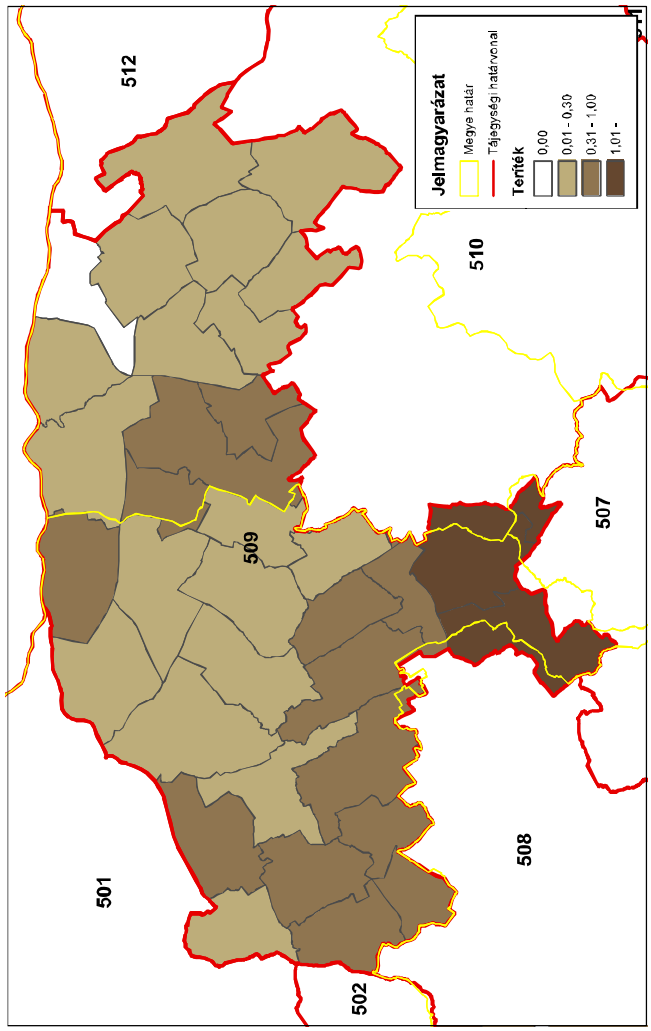

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2008

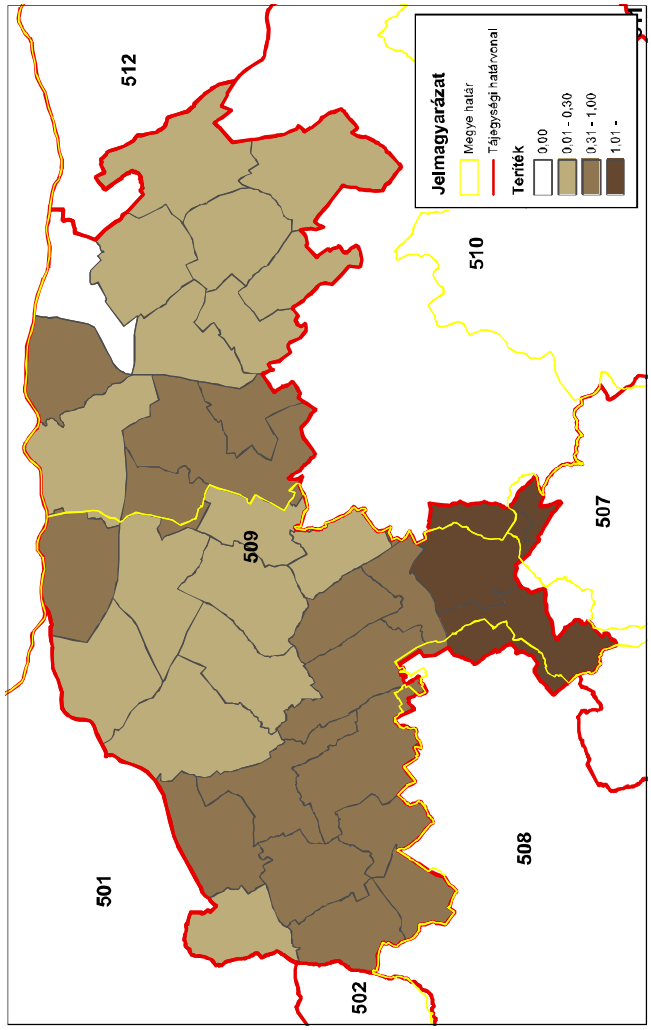

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2009

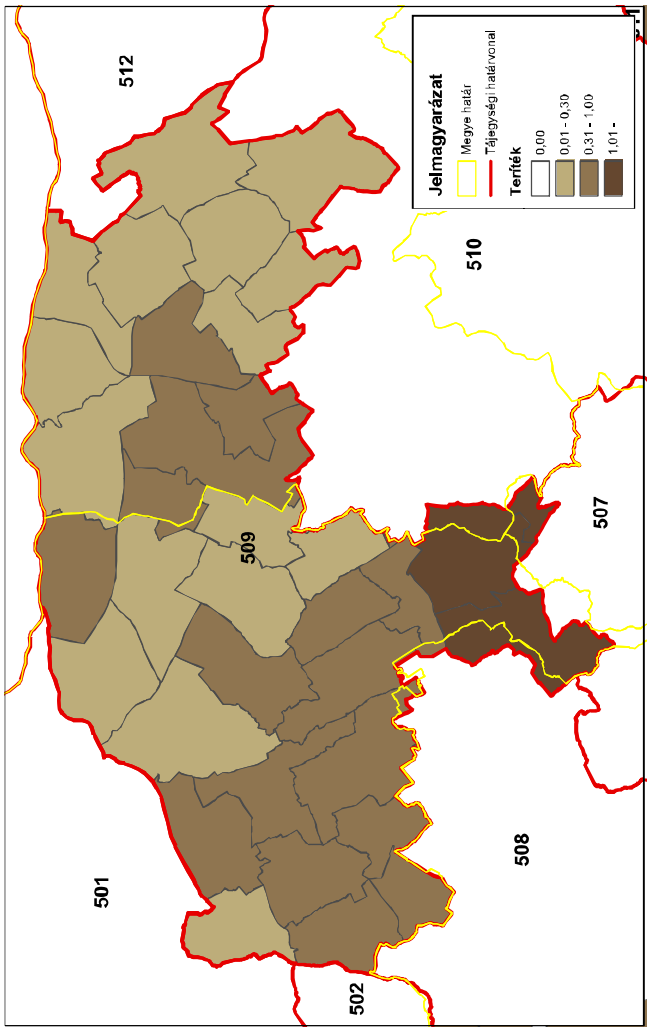

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2010

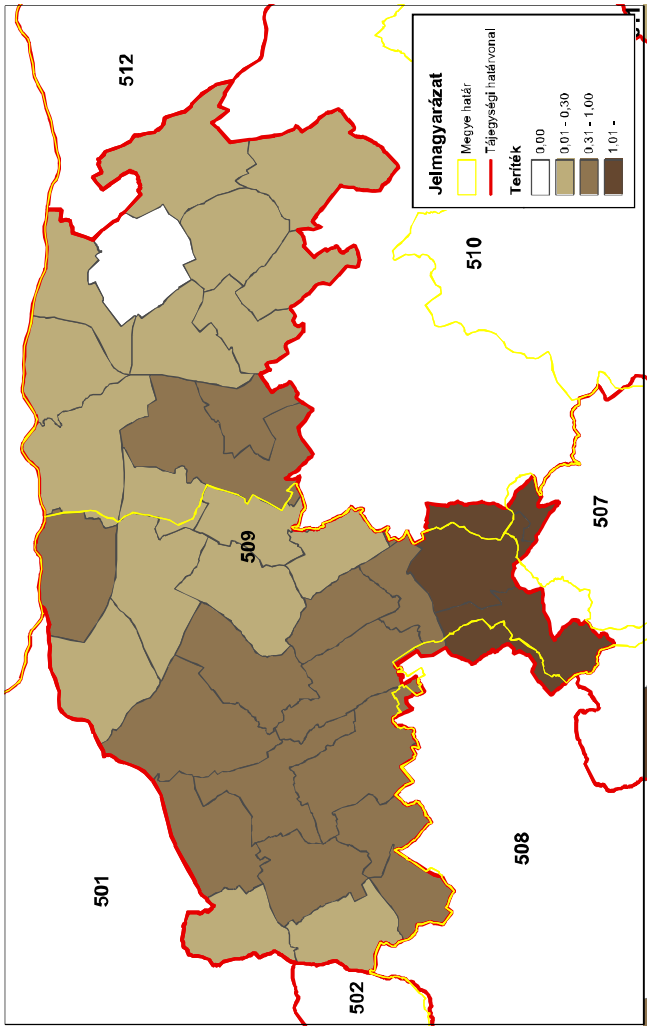

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2011

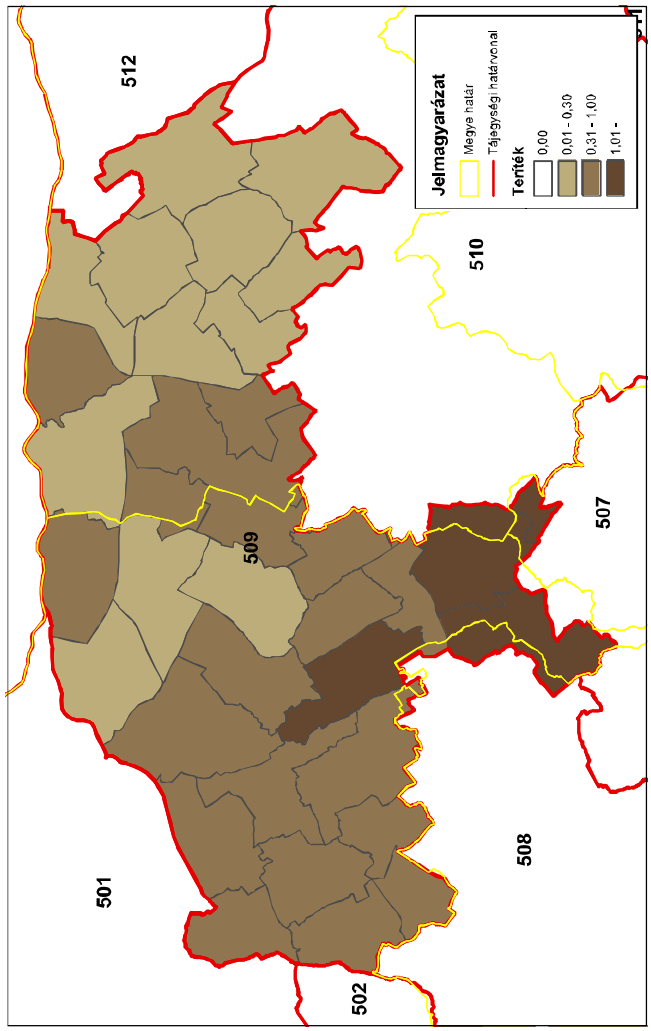

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2012

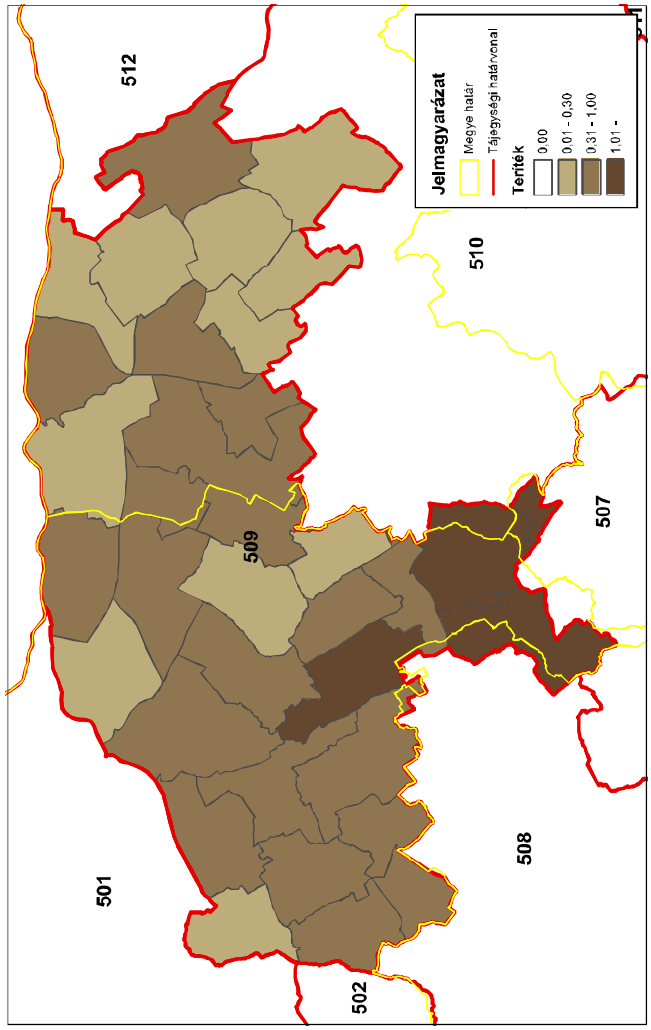

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2013

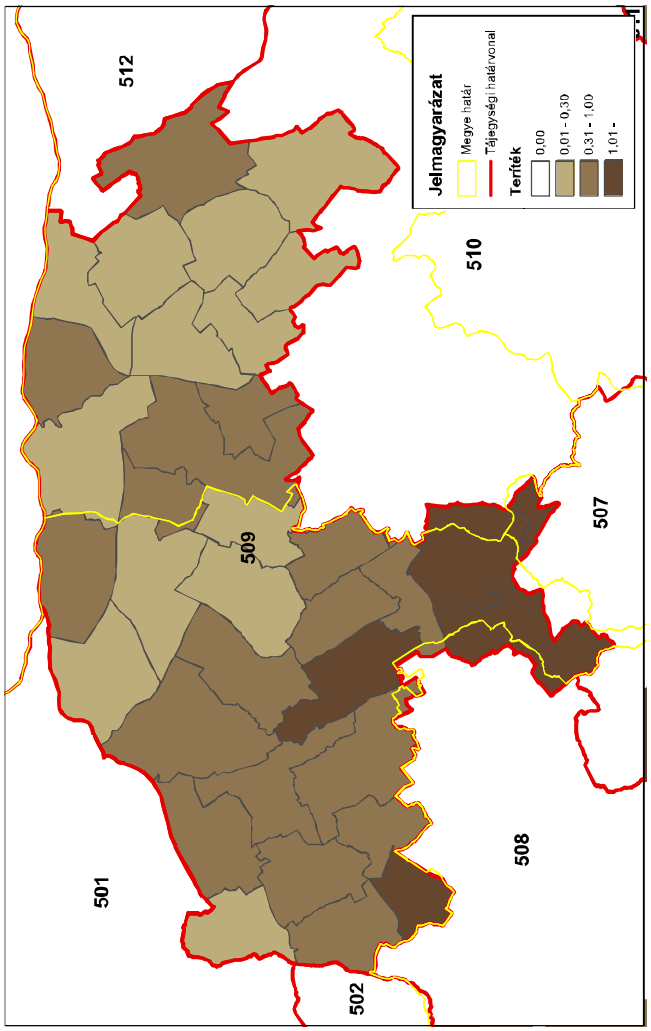

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2014

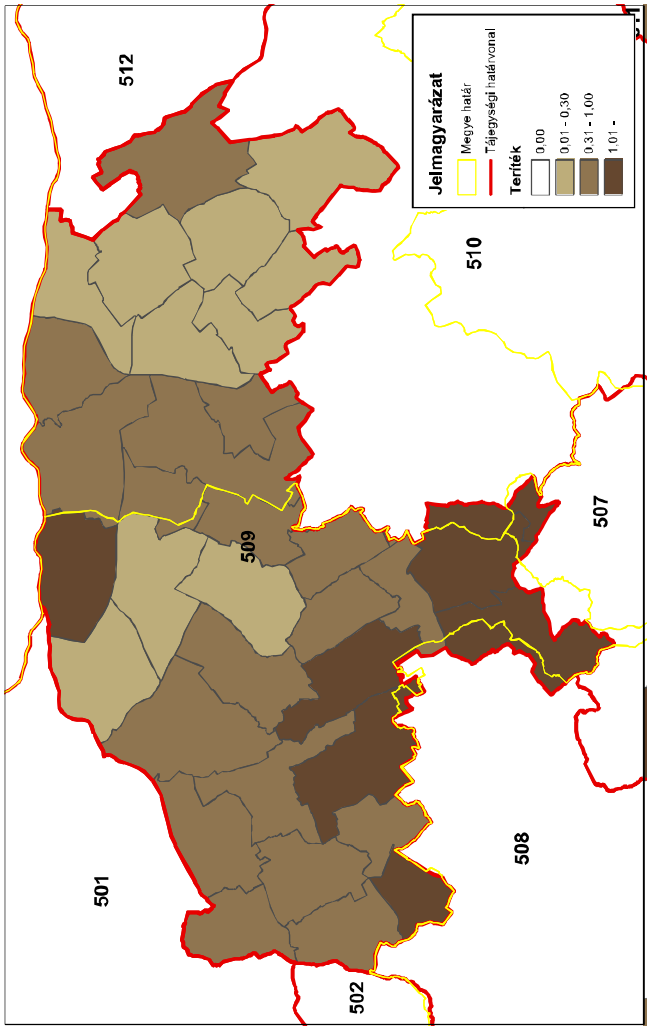

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	121	27	22,3%	1	7	19	3,7%	25,9%	70,4%
1999	118	19	16,1%	2	3	14	10,5%	15,8%	73,7%
2000	162	40	24,7%	7	17	16	17,5%	42,5%	40,0%
2001	161	36	22,4%	1	12	23	2,8%	33,3%	63,9%
2002	211	29	13,7%		8	21	0,0%	27,6%	72,4%
2003	216	43	19,9%	1	10	32	2,3%	23,3%	74,4%
2004	79	16	20,3%		3	13	0,0%	18,8%	81,3%
2005	194	45	23,2%	2	13	30	4,4%	28,9%	66,7%
2006	172	39	22,7%	2	11	26	5,1%	28,2%	66,7%
2007	216	40	18,5%	3	13	24	7,5%	32,5%	60,0%
2008	241	51	21,2%	5	19	27	9,8%	37,3%	52,9%
2009	246	32	13,0%	2	7	23	6,3%	21,9%	71,9%
2010	263	56	21,3%	2	13	41	3,6%	23,2%	73,2%
2011	317	61	19,2%	1	14	46	1,6%	23,0%	75,4%
2012	353	78	22,1%	2	20	56	2,6%	25,6%	71,8%
2013	311	61	19,6%	2	14	45	3,3%	23,0%	73,8%
2014	338	65	19,2%	2	19	44	3,1%	29,2%	67,7%

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

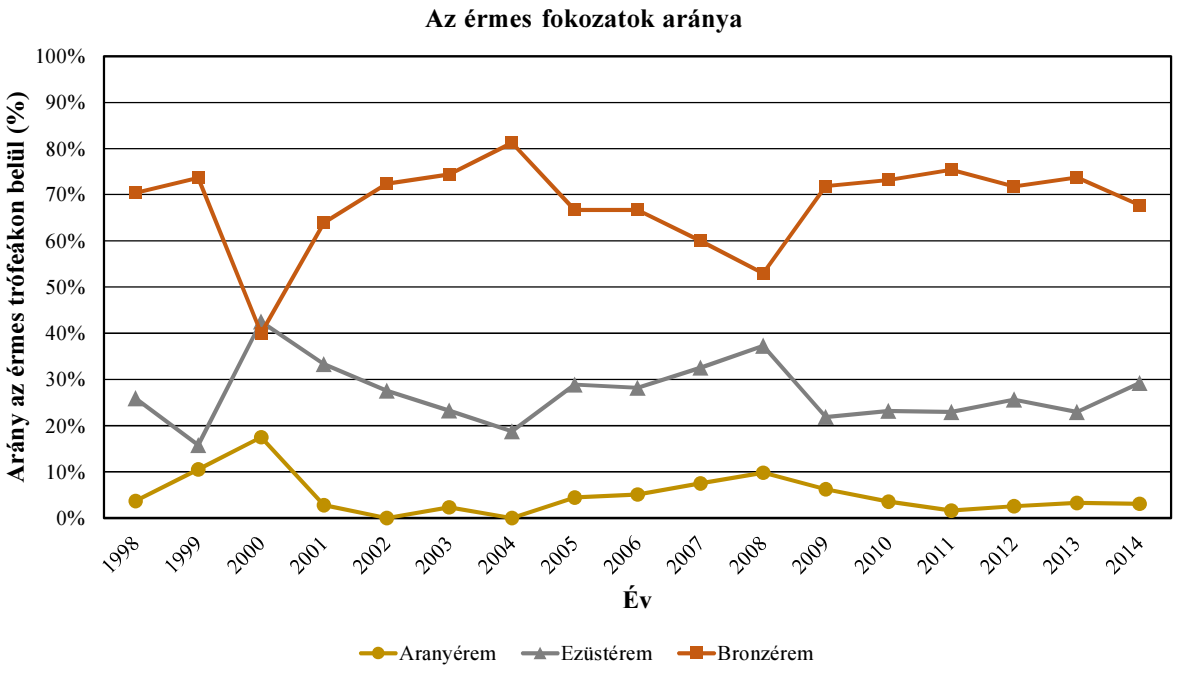

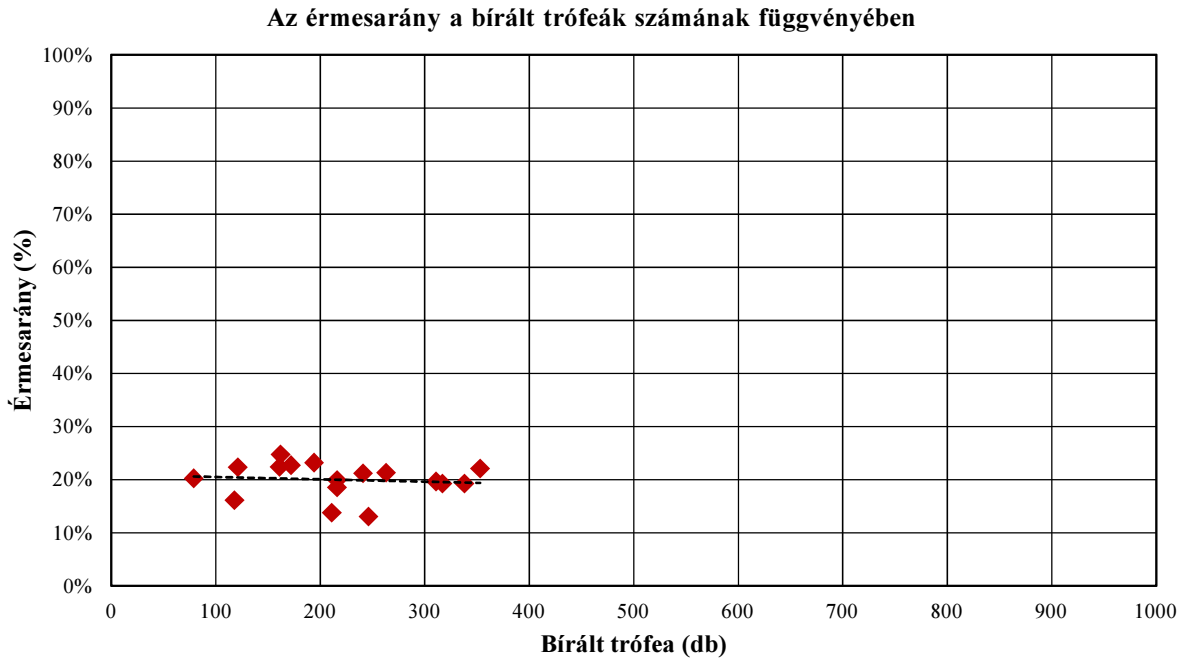

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	3	2	5	2	11	5	10	17	8	11	16	21	16	17	26	14	24
2	22	26	23	32	40	32	18	41	31	50	69	61	58	72	69	71	80
3	26	24	31	45	42	60	15	46	42	45	34	53	53	73	68	67	64
4	18	26	38	26	47	44	13	26	22	39	36	46	42	56	66	54	58
5	13	11	6	14	20	20	6	9	18	25	23	26	21	35	38	31	31
6	7	8	9	10	14	14	5	15	24	16	18	15	31	27	37	35	23
7	10	4	9	5	12	16	3	13	12	11	15	9	19	18	21	18	24
8	5	3	6	4	2	3	4	6	5	10	7	7	8	6	13	12	17
9	7	7	13	9	9	12	1	10	9	8	15	6	8	11	7	5	11
10	6		6	3	5	5	3	7			6	1	5	1	7	4	3
11	2	5	10	9	9	4	1	4	1	1	2	1	2	1	1		3
12	2	2	3	1													
13			3	1													
13<						1											
Összesen	**121**	**118**	**162**	**161**	**211**	**216**	**79**	**194**	**172**	**216**	**241**	**246**	**263**	**317**	**353**	**311**	**338**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	2,5%	1,7%	3,1%	1,2%	5,2%	2,3%	12,7%	8,8%	4,7%	5,1%	6,6%	8,5%	6,1%	5,4%	7,4%	4,5%	7,1%
2	18,2%	22,0%	14,2%	19,9%	19,0%	14,8%	22,8%	21,1%	18,0%	23,1%	28,6%	24,8%	22,1%	22,7%	19,5%	22,8%	23,7%
3	21,5%	20,3%	19,1%	28,0%	19,9%	27,8%	19,0%	23,7%	24,4%	20,8%	14,1%	21,5%	20,2%	23,0%	19,3%	21,5%	18,9%
4	14,9%	22,0%	23,5%	16,1%	22,3%	20,4%	16,5%	13,4%	12,8%	18,1%	14,9%	18,7%	16,0%	17,7%	18,7%	17,4%	17,2%
5	10,7%	9,3%	3,7%	8,7%	9,5%	9,3%	7,6%	4,6%	10,5%	11,6%	9,5%	10,6%	8,0%	11,0%	10,8%	10,0%	9,2%
6	5,8%	6,8%	5,6%	6,2%	6,6%	6,5%	6,3%	7,7%	14,0%	7,4%	7,5%	6,1%	11,8%	8,5%	10,5%	11,3%	6,8%
7	8,3%	3,4%	5,6%	3,1%	5,7%	7,4%	3,8%	6,7%	7,0%	5,1%	6,2%	3,7%	7,2%	5,7%	5,9%	5,8%	7,1%
8	4,1%	2,5%	3,7%	2,5%	0,9%	1,4%	5,1%	3,1%	2,9%	4,6%	2,9%	2,8%	3,0%	1,9%	3,7%	3,9%	5,0%
9	5,8%	5,9%	8,0%	5,6%	4,3%	5,6%	1,3%	5,2%	5,2%	3,7%	6,2%	2,4%	3,0%	3,5%	2,0%	1,6%	3,3%
10	5,0%		3,7%	1,9%	2,4%	2,3%	3,8%	3,6%			2,5%	0,4%	1,9%	0,3%	2,0%	1,3%	0,9%
11	1,7%	4,2%	6,2%	5,6%	4,3%	1,9%	1,3%	2,1%	0,6%	0,5%	0,8%	0,4%	0,8%	0,3%	0,3%		0,9%
12	1,7%	1,7%	1,9%	0,6%													
13			1,9%	0,6%													
13<						0,5%											
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

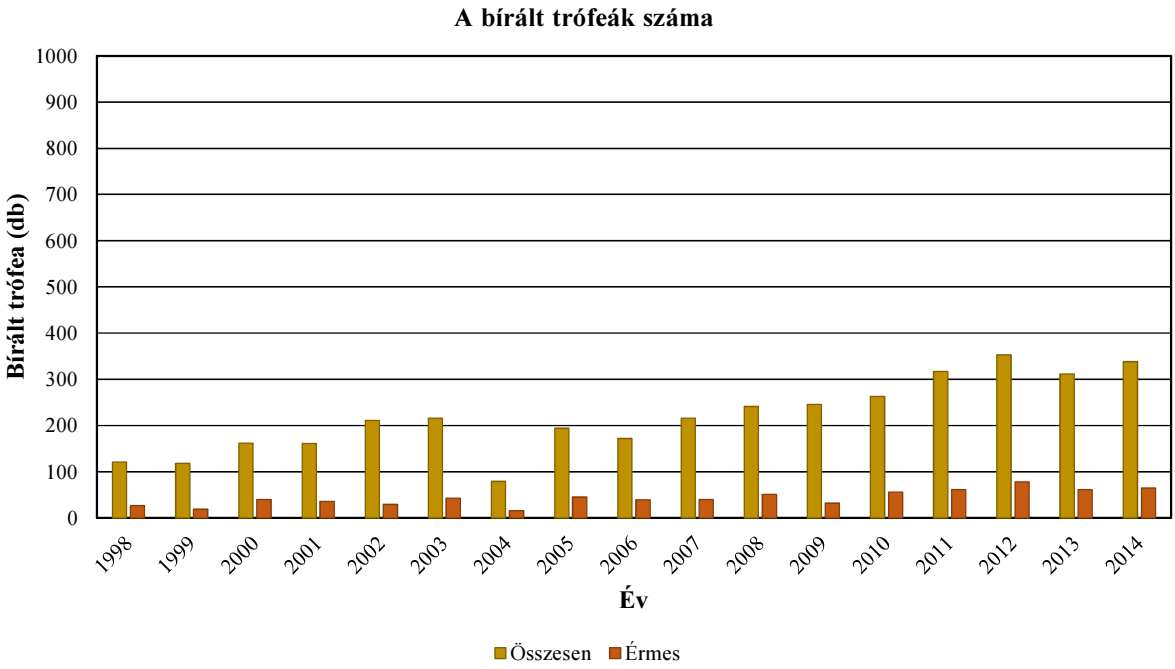

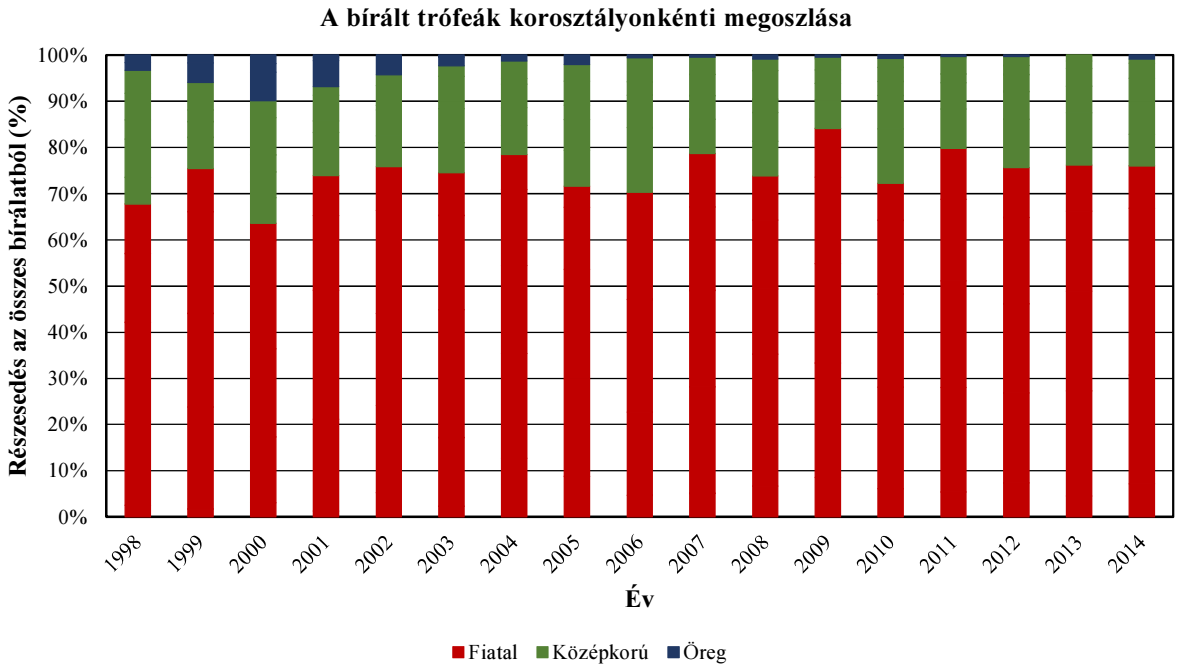

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	208	30,52			1,07	2,20			
2	795	61,10	25,00	34,50	2,41	7,47	11,25	11,45	9,95
3	788	71,55	34,19	26,13	3,41	8,90	18,13	11,23	10,85
4	657	80,83	30,95	31,51	4,46	9,73	22,23	14,12	12,69
5	347	89,30	31,48	33,16	5,38	10,76	22,90	14,15	12,66
6	308	92,71	32,39	33,03	6,03	11,03	23,03	14,23	12,92
7	219	95,48	32,74	32,80	6,56	11,71	23,50	14,39	13,21
8	118	98,48	33,16	33,57	7,15	12,03	24,27	14,99	13,64
9	148	101,44	34,29	34,89	7,59	12,65	25,07	15,13	13,74
10	62	102,84	34,31	37,25	8,06	13,40	25,52	15,75	14,21
11	56	104,22	34,84	37,10	8,79	13,00	26,46	16,25	15,22
12	8	105,50	36,19	39,54	8,78	14,08	26,84	15,89	15,25
13	4	107,17	33,29	31,88	7,61	12,67	25,56	14,88	13,55
13<	1	67,50			3,70	7,00			

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	208	23,08			0,60	2,00			
2	795	59,15	25,00	34,50	2,25	6,83	4,00	11,45	9,95
3	788	67,19	20,00	25,50	2,85	7,64	17,75	10,25	10,50
4	657	76,54	26,63	24,75	4,15	8,83	20,75	12,13	10,95
5	347	87,18	27,35	29,50	4,94	10,10	21,32	13,48	11,96
6	308	85,36	28,92	29,00	5,27	9,14	22,02	13,40	11,47
7	219	89,41	31,04	28,72	5,80	10,10	22,47	13,50	12,28
8	118	87,58	21,00	27,63	6,10	10,83	22,88	14,05	12,61
9	148	95,36	27,50	16,75	5,70	11,33	23,01	13,75	12,70
10	62	97,17	27,00	31,08	6,74	12,00	23,23	14,32	12,83
11	56	93,50	22,75	23,75	6,36	9,00	22,90	14,70	13,15
12	8	102,00	30,00	25,75	7,30	11,00	24,10	14,70	14,08
13	4	102,83	32,58	29,00	6,70	10,00	25,00	14,40	13,20
13<	1	67,50			3,70	7,00			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	208	39,47			1,27	3,00			
2	795	63,58	25,00	34,50	2,57	7,90	18,50	11,45	9,95
3	788	74,51	48,38	26,75	3,77	9,38	18,50	12,20	11,20
4	657	83,72	37,00	40,50	4,88	10,74	24,45	17,85	14,70
5	347	91,91	34,88	37,50	5,68	11,38	25,45	15,70	13,15
6	308	99,70	35,50	38,50	6,70	11,94	23,89	14,72	14,05
7	219	98,28	34,49	36,58	7,19	13,00	24,58	15,21	13,78
8	118	105,64	37,35	39,29	8,86	13,00	26,21	16,11	14,80
9	148	107,38	38,41	40,10	8,42	14,00	26,49	16,33	14,19
10	62	116,25	37,50	50,00	8,90	15,50	27,85	17,35	15,06
11	56	119,38	45,25	47,15	12,70	16,00	30,50	19,05	19,55
12	8	111,25	40,50	46,25	10,21	17,33	28,40	16,60	16,10
13	4	111,50	34,00	34,75	8,51	15,33	26,12	15,35	13,90
13<	1	67,50			3,70	7,00			

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	208	16,39			0,68	1,00			
2	795	4,42	0,00	0,00	0,32	1,08	14,50	0,00	0,00
3	788	7,32	28,38	1,25	0,92	1,73	0,75	1,95	0,70
4	657	7,18	10,38	15,75	0,73	1,91	3,70	5,73	3,75
5	347	4,74	7,53	8,00	0,74	1,28	4,13	2,23	1,19
6	308	14,34	6,58	9,50	1,43	2,80	1,88	1,32	2,58
7	219	8,87	3,44	7,87	1,39	2,90	2,11	1,71	1,49
8	118	18,06	16,35	11,67	2,76	2,17	3,33	2,06	2,19
9	148	12,02	10,91	23,35	2,72	2,67	3,48	2,58	1,49
10	62	19,08	10,50	18,92	2,16	3,50	4,62	3,03	2,23
11	56	25,88	22,50	23,40	6,34	7,00	7,60	4,35	6,40
12	8	9,25	10,50	20,50	2,91	6,33	4,30	1,90	2,03
13	4	8,67	1,42	5,75	1,81	5,33	1,12	0,95	0,70
13<	1	0,00			0,00	0,00			

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	208	53,7%			63,2%	45,5%			
2	795	7,2%	0,0%	0,0%	13,2%	14,4%	128,9%	0,0%	0,0%
3	788	10,2%	83,0%	4,8%	27,0%	19,5%	4,1%	17,4%	6,5%
4	657	8,9%	33,5%	50,0%	16,4%	19,6%	16,6%	40,5%	29,5%
5	347	5,3%	23,9%	24,1%	13,7%	11,9%	18,1%	15,7%	9,4%
6	308	15,5%	20,3%	28,8%	23,8%	25,4%	8,2%	9,3%	20,0%
7	219	9,3%	10,5%	24,0%	21,1%	24,8%	9,0%	11,9%	11,3%
8	118	18,3%	49,3%	34,8%	38,5%	18,0%	13,7%	13,7%	16,1%
9	148	11,8%	31,8%	66,9%	35,8%	21,1%	13,9%	17,1%	10,9%
10	62	18,6%	30,6%	50,8%	26,8%	26,1%	18,1%	19,2%	15,7%
11	56	24,8%	64,6%	63,1%	72,1%	53,8%	28,7%	26,8%	42,1%
12	8	8,8%	29,0%	51,8%	33,1%	45,0%	16,0%	12,0%	13,3%
13	4	8,1%	4,3%	18,0%	23,8%	42,1%	4,4%	6,4%	5,2%
13<	1	0,0%			0,0%	0,0%			

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	208	23,08			0,60	2,00			
2	795	59,15	25,00	34,50	2,25	6,83	4,00	11,45	9,95
3	788	67,19	20,00	25,50	2,85	7,64	17,75	10,25	10,50
4	657	76,54	26,63	24,75	4,15	8,83	20,75	12,13	10,95
5	347	87,18	27,35	29,50	4,94	10,10	21,32	13,48	11,96
6	308	85,36	28,92	29,00	5,27	9,14	22,02	13,40	11,47
7	219	89,41	31,04	28,72	5,80	10,10	22,47	13,50	12,28
8	118	87,58	21,00	27,63	6,10	10,83	22,88	14,05	12,61
9	148	95,36	27,50	16,75	5,70	11,33	23,01	13,75	12,70
10	62	97,17	27,00	31,08	6,74	12,00	23,23	14,32	12,83
11	56	93,50	22,75	23,75	6,36	9,00	22,90	14,70	13,15
12	8	102,00	30,00	25,75	7,30	11,00	24,10	14,70	14,08
13	4	102,83	32,58	29,00	6,70	10,00	25,00	14,40	13,20
13<	1	67,50			3,70	7,00			

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	208	2004			2001	1999			
2	795	2000	2001	2001	2000	2000	2005	2001	2001
3	788	1998	2000	1998	1998	2004	2000	2000	2000
4	657	2008	2002	2014	2002	2004	2003	2003	2003
5	347	2002	2008	2000	2004	2003	2013	2002	2002
6	308	1998	2001	1999	1998	1998	1998	1998	1998
7	219	2002	2005	2005	1999	1998	1999	1999	1999
8	118	2011	1999	2000	2000	2011	2000	2000	1998
9	148	1998	2004	2004	2004	2002	2002	2004	2004
10	62	2004	2009	2014	2002	2009	2002	2002	2002
11	56	2004	2012	2011	2012	2012	2012	2010	2009
12	8	2001	2001	1999	1999	2001	1998	1999	1999
13	4	2000	2000	2001	2001	2001	2001	2000	2001
13<	1	2003			2003	2003			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	208	39,47			1,27	3,00			
2	795	63,58	25,00	34,50	2,57	7,90	18,50	11,45	9,95
3	788	74,51	48,38	26,75	3,77	9,38	18,50	12,20	11,20
4	657	83,72	37,00	40,50	4,88	10,74	24,45	17,85	14,70
5	347	91,91	34,88	37,50	5,68	11,38	25,45	15,70	13,15
6	308	99,70	35,50	38,50	6,70	11,94	23,89	14,72	14,05
7	219	98,28	34,49	36,58	7,19	13,00	24,58	15,21	13,78
8	118	105,64	37,35	39,29	8,86	13,00	26,21	16,11	14,80
9	148	107,38	38,41	40,10	8,42	14,00	26,49	16,33	14,19
10	62	116,25	37,50	50,00	8,90	15,50	27,85	17,35	15,06
11	56	119,38	45,25	47,15	12,70	16,00	30,50	19,05	19,55
12	8	111,25	40,50	46,25	10,21	17,33	28,40	16,60	16,10
13	4	111,50	34,00	34,75	8,51	15,33	26,12	15,35	13,90
13<	1	67,50			3,70	7,00			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	208	2008			2000	1998			
2	795	1999	2001	2001	2006	2006	2001	2001	2001
3	788	2005	1998	2000	2001	2009	1998	1998	1998
4	657	2012	2001	1999	2001	2009	2004	2012	2012
5	347	2010	2013	2003	2006	2005	2000	2000	1999
6	308	2004	1999	2001	2004	2008	2003	2001	2004
7	219	2012	2012	1998	2011	2007	2004	2006	2004
8	118	2009	2006	2009	2009	1999	2009	2009	2009
9	148	2007	2007	2011	2009	2012	2009	2007	2006
10	62	2011	2000	2009	2000	2013	2009	2009	2013
11	56	2008	2006	2006	2006	2006	2008	2007	2006
12	8	2000	1998	1998	2000	2000	2001	1998	2001
13	4	2001	2001	2000	2000	2000	2000	2001	2000
13<	1	2003			2003	2003			

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

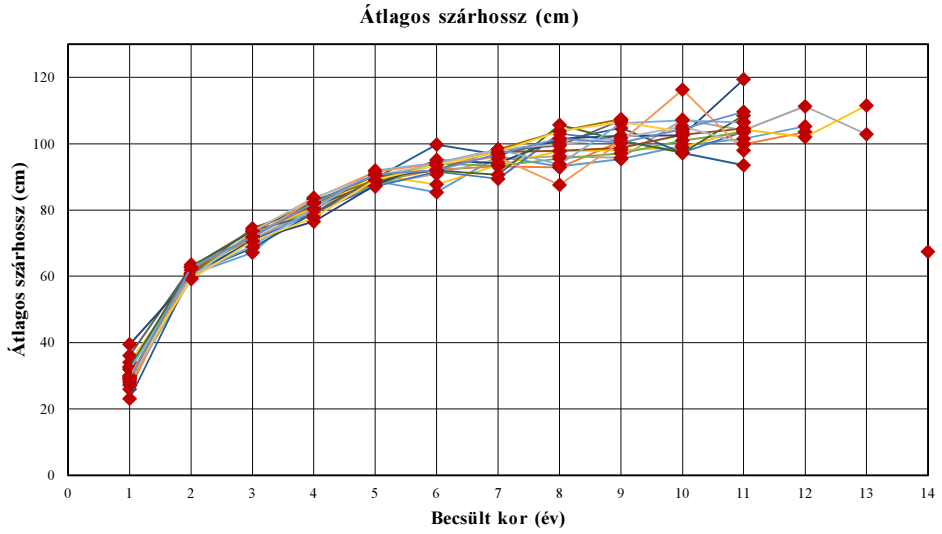

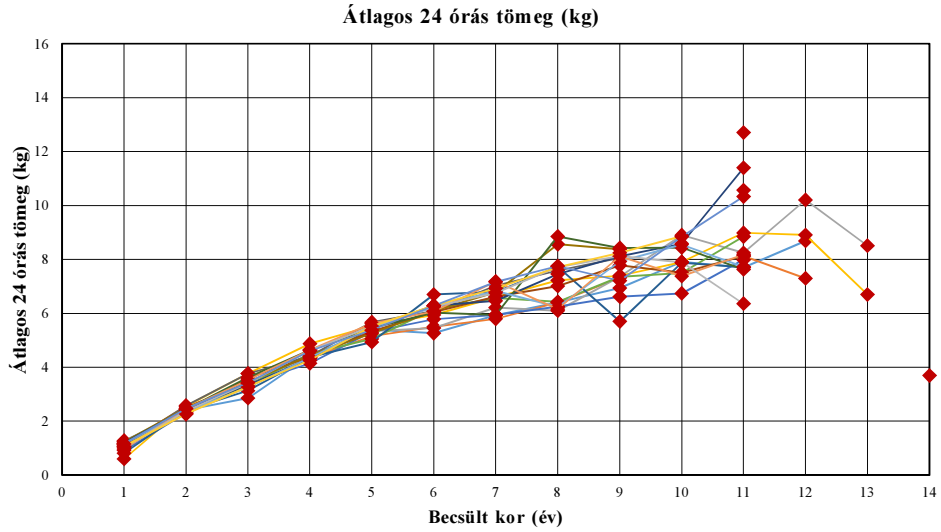

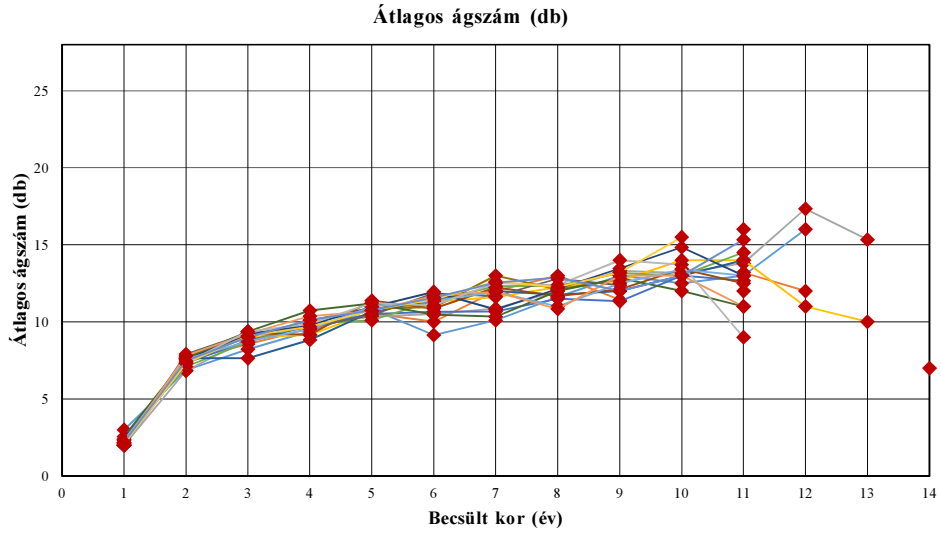

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

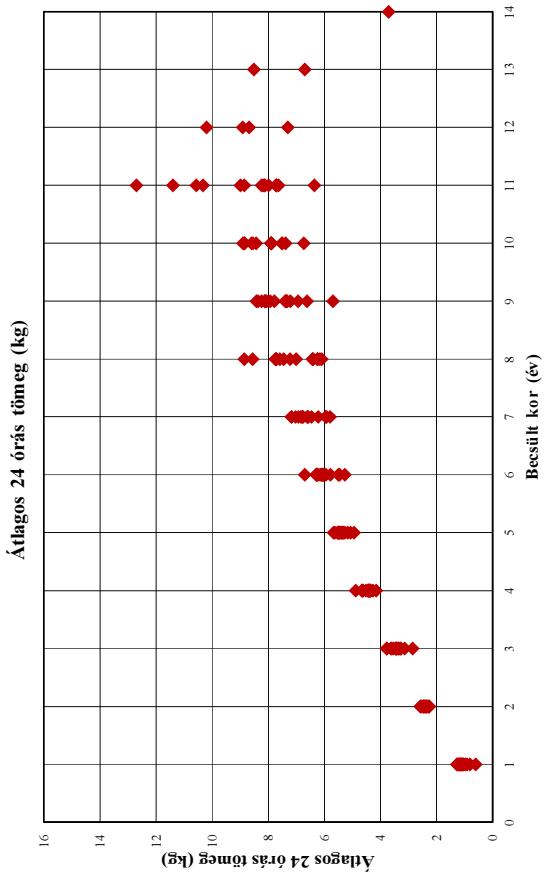

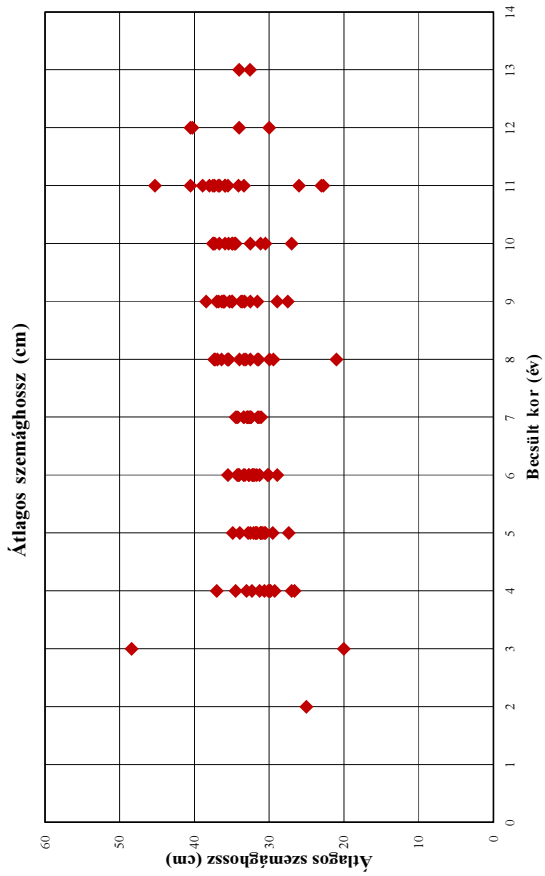

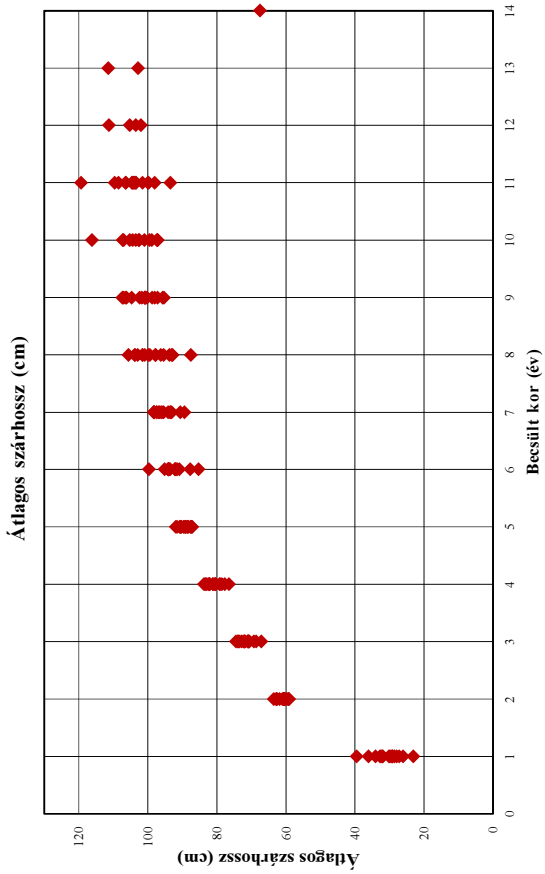

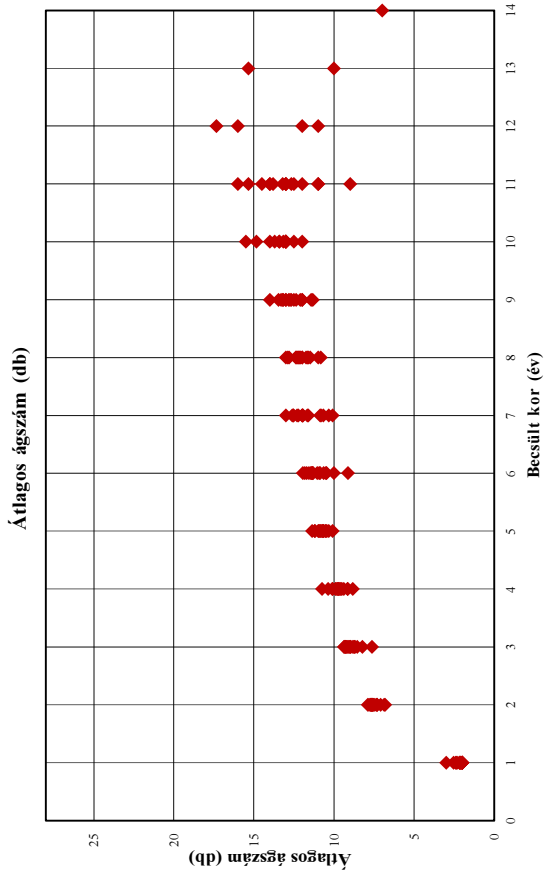

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

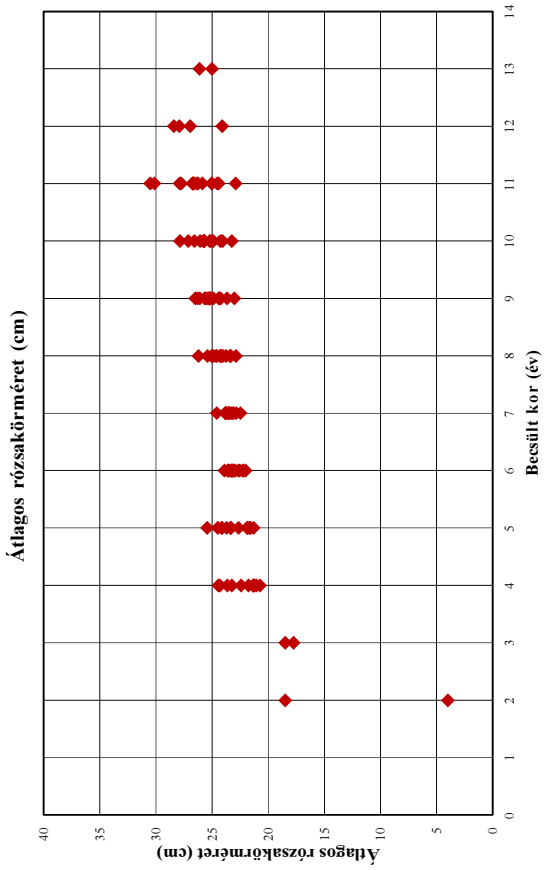

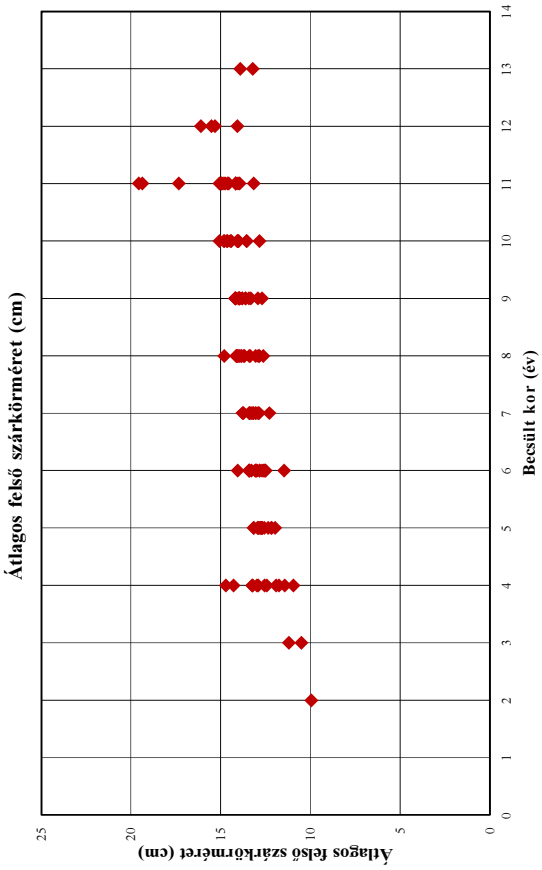

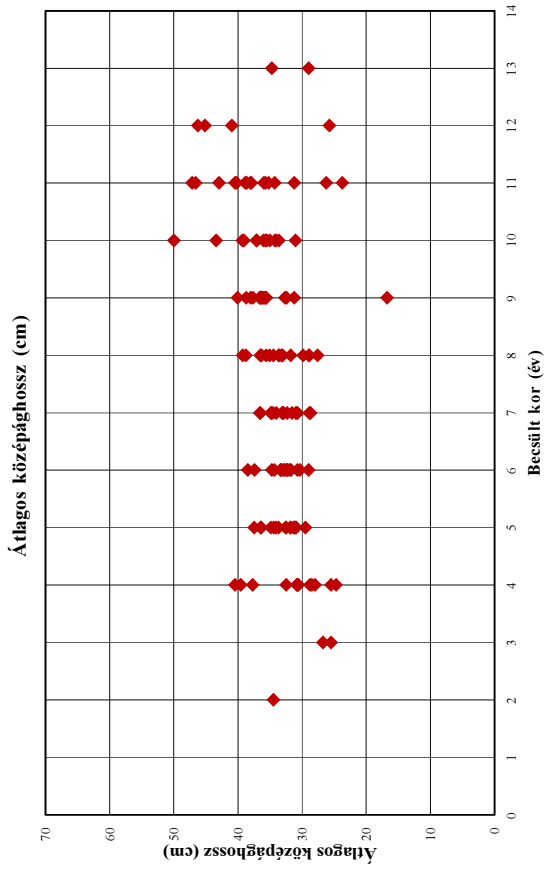

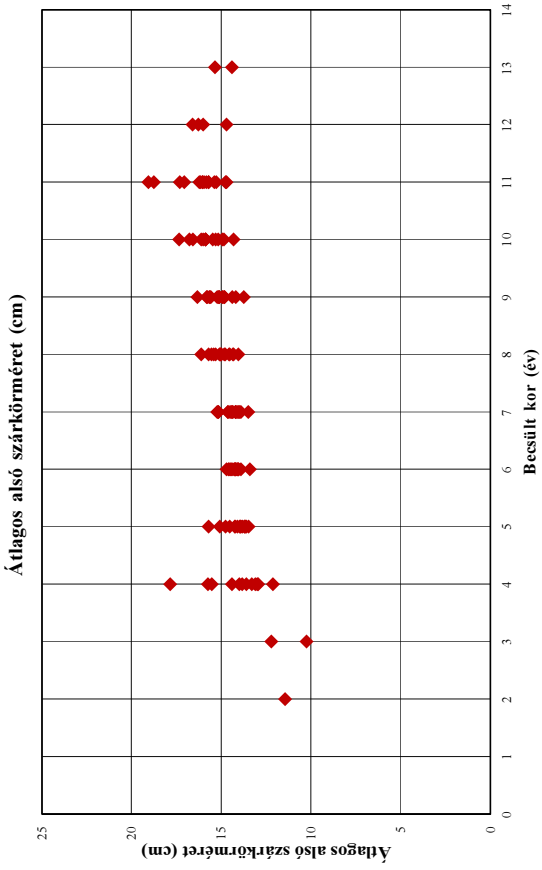

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1	3	28,50			1,25	3,00			
1998	2	22	60,55			2,41	6,86			
1998	3	26	67,19	48,38	25,50	2,85	8,23	18,50	12,20	11,20
1998	4	18	83,10			4,42	9,39			
1998	5	13	88,73	33,94	34,44	5,40	10,85	23,34	14,23	12,35
1998	6	7	85,36	30,08	31,75	5,27	9,14	22,02	13,40	11,47
1998	7	10	96,13	31,42	36,58	5,93	10,10	22,85	13,97	13,22
1998	8	5	93,15	33,10	28,90	6,41	11,60	23,39	14,35	12,61
1998	9	7	95,36	34,96	36,00	6,94	13,00	23,69	14,19	12,91
1998	10	6	99,46	37,42	39,33	7,91	12,50	26,58	16,02	14,45
1998	11	2	101,50	37,50	40,50	7,70	13,00	26,60	16,05	14,15
1998	12	2	105,25	40,50	46,25	8,69	16,00	24,10	16,60	15,50
1998	13									
1998	13<									
1999	1	2	26,00			1,13	2,00			
1999	2	26	63,58			2,55	7,55			
1999	3	24	70,87			3,29	8,55			
1999	4	26	81,18	33,00	40,50	4,35	9,57	21,75	14,40	13,20
1999	5	11	88,53	31,63	36,50	5,16	10,55	24,10	14,75	13,15
1999	6	8	92,19	35,50	29,00	5,51	10,00	23,20	13,90	12,50
1999	7	4	93,13	32,75	32,33	5,80	12,00	22,47	13,50	12,28
1999	8	3	92,83	21,00	34,50	6,41	13,00	24,63	14,33	12,90
1999	9	7	100,75	33,29	35,57	7,32	11,43	25,21	14,81	13,42
1999	10									
1999	11	5	99,80	35,90	38,10	8,13	13,20	25,02	15,38	14,15
1999	12	2	103,50	34,00	25,75	7,30	12,00	26,95	14,70	14,08
1999	13									
1999	13<									
2000	1	5	27,95			1,27	2,00			
2000	2	23	59,15			2,25	6,83			
2000	3	31	71,16	20,00	26,75	3,46	8,87	17,75	10,25	10,50
2000	4	38	80,45	31,25	30,75	4,39	9,76	21,25	13,00	11,75
2000	5	6	87,57	30,50	29,50	5,35	10,33	25,45	15,70	12,80
2000	6	9	90,89	32,69	37,44	5,46	10,50	22,26	14,43	13,06
2000	7	9	95,39	32,92	30,75	6,21	10,88	23,07	14,19	13,05
2000	8	6	96,29	32,50	27,63	6,10	12,00	22,88	14,05	13,05
2000	9	13	95,73	32,50	36,22	7,36	13,31	24,87	15,12	13,95
2000	10	6	107,25	37,50	39,08	8,90	13,17	25,72	16,11	14,80
2000	11	10	104,00	36,81	38,88	8,24	13,80	26,63	15,71	14,61
2000	12	3	111,25	40,25	45,17	10,21	17,33	27,92	16,27	15,32
2000	13	3	102,83	32,58	34,75	8,51	15,33	26,12	14,40	13,90
2000	13<									
2001	1	2	34,00			0,60	2,00			
2001	2	32	60,32	25,00	34,50	2,55	7,72	18,50	11,45	9,95
2001	3	45	72,92			3,77	9,00			
2001	4	26	80,66	37,00	28,00	4,88	9,15	23,25	13,60	12,90
2001	5	14	90,52	29,50	31,38	5,54	10,64	24,49	14,10	13,15
2001	6	10	87,73	28,92	38,50	5,95	11,30	22,68	14,72	12,55
2001	7	5	93,60	32,50	33,00	6,59	11,60	23,41	13,90	13,04
2001	8	4	97,75	35,42	31,83	7,23	12,25	24,87	15,07	13,70
2001	9	9	98,06	31,58	36,47	7,40	12,67	24,24	14,83	13,79
2001	10	3	98,83	36,67	37,17	7,90	14,00	24,88	15,17	14,00
2001	11	9	104,19	34,08	37,92	8,99	14,00	26,26	16,23	14,74
2001	12	1	102,00	30,00	41,00	8,91	11,00	28,40	16,00	16,10
2001	13	1	111,50	34,00	29,00	6,70	10,00	25,00	15,35	13,20
2001	13<									
2002	1	11	32,04			0,91	2,09			
2002	2	40	60,55			2,30	7,33			
2002	3	42	70,85			3,40	8,79			
2002	4	47	79,24	26,63	28,50	4,15	9,72	21,23	13,10	11,43
2002	5	20	87,18	30,92	32,50	5,32	10,50	23,33	13,48	11,96
2002	6	14	91,57	31,67	32,83	5,79	10,64	22,52	14,60	13,38
2002	7	12	89,41	34,19	34,06	5,94	10,67	23,82	14,21	12,91
2002	8	2	103,00			6,25	11,50			
2002	9	9	100,89	33,54	32,68	6,62	11,33	23,01	14,39	13,31
2002	10	5	97,35	31,15	34,25	6,74	13,00	23,23	14,32	12,83
2002	11	9	103,64	33,36	35,23	7,99	12,67	25,85	15,27	13,94
2002	12									
2002	13									
2002	13<									

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	5	32,69			1,13	2,40			
2003	2	32	61,08			2,29	7,09			
2003	3	60	71,94			3,33	8,68			
2003	4	44	82,11	34,50	32,50	4,51	9,91	20,75	12,13	10,95
2003	5	20	87,26	31,13	37,50	5,06	10,10	23,70	15,08	12,78
2003	6	14	94,07	32,25	30,36	6,15	11,36	23,89	14,57	13,42
2003	7	16	93,39	33,41	28,90	6,58	12,31	23,85	14,35	13,31
2003	8	3	95,50	31,58	33,67	6,43	12,33	24,22	14,57	12,83
2003	9	12	97,15	33,75	35,80	7,36	13,17	24,36	14,91	13,63
2003	10	5	101,00	30,50	35,50	7,50	13,00	24,26	15,31	14,03
2003	11	4	103,44	37,31	40,25	8,85	14,50	26,35	15,83	14,81
2003	12									
2003	13									
2003	13<	1	67,50			3,70	7,00			
2004	1	10	23,08			0,81	2,00			
2004	2	18	60,68			2,40	7,65			
2004	3	15	68,65			3,14	7,64			
2004	4	13	79,08	29,88	30,63	4,37	8,83	24,45	15,53	14,28
2004	5	6	89,50			4,94	10,67			
2004	6	5	99,70	32,75	30,75	6,70	11,40	22,98	14,20	14,05
2004	7	3	96,67	34,30	32,88	6,79	12,00	24,58	15,15	13,78
2004	8	4	100,88	29,96	35,06	7,73	11,75	23,75	15,04	13,40
2004	9	1	104,75	27,50	16,75	5,70	12,00	24,40	13,75	12,70
2004	10	3	97,17	34,48	36,03	7,88	13,00	24,07	15,87	14,40
2004	11	1	93,50	35,50	35,75	7,71	14,00	24,40	17,05	14,95
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1	17	30,09			1,05	2,15			
2005	2	41	60,76			2,35	7,71	4,00		
2005	3	46	74,51			3,61	9,30			
2005	4	26	81,13	27,00	25,50	4,39	9,15	24,30	15,75	13,25
2005	5	9	88,22	31,13	31,88	5,33	11,38	24,18	14,53	12,88
2005	6	15	94,12	34,25	32,53	6,05	10,87	22,96	14,35	13,28
2005	7	13	97,50	31,04	28,72	6,62	12,23	23,68	14,13	13,30
2005	8	6	97,88	31,40	36,35	7,02	11,67	24,03	14,84	13,93
2005	9	10	98,78	36,31	38,72	7,78	12,10	25,28	15,63	14,16
2005	10	7	102,64	34,92	34,08	7,51	13,43	25,22	15,47	14,64
2005	11	4	104,56	26,00	34,31	8,12	12,50	24,56	15,96	14,93
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1	8	36,08			1,09	2,00			
2006	2	31	62,85			2,57	7,90			
2006	3	42	73,99			3,77	9,26			
2006	4	22	78,61			4,42	9,64			
2006	5	18	89,72	31,11	31,21	5,68	10,44	23,36	13,68	12,56
2006	6	24	92,11	32,20	32,76	6,10	11,83	23,28	14,26	12,98
2006	7	12	98,19	31,54	31,00	7,03	11,67	23,79	15,21	13,73
2006	8	5	99,45	37,35	33,68	7,59	12,80	25,02	15,71	14,14
2006	9	9	107,09	36,08	36,65	8,06	12,38	25,13	15,23	14,19
2006	10									
2006	11	1	104,50	45,25	47,15	12,70	16,00	27,75	17,30	19,55
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1	11	29,48			1,23	2,00			
2007	2	50	61,91			2,49	7,65			
2007	3	45	72,34			3,45	9,00			
2007	4	39	82,24			4,45	10,10			
2007	5	25	89,14	32,50	31,08	5,26	10,88	21,88	13,98	12,68
2007	6	16	94,01	32,13	34,34	6,10	10,94	23,24	14,50	13,42
2007	7	11	98,25	31,23	31,59	6,79	13,00	23,73	14,05	13,41
2007	8	10	103,75	35,43	38,80	8,56	12,10	25,41	15,55	14,11
2007	9	8	107,38	38,41	38,03	8,37	12,75	26,09	16,33	13,97
2007	10									
2007	11	1	106,50	40,50	36,00	10,57	12,00	30,15	19,05	19,35
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	16	39,47			1,19	2,38			
2008	2	69	59,93			2,45	7,60			
2008	3	34	70,95			3,35	9,18			
2008	4	36	76,54	30,63	30,88	4,34	9,81	21,30	13,30	12,55
2008	5	23	87,54	27,35	34,10	5,46	10,96	21,57	13,91	12,67
2008	6	18	95,10	34,10	34,78	6,29	11,94	23,09	14,03	12,69
2008	7	15	94,10	32,52	30,80	6,46	10,80	23,48	14,43	13,17
2008	8	7	101,50	33,96	33,25	7,46	12,14	24,23	14,53	13,34
2008	9	15	102,40	35,97	37,68	8,11	13,47	25,23	15,59	13,93
2008	10	6	102,50	34,65	43,40	8,59	14,83	25,74	15,86	14,82
2008	11	2	119,38	36,63	38,63	11,40	13,00	30,50	18,75	17,33
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1	21	32,45			1,17	2,55			
2009	2	61	62,87			2,44	7,63			
2009	3	53	73,73			3,63	9,38			
2009	4	46	82,52	29,83	37,75	4,65	10,74	21,35	14,00	12,98
2009	5	26	90,38	30,67	34,92	5,46	11,19	21,68	13,82	12,15
2009	6	15	91,87	31,25	33,39	6,03	10,47	23,62	14,22	12,52
2009	7	9	90,64	32,65	34,80	5,95	10,33	23,17	14,52	12,85
2009	8	7	105,64	33,38	39,29	8,86	12,00	26,21	16,11	14,80
2009	9	6	100,88	35,29	36,38	8,42	12,83	26,49	15,78	14,01
2009	10	1	97,25	27,00	50,00	8,44	12,00	27,85	17,35	13,55
2009	11	1	108,50	38,00	43,00	7,63	11,00	27,90	15,70	13,15
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1	16	31,89			1,16	2,31			
2010	2	58	60,39			2,36	7,59			
2010	3	53	69,27			3,26	8,74			
2010	4	42	80,30			4,36	9,52			
2010	5	21	91,91	32,09	31,83	5,47	11,00	21,86	13,71	12,73
2010	6	31	94,19	34,03	32,33	6,23	11,35	23,15	14,11	12,81
2010	7	19	98,22	33,36	34,88	6,84	11,95	23,54	14,64	13,39
2010	8	8	93,79	36,93	29,86	6,24	11,00	24,31	14,78	13,83
2010	9	8	106,16	36,74	31,25	7,93	12,50	25,63	14,94	13,81
2010	10	5	107,00	35,90	35,05	8,55	13,40	27,13	14,93	14,07
2010	11	2	106,38	38,88	31,25	7,73	13,00	25,00	14,70	14,03
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	17	27,18			0,96	2,12			
2011	2	72	62,64			2,45	7,81			
2011	3	73	71,89			3,54	9,23			
2011	4	56	83,37	30,13	28,81	4,65	10,38	22,43	13,83	12,41
2011	5	35	91,55	31,84	33,71	5,63	10,69	22,65	13,90	12,94
2011	6	27	93,94	33,42	33,30	6,07	11,70	23,50	14,10	12,83
2011	7	18	95,89	32,40	36,54	7,19	11,94	23,74	15,17	13,74
2011	8	6	87,58	29,45	28,95	6,16	10,83	23,40	15,43	13,85
2011	9	11	100,68	37,00	40,10	8,12	13,00	26,28	15,66	14,18
2011	10	1	116,25	37,25	35,75	7,38	13,00	25,10	14,85	13,55
2011	11	1	98,00	23,00	23,75	8,18	11,00	26,75	14,75	14,55
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	26	29,09			1,02	2,04			
2012	2	69	59,52			2,37	7,33			
2012	3	68	73,55			3,41	9,37			
2012	4	66	83,72	32,30	39,60	4,63	9,86	23,65	17,85	14,70
2012	5	38	90,44	32,80	30,96	5,52	11,21	21,64	13,60	12,18
2012	6	37	93,69	33,26	32,31	6,25	11,05	23,55	14,24	12,99
2012	7	21	98,28	34,49	33,01	6,76	12,52	23,46	14,39	13,15
2012	8	13	99,90	36,38	35,67	7,71	12,38	24,65	15,31	14,05
2012	9	7	101,71	36,18	35,74	8,13	14,00	25,64	15,11	14,18
2012	10	7	105,21	34,95	33,67	7,90	13,71	25,70	15,87	14,07
2012	11	1	100,00	22,75	26,25	6,36	9,00	22,90	16,15	14,15
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	14	29,80			1,06	2,14			
2013	2	71	59,28			2,27	7,31			
2013	3	67	70,62			3,29	9,09			
2013	4	54	77,69			4,26	9,69			
2013	5	31	89,13	34,88	36,42	5,52	10,74	21,32	14,23	12,91
2013	6	35	93,56	31,94	32,02	6,29	11,46	22,23	14,19	13,06
2013	7	18	97,47	32,91	34,55	6,92	12,61	23,28	14,22	12,91
2013	8	12	103,76	37,20	36,54	7,71	12,25	23,32	15,00	13,66
2013	9	5	106,55	34,94	36,59	8,25	13,20	25,14	15,81	13,93
2013	10	4	103,50	35,44	37,06	8,86	15,50	25,75	16,78	15,06
2013	11									
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	24	29,08			1,15	2,19			
2014	2	80	62,73			2,47	7,46			
2014	3	64	71,95			3,43	9,02			
2014	4	58	82,13	29,25	24,75	4,61	10,12	21,05	12,95	11,90
2014	5	31	90,79	31,72	32,59	5,38	10,74	21,84	13,67	12,70
2014	6	23	91,98	30,22	33,19	6,28	11,57	23,33	14,05	12,63
2014	7	24	96,92	32,97	33,17	7,17	12,54	23,51	14,61	13,39
2014	8	17	101,57	35,59	33,08	7,75	12,88	24,09	15,11	14,03
2014	9	11	100,25	28,92	32,46	7,21	12,00	25,44	15,14	13,59
2014	10	3	104,42	32,50	31,08	8,84	13,00	26,08	16,58	14,62
2014	11	3	109,58	35,92	46,58	10,33	15,33	26,72	16,05	15,07
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Gímszarvas érmesarány (%) 1998

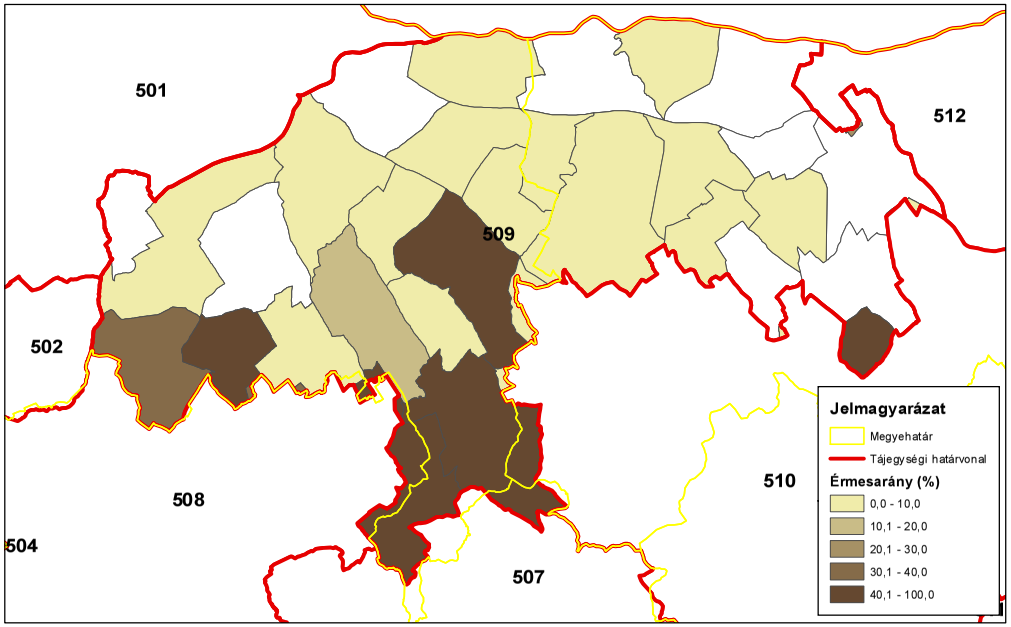

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2003

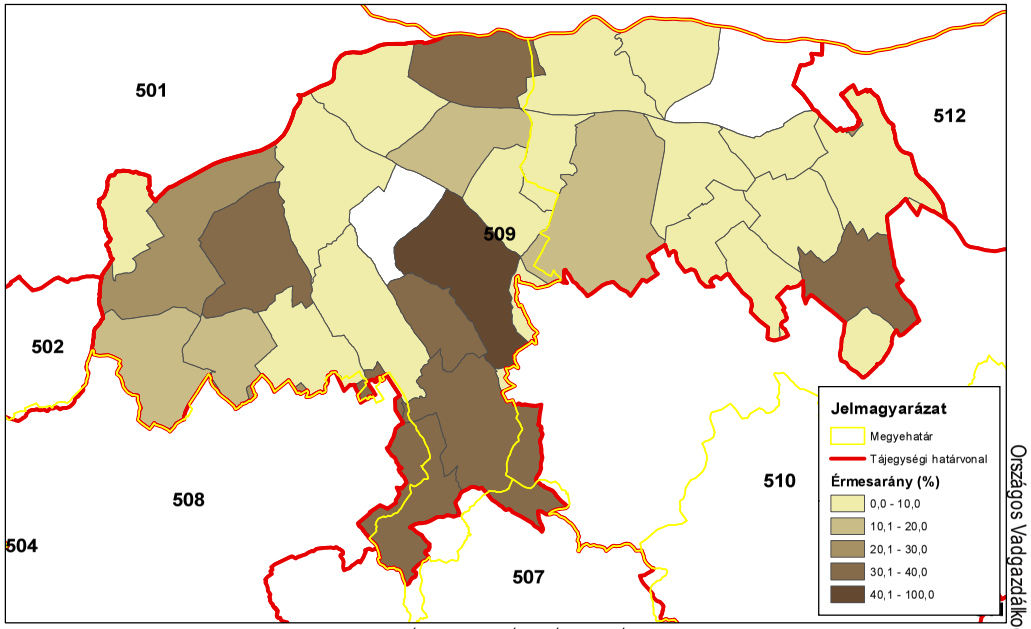

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2008

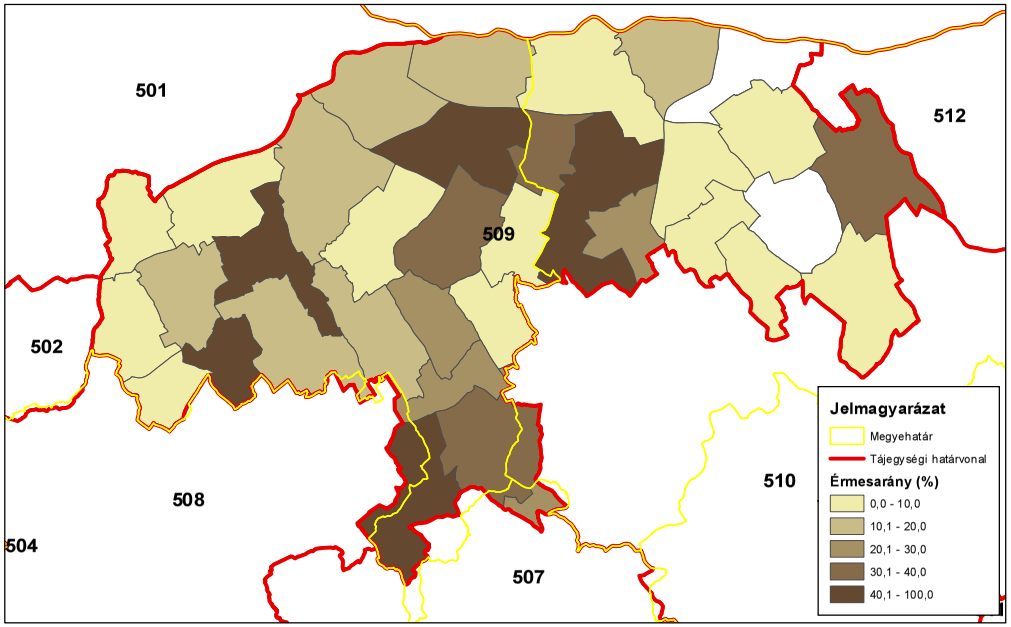

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2014

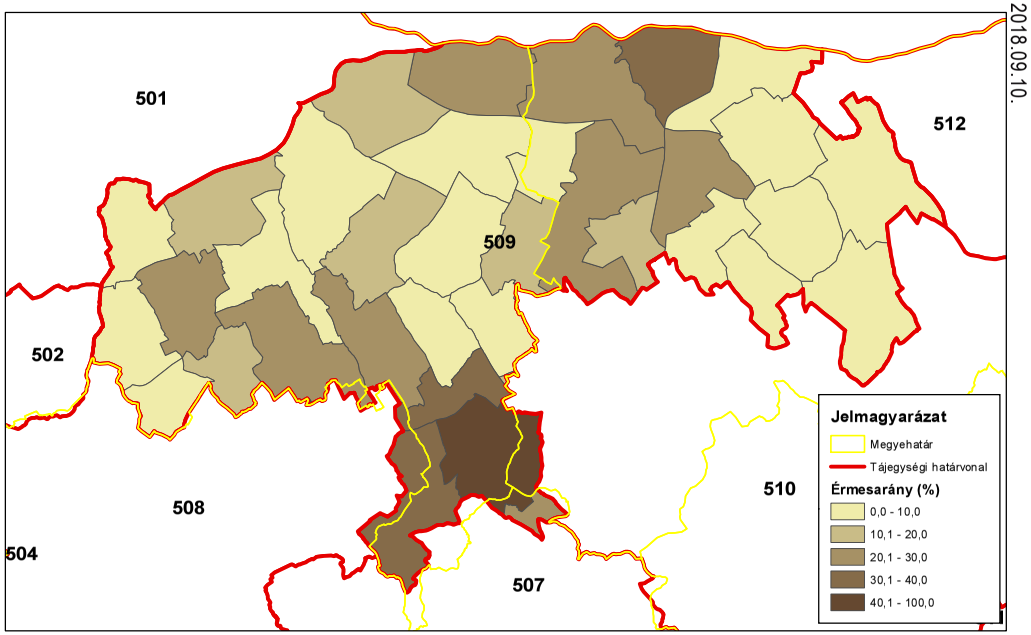

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység** területén kisebb hullámzással, de folyamatosan emelkedett (123→418 pld; **+240%**). A hasznosítás nagyon jelentősen nőtt (16→174 pld; **+988% → 11X**).
- Az állomány növekvő hányadát szabad területen jelentették, az utolsó években a jelentett állomány 30-40%-a élt szabad területen.
- A dámszarvas a tájegység déli határán az 507, 508 és 510 tájegységek által körülhatárolt térségben fordul elő összefüggő, nagy területen. Az elterjedés kissé bővült, és a teríték sűrűségének növekedése is jól látszik a térképeken.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány jelentősen nőtt és magas volt (13%→40%).
- A jelentett létszám erős növekedése és a hasznosítási arány szintje nincs összhangban. A dámszarvas elég szigorúan egyet ellő faj, amelyet a populáció csökkenése nélkül nem lehet ilyen arányban hasznosítani. Lényegesen nagyobb dámállomány is élhet a tájegységben és a stabilizálódás vagy csökkenés ezért marad el.
- A teríték összetétele és a jelentett létszám növekedése sincs összhangban, mivel az 1:2:2 összetételtől (nagyobb arányú tehén és borjú lelövés) csökkenés lenne várható, amit a jelentett létszámadatok cáfolnak.
- Összességében, a magas hasznosítási arány és a teríték összetétele nincsenek összhangban állomány változásának trendjével.

A dámszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A szabad területi dámszarvasnak a **Bakonyalja-komáromi** vadgazdálkodási tájegységben létszámánál fogva lehet vadgazdálkodási jelentősége.
- A gímszarvas, őz és vaddisznó már igen nagy létszámban él a területen. A muflon kis számban él szabad területen. A dámszarvas helyét a mező- és erdőgazdálkodási érdekek és tűrőképesség szempontjából is mérlegelni szükséges (48 millió Ft/év térített mezőgazdasági kár; 5X növekedés).
- A tájegységben indokolt az eddigi szabad területi kezelés felülvizsgálata. Sem a már jelentős nagyvad állományok, sem a tetemes mezőgazdasági vadkárok nem engedik a dámszarvas állomány fejlesztését.

A dámszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A bírált trófeák száma kicsi, de növekvő (3→40 pld). Az érmes arány kaotikus és nem mutatható ki következetes változás. Arany érmes alig esett, az ezüst és bronzérmesek száma többnyire évente néhány darab. Az átlagos szárhossz 7-9 éves kor körül éri el a csúcsát, a lapátsúly 7-9 év kor között. Ezeknek az értékeknek azonban nagyon nagy a szóródása, mivel kis mintaszámokról van szó.
- Az állomány létszáma és az agancsok minősége alapján a trófea-centrikus állománykezelés nem megalapozott cél.

A szabad területi dámszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	31	50	42	**123**	3	6	7	**16**	9,7%	12,0%	16,7%	**13,0%**
1999	30	50	38	**118**	5	6	11	**22**	16,7%	12,0%	28,9%	**18,6%**
2000	37	52	44	**133**	5	13	20	**38**	13,5%	25,0%	45,5%	**28,6%**
2001	46	63	58	**167**	11	21	26	**58**	23,9%	33,3%	44,8%	**34,7%**
2002	58	76	63	**197**	14	25	21	**60**	24,1%	32,9%	33,3%	**30,5%**
2003	76	103	90	**269**	15	30	48	**93**	19,7%	29,1%	53,3%	**34,6%**
2004	70	116	93	**279**	25	41	36	**102**	35,7%	35,3%	38,7%	**36,6%**
2005	64	98	70	**232**	21	37	36	**94**	32,8%	37,8%	51,4%	**40,5%**
2006	54	82	53	**189**	23	25	25	**73**	42,6%	30,5%	47,2%	**38,6%**
2007	72	82	77	**231**	21	29	28	**78**	29,2%	35,4%	36,4%	**33,8%**
2008	67	85	79	**231**	17	27	32	**76**	25,4%	31,8%	40,5%	**32,9%**
2009	72	86	79	**237**	18	28	31	**77**	25,0%	32,6%	39,2%	**32,5%**
2010	72	83	78	**233**	28	44	52	**124**	38,9%	53,0%	66,7%	**53,2%**
2011	129	149	119	**397**	31	66	61	**158**	24,0%	44,3%	51,3%	**39,8%**
2012	131	154	121	**406**	35	74	65	**174**	26,7%	48,1%	53,7%	**42,9%**
2013	150	171	153	**474**	33	89	58	**180**	22,0%	52,0%	37,9%	**38,0%**
2014	135	149	134	**418**	40	68	66	**174**	29,6%	45,6%	49,3%	**41,6%**
Változás	335,5%	198,0%	219,0%	239,8%	1233,3%	1033,3%	842,9%	987,5%	206,2%	280,3%	195,5%	220,0%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,61	1,35	***0,84***	1	2,00	2,33	***1,17***
1999	1	1,67	1,27	***0,76***	1	1,20	2,20	***1,83***
2000	1	1,41	1,19	***0,85***	1	2,60	4,00	***1,54***
2001	1	1,37	1,26	***0,92***	1	1,91	2,36	***1,24***
2002	1	1,31	1,09	***0,83***	1	1,79	1,50	***0,84***
2003	1	1,36	1,18	***0,87***	1	2,00	3,20	***1,60***
2004	1	1,66	1,33	***0,80***	1	1,64	1,44	***0,88***
2005	1	1,53	1,09	***0,71***	1	1,76	1,71	***0,97***
2006	1	1,52	0,98	***0,65***	1	1,09	1,09	***1,00***
2007	1	1,14	1,07	***0,94***	1	1,38	1,33	***0,97***
2008	1	1,27	1,18	***0,93***	1	1,59	1,88	***1,19***
2009	1	1,19	1,10	***0,92***	1	1,56	1,72	***1,11***
2010	1	1,15	1,08	***0,94***	1	1,57	1,86	***1,18***
2011	1	1,16	0,92	***0,80***	1	2,13	1,97	***0,92***
2012	1	1,18	0,92	***0,79***	1	2,11	1,86	***0,88***
2013	1	1,14	1,02	***0,89***	1	2,70	1,76	***0,65***
2014	1	1,10	0,99	***0,90***	1	1,70	1,65	***0,97***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	25,2%	40,7%	34,1%	100%	18,8%	37,5%	43,8%	100%
1999	25,4%	42,4%	32,2%	100%	22,7%	27,3%	50,0%	100%
2000	27,8%	39,1%	33,1%	100%	13,2%	34,2%	52,6%	100%
2001	27,5%	37,7%	34,7%	100%	19,0%	36,2%	44,8%	100%
2002	29,4%	38,6%	32,0%	100%	23,3%	41,7%	35,0%	100%
2003	28,3%	38,3%	33,5%	100%	16,1%	32,3%	51,6%	100%
2004	25,1%	41,6%	33,3%	100%	24,5%	40,2%	35,3%	100%
2005	27,6%	42,2%	30,2%	100%	22,3%	39,4%	38,3%	100%
2006	28,6%	43,4%	28,0%	100%	31,5%	34,2%	34,2%	100%
2007	31,2%	35,5%	33,3%	100%	26,9%	37,2%	35,9%	100%
2008	29,0%	36,8%	34,2%	100%	22,4%	35,5%	42,1%	100%
2009	30,4%	36,3%	33,3%	100%	23,4%	36,4%	40,3%	100%
2010	30,9%	35,6%	33,5%	100%	22,6%	35,5%	41,9%	100%
2011	32,5%	37,5%	30,0%	100%	19,6%	41,8%	38,6%	100%
2012	32,3%	37,9%	29,8%	100%	20,1%	42,5%	37,4%	100%
2013	31,6%	36,1%	32,3%	100%	18,3%	49,4%	32,2%	100%
2014	32,3%	35,6%	32,1%	100%	23,0%	39,1%	37,9%	100%

A dámszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **509**

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

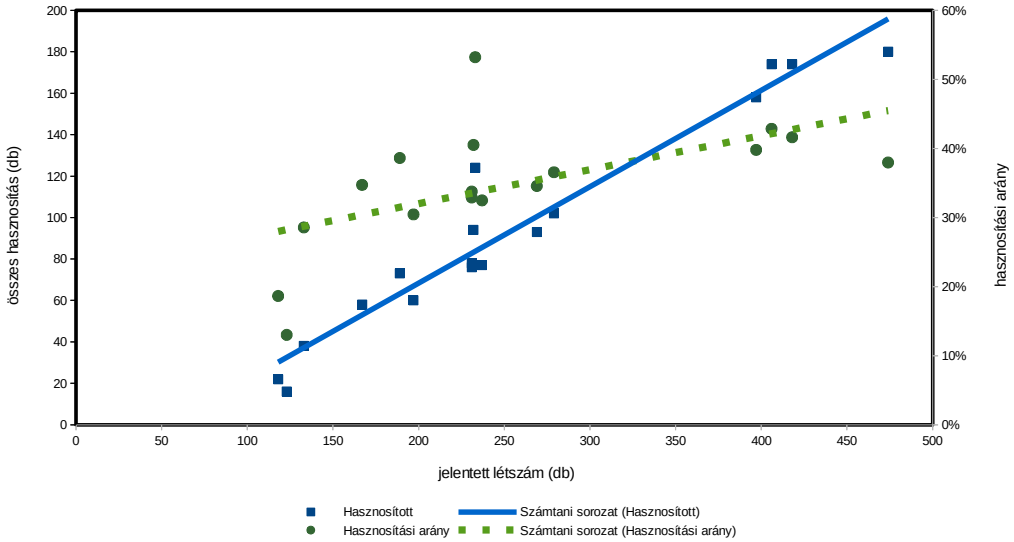

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

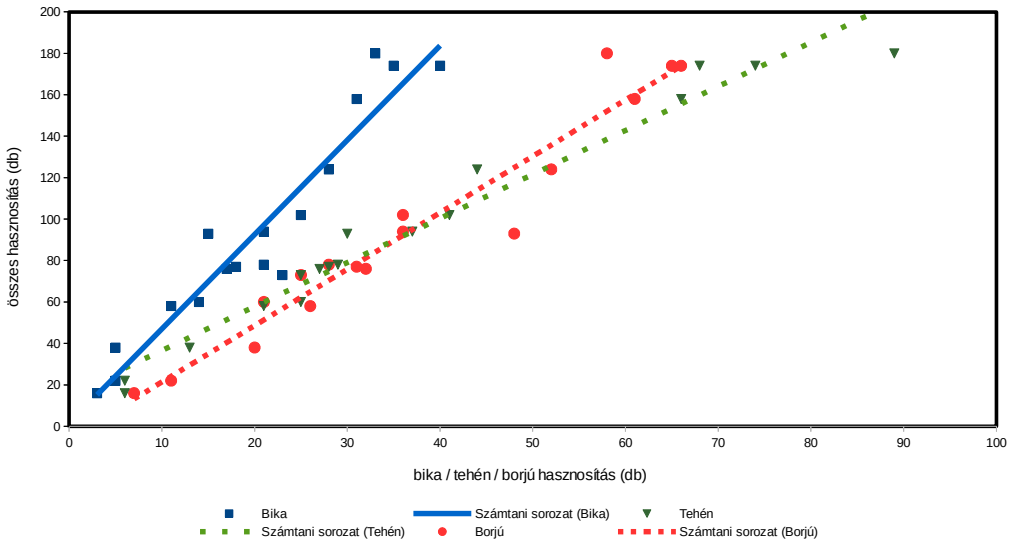

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

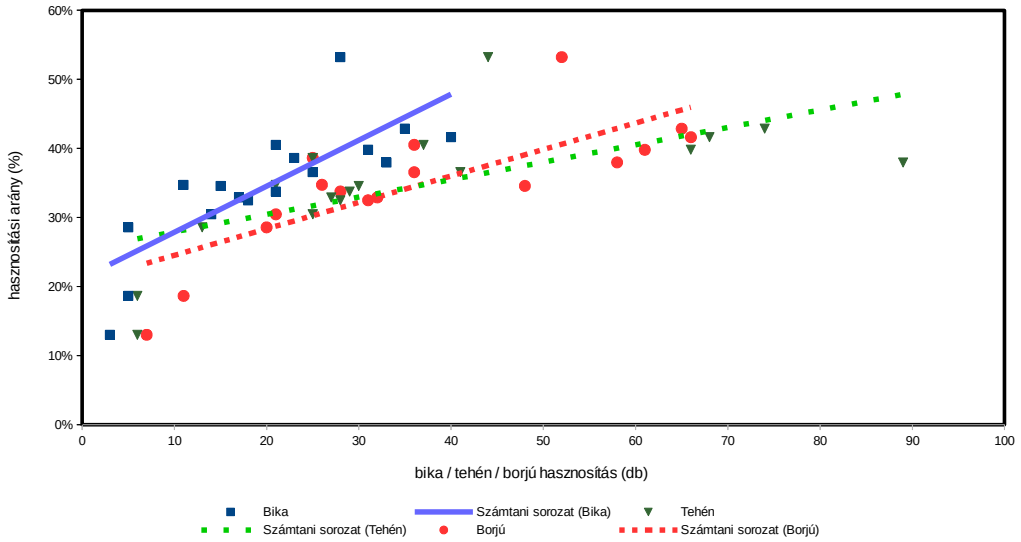

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2007

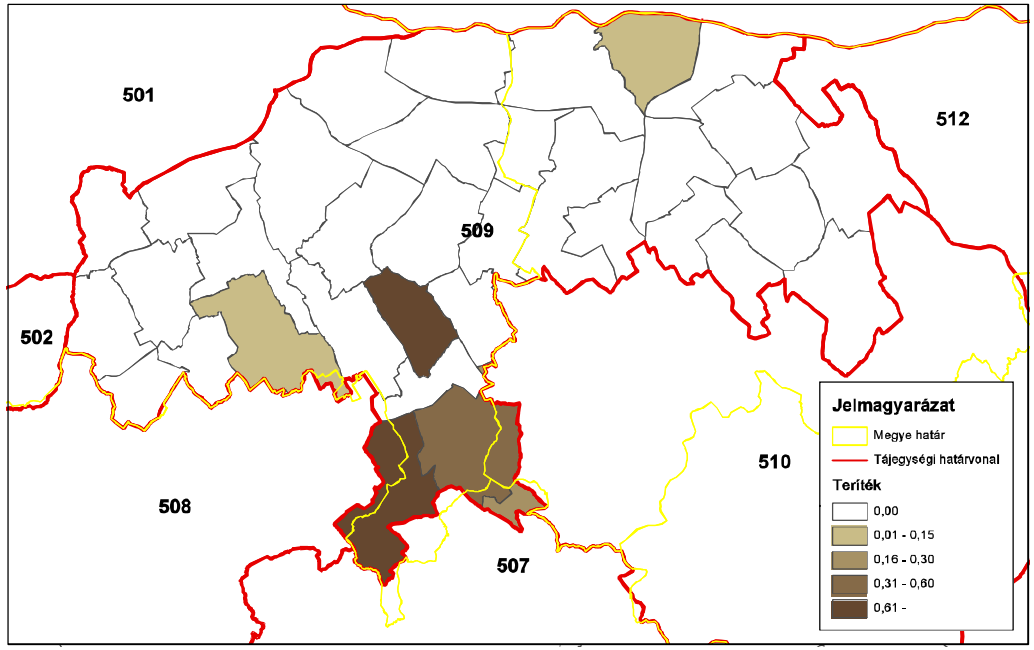

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2008

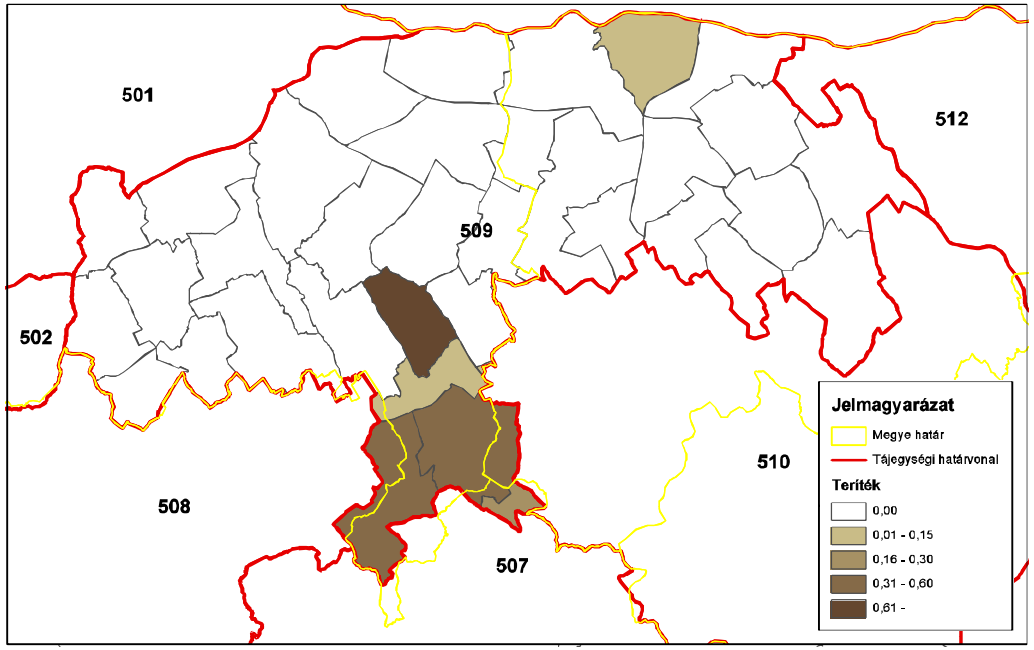

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2009

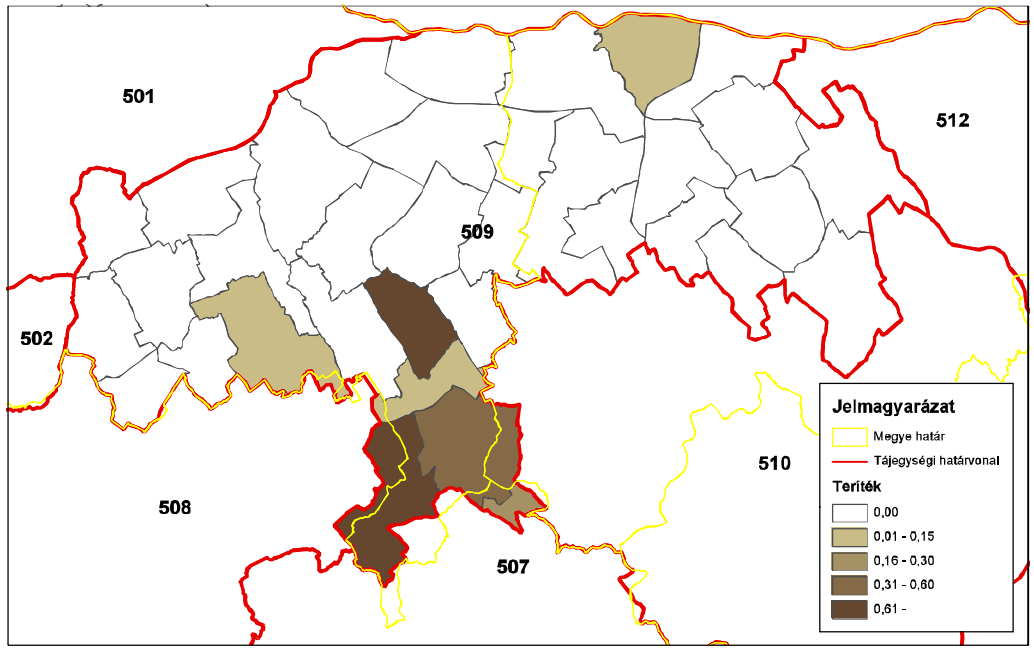

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2010

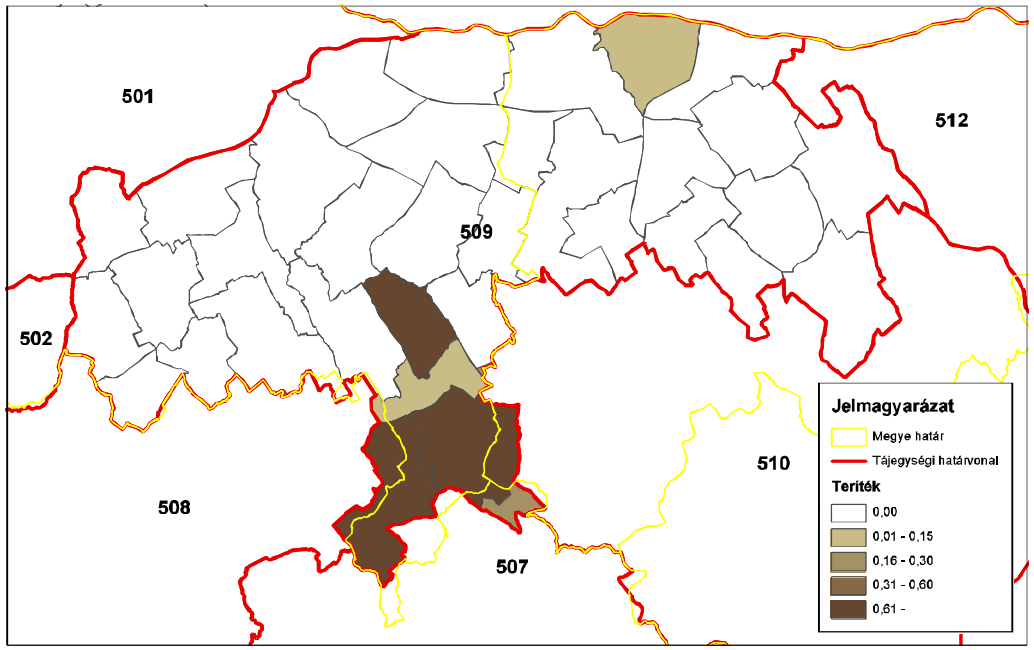

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2011

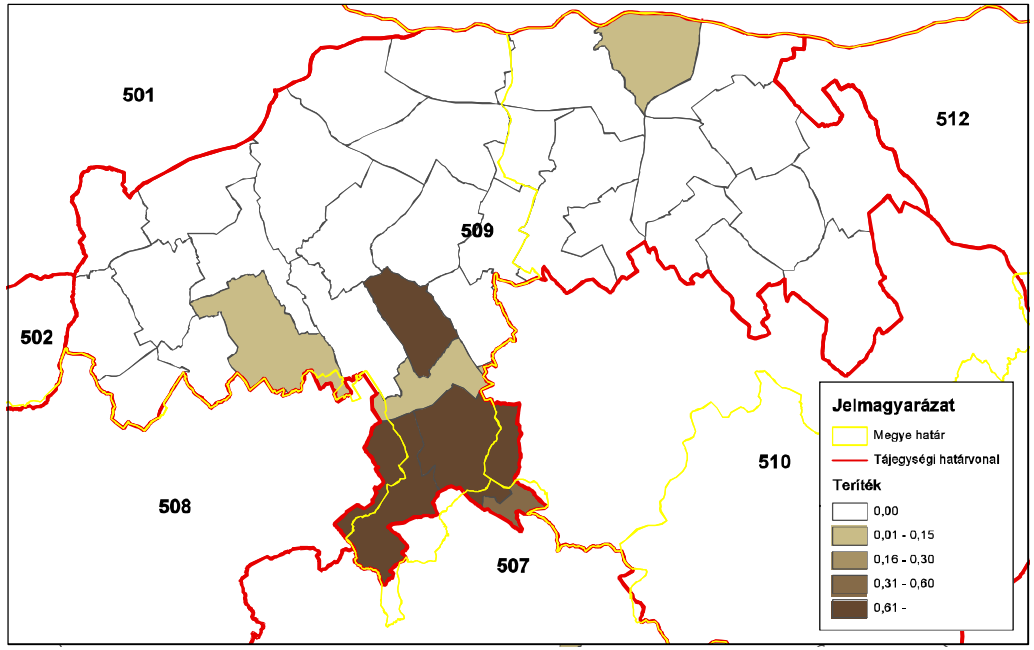

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2012

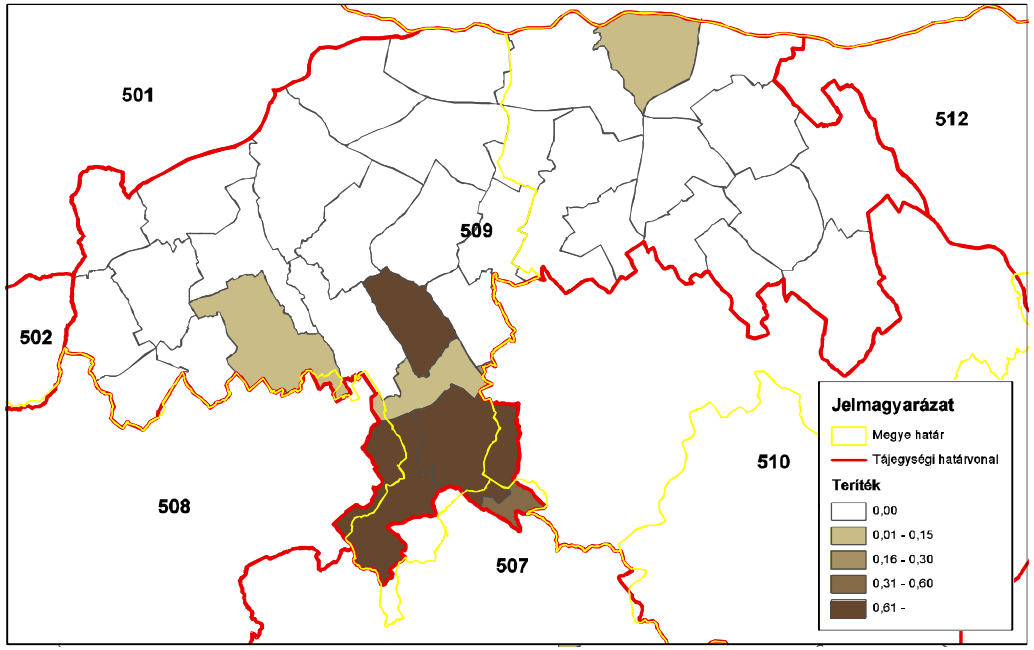

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2013

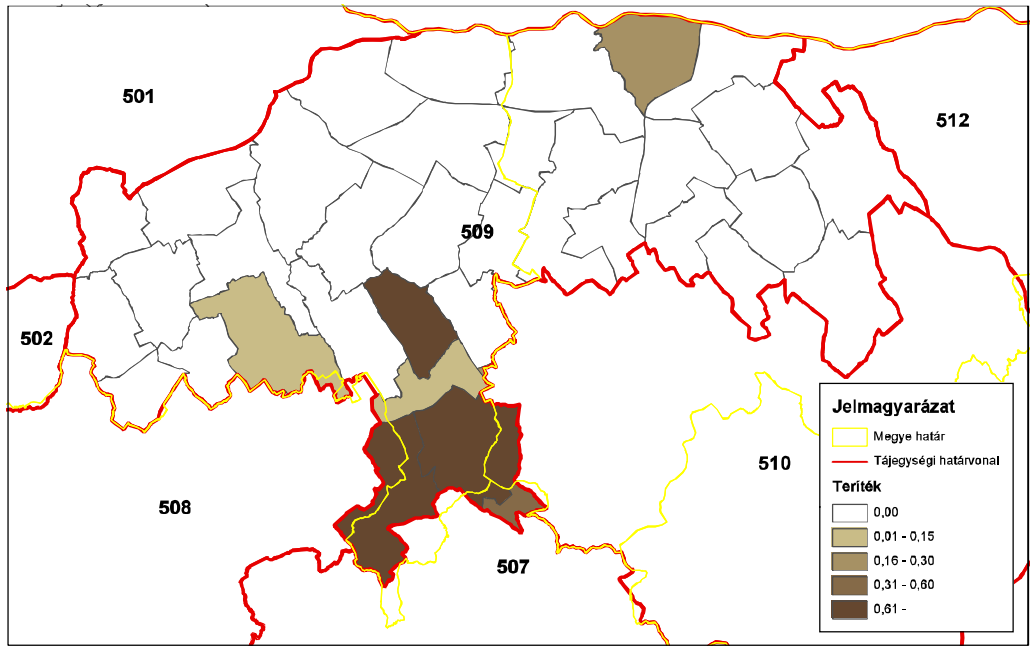

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2014

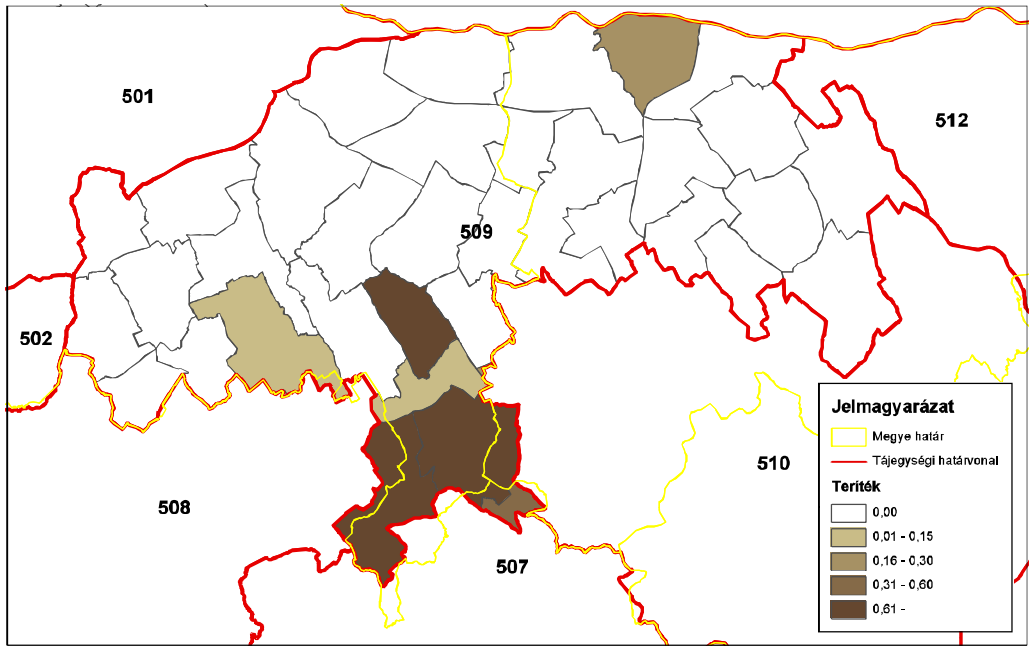

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	3	1	33,3%		1		0,0%	100,0%	0,0%
1999	10	3	30,0%		1	2	0,0%	33,3%	66,7%
2000	9	2	22,2%		2		0,0%	100,0%	0,0%
2001	14	2	14,3%			2	0,0%	0,0%	100,0%
2002	26	2	7,7%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2003	21	5	23,8%		3	2	0,0%	60,0%	40,0%
2004	8	2	25,0%		2		0,0%	100,0%	0,0%
2005	22	5	22,7%		3	2	0,0%	60,0%	40,0%
2006	23	4	17,4%	1	2	1	25,0%	50,0%	25,0%
2007	22	7	31,8%		1	6	0,0%	14,3%	85,7%
2008	17	4	23,5%		2	2	0,0%	50,0%	50,0%
2009	19	2	10,5%		2		0,0%	100,0%	0,0%
2010	30	14	46,7%		4	10	0,0%	28,6%	71,4%
2011	31	9	29,0%	1	2	6	11,1%	22,2%	66,7%
2012	39	10	25,6%		4	6	0,0%	40,0%	60,0%
2013	38	7	18,4%	1	2	4	14,3%	28,6%	57,1%
2014	40	21	52,5%	6	3	12	28,6%	14,3%	57,1%

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

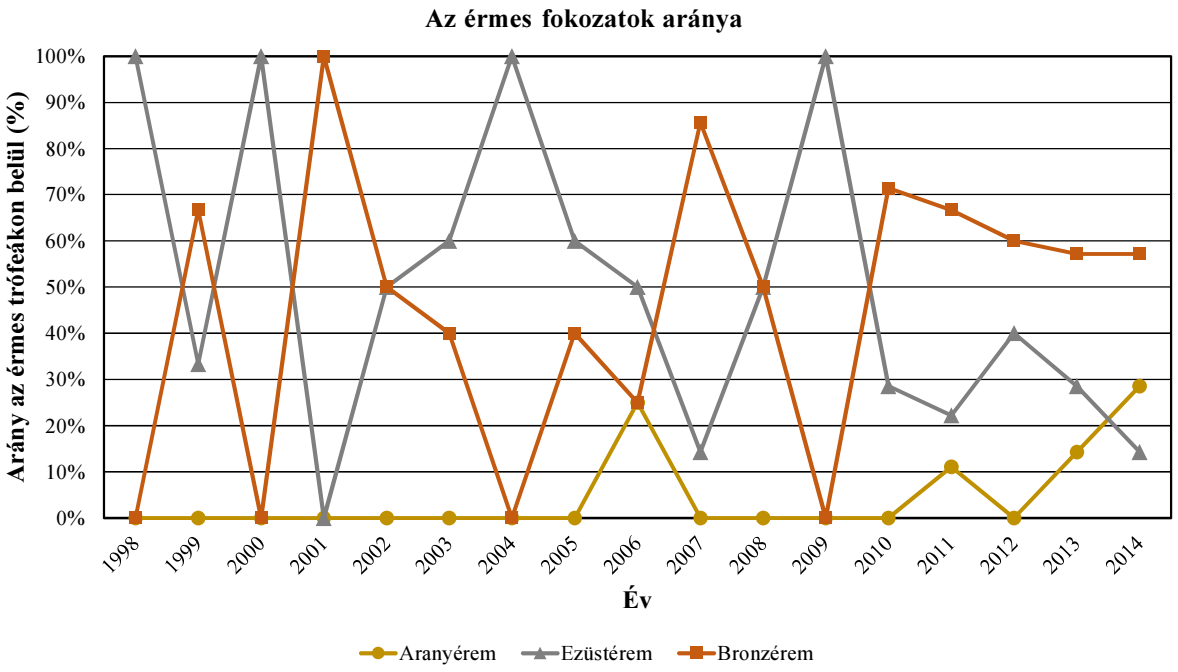

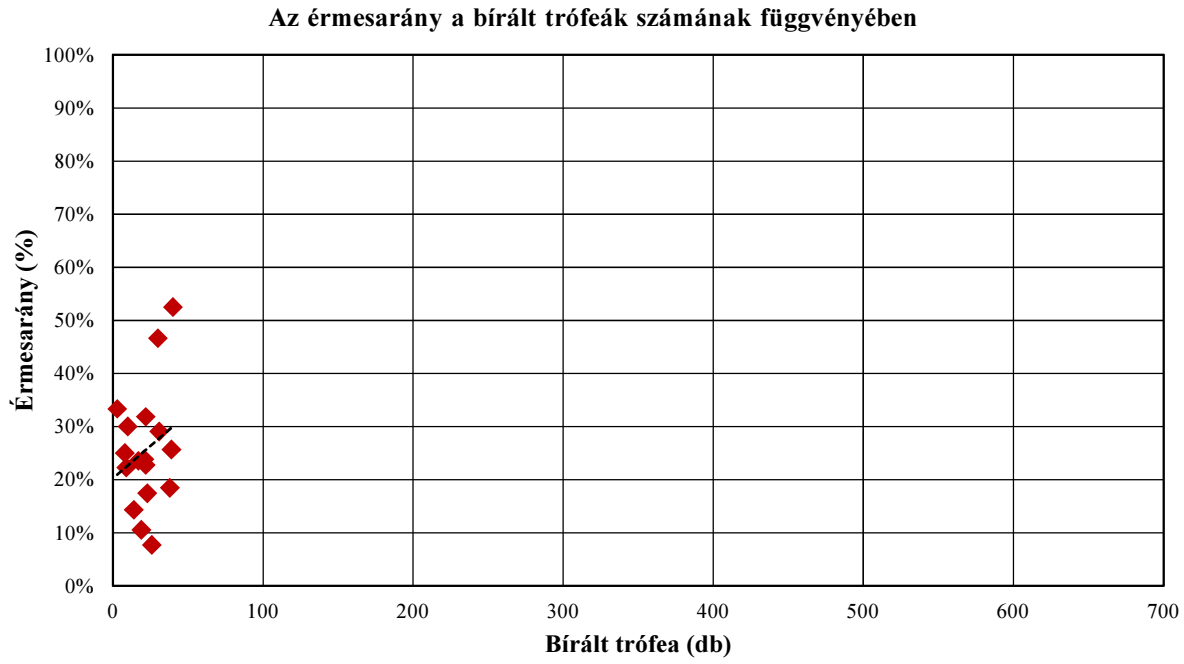

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1						1		6	2	2	2	1	3		2	4	2
2				2			2	1	2	2	2	3	2	1	5	2	4
3	1	1	1	2	6	3	1	2	2	3	2	6	4	3	6	4	
4		3		2	2	3	2	3	6		3	1	1	4	5	3	2
5	1	2	3	1	4	1	1	3	2	4	3	2	5	7	4	5	4
6			1		4	1		3	3	2		4	5	4	4	5	6
7	1	1	3	3	3	3		1	2	3	2	1	2	4	3	8	13
8				2	4	1		1	1	3	1		6	4	4	4	2
9		2	1	1	3	8	2	2	3	3	2	1	2	3	5	2	5
10		1		1											1	1	
11														1			1
12																	1
13																	
13<																	
Összesen	**3**	**10**	**9**	**14**	**26**	**21**	**8**	**22**	**23**	**22**	**17**	**19**	**30**	**31**	**39**	**38**	**40**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1						4,8%		27,3%	8,7%	9,1%	11,8%	5,3%	10,0%		5,1%	10,5%	5,0%
2				14,3%			25,0%	4,5%	8,7%	9,1%	11,8%	15,8%	6,7%	3,2%	12,8%	5,3%	10,0%
3	33,3%	10,0%	11,1%	14,3%	23,1%	14,3%	12,5%	9,1%	8,7%	13,6%	11,8%	31,6%	13,3%	9,7%	15,4%	10,5%	
4		30,0%		14,3%	7,7%	14,3%	25,0%	13,6%	26,1%		17,6%	5,3%	3,3%	12,9%	12,8%	7,9%	5,0%
5	33,3%	20,0%	33,3%	7,1%	15,4%	4,8%	12,5%	13,6%	8,7%	18,2%	17,6%	10,5%	16,7%	22,6%	10,3%	13,2%	10,0%
6			11,1%		15,4%	4,8%		13,6%	13,0%	9,1%		21,1%	16,7%	12,9%	10,3%	13,2%	15,0%
7	33,3%	10,0%	33,3%	21,4%	11,5%	14,3%		4,5%	8,7%	13,6%	11,8%	5,3%	6,7%	12,9%	7,7%	21,1%	32,5%
8				14,3%	15,4%	4,8%		4,5%	4,3%	13,6%	5,9%		20,0%	12,9%	10,3%	10,5%	5,0%
9		20,0%	11,1%	7,1%	11,5%	38,1%	25,0%	9,1%	13,0%	13,6%	11,8%	5,3%	6,7%	9,7%	12,8%	5,3%	12,5%
10		10,0%		7,1%											2,6%	2,6%	
11														3,2%			2,5%
12																	2,5%
13																	
13<																	
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

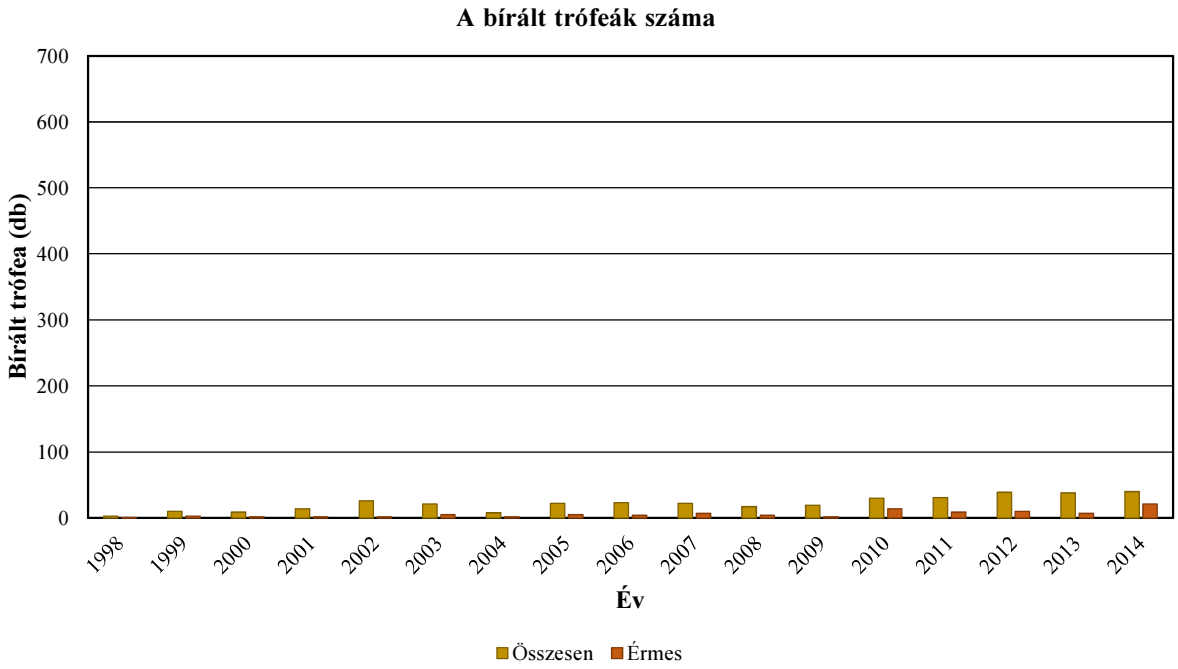

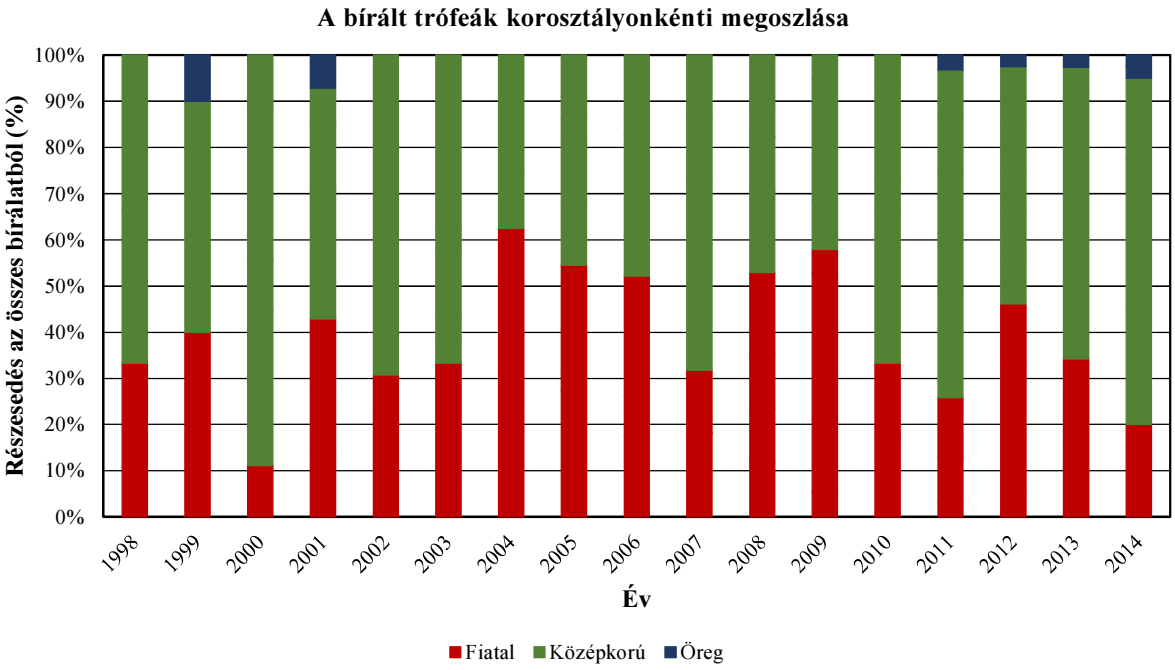

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	25	9,71				0,51			
2	28	38,48				1,28			
3	47	42,95				1,59			
4	40	52,12	19,50	34,50	11,65	2,22	19,80	9,50	10,10
5	52	54,98	20,05	31,75	14,16	2,57	17,97	9,91	10,45
6	42	59,07	22,09	35,27	14,68	2,86	18,42	9,94	10,96
7	53	61,54	20,49	34,14	15,10	3,04	18,07	10,02	10,65
8	33	63,41	19,42	35,06	15,15	3,44	18,74	10,27	11,06
9	45	62,97	20,81	35,10	14,81	3,50	19,21	10,47	11,67
10	4	63,13	18,25	35,25	16,03	3,47	18,75	10,43	11,65
11	2	59,75	21,88	31,75	15,40	4,06	20,38	11,13	12,85
12	1	45,50	15,55	22,00	12,25	3,23	20,25	11,00	11,50
13									
13<									

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	25	2,00				0,42			
2	28	28,25				1,06			
3	47	20,50				1,12			
4	40	43,00	19,50	34,50	11,65	1,86	19,80	9,50	10,10
5	52	32,50	17,25	24,25	12,50	1,35	16,30	9,30	9,10
6	42	52,88	19,00	32,25	13,23	2,40	17,30	9,48	10,45
7	53	55,00	15,50	26,50	10,65	2,17	15,25	9,00	9,25
8	33	58,00	9,75	32,08	12,75	3,00	17,65	9,55	10,10
9	45	57,25	16,20	29,25	13,20	2,96	17,90	9,75	10,83
10	4	58,00	17,50	34,00	15,55	2,93	17,85	10,15	11,30
11	2	54,50	21,00	26,50	15,05	3,85	19,95	10,60	12,30
12	1	45,50	15,55	22,00	12,25	3,23	20,25	11,00	11,50
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	25	27,88				0,83			
2	28	46,88				1,88			
3	47	53,25				2,16			
4	40	59,00	19,50	34,50	11,65	2,58	19,80	9,50	10,10
5	52	64,13	23,05	36,75	15,35	3,40	19,95	10,20	11,05
6	42	65,95	25,50	41,50	15,75	3,28	19,50	10,28	11,75
7	53	69,75	23,50	41,00	19,65	3,55	19,50	11,10	12,00
8	33	71,50	23,00	41,50	17,85	4,35	19,68	11,50	12,80
9	45	67,65	24,00	40,50	17,05	4,30	21,30	11,95	12,30
10	4	71,25	19,00	36,50	16,50	3,91	19,65	10,70	12,00
11	2	65,00	22,75	37,00	15,75	4,27	20,80	11,65	13,40
12	1	45,50	15,55	22,00	12,25	3,23	20,25	11,00	11,50
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	25	25,88				0,41			
2	28	18,63				0,82			
3	47	32,75				1,05			
4	40	16,00	0,00	0,00	0,00	0,73	0,00	0,00	0,00
5	52	31,63	5,80	12,50	2,85	2,05	3,65	0,90	1,95
6	42	13,08	6,50	9,25	2,53	0,88	2,20	0,80	1,30
7	53	14,75	8,00	14,50	9,00	1,38	4,25	2,10	2,75
8	33	13,50	13,25	9,42	5,10	1,35	2,03	1,95	2,70
9	45	10,40	7,80	11,25	3,85	1,34	3,40	2,20	1,48
10	4	13,25	1,50	2,50	0,95	0,98	1,80	0,55	0,70
11	2	10,50	1,75	10,50	0,70	0,42	0,85	1,05	1,10
12	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	25	266,6%				80,6%			
2	28	48,4%				64,0%			
3	47	76,3%				65,9%			
4	40	30,7%	0,0%	0,0%	0,0%	32,6%	0,0%	0,0%	0,0%
5	52	57,5%	28,9%	39,4%	20,1%	79,7%	20,3%	9,1%	18,7%
6	42	22,1%	29,4%	26,2%	17,2%	30,8%	11,9%	8,0%	11,9%
7	53	24,0%	39,0%	42,5%	59,6%	45,4%	23,5%	21,0%	25,8%
8	33	21,3%	68,2%	26,9%	33,7%	39,1%	10,8%	19,0%	24,4%
9	45	16,5%	37,5%	32,1%	26,0%	38,3%	17,7%	21,0%	12,6%
10	4	21,0%	8,2%	7,1%	5,9%	28,2%	9,6%	5,3%	6,0%
11	2	17,6%	8,0%	33,1%	4,5%	10,3%	4,2%	9,4%	8,6%
12	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
13									
13<									

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	25	2,00				0,42			
2	28	28,25				1,06			
3	47	20,50				1,12			
4	40	43,00	19,50	34,50	11,65	1,86	19,80	9,50	10,10
5	52	32,50	17,25	24,25	12,50	1,35	16,30	9,30	9,10
6	42	52,88	19,00	32,25	13,23	2,40	17,30	9,48	10,45
7	53	55,00	15,50	26,50	10,65	2,17	15,25	9,00	9,25
8	33	58,00	9,75	32,08	12,75	3,00	17,65	9,55	10,10
9	45	57,25	16,20	29,25	13,20	2,96	17,90	9,75	10,83
10	4	58,00	17,50	34,00	15,55	2,93	17,85	10,15	11,30
11	2	54,50	21,00	26,50	15,05	3,85	19,95	10,60	12,30
12	1	45,50	15,55	22,00	12,25	3,23	20,25	11,00	11,50
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	25	2003				2006			
2	28	2014				2004			
3	47	1998				2006			
4	40	2002	2004	2004	2004	2001	2004	2004	2004
5	52	1998	1999	1999	1999	1998	2007	2007	2007
6	42	2012	2009	2009	2009	2003	2012	2009	2005
7	53	2003	2003	2006	2006	1999	2001	2001	2001
8	33	2001	2005	2010	2005	2006	2008	2006	2006
9	45	2003	2013	2013	2001	2013	2013	1999	1999
10	4	2001	1999	2012	1999	2001	1999	1999	1999
11	2	2014	2014	2014	2011	2014	2014	2014	2014
12	1	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	25	27,88				0,83			
2	28	46,88				1,88			
3	47	53,25				2,16			
4	40	59,00	19,50	34,50	11,65	2,58	19,80	9,50	10,10
5	52	64,13	23,05	36,75	15,35	3,40	19,95	10,20	11,05
6	42	65,95	25,50	41,50	15,75	3,28	19,50	10,28	11,75
7	53	69,75	23,50	41,00	19,65	3,55	19,50	11,10	12,00
8	33	71,50	23,00	41,50	17,85	4,35	19,68	11,50	12,80
9	45	67,65	24,00	40,50	17,05	4,30	21,30	11,95	12,30
10	4	71,25	19,00	36,50	16,50	3,91	19,65	10,70	12,00
11	2	65,00	22,75	37,00	15,75	4,27	20,80	11,65	13,40
12	1	45,50	15,55	22,00	12,25	3,23	20,25	11,00	11,50
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	25	2007				2007			
2	28	2007				2001			
3	47	2008				1999			
4	40	2014	2004	2004	2004	2014	2004	2004	2004
5	52	2009	2005	2005	2007	2009	2009	2005	2011
6	42	2010	2006	2006	2006	2014	2006	2013	2012
7	53	2005	2010	1998	2005	1998	2000	2000	2000
8	33	2014	2014	2014	2008	2014	2014	2014	2014
9	45	2014	2011	2000	2009	2014	2001	2001	2006
10	4	2013	2012	1999	2012	2013	2012	2012	2012
11	2	2011	2011	2011	2014	2011	2011	2011	2011
12	1	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014
13									
13<									

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

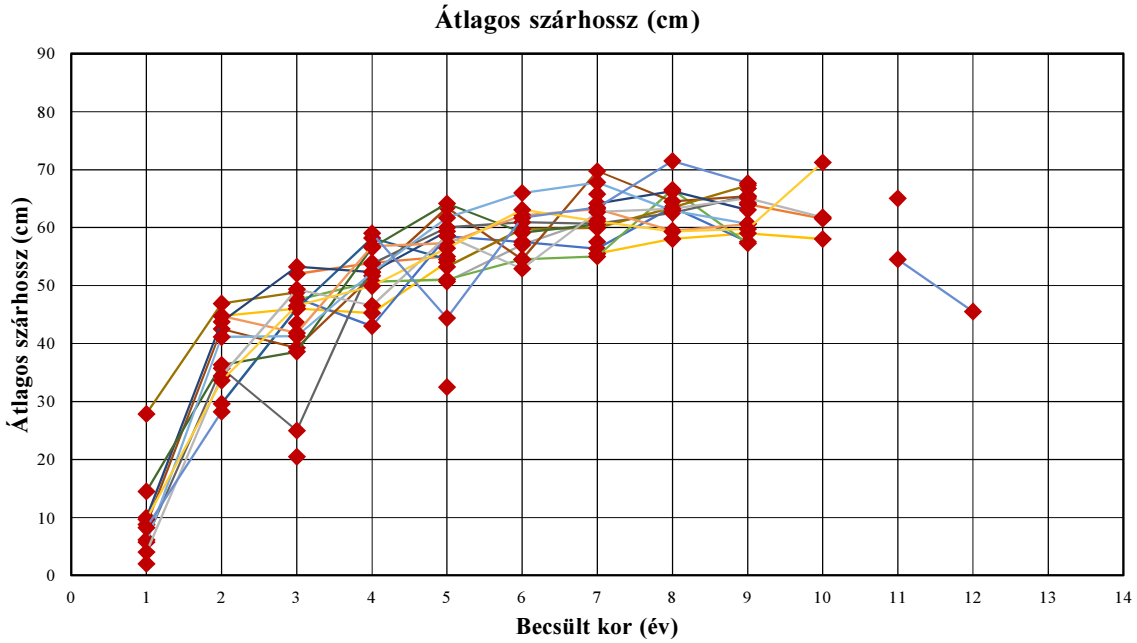

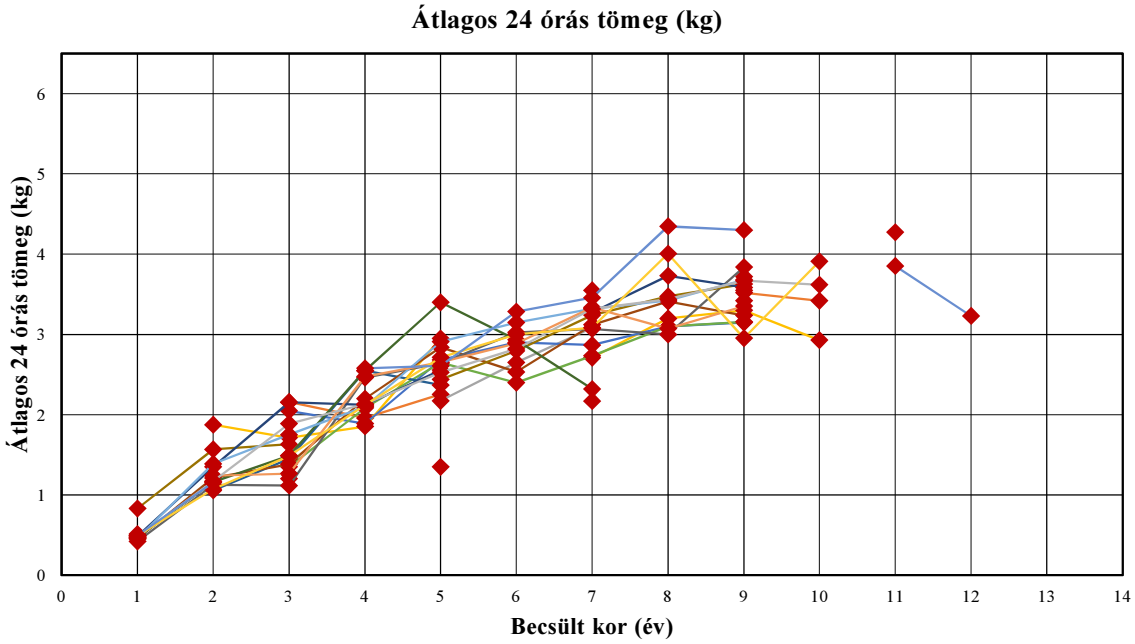

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

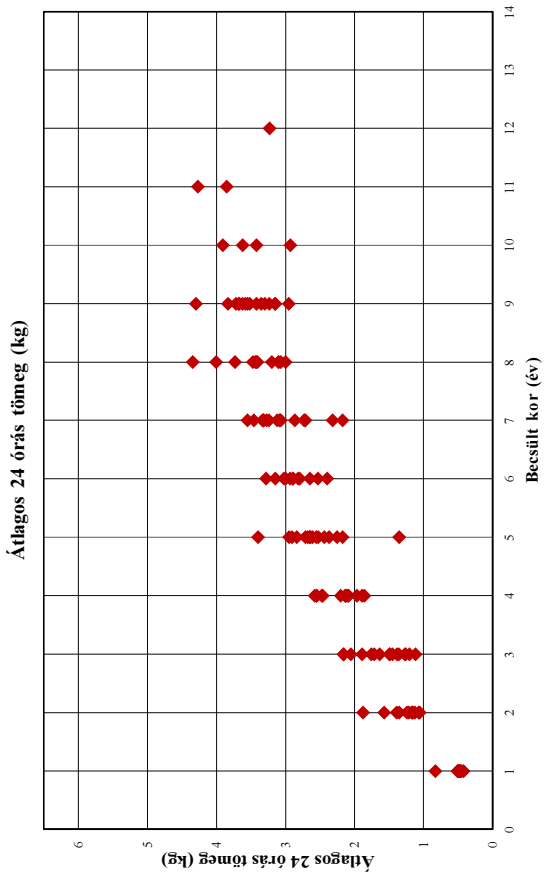

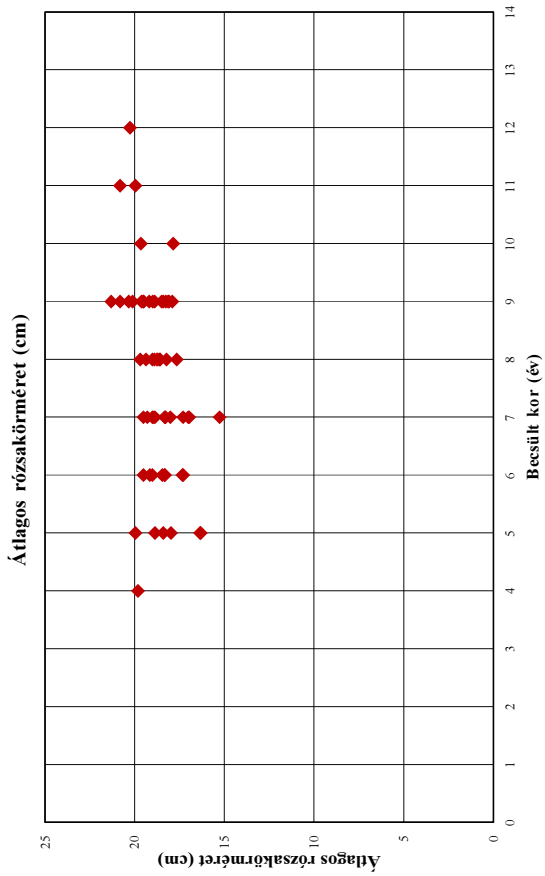

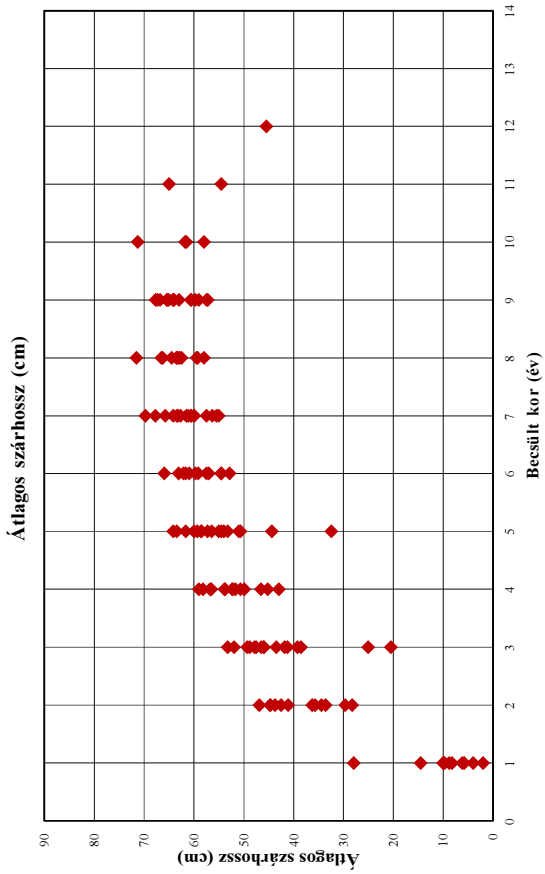

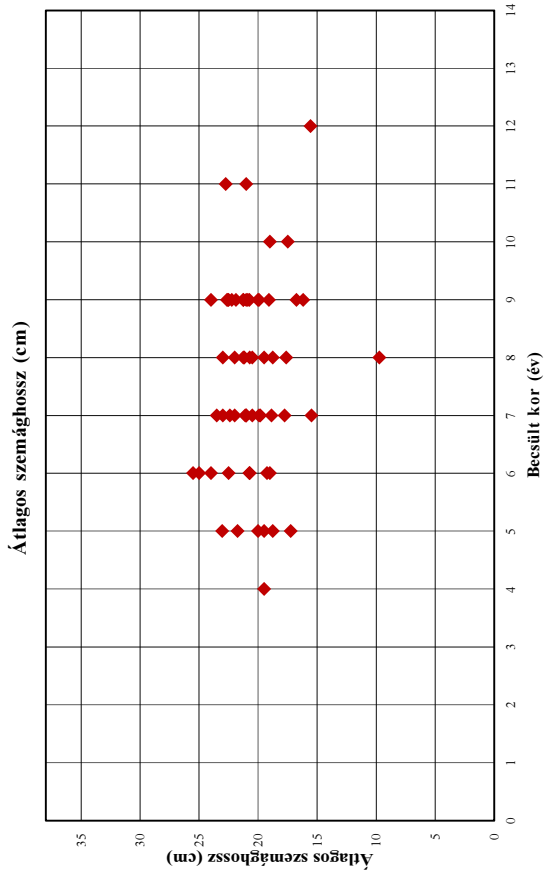

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

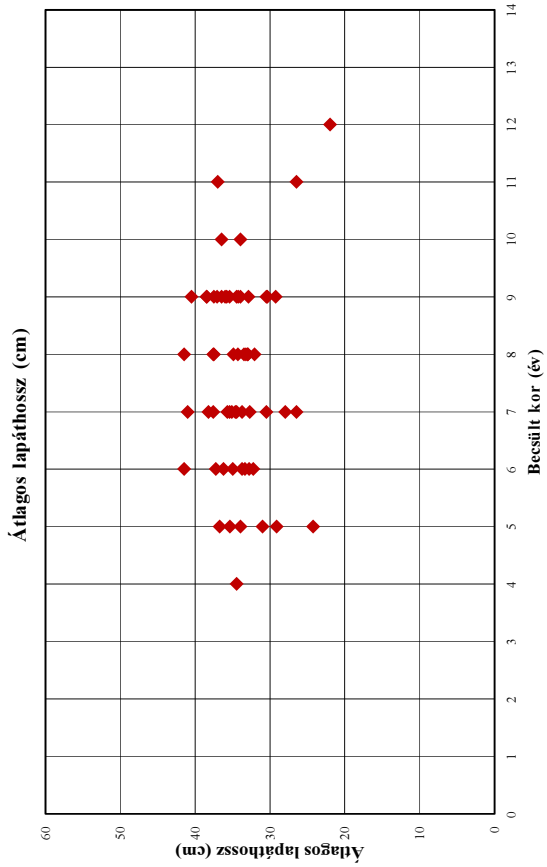

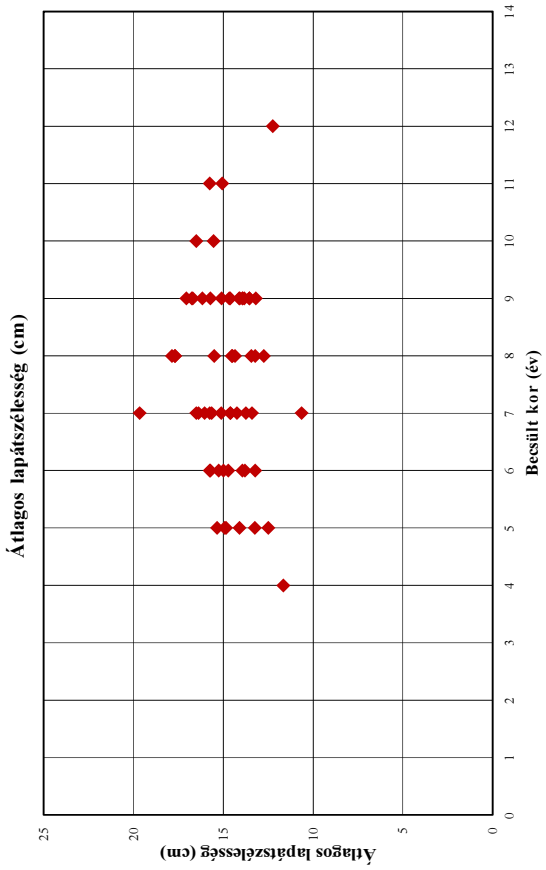

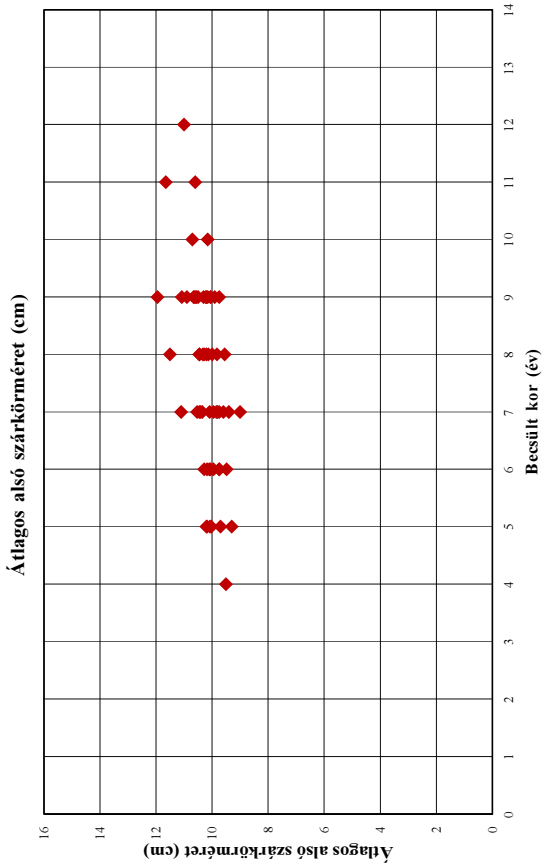

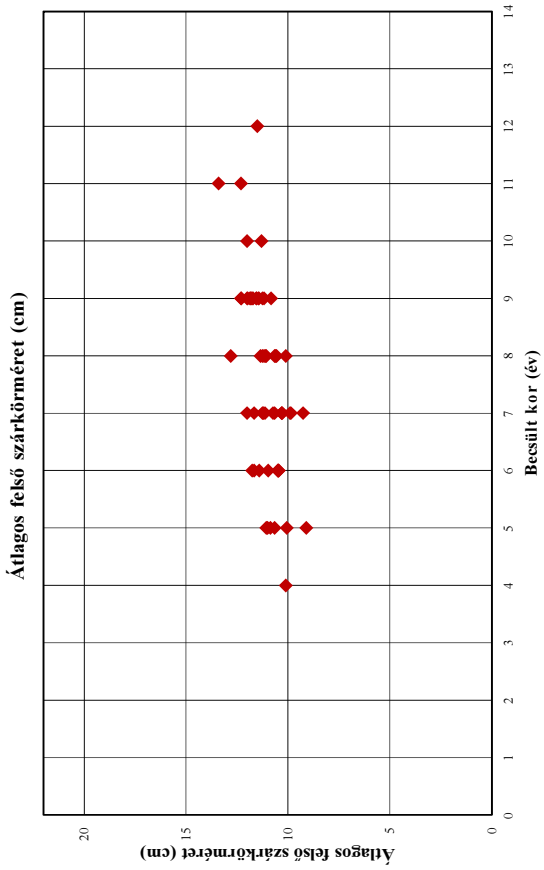

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2									
1998	3	1	20,50				1,20			
1998	4									
1998	5	1	32,50				1,35			
1998	6									
1998	7	1	65,75	22,00	41,00	13,75	3,55	18,30	10,45	11,65
1998	8									
1998	9									
1998	10									
1998	11									
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1									
1999	2									
1999	3	1	52,00				2,16			
1999	4	3	53,92				1,96			
1999	5	2	55,00	17,25	24,25	12,50	2,26	16,35	9,70	10,05
1999	6									
1999	7	1	57,50				2,17			
1999	8									
1999	9	2	64,00	20,75	37,50	16,70	3,52	18,08	9,75	10,83
1999	10	1	61,50	17,50	36,50	15,55	3,42	17,85	10,15	11,30
1999	11									
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1									
2000	2									
2000	3	1	43,50				1,26			
2000	4									
2000	5	3	50,67				2,17			
2000	6	1	57,00				2,65			
2000	7	3	61,50	21,00	35,75	16,50	3,08	19,50	11,10	12,00
2000	8									
2000	9	1	64,00	22,25	40,50	15,10	3,42	18,25	10,05	11,75
2000	10									
2000	11									
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1									
2001	2	2	44,75				1,88			
2001	3	2	46,00				1,72			
2001	4	2	45,25				1,86			
2001	5	1	54,00				2,95			
2001	6									
2001	7	3	55,50	17,75	28,00	14,60	2,71	15,25	9,00	9,25
2001	8	2	58,00	18,75	33,00	15,50	3,20	19,00	10,45	11,35
2001	9	1	59,00	21,00	30,50	13,20	3,30	21,30	11,95	12,00
2001	10	1	58,00				2,93			
2001	11									
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1									
2002	2									
2002	3	6	47,83				2,05			
2002	4	2	43,00				1,89			
2002	5	4	58,50				2,68			
2002	6	4	57,50				2,90			
2002	7	3	56,33				2,87			
2002	8	4	63,50				3,10			
2002	9	3	57,50	21,25	36,50	14,13	3,15	18,13	10,05	11,43
2002	10									
2002	11									
2002	12									
2002	13									
2002	13<									

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	1	2,00				0,51			
2003	2									
2003	3	3	47,50				1,35			
2003	4	3	50,67				2,08			
2003	5	1	51,00				2,65			
2003	6	1	54,50				2,40			
2003	7	3	55,00	15,50	34,50	15,75	2,73	16,95	9,60	9,85
2003	8	1	66,50				3,10			
2003	9	8	57,25	20,87	34,27	14,68	3,16	18,49	10,63	11,54
2003	10									
2003	11									
2003	12									
2003	13									
2003	13<									
2004	1									
2004	2	2	29,63				1,06			
2004	3	1	46,00				1,45			
2004	4	2	58,18	19,50	34,50	11,65	2,55	19,80	9,50	10,10
2004	5	1	54,50				2,37			
2004	6									
2004	7									
2004	8									
2004	9	2	66,75	16,75	37,08	16,75	3,72	19,53	11,08	11,70
2004	10									
2004	11									
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1	6	8,82				0,46			
2005	2	1	42,50				1,21			
2005	3	2	39,25				1,39			
2005	4	3	51,67				2,20			
2005	5	3	63,42	23,05	36,75	13,25	2,84	18,85	10,20	10,65
2005	6	3	54,50	24,00	35,00	13,95	2,53	19,15	9,75	10,45
2005	7	1	69,75	22,40	37,60	19,65	3,12	17,30	9,85	11,20
2005	8	1	64,50	9,75	33,50	12,75	3,41	18,75	10,00	11,10
2005	9	2	65,38	20,00	35,83	15,73	3,24	19,18	10,23	11,98
2005	10									
2005	11									
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1	2	6,18				0,42			
2006	2	2	35,75				1,13			
2006	3	2	25,00				1,12			
2006	4	6	53,75				2,46			
2006	5	2	60,00				2,64			
2006	6	3	60,92	25,50	41,50	15,75	3,02	19,50	10,05	11,65
2006	7	2	60,63	23,00	26,50	10,65	3,07	17,00	9,40	10,30
2006	8	1	62,50	22,00	33,00	14,35	3,00	18,90	9,55	10,10
2006	9	3	65,42	19,92	34,00	13,92	3,84	20,32	10,58	12,30
2006	10									
2006	11									
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1	2	27,88				0,83			
2007	2	2	46,88				1,57			
2007	3	3	48,83				1,63			
2007	4									
2007	5	4	53,25	21,75	31,00	15,35	2,44	16,30	9,30	9,10
2007	6	2	59,75				2,80			
2007	7	3	59,92	21,00	32,75	16,05	3,24	19,00	10,53	10,73
2007	8	3	63,42	21,25	33,25	13,23	3,47	18,70	10,20	11,05
2007	9	3	67,25	19,08	35,42	13,83	3,63	18,88	10,20	11,45
2007	10									
2007	11									
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	2	10,00				0,49			
2008	2	2	43,75				1,35			
2008	3	2	53,25				2,16			
2008	4	3	52,33				2,12			
2008	5	3	59,33				2,56			
2008	6									
2008	7	2	64,13	20,50	38,25	14,25	3,28	18,00	9,75	9,90
2008	8	1	66,25	19,50	37,50	17,85	3,73	17,65	10,45	10,65
2008	9	2	63,00	21,88	34,50	13,55	3,59	20,80	10,30	11,83
2008	10									
2008	11									
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1	1	14,50				0,47			
2009	2	3	36,33				1,16			
2009	3	6	38,58				1,49			
2009	4	1	56,50				2,55			
2009	5	2	64,13	18,75	33,98	14,93	3,40	19,95	10,08	11,00
2009	6	4	59,13	19,00	32,25	13,23	2,93	17,33	9,48	11,40
2009	7	1	60,50				2,32			
2009	8									
2009	9	1	64,25	22,50	38,50	17,05	3,55	18,40	10,55	11,85
2009	10									
2009	11									
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1	3	5,75				0,45			
2010	2	2	41,13				1,39			
2010	3	4	41,25				1,75			
2010	4	1	52,25				2,10			
2010	5	5	61,65	20,00	35,38	14,85	2,91	18,40	10,03	10,85
2010	6	5	65,95	20,75	36,25	15,25	3,15	18,45	10,18	10,96
2010	7	2	67,75	23,50	35,13	15,65	3,32	18,30	9,80	11,25
2010	8	6	62,88	20,71	32,08	14,49	3,43	18,60	10,13	10,55
2010	9	2	60,63	21,25	30,38	14,08	3,68	18,98	9,90	11,80
2010	10									
2010	11									
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1									
2011	2	1	44,75				1,24			
2011	3	3	41,83				1,27			
2011	4	4	56,75				2,48			
2011	5	7	57,29	19,50	29,13	14,10	2,65	17,98	10,18	11,05
2011	6	4	62,06	25,00	37,25	13,80	2,89	19,00	9,95	10,50
2011	7	4	63,19	21,08	33,75	13,40	3,34	18,87	10,40	10,65
2011	8	4	59,44	17,62	34,92	13,45	3,07	18,22	9,82	10,60
2011	9	3	60,58	24,00	32,88	14,63	3,35	20,10	10,50	11,18
2011	10									
2011	11	1	65,00	22,75	37,00	15,05	4,27	20,80	11,65	13,40
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	2	4,00				0,48			
2012	2	5	34,45				1,17			
2012	3	6	49,33				1,89			
2012	4	5	46,55				2,13			
2012	5	4	58,56				2,53			
2012	6	4	52,88	22,50	33,75	15,00	2,82	17,30	10,10	11,75
2012	7	3	62,67	18,88	30,50	16,38	3,32	18,93	9,95	10,28
2012	8	4	63,19	20,50	34,31	14,54	3,44	18,58	10,28	11,16
2012	9	5	65,05	22,63	36,00	13,55	3,67	19,61	10,65	11,54
2012	10	1	61,75	19,00	34,00	16,50	3,62	19,65	10,70	12,00
2012	11									
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	4	9,69				0,49			
2013	2	2	33,63				1,07			
2013	3	4	46,50				1,49			
2013	4	3	49,92				2,12			
2013	5	5	56,45				2,71			
2013	6	5	63,05	19,25	33,38	15,73	3,00	18,30	10,28	10,48
2013	7	8	61,09	19,92	34,67	14,62	3,08	18,28	10,08	10,30
2013	8	4	59,31	21,17	37,58	17,68	4,01	19,37	10,33	11,25
2013	9	2	59,75	16,20	29,25	13,95	2,96	17,90	10,15	11,25
2013	10	1	71,25				3,91			
2013	11									
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	2	8,25				0,50			
2014	2	4	28,25				1,15			
2014	3									
2014	4	2	59,00				2,58			
2014	5	4	44,38				2,61			
2014	6	6	61,67	20,71	32,81	14,73	3,28	18,33	9,75	10,46
2014	7	13	63,42	19,82	35,43	15,11	3,46	19,30	10,35	11,13
2014	8	2	71,50	23,00	41,50	17,70	4,35	19,68	11,50	12,80
2014	9	5	67,65	22,56	38,45	16,17	4,30	19,49	10,90	12,28
2014	10									
2014	11	1	54,50	21,00	26,50	15,75	3,85	19,95	10,60	12,30
2014	12	1	45,50	15,55	22,00	12,25	3,23	20,25	11,00	11,50
2014	13									
2014	13<									

Dámszarvas érmesarány (%) 1998

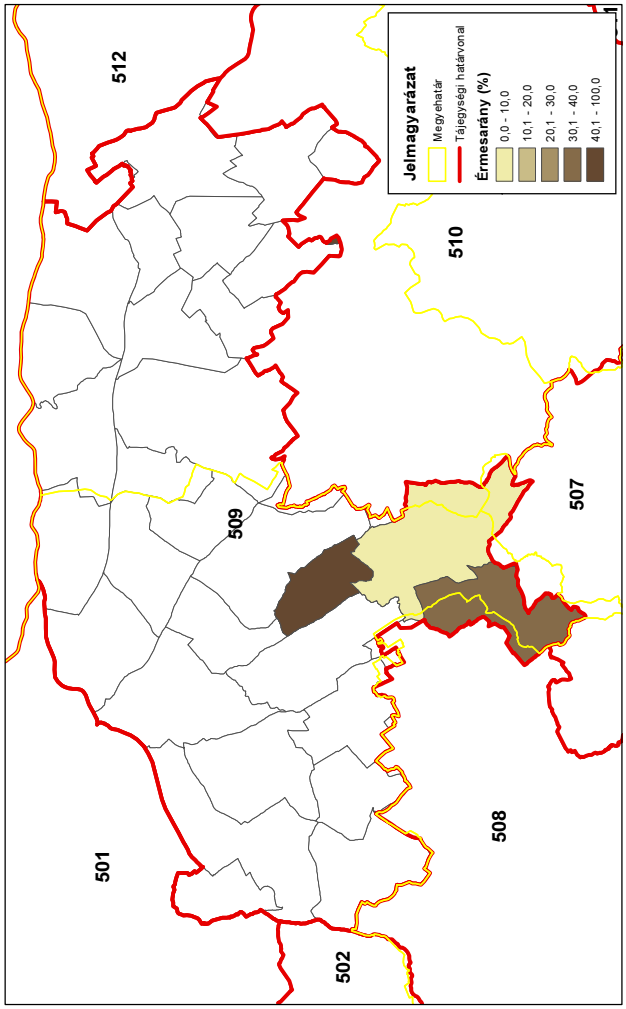

Dámszarvas érmesarány (%) 2003

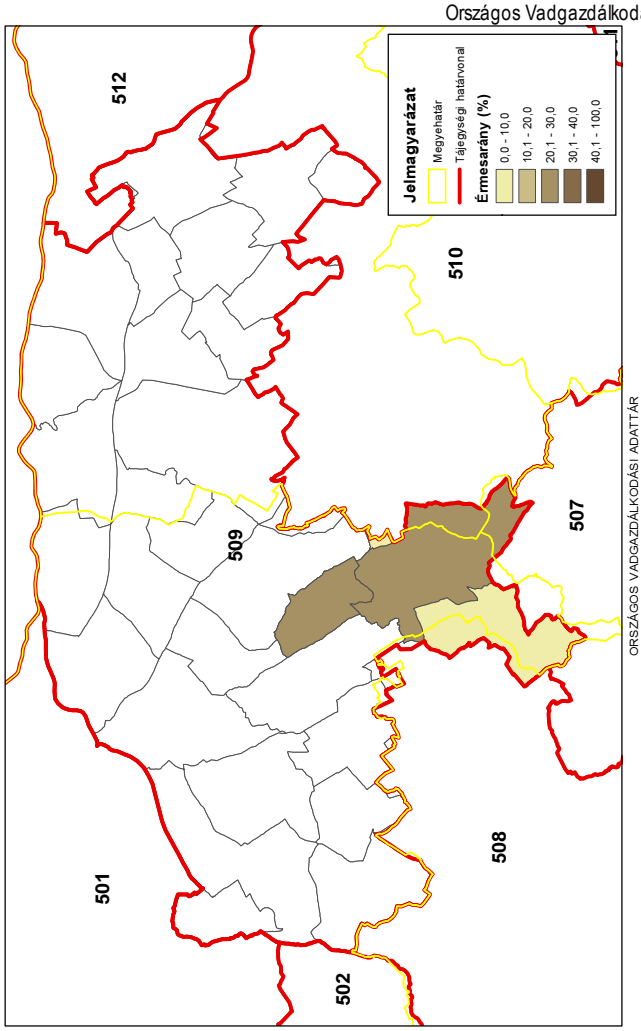

Dámszarvas érmesarány (%) 2008

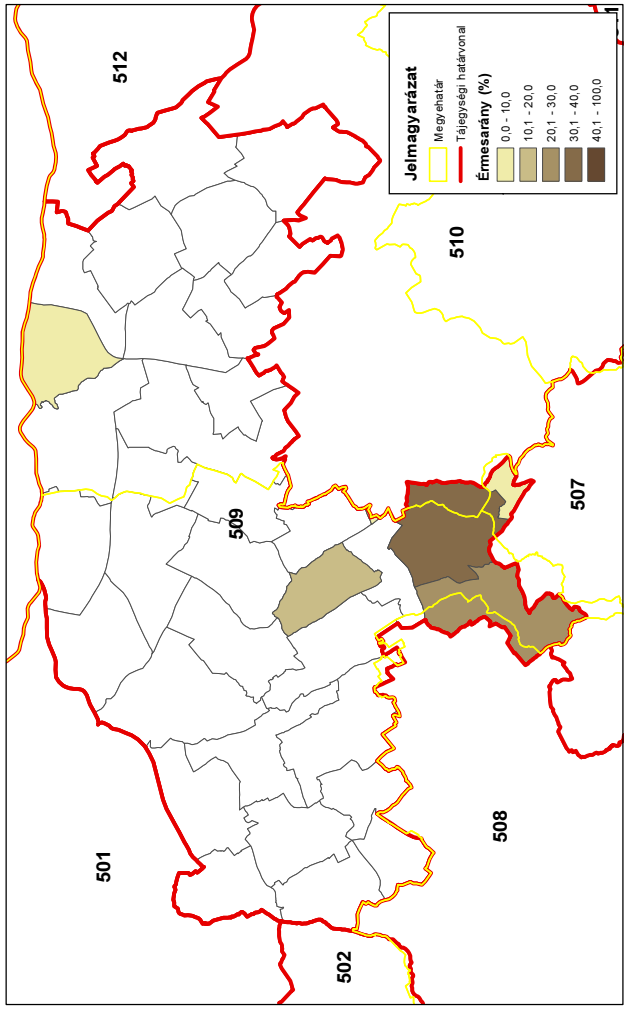

Dámszarvas érmesarány (%) 2014

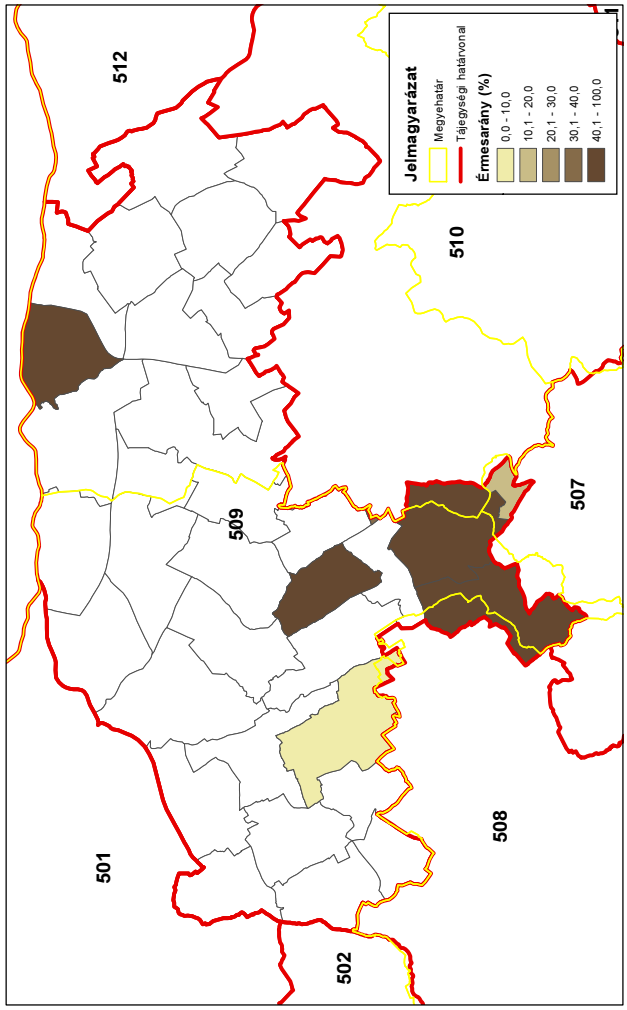

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység** területén az őz jelentett létszáma 1998-20007 között kezdetben nőtt, majd csökkent és ismét nőtt (6300→ 8400→ 6900→8500-8200); a jelentett létszám végül **+30% növekedést** mutatott). Az őz hasznosítása kezdetben nőtt, kissé visszaesett és végül tovább emelkedett (919→ 2207 → 2449), majd 1700-1900 között mozgott (**+167% emelkedés**).
- A vadgazdálkodási tájegység 2007-2014 közötti térképein a teríték fokozatos növekedése követhető nyomon. A tájegységen belül a nyugati részen magasabbak a sűrűségi értékek.
- A vadgazdálkodási tájegységben a jelentett őzállomány és a teríték változása hullámzó pályát írt le. Az őzállomány kezdetben alul-hasznosított lehetett és a növekvő teríték elindíthatott egy csökkenési tendenciát. A második tervezési ciklus elején a trend megfordult és végül a létszám és a hasznosítás is stabilizálódni látszik. A rendelkezésre álló adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon szinten-tartás esetén 2500-2800 őz hasznosítása is fenntartható lehet.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az őz hasznosítási aránya hazai viszonylatban magas szintről indult (15-18%) és gyorsan 25% fölé emelkedett. Ez a mérték nem kiemelkedően magas és a suta- és gidalelövés növelésével emelhető a hasznosítási arány. A 30-35% körüli hasznosítási szint biztonságosan tartható lehet.
- Az őz lelövések összetétele lényegében az egész időszakban az 1 : 1 : 1 arány közelében volt. Jellemzően csaknem annyi sutát lőttek, mint bakot (1 : 0.8-0.9 bak:suta) és kisebb arányban lőtték a gidákat is (1 : 0.7-0.8 bak:gida). A teríték jellemző összetétele: 35-40% bak, 30-33% suta és 25-30% gida.
- A suta- és gidalelövés fontosságát az ábrák is alátámasztják: a számszerű hasznosítás és a hasznosítási arány növekedése is rendkívül szorosan függ a suta- és a gidalelövés növekedésétől. A bakok, a suták és a gidák trendvonalai párhuzamosan mozognak, de a bakok vonala elkülönül a két másiktól.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a teríték fenntartása és kisebb növelése célszerű/megengedhető. Az őzállomány hasznosítása a vadgazdálkodási tájegységben a biológiai lehetőségekkel valószínűleg összhangban áll, és a teríték emelése nem kockázatos.

Az őz jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- Az őz mellett a gímszarvas, és a vaddisznó található meg a vadgazdálkodási tájegységben nagyobb számban. A tájegységben emellett szabad területen nagyobb számban a dámszarvas, a muflon pedig kis számban fordul elő. A belföldi bérlelövés és az őzteríték kapcsolata, illetve a lőtt vad értékesítés bevétele és az őzteríték kapcsolata pozitív, de a pontok szóródása nagy. A külföldi bérlelövés és az őzte-

Az őz állománya, hasznosítása és minősége
ríték érdemi kapcsolata nem mutatható ki. • A vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági vadkárok (2-3X) jelentősen nőttek az értékelt időszakban. Ezek a károk főként a gímszarvashoz és a vaddisznóhoz köthetők, az őz helyi/eseti jelentőségű lehet.
Az őz trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok aránya alapján a VGTE az átlag feletti negyedben található, országosan az átlag szintjén (24/52). Az érmesek aránya 3-11% között ingadozott (25-87 db). A bakok lelövésének növekedése (300→900) az érmesek arányát nem befolyásolta. A vadgazdálkodási tájegységben 5-14 db (10-20%) aranyérmes, 7-26 db (25-45%) ezüstérmes és 10-51 (40-65%) db bronzérmes bak esett évente. Összegezve a trófeák minősége közepes, érmes bakok rendszeresen kerülnek terítékre. • A tájegységen belül az érmesek arányának területi eloszlása az idő folyamán nem sokat változott, a 0-15% közötti érmes arány a jellemző. A keleti rész valamelyes magasabb arányokkal jellemezhető, mint a nyugati oldal. • A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése nőtt: 20%→38%. Az „öreg" bakok aránya csökkent (55%→28%) és a „középkorú" bakok 20-40%-ot tettek ki. A Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben csökkent az idős bakok aránya, ami közelebb állhat az élő állomány természetes korösszetételéhez. • A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit nézve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 21.26 cm (7 év), a 24 órás agancstömeg legnagyobb értéke 340.07 gramm (7 év). Az átlaghoz képest a legrosszabb év (20.08 cm (7 év) / 306.94 gramm (7 év)) és a legjobb év (21.93 cm (7 év) / 375.94 gramm (8 év)). Az átlagok minden életkorban erősen szóródtak. • Az egyes éveknek az agancsépítésre gyakorolt hatása a legnagyobb a legfiatalabb és a legidősebb korcsoportban, míg viszonylag kisebb a középkorú csoportokban. Ez a változékonyság tükröződik a szárhosszok és az átlagos agancssúlyok kor szerinti alakulását szemléltető diagramokon is. • A Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben közepes minőségű őzállomány él, amely országosan az átlag feletti negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (többnyire) a 4-8 éves korban éri el a legnagyobb értékeket. Az átlagos 24 órás agancssúly 6-8 éves kor között legnagyobb; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok. Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között is nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

A szabad területi őzállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	1 886	2 639	1 822	**6 347**	421	237	258	**916**	22,3%	9,0%	14,2%	**14,4%**
1999	2 151	2 908	1 781	**6 840**	453	366	285	**1 104**	21,1%	12,6%	16,0%	**16,1%**
2000	2 499	3 183	2 046	**7 728**	553	437	415	**1 405**	22,1%	13,7%	20,3%	**18,2%**
2001	2 726	3 547	2 139	**8 412**	685	564	495	**1 744**	25,1%	15,9%	23,1%	**20,7%**
2002	2 560	3 172	2 045	**7 777**	728	629	613	**1 970**	28,4%	19,8%	30,0%	**25,3%**
2003	2 744	3 254	2 092	**8 090**	749	626	670	**2 045**	27,3%	19,2%	32,0%	**25,3%**
2004	2 596	3 052	2 073	**7 721**	831	745	665	**2 241**	32,0%	24,4%	32,1%	**29,0%**
2005	2 485	2 815	2 075	**7 375**	846	683	678	**2 207**	34,0%	24,3%	32,7%	**29,9%**
2006	2 372	2 665	1 977	**7 014**	800	530	469	**1 799**	33,7%	19,9%	23,7%	**25,6%**
2007	2 221	2 754	1 918	**6 893**	631	492	448	**1 571**	28,4%	17,9%	23,4%	**22,8%**
2008	2 485	2 992	2 305	**7 782**	748	637	569	**1 954**	30,1%	21,3%	24,7%	**25,1%**
2009	2 606	3 168	2 373	**8 147**	802	645	563	**2 010**	30,8%	20,4%	23,7%	**24,7%**
2010	2 790	3 251	2 512	**8 553**	835	661	640	**2 136**	29,9%	20,3%	25,5%	**25,0%**
2011	2 760	3 135	2 300	**8 195**	812	693	648	**2 153**	29,4%	22,1%	28,2%	**26,3%**
2012	2 865	3 199	2 388	**8 452**	836	697	705	**2 238**	29,2%	21,8%	29,5%	**26,5%**
2013	2 849	3 210	2 336	**8 395**	806	713	698	**2 217**	28,3%	22,2%	29,9%	**26,4%**
2014	2 805	3 137	2 280	**8 222**	879	821	749	**2 449**	31,3%	26,2%	32,9%	**29,8%**
Változás	48,7%	18,9%	25,1%	29,5%	108,8%	246,4%	190,3%	167,4%	40,4%	191,4%	132,0%	106,4%

Ivararány (1 bakra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*
1998	1	1,40	0,97	***0,69***	1	0,56	0,61	***1,09***
1999	1	1,35	0,83	***0,61***	1	0,81	0,63	***0,78***
2000	1	1,27	0,82	***0,64***	1	0,79	0,75	***0,95***
2001	1	1,30	0,78	***0,60***	1	0,82	0,72	***0,88***
2002	1	1,24	0,80	***0,64***	1	0,86	0,84	***0,97***
2003	1	1,19	0,76	***0,64***	1	0,84	0,89	***1,07***
2004	1	1,18	0,80	***0,68***	1	0,90	0,80	***0,89***
2005	1	1,13	0,84	***0,74***	1	0,81	0,80	***0,99***
2006	1	1,12	0,83	***0,74***	1	0,66	0,59	***0,88***
2007	1	1,24	0,86	***0,70***	1	0,78	0,71	***0,91***
2008	1	1,20	0,93	***0,77***	1	0,85	0,76	***0,89***
2009	1	1,22	0,91	***0,75***	1	0,80	0,70	***0,87***
2010	1	1,17	0,90	***0,77***	1	0,79	0,77	***0,97***
2011	1	1,14	0,83	***0,73***	1	0,85	0,80	***0,94***
2012	1	1,12	0,83	***0,75***	1	0,83	0,84	***1,01***
2013	1	1,13	0,82	***0,73***	1	0,88	0,87	***0,98***
2014	1	1,12	0,81	***0,73***	1	0,93	0,85	***0,91***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	29,7%	41,6%	28,7%	100%	46,0%	25,9%	28,2%	100%
1999	31,4%	42,5%	26,0%	100%	41,0%	33,2%	25,8%	100%
2000	32,3%	41,2%	26,5%	100%	39,4%	31,1%	29,5%	100%
2001	32,4%	42,2%	25,4%	100%	39,3%	32,3%	28,4%	100%
2002	32,9%	40,8%	26,3%	100%	37,0%	31,9%	31,1%	100%
2003	33,9%	40,2%	25,9%	100%	36,6%	30,6%	32,8%	100%
2004	33,6%	39,5%	26,8%	100%	37,1%	33,2%	29,7%	100%
2005	33,7%	38,2%	28,1%	100%	38,3%	30,9%	30,7%	100%
2006	33,8%	38,0%	28,2%	100%	44,5%	29,5%	26,1%	100%
2007	32,2%	40,0%	27,8%	100%	40,2%	31,3%	28,5%	100%
2008	31,9%	38,4%	29,6%	100%	38,3%	32,6%	29,1%	100%
2009	32,0%	38,9%	29,1%	100%	39,9%	32,1%	28,0%	100%
2010	32,6%	38,0%	29,4%	100%	39,1%	30,9%	30,0%	100%
2011	33,7%	38,3%	28,1%	100%	37,7%	32,2%	30,1%	100%
2012	33,9%	37,8%	28,3%	100%	37,4%	31,1%	31,5%	100%
2013	33,9%	38,2%	27,8%	100%	36,4%	32,2%	31,5%	100%
2014	34,1%	38,2%	27,7%	100%	35,9%	33,5%	30,6%	100%

Az őz hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **509**

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései I.

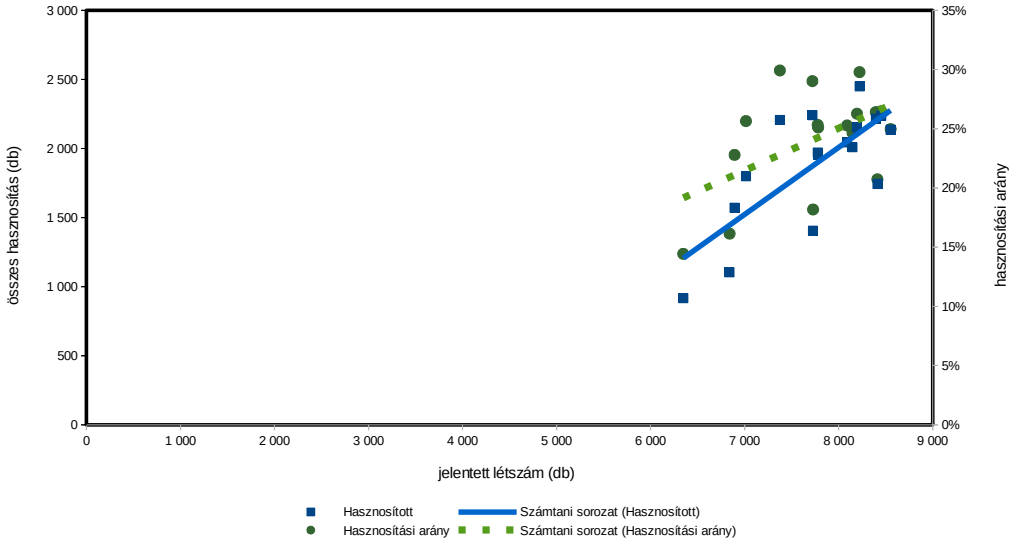

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései II.

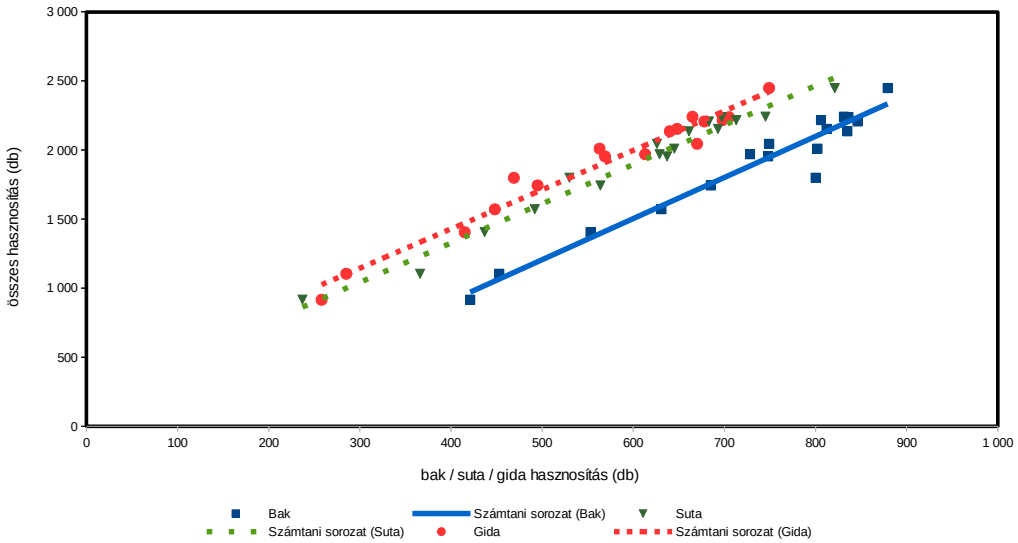

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései III.

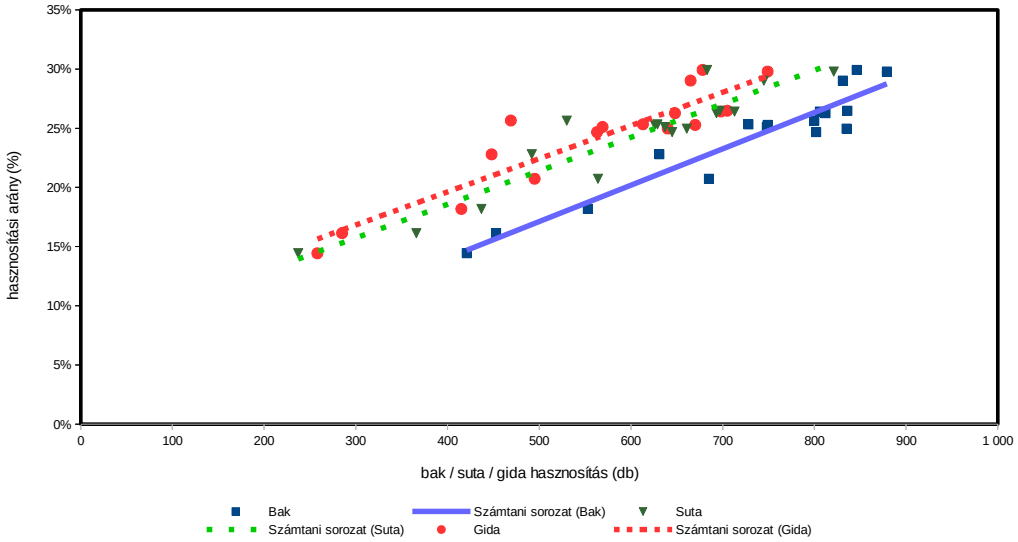

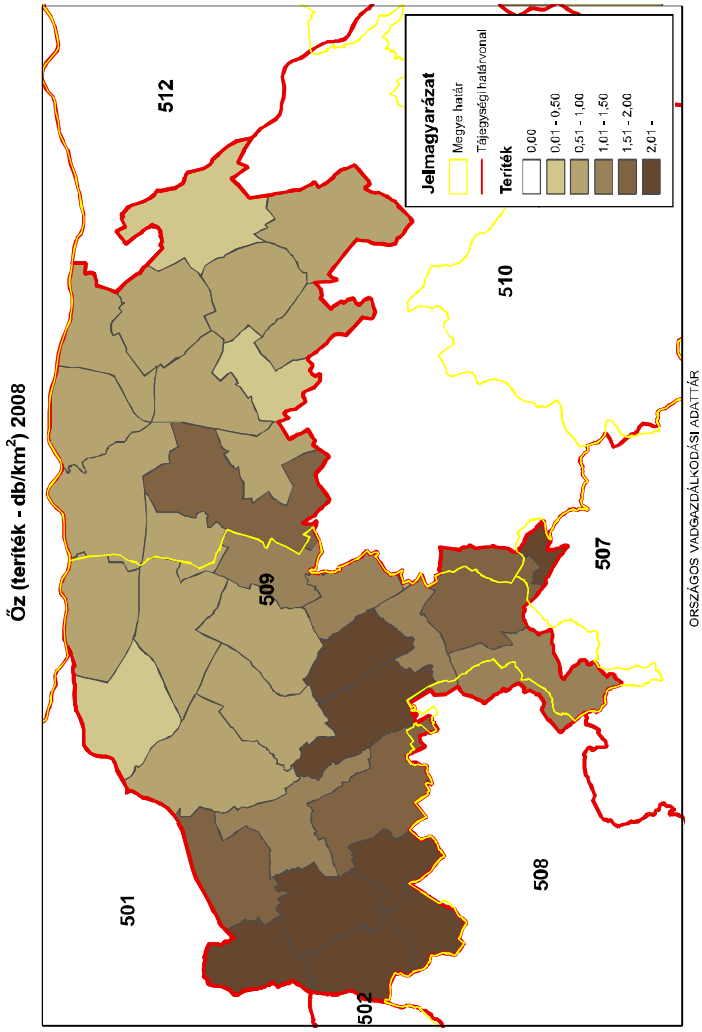
Őz (teríték - db/km²) 2008
501
502
508
509
510
507
512
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,50
0,51 - 1,00
1,01 - 1,50
1,51 - 2,00
2,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

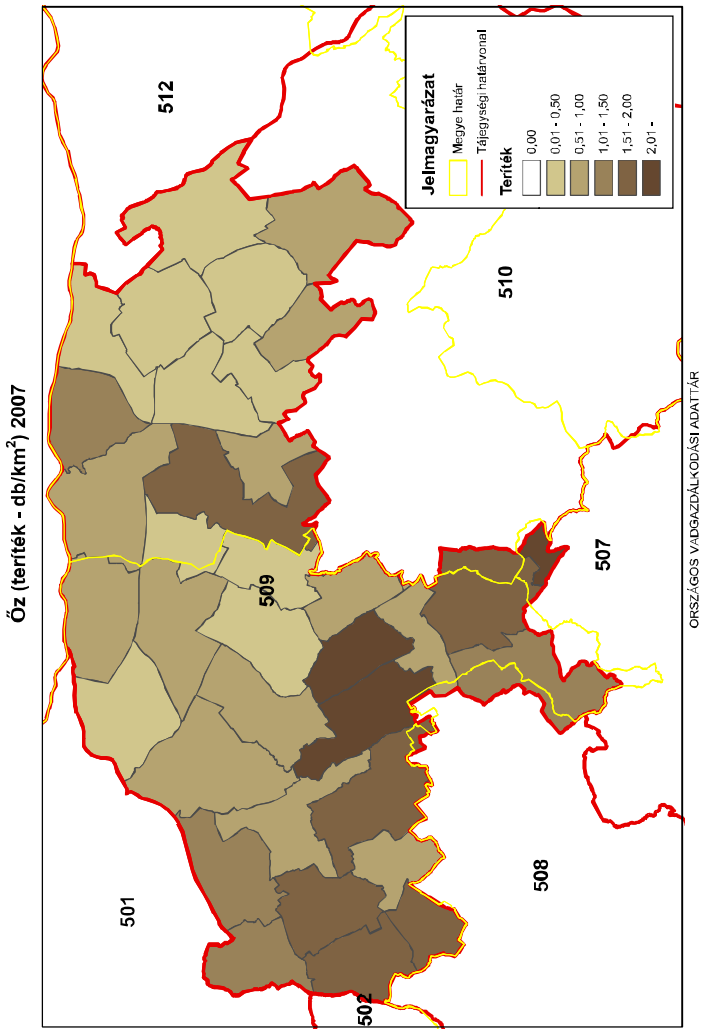
Őz (teríték - db/km²) 2007
501
502
508
509
510
507
512
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,50
0,51 - 1,00
1,01 - 1,50
1,51 - 2,00
2,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

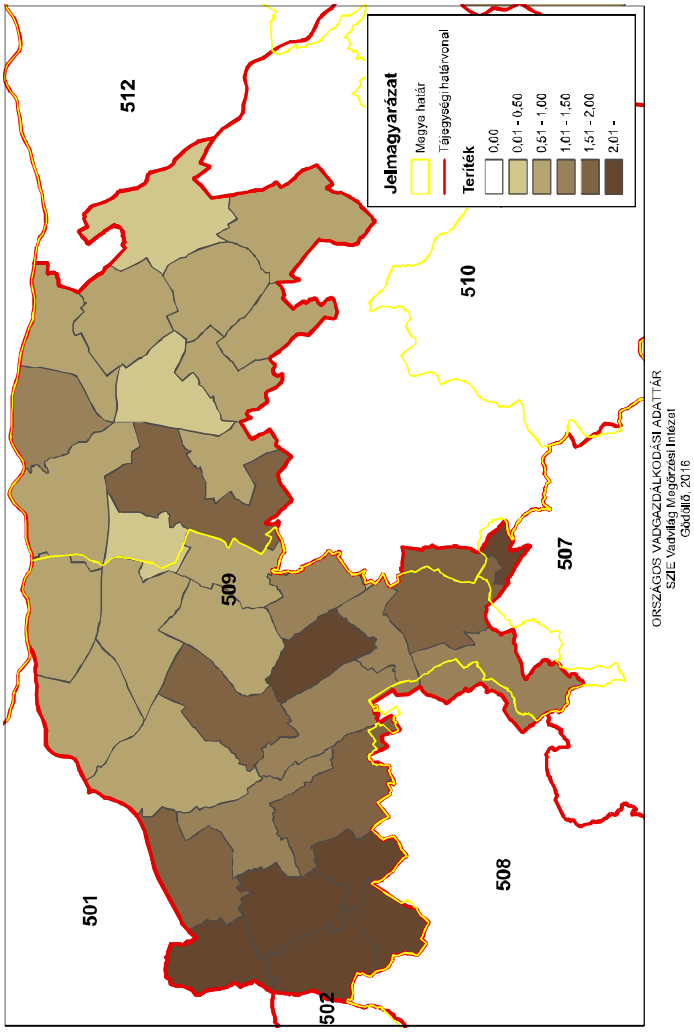
Őz (teríték - db/km²) 2010
501
502
508
509
510
507
512
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,50
0,51 - 1,00
1,01 - 1,50
1,51 - 2,00
2,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

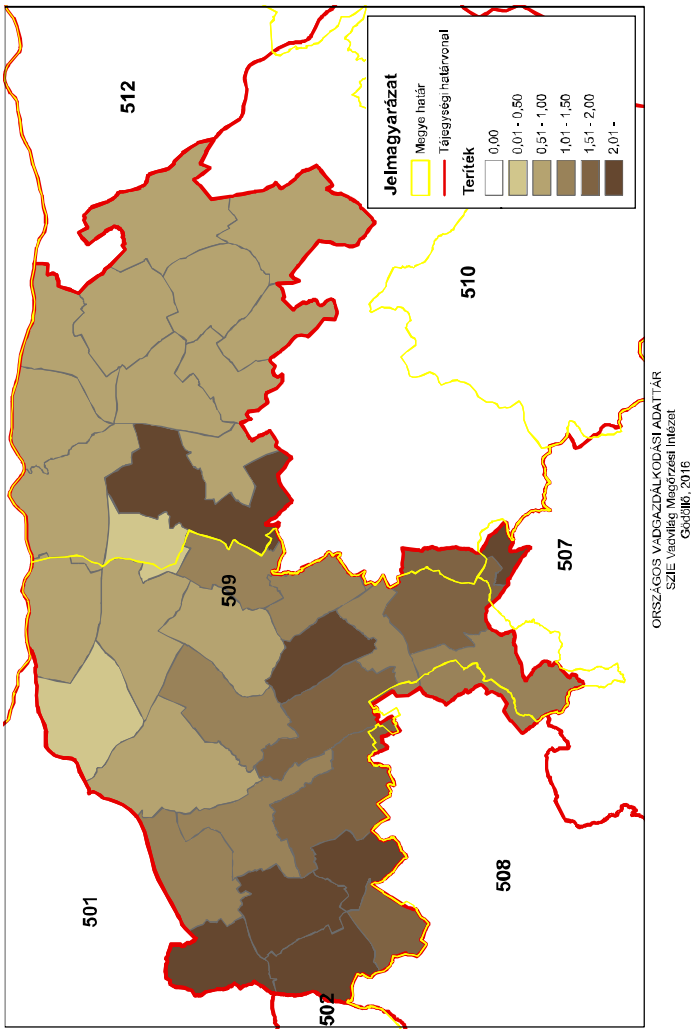
Őz (teríték - db/km²) 2009
501
502
508
509
510
507
512
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,50
0,51 - 1,00
1,01 - 1,50
1,51 - 2,00
2,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (terítéken - db/km^2) 2011

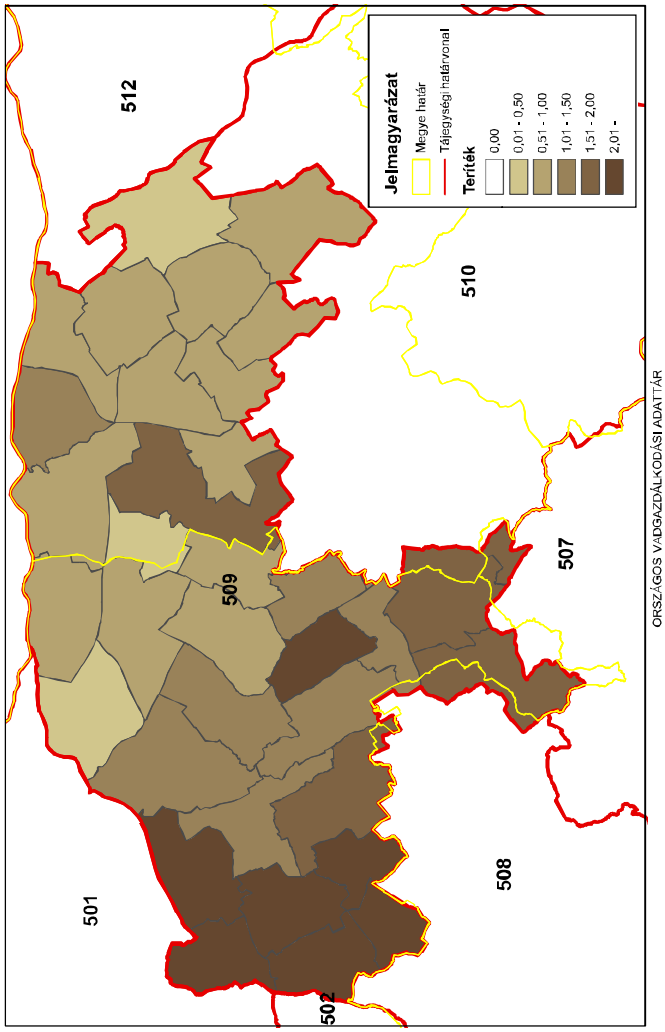

Őz (terítéken - db/km^2) 2012

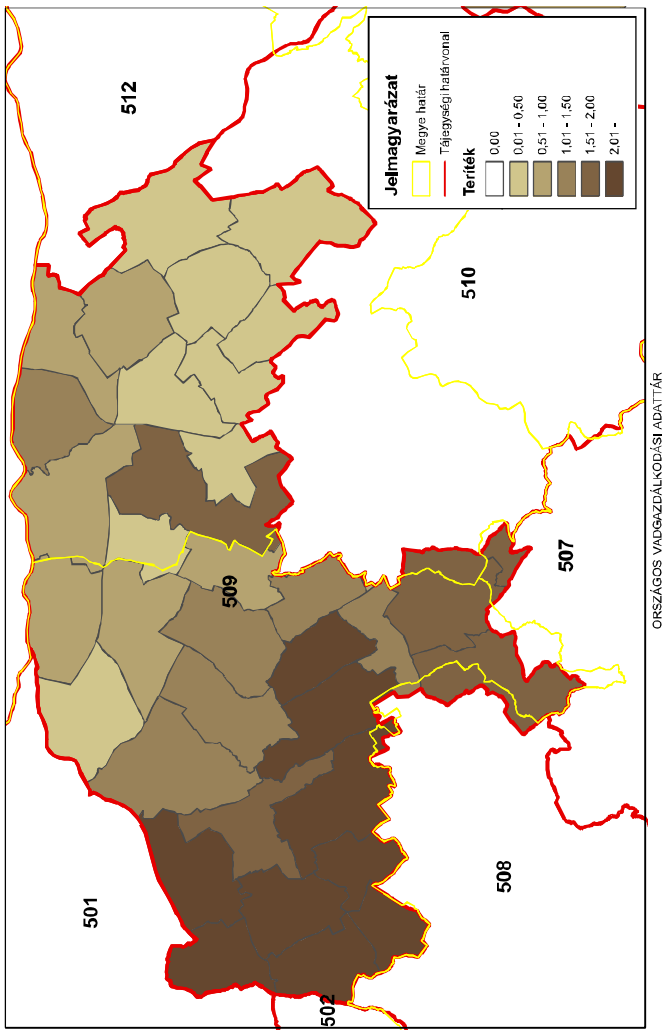

Őz (terítéken - db/km^2) 2013

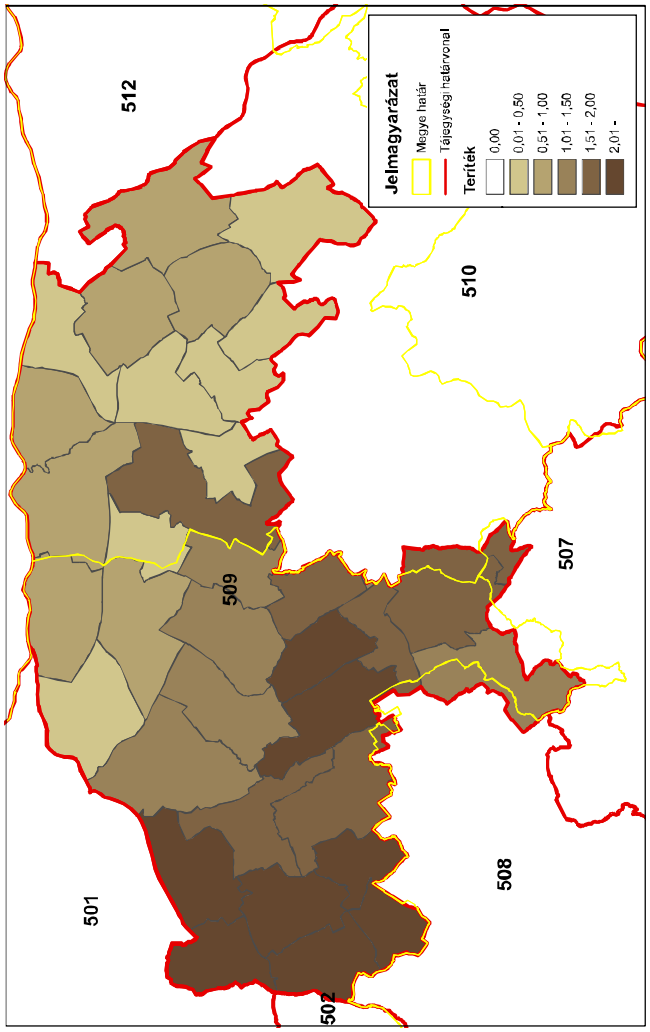

Őz (terítéken - db/km^2) 2014

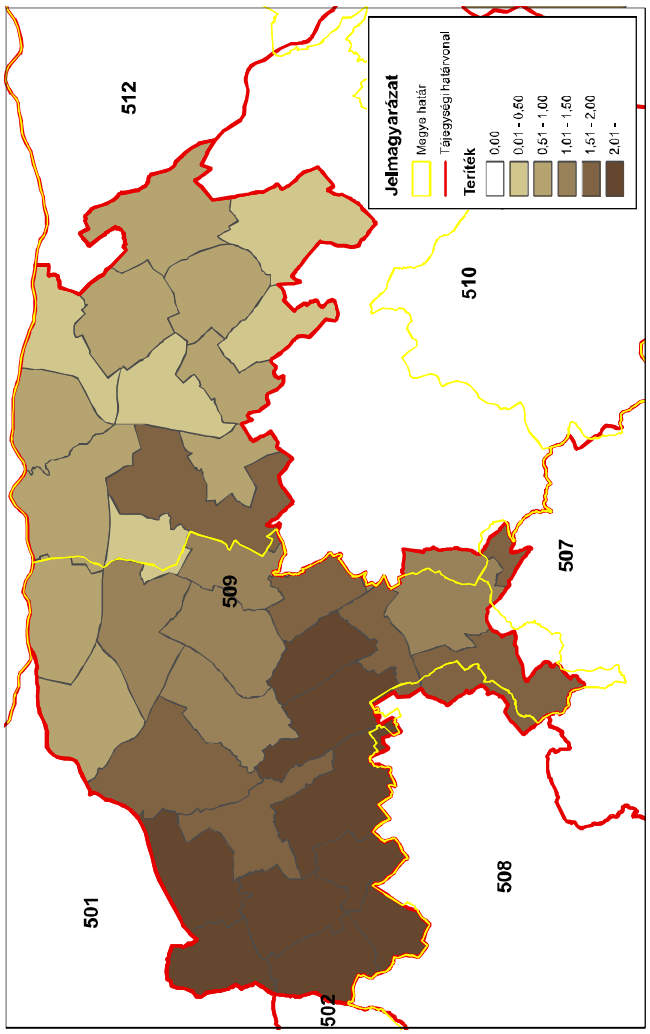

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	459	27	5,9%	5	12	10	18,5%	44,4%	37,0%
1999	466	40	8,6%	5	15	20	12,5%	37,5%	50,0%
2000	561	42	7,5%	6	14	22	14,3%	33,3%	52,4%
2001	711	62	8,7%	9	20	33	14,5%	32,3%	53,2%
2002	762	51	6,7%	9	20	22	17,6%	39,2%	43,1%
2003	804	63	7,8%	9	20	34	14,3%	31,7%	54,0%
2004	289	32	11,1%	7	10	15	21,9%	31,3%	46,9%
2005	873	51	5,8%	9	14	28	17,6%	27,5%	54,9%
2006	819	50	6,1%	8	18	24	16,0%	36,0%	48,0%
2007	683	25	3,7%	4	7	14	16,0%	28,0%	56,0%
2008	791	51	6,4%	4	9	38	7,8%	17,6%	74,5%
2009	861	59	6,9%	6	17	36	10,2%	28,8%	61,0%
2010	867	73	8,4%	3	19	51	4,1%	26,0%	69,9%
2011	837	87	10,4%	10	26	51	11,5%	29,9%	58,6%
2012	876	68	7,8%	14	17	37	20,6%	25,0%	54,4%
2013	854	67	7,8%	9	20	38	13,4%	29,9%	56,7%
2014	906	72	7,9%	9	17	46	12,5%	23,6%	63,9%

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

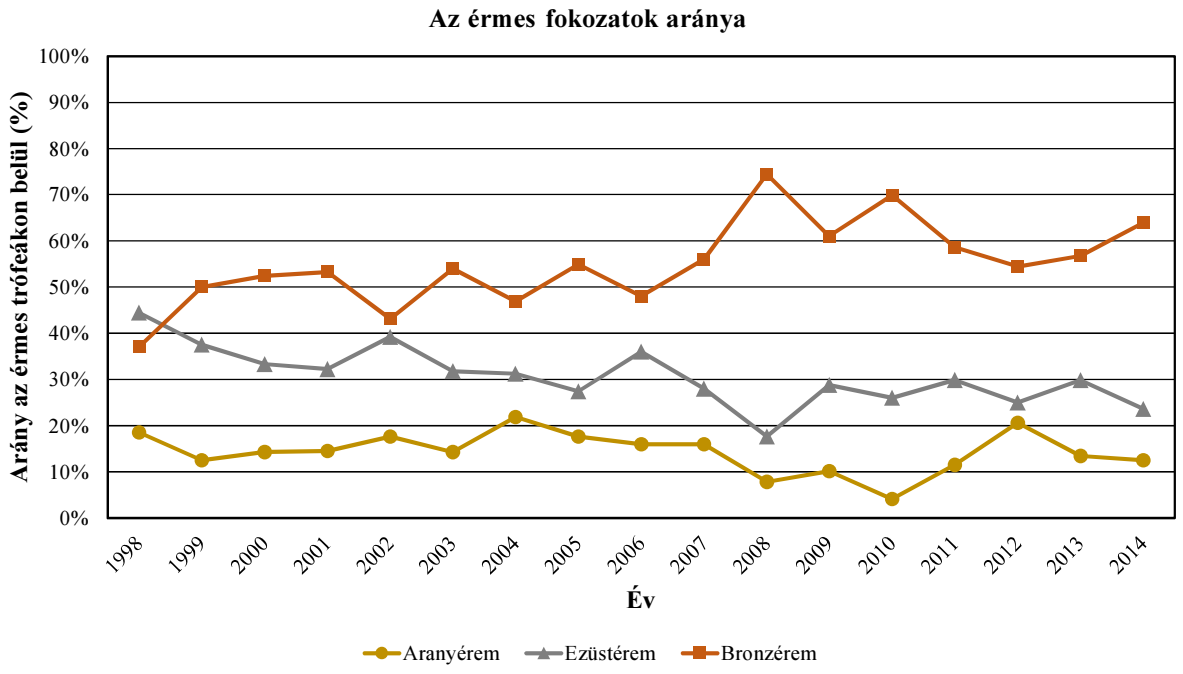

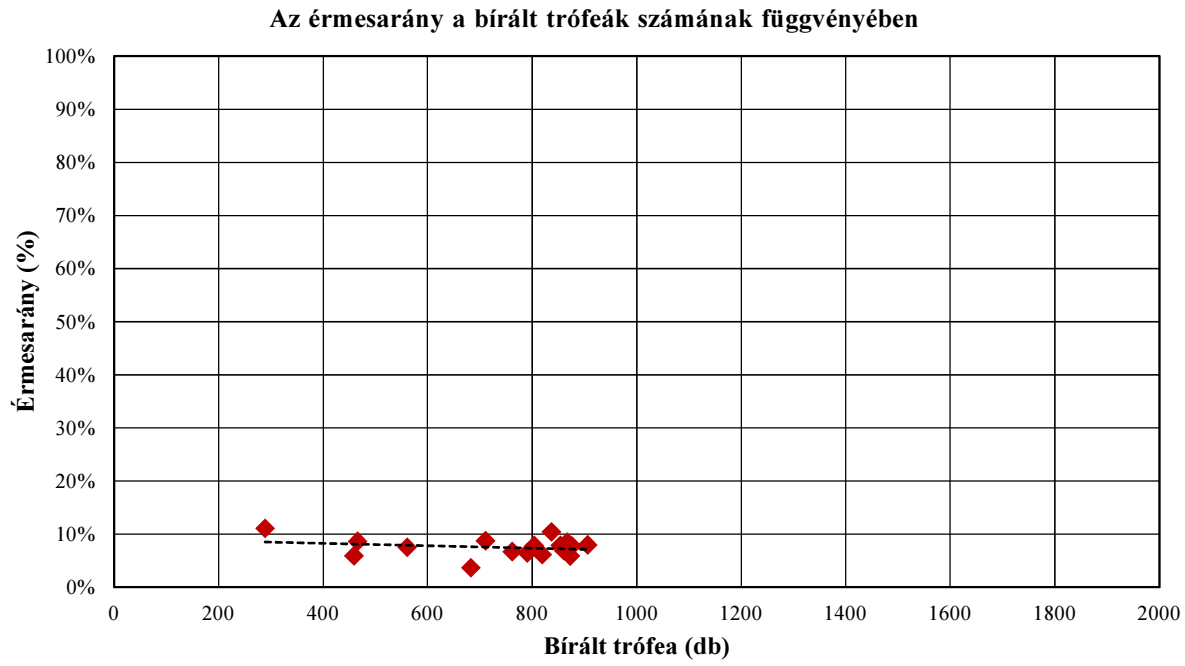

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	27	18	37	30	46	24	11	50	32	43	48	52	50	53	77	47	79
2	33	28	44	52	67	71	23	66	58	51	73	81	102	77	73	67	67
3	32	77	81	99	148	135	44	174	164	119	120	154	170	146	155	172	191
4	51	71	66	102	139	153	35	143	152	115	125	144	153	147	150	165	135
5	56	63	70	108	100	142	62	162	173	136	171	178	155	161	162	169	179
6	60	59	70	90	90	117	42	118	112	110	131	120	127	146	160	129	152
7	96	68	100	133	102	103	51	107	82	70	80	87	81	87	78	84	82
8	52	51	52	66	52	47	14	45	37	28	34	38	20	18	18	19	19
9	31	17	27	17	12	6	4	6	4	7	6	5	5	1	3	1	1
9<	21	14	14	14	6	6	3	2	5	4	3	2	4	1		1	1
Összesen	**459**	**466**	**561**	**711**	**762**	**804**	**289**	**873**	**819**	**683**	**791**	**861**	**867**	**837**	**876**	**854**	**906**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	5,9%	3,9%	6,6%	4,2%	6,0%	3,0%	3,8%	5,7%	3,9%	6,3%	6,1%	6,0%	5,8%	6,3%	8,8%	5,5%	8,7%
2	7,2%	6,0%	7,8%	7,3%	8,8%	8,8%	8,0%	7,6%	7,1%	7,5%	9,2%	9,4%	11,8%	9,2%	8,3%	7,8%	7,4%
3	7,0%	16,5%	14,4%	13,9%	19,4%	16,8%	15,2%	19,9%	20,0%	17,4%	15,2%	17,9%	19,6%	17,4%	17,7%	20,1%	21,1%
4	11,1%	15,2%	11,8%	14,3%	18,2%	19,0%	12,1%	16,4%	18,6%	16,8%	15,8%	16,7%	17,6%	17,6%	17,1%	19,3%	14,9%
5	12,2%	13,5%	12,5%	15,2%	13,1%	17,7%	21,5%	18,6%	21,1%	19,9%	21,6%	20,7%	17,9%	19,2%	18,5%	19,8%	19,8%
6	13,1%	12,7%	12,5%	12,7%	11,8%	14,6%	14,5%	13,5%	13,7%	16,1%	16,6%	13,9%	14,6%	17,4%	18,3%	15,1%	16,8%
7	20,9%	14,6%	17,8%	18,7%	13,4%	12,8%	17,6%	12,3%	10,0%	10,2%	10,1%	10,1%	9,3%	10,4%	8,9%	9,8%	9,1%
8	11,3%	10,9%	9,3%	9,3%	6,8%	5,8%	4,8%	5,2%	4,5%	4,1%	4,3%	4,4%	2,3%	2,2%	2,1%	2,2%	2,1%
9	6,8%	3,6%	4,8%	2,4%	1,6%	0,7%	1,4%	0,7%	0,5%	1,0%	0,8%	0,6%	0,6%	0,1%	0,3%	0,1%	0,1%
9<	4,6%	3,0%	2,5%	2,0%	0,8%	0,7%	1,0%	0,2%	0,6%	0,6%	0,4%	0,2%	0,5%	0,1%		0,1%	0,1%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

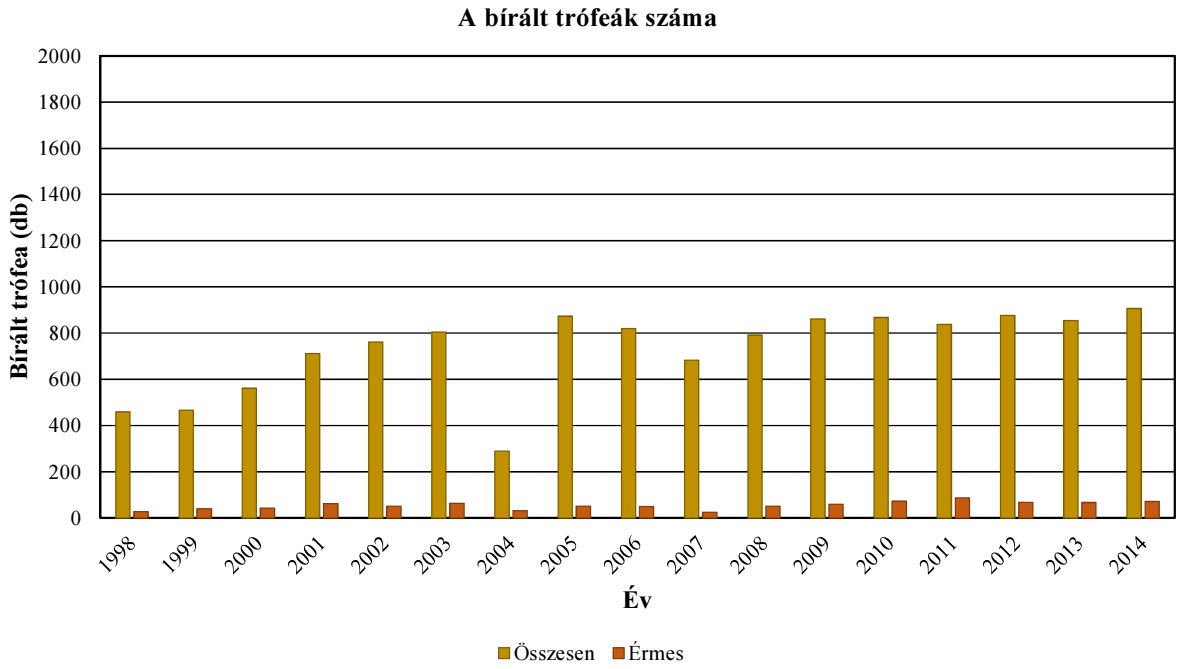

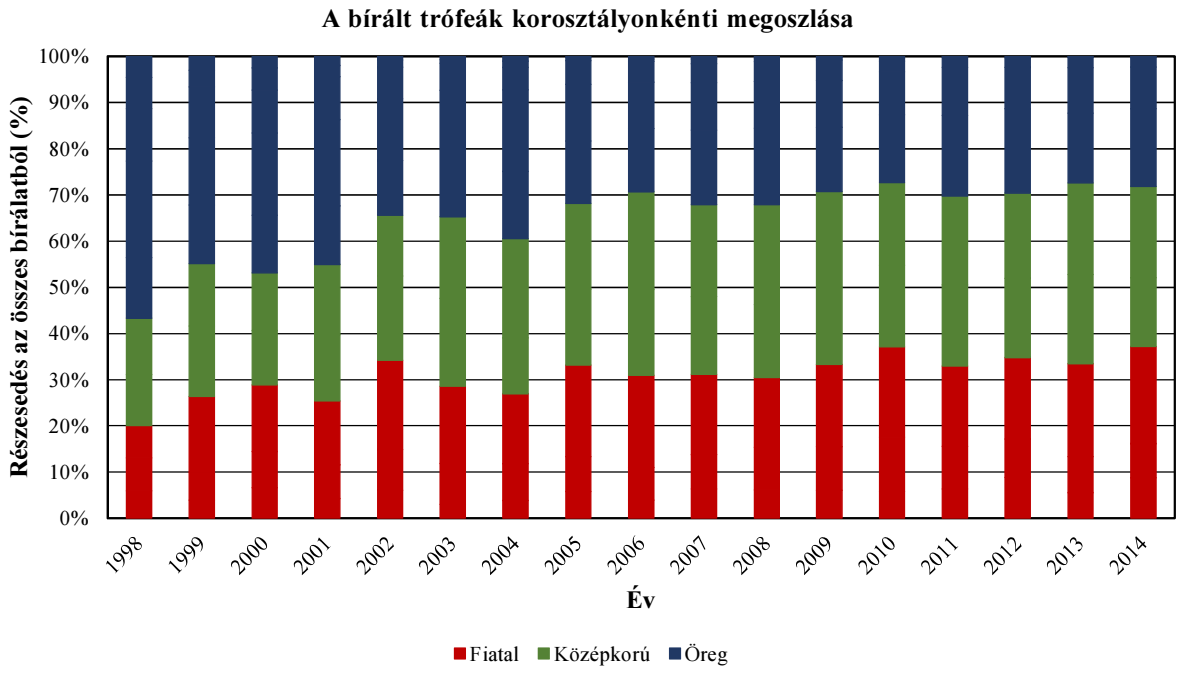

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	724	7,63	81,21
2	1033	14,62	155,19
3	2181	18,17	226,75
4	2046	19,55	268,85
5	2247	20,46	297,09
6	1833	21,14	326,52
7	1491	21,26	340,07
8	610	20,73	336,33
9	153	19,90	326,88
9<	101	19,57	331,45

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	724	4,12	57,52
2	1033	12,60	127,21
3	2181	16,38	201,91
4	2046	17,42	230,53
5	2247	19,17	256,18
6	1833	19,84	287,25
7	1491	20,08	306,94
8	610	18,95	300,46
9	153	13,55	223,00
9<	101	12,75	205,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	724	9,79	92,00
2	1033	15,65	176,75
3	2181	19,37	243,10
4	2046	20,63	286,89
5	2247	21,49	309,81
6	1833	21,93	351,81
7	1491	21,92	375,94
8	610	21,75	370,61
9	153	24,25	475,50
9<	101	22,60	472,00

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	724	4,12	57,52
2	1033	12,60	127,21
3	2181	16,38	201,91
4	2046	17,42	230,53
5	2247	19,17	256,18
6	1833	19,84	287,25
7	1491	20,08	306,94
8	610	18,95	300,46
9	153	13,55	223,00
9<	101	12,75	205,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	724	1998	1998
2	1033	2007	1998
3	2181	1998	1998
4	2046	1998	1998
5	2247	1998	1998
6	1833	1998	1998
7	1491	2007	1998
8	610	2007	2007
9	153	2011	2013
9<	101	2014	2014

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	724	9,79	92,00
2	1033	15,65	176,75
3	2181	19,37	243,10
4	2046	20,63	286,89
5	2247	21,49	309,81
6	1833	21,93	351,81
7	1491	21,92	375,94
8	610	21,75	370,61
9	153	24,25	475,50
9<	101	22,60	472,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	724	2004	2006
2	1033	2012	2002
3	2181	2010	2012
4	2046	2006	2011
5	2247	2010	2002
6	1833	2013	2011
7	1491	2003	2002
8	610	2000	2012
9	153	2014	2004
9<	101	2011	2011

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	724	5,67	34,48
2	1033	3,05	49,53
3	2181	2,99	41,20
4	2046	3,21	56,36
5	2247	2,32	53,63
6	1833	2,09	64,56
7	1491	1,84	69,00
8	610	2,79	70,15
9	153	10,70	252,50
9<	101	9,85	267,00

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	724	74,3%	42,5%
2	1033	20,8%	31,9%
3	2181	16,5%	18,2%
4	2046	16,4%	21,0%
5	2247	11,3%	18,1%
6	1833	9,9%	19,8%
7	1491	8,6%	20,3%
8	610	13,5%	20,9%
9	153	53,8%	77,2%
9<	101	50,3%	80,6%

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

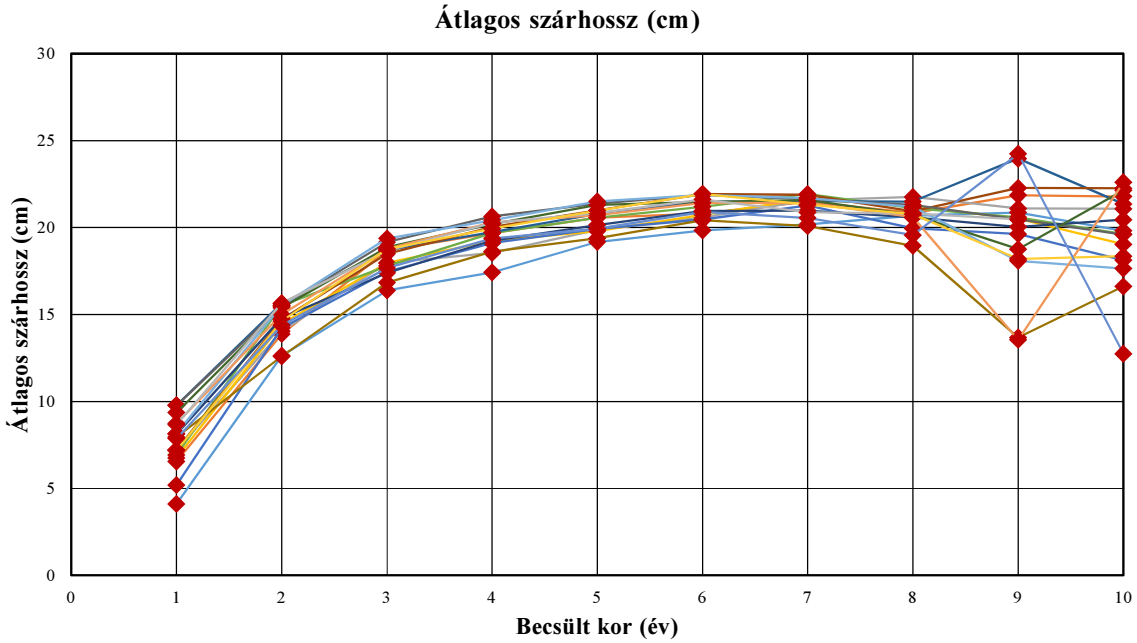

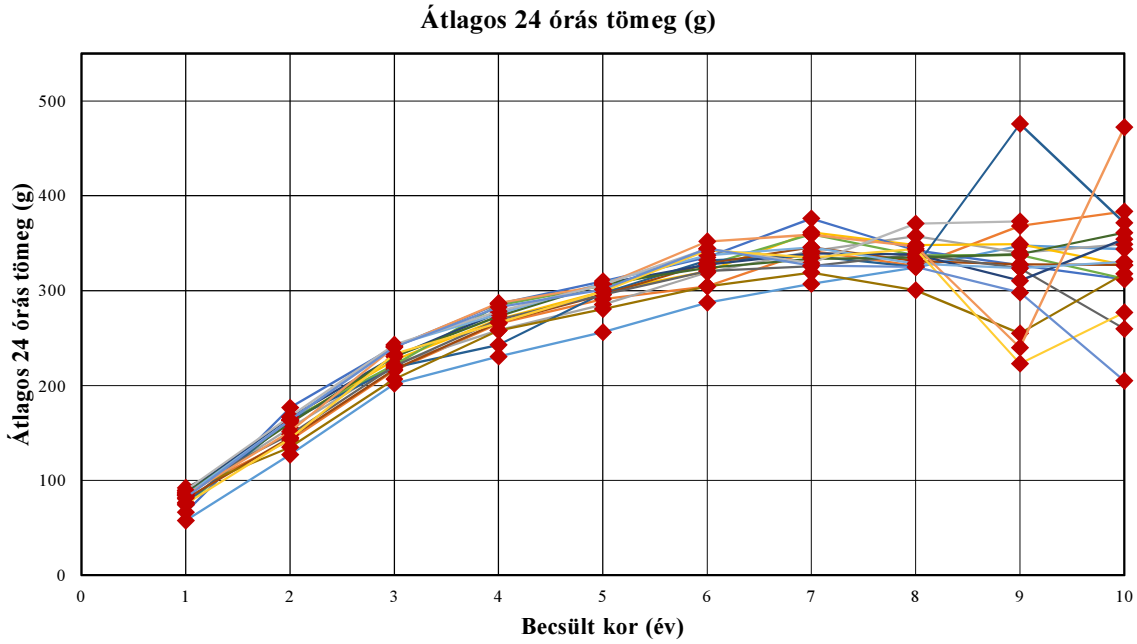

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

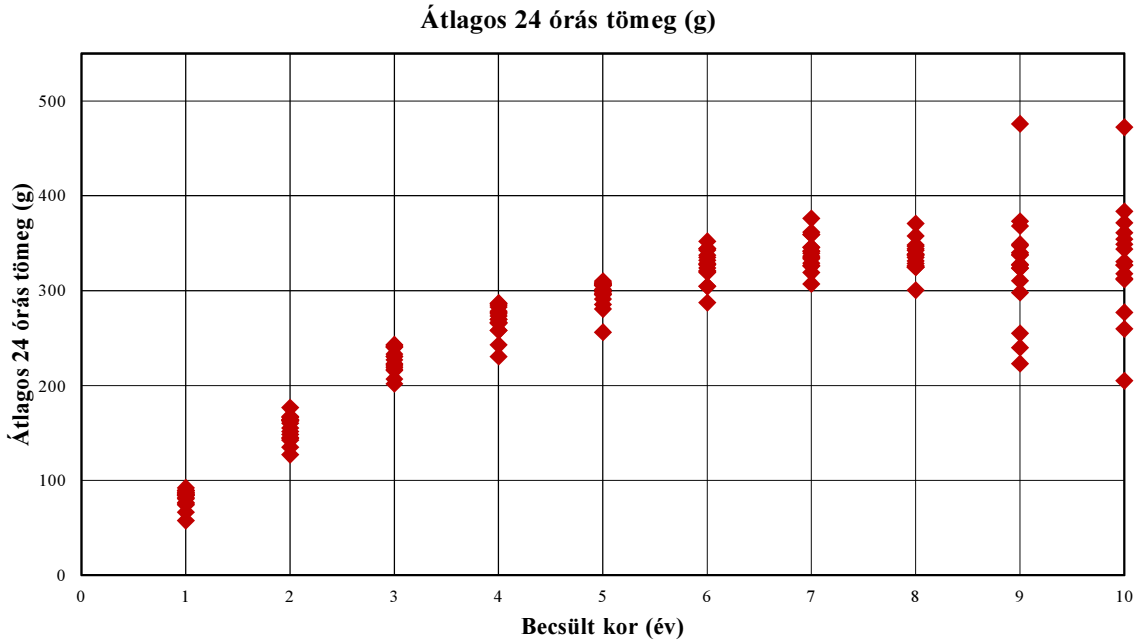

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1998	1	27	4,12	57,52
1998	2	33	12,63	127,21
1998	3	32	16,38	201,91
1998	4	51	17,42	230,53
1998	5	56	19,17	256,18
1998	6	60	19,84	287,25
1998	7	96	20,17	306,94
1998	8	52	20,68	324,42
1998	9	31	20,86	347,42
1998	9<	21	19,81	343,81
1999	1	18	6,56	87,61
1999	2	28	13,88	142,46
1999	3	77	18,69	215,90
1999	4	71	19,68	265,25
1999	5	63	20,57	291,06
1999	6	59	20,80	304,53
1999	7	68	21,49	341,87
1999	8	51	20,83	326,02
1999	9	17	21,85	368,12
1999	9<	14	21,78	383,29
2000	1	37	7,22	85,00
2000	2	44	14,03	155,34
2000	3	81	17,96	222,81
2000	4	66	18,53	258,14
2000	5	70	19,86	285,29
2000	6	70	20,58	319,21
2000	7	100	21,55	341,37
2000	8	52	21,75	357,48
2000	9	27	21,09	339,81
2000	9<	14	21,06	349,00
2001	1	30	6,77	84,37
2001	2	52	14,46	162,75
2001	3	99	17,96	226,87
2001	4	102	19,25	269,77
2001	5	108	19,79	299,08
2001	6	90	20,73	320,51
2001	7	133	21,65	361,38
2001	8	66	21,23	347,88
2001	9	17	20,50	349,00
2001	9<	14	19,04	326,93
2002	1	46	5,20	66,37
2002	2	67	14,22	176,75
2002	3	148	17,46	240,72
2002	4	139	19,10	286,01
2002	5	100	19,91	309,81
2002	6	90	20,46	335,09
2002	7	102	21,25	375,94
2002	8	52	19,95	342,33
2002	9	12	19,63	326,83
2002	9<	6	18,13	311,83

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2003	1	24	6,94	74,25
2003	2	71	15,53	164,04
2003	3	135	17,79	222,00
2003	4	153	19,68	284,69
2003	5	142	20,56	305,33
2003	6	117	21,19	327,22
2003	7	103	21,92	359,37
2003	8	47	21,11	337,06
2003	9	6	20,58	337,33
2003	9<	6	19,63	312,67
2004	1	11	9,79	76,18
2004	2	23	15,63	163,43
2004	3	44	18,71	218,98
2004	4	35	19,72	242,77
2004	5	62	20,78	297,18
2004	6	42	21,48	331,71
2004	7	51	21,52	336,41
2004	8	14	21,49	324,86
2004	9	4	23,98	475,50
2004	9<	3	21,35	371,33
2005	1	50	7,23	80,58
2005	2	66	14,73	145,20
2005	3	174	18,49	217,12
2005	4	143	20,03	266,46
2005	5	162	20,98	295,69
2005	6	118	21,92	328,63
2005	7	107	21,88	345,66
2005	8	45	20,92	331,24
2005	9	6	22,27	327,67
2005	9<	2	22,25	327,00
2006	1	32	9,78	92,00
2006	2	58	15,48	148,55
2006	3	164	19,16	220,48
2006	4	152	20,63	269,48
2006	5	173	21,37	295,69
2006	6	112	21,86	320,71
2006	7	82	21,62	325,67
2006	8	37	21,29	338,30
2006	9	4	20,46	323,50
2006	9<	5	19,59	259,80
2007	1	43	7,95	89,28
2007	2	51	12,60	134,98
2007	3	119	16,83	206,91
2007	4	115	18,61	258,00
2007	5	136	19,38	280,49
2007	6	110	20,42	304,61
2007	7	70	20,08	318,94
2007	8	28	18,95	300,46
2007	9	7	13,68	255,00
2007	9<	4	16,61	317,75

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2008	1	48	8,13	86,48
2008	2	73	14,80	166,41
2008	3	120	17,39	230,58
2008	4	125	19,25	276,81
2008	5	171	20,14	306,97
2008	6	131	20,95	327,36
2008	7	80	20,97	339,35
2008	8	34	20,58	338,12
2008	9	6	20,03	310,50
2008	9<	3	20,45	354,33
2009	1	52	9,37	86,67
2009	2	81	15,39	160,31
2009	3	154	18,87	230,74
2009	4	144	20,20	273,13
2009	5	178	21,30	307,15
2009	6	120	21,45	324,00
2009	7	87	21,57	333,51
2009	8	38	20,72	334,84
2009	9	5	18,75	338,40
2009	9<	2	22,13	361,00
2010	1	50	8,17	84,18
2010	2	102	15,52	163,77
2010	3	170	19,37	242,40
2010	4	153	20,42	275,56
2010	5	155	21,49	308,39
2010	6	127	21,86	337,28
2010	7	81	21,69	345,48
2010	8	20	21,18	328,60
2010	9	5	18,08	323,80
2010	9<	4	17,64	330,50
2011	1	53	8,74	83,96
2011	2	77	15,00	151,58
2011	3	146	18,77	240,50
2011	4	147	20,29	286,89
2011	5	161	20,71	305,50
2011	6	146	21,41	351,81
2011	7	87	21,42	358,89
2011	8	18	20,59	346,61
2011	9	1	13,55	240,00
2011	9<	1	22,60	472,00
2012	1	77	8,68	89,43
2012	2	73	15,65	167,40
2012	3	155	18,65	243,10
2012	4	150	20,26	278,20
2012	5	162	20,82	306,18
2012	6	160	21,61	344,14
2012	7	78	20,87	328,91
2012	8	18	20,81	370,61
2012	9	3	20,47	373,00
2012	9<	0	0,00	0,00

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2013	1	47	7,19	75,17
2013	2	67	14,62	144,31
2013	3	172	18,77	233,30
2013	4	165	19,94	266,18
2013	5	169	20,98	299,22
2013	6	129	21,93	342,50
2013	7	84	21,31	334,96
2013	8	19	20,76	344,00
2013	9	1	18,20	223,00
2013	9<	1	18,35	277,00
2014	1	79	7,88	81,54
2014	2	67	14,37	163,72
2014	3	191	17,68	240,52
2014	4	135	19,37	282,60
2014	5	179	19,92	301,34
2014	6	152	20,89	344,22
2014	7	82	20,55	326,46
2014	8	19	19,56	324,84
2014	9	1	24,25	298,00
2014	9<	1	12,75	205,00

Őz érmesarány (%) 1998

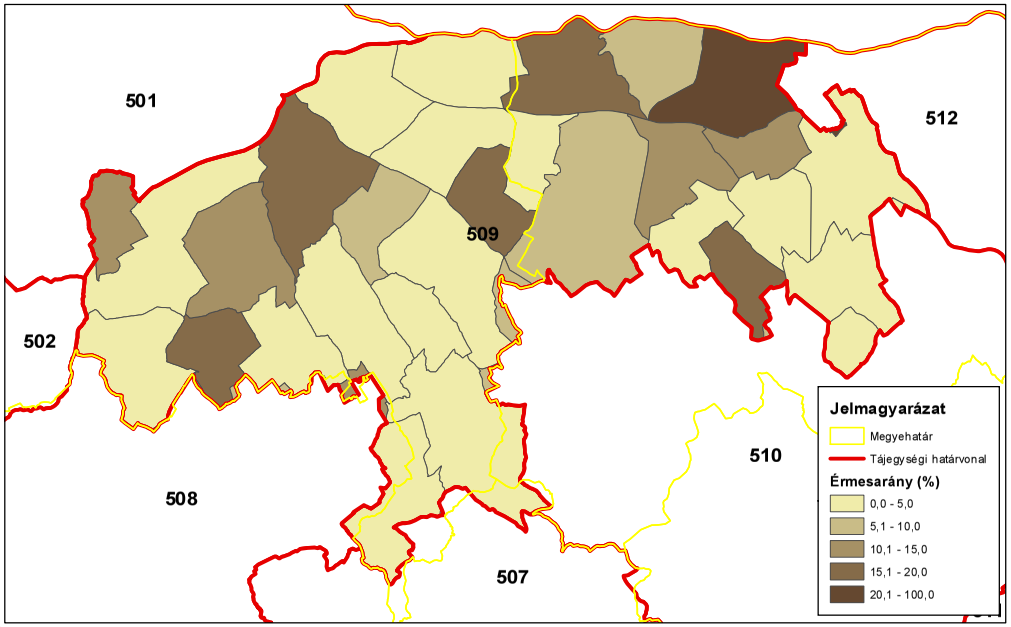

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2003

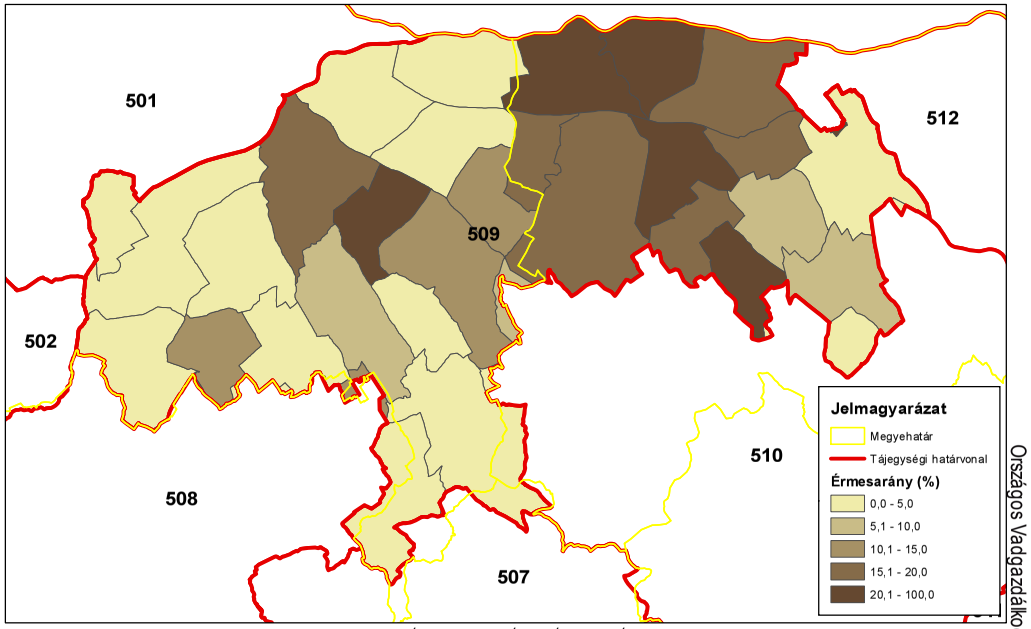

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2008

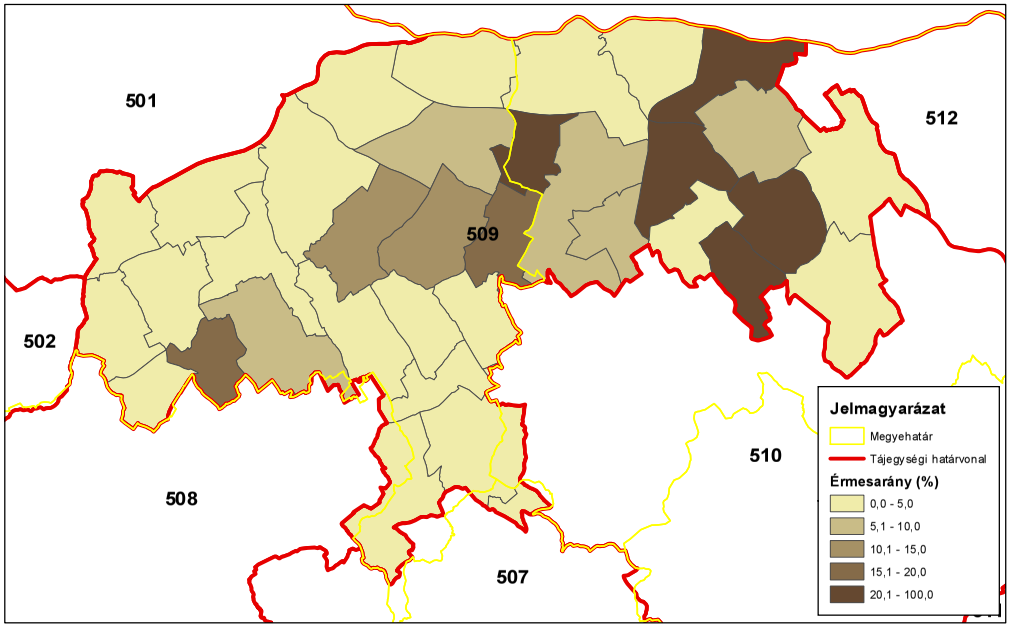

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2014

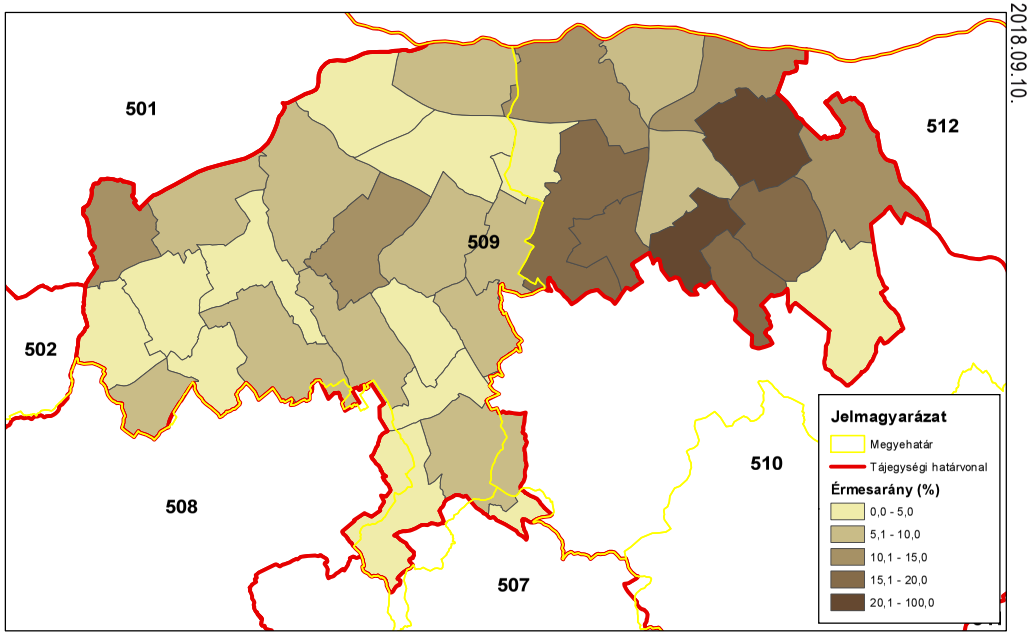

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A muflon a **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben** a szabad területen jelentett muflon létszám az 1988-2014 között növekedett (43→65; **+51%**). Szabad területi állomány (100%).
- A vadgazdálkodási tájegységben a muflon 2 vadgazdálkodási egységben fordul elő, amik a Bakonyi +vadgazdálkodási tájegységgel szomszédosak.
- A hasznosítás hektikusan nőtt (9→21; **+131%**).

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány a jelentett létszám és a teríték változásainak megfelelően szélsőségesen ingadozott (11-107%) A hasznosítási arány esetleges és értelmezhetetlen.
- A hasznosítás összetétele az évek során 8-43% kos, 0-60% jerke és 6-77% bárány volt. Következetesség az arányok alakulásában nem látható. A hasznosítás számszerű növekedése az előbbieknek megfelelően legnagyobb mértékben a jerkéktől függött, amit a bárányok és a kosok hasznosítása követett. A pontok szóródása miatt a trendvonalak kevéssé megbízhatóak.

A muflon jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben** a jelentett létszám (**18/22**) és a teríték (**13/22**) szempontjából is a muflonnal rendelkező tájegységek **alsó** felébe tartozik. A bírált csigákat tekintve a VGTE nem értékelhető a trófeák kis száma miatt.

A muflon trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A vadgazdálkodási tájegységben az érmes csigák száma 0-4 db/év között mozgott, amik ezüst és bronz érmesek voltak.
- A kis elemszám miatt az adatok nem értékelhetők.

A szabad területi muflonállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	8	15	20	**43**	2	0	7	**9**	25,0%	0,0%	35,0%	**20,9%**
1999	8	15	15	**38**	2	5	8	**15**	25,0%	33,3%	53,3%	**39,5%**
2000	6	15	15	**36**	1	1	2	**4**	16,7%	6,7%	13,3%	**11,1%**
2001	6	15	20	**41**	2	7	2	**11**	33,3%	46,7%	10,0%	**26,8%**
2002	8	14	18	**40**	3	10	2	**15**	37,5%	71,4%	11,1%	**37,5%**
2003	8	14	18	**40**	2	14	1	**17**	25,0%	100,0%	5,6%	**42,5%**
2004	7	12	16	**35**	5	8	5	**18**	71,4%	66,7%	31,3%	**51,4%**
2005	12	18	15	**45**	4	4	5	**13**	33,3%	22,2%	33,3%	**28,9%**
2006	13	17	15	**45**	1	3	9	**13**	7,7%	17,6%	60,0%	**28,9%**
2007	6	8	6	**20**	3	3	2	**8**	50,0%	37,5%	33,3%	**40,0%**
2008	7	10	5	**22**	2	4	3	**9**	28,6%	40,0%	60,0%	**40,9%**
2009	11	12	5	**28**	3	4	3	**10**	27,3%	33,3%	60,0%	**35,7%**
2010	11	12	5	**28**	5	18	7	**30**	45,5%	150,0%	140,0%	**107,1%**
2011	22	30	25	**77**	10	22	10	**42**	45,5%	73,3%	40,0%	**54,5%**
2012	20	30	23	**73**	11	25	18	**54**	55,0%	83,3%	78,3%	**74,0%**
2013	25	35	24	**84**	7	15	9	**31**	28,0%	42,9%	37,5%	**36,9%**
2014	15	25	25	**65**	9	7	5	**21**	60,0%	28,0%	20,0%	**32,3%**
Változás	87,5%	66,7%	25,0%	51,2%	350,0%	40,0%	-28,6%	133,3%	140,0%	-16,0%	-42,9%	54,4%

Ivararány (1 kosra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*
1998	1	1,88	2,50	***1,33***	1	0,00	3,50	***###***
1999	1	1,88	1,88	***1,00***	1	2,50	4,00	***1,60***
2000	1	2,50	2,50	***1,00***	1	1,00	2,00	***2,00***
2001	1	2,50	3,33	***1,33***	1	3,50	1,00	***0,29***
2002	1	1,75	2,25	***1,29***	1	3,33	0,67	***0,20***
2003	1	1,75	2,25	***1,29***	1	7,00	0,50	***0,07***
2004	1	1,71	2,29	***1,33***	1	1,60	1,00	***0,63***
2005	1	1,50	1,25	***0,83***	1	1,00	1,25	***1,25***
2006	1	1,31	1,15	***0,88***	1	3,00	9,00	***3,00***
2007	1	1,33	1,00	***0,75***	1	1,00	0,67	***0,67***
2008	1	1,43	0,71	***0,50***	1	2,00	1,50	***0,75***
2009	1	1,09	0,45	***0,42***	1	1,33	1,00	***0,75***
2010	1	1,09	0,45	***0,42***	1	3,60	1,40	***0,39***
2011	1	1,36	1,14	***0,83***	1	2,20	1,00	***0,45***
2012	1	1,50	1,15	***0,77***	1	2,27	1,64	***0,72***
2013	1	1,40	0,96	***0,69***	1	2,14	1,29	***0,60***
2014	1	1,67	1,67	***1,00***	1	0,78	0,56	***0,71***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	18,6%	34,9%	46,5%	100%	22,2%	0,0%	77,8%	100%
1999	21,1%	39,5%	39,5%	100%	13,3%	33,3%	53,3%	100%
2000	16,7%	41,7%	41,7%	100%	25,0%	25,0%	50,0%	100%
2001	14,6%	36,6%	48,8%	100%	18,2%	63,6%	18,2%	100%
2002	20,0%	35,0%	45,0%	100%	20,0%	66,7%	13,3%	100%
2003	20,0%	35,0%	45,0%	100%	11,8%	82,4%	5,9%	100%
2004	20,0%	34,3%	45,7%	100%	27,8%	44,4%	27,8%	100%
2005	26,7%	40,0%	33,3%	100%	30,8%	30,8%	38,5%	100%
2006	28,9%	37,8%	33,3%	100%	7,7%	23,1%	69,2%	100%
2007	30,0%	40,0%	30,0%	100%	37,5%	37,5%	25,0%	100%
2008	31,8%	45,5%	22,7%	100%	22,2%	44,4%	33,3%	100%
2009	39,3%	42,9%	17,9%	100%	30,0%	40,0%	30,0%	100%
2010	39,3%	42,9%	17,9%	100%	16,7%	60,0%	23,3%	100%
2011	28,6%	39,0%	32,5%	100%	23,8%	52,4%	23,8%	100%
2012	27,4%	41,1%	31,5%	100%	20,4%	46,3%	33,3%	100%
2013	29,8%	41,7%	28,6%	100%	22,6%	48,4%	29,0%	100%
2014	23,1%	38,5%	38,5%	100%	42,9%	33,3%	23,8%	100%

A muflon hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **509**

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései I.

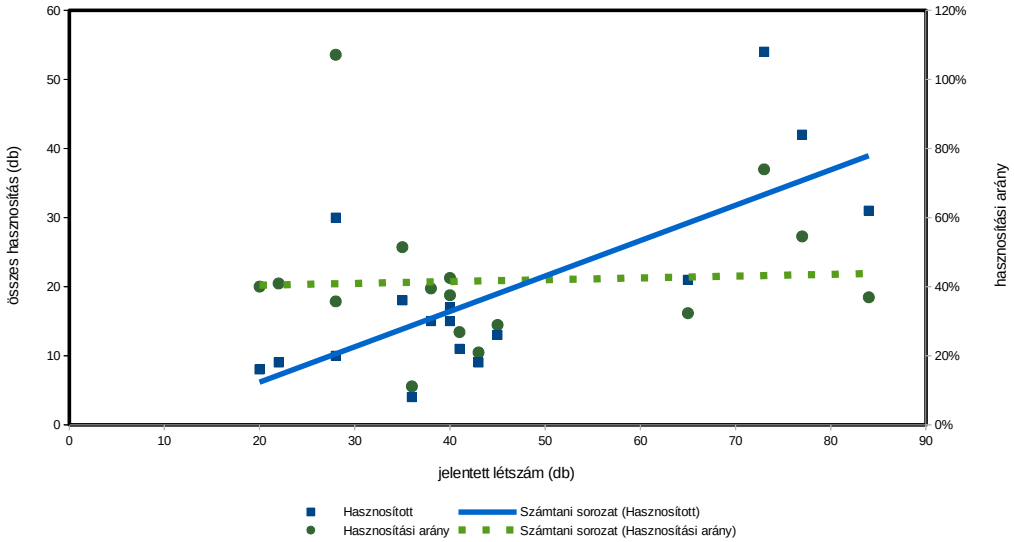

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései II.

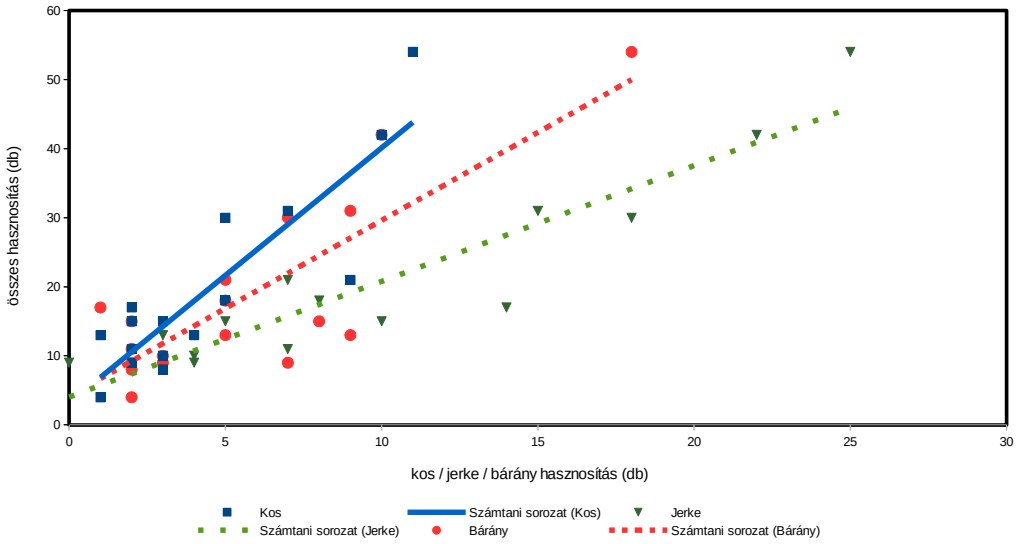

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései III.

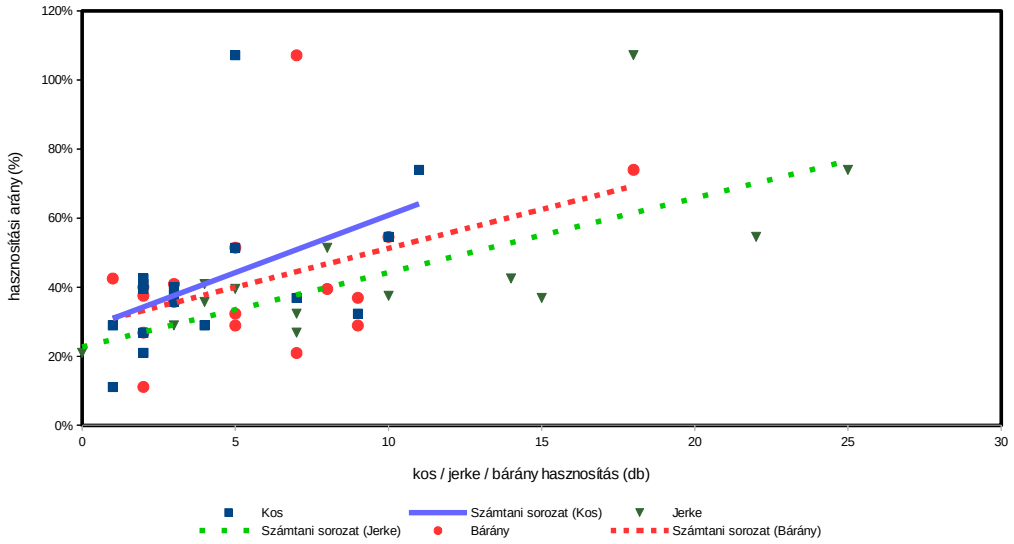

Muflon (teríték - db/km^2) 2007

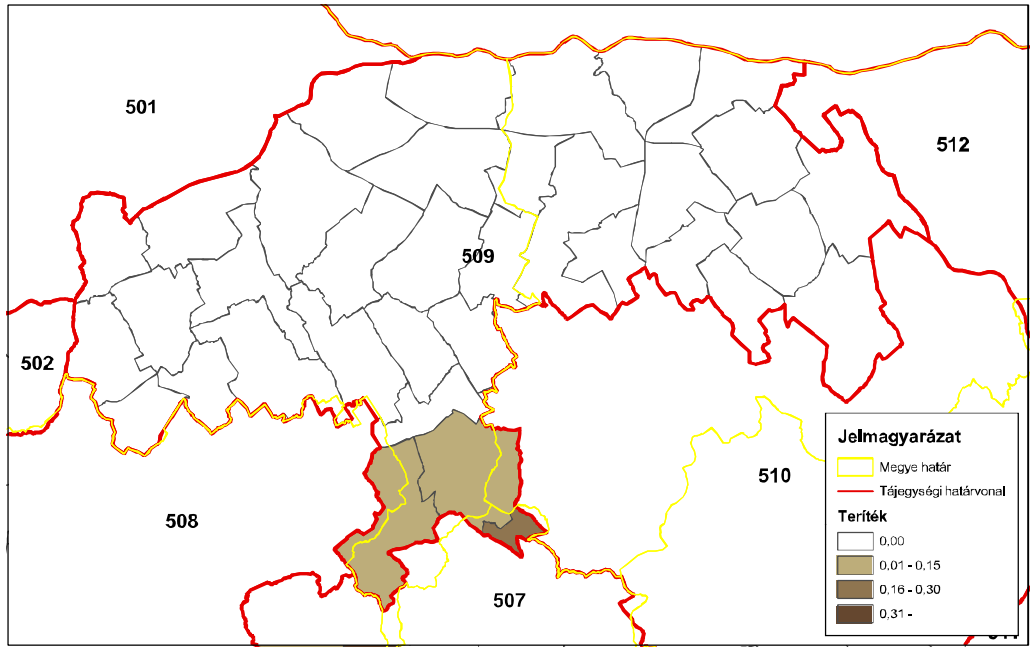

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2008

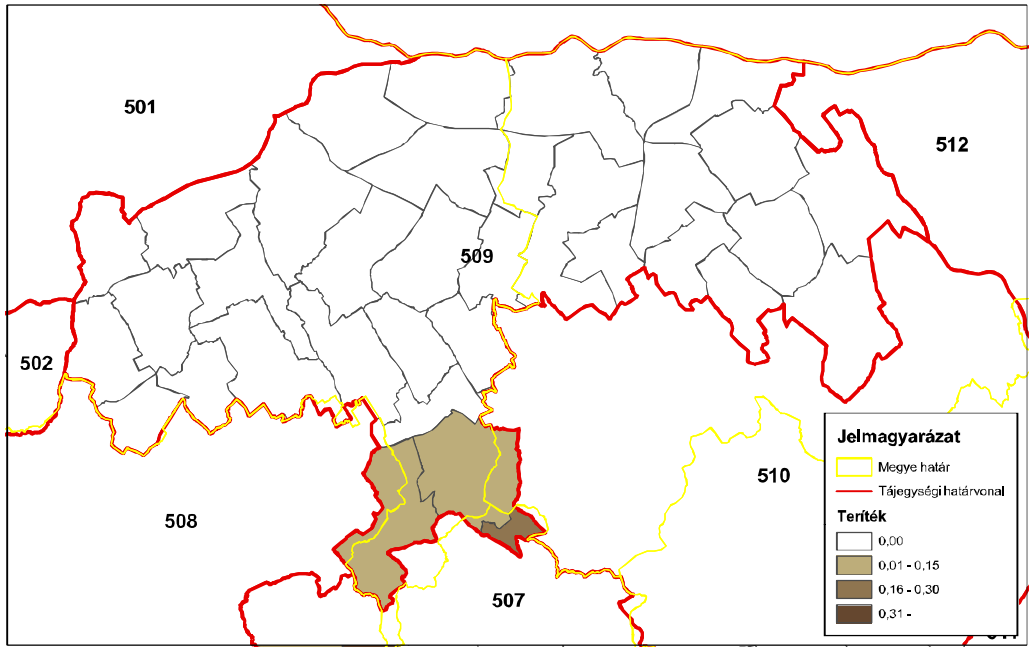

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2009

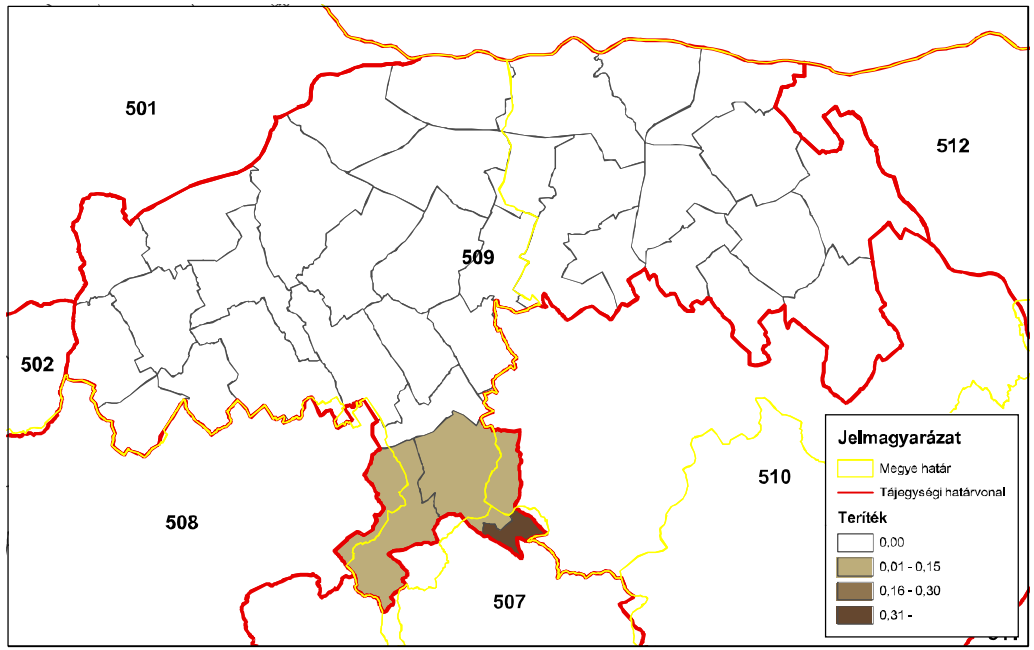

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2010

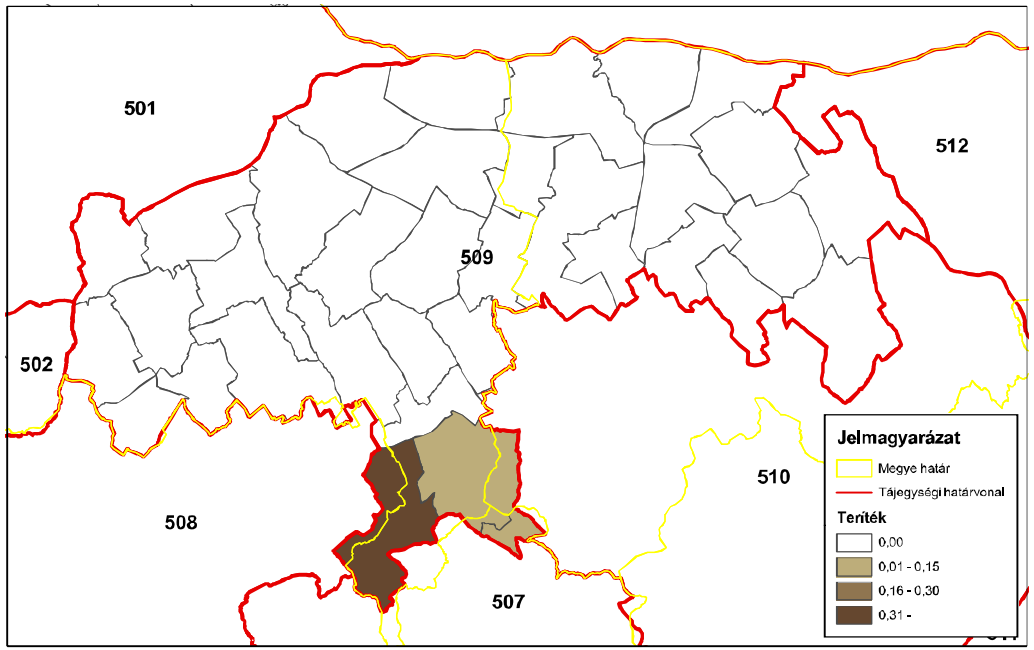

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2011

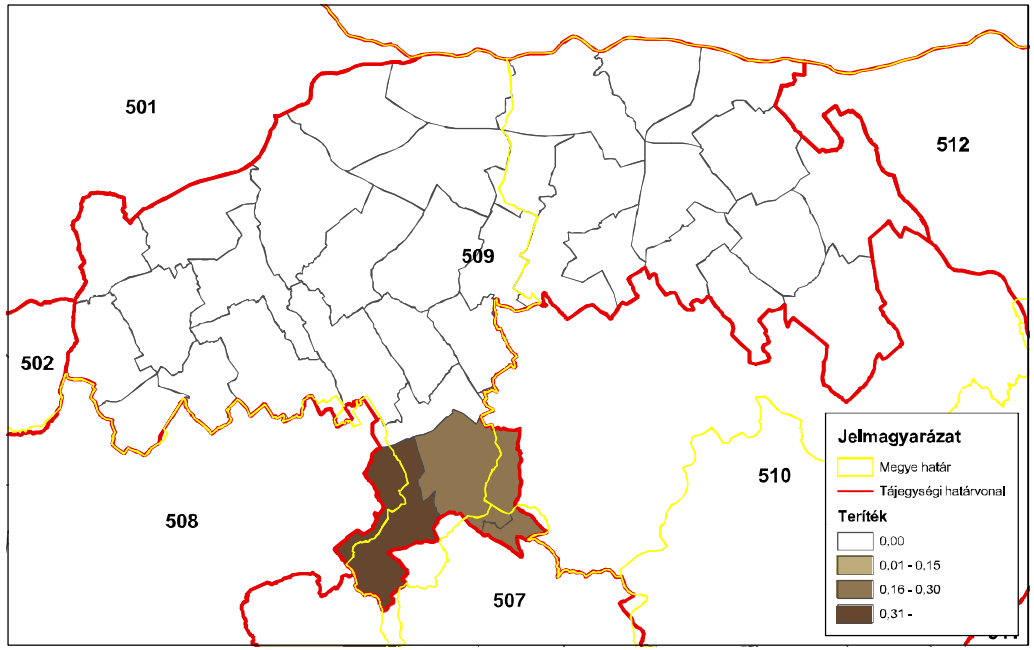

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2012

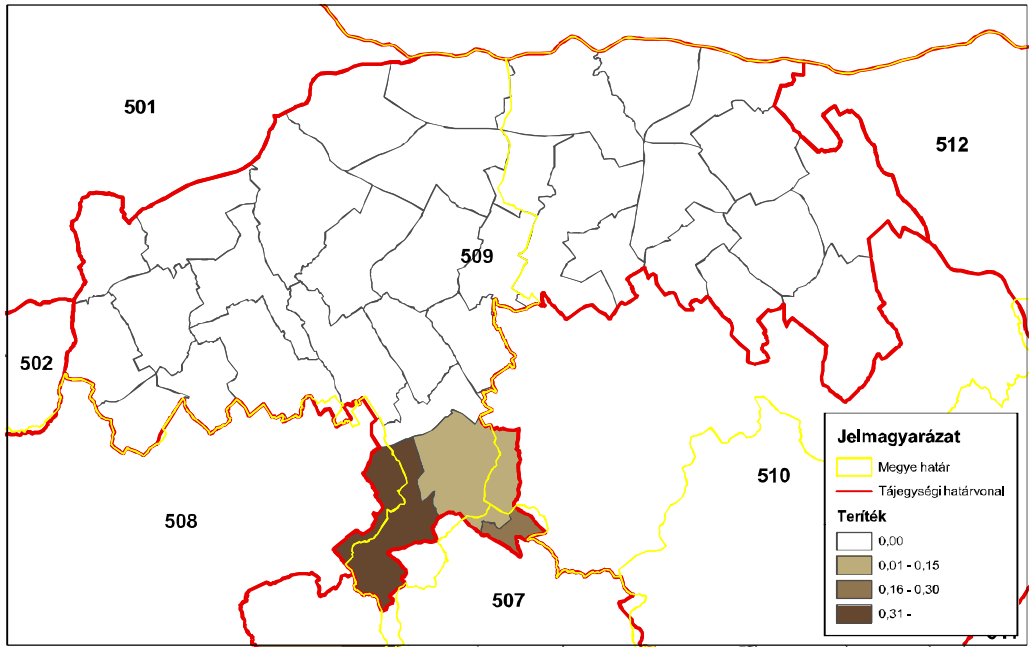

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2013

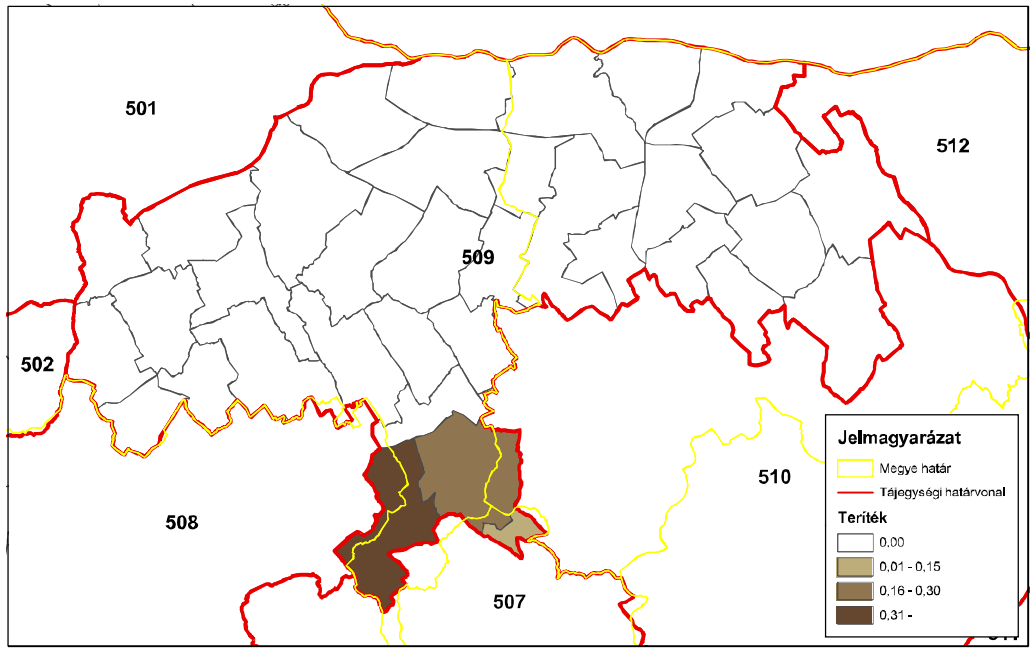

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2014

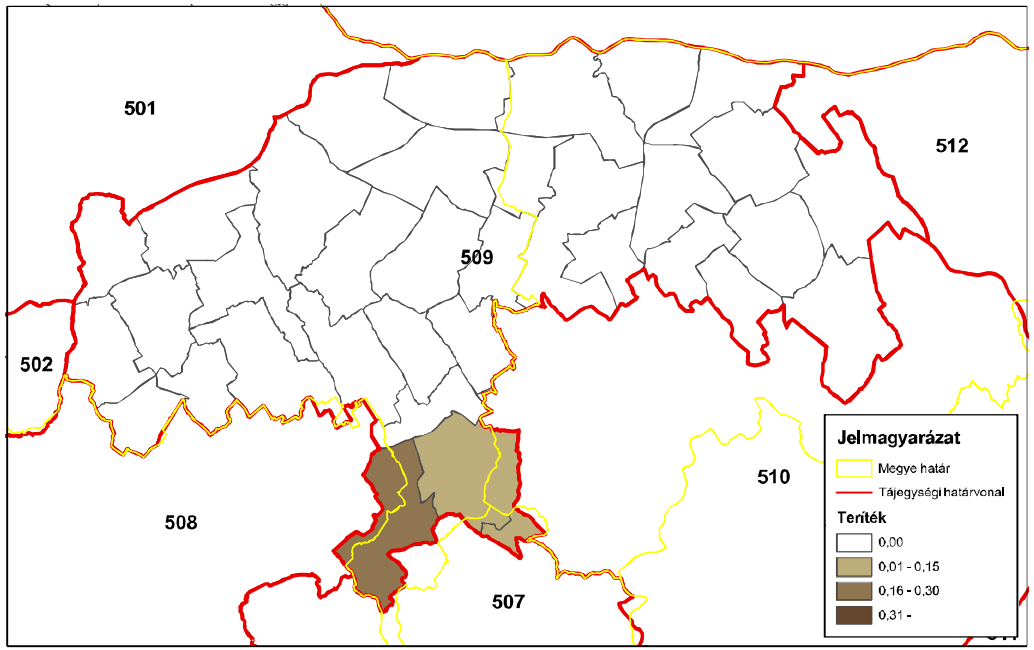

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	1	1	100,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2001	2	2	100,0%		2		0,0%	100,0%	0,0%
2002	5	2	40,0%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2003	2	2	100,0%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2004	5	2	40,0%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2005	4	2	50,0%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2006	1	1	100,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2007	3	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2008	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2009	3	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2010	5	2	40,0%		2		0,0%	100,0%	0,0%
2011	11	2	18,2%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2012	12	4	33,3%		2	2	0,0%	50,0%	50,0%
2013	9	3	33,3%		1	2	0,0%	33,3%	66,7%
2014	10	5	50,0%		2	3	0,0%	40,0%	60,0%

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

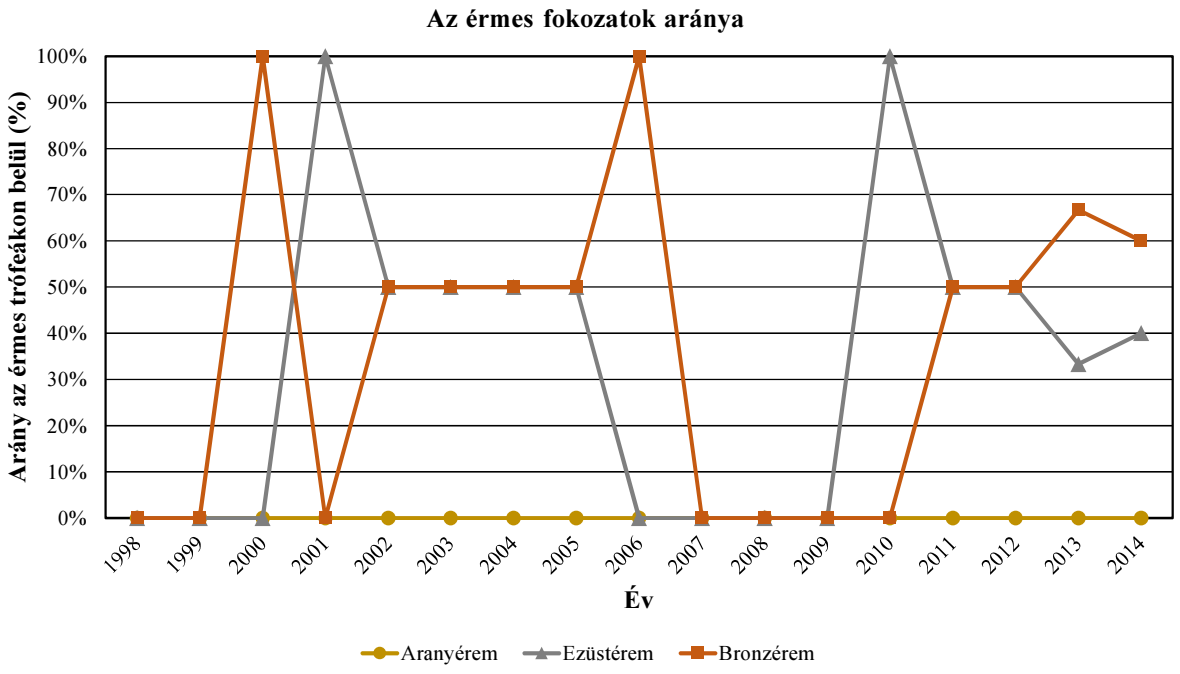

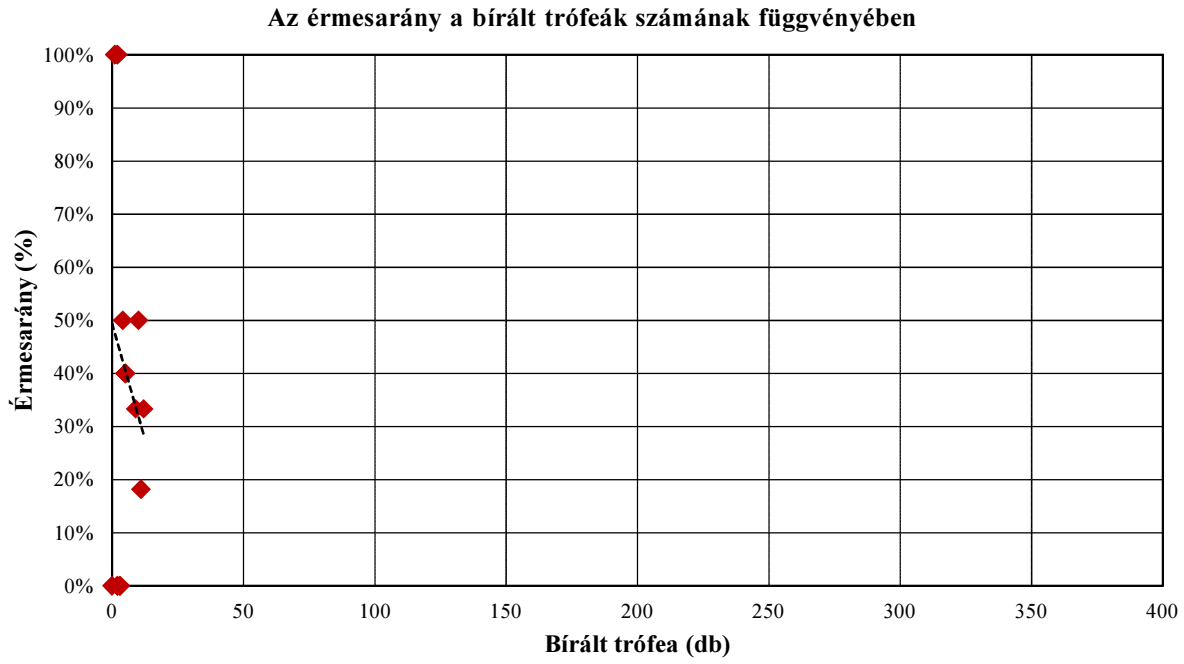

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1															1		
2					1		1	1		1				2	1		1
3					1		1	1			2	2	1	5	3	2	1
4		1			1		1	1		2			2	2	4	1	1
5		1			1		1	1	1			1		2	2	3	3
6			1	1		1	1						1		1	2	4
7						1							1			1	
8				1	1												
8<																	
Összesen	**0**	**2**	**1**	**2**	**5**	**2**	**5**	**4**	**1**	**3**	**2**	**3**	**5**	**11**	**12**	**9**	**10**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1															8,3%		
2					20,0%		20,0%	25,0%		33,3%				18,2%	8,3%		10,0%
3					20,0%		20,0%	25,0%			100,0%	66,7%	20,0%	45,5%	25,0%	22,2%	10,0%
4		50,0%			20,0%		20,0%	25,0%		66,7%			40,0%	18,2%	33,3%	11,1%	10,0%
5		50,0%			20,0%		20,0%	25,0%	100,0%			33,3%		18,2%	16,7%	33,3%	30,0%
6			100,0%	50,0%		50,0%	20,0%						20,0%		8,3%	22,2%	40,0%
7						50,0%							20,0%			11,1%	
8				50,0%	20,0%												
8<																	
Összesen	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

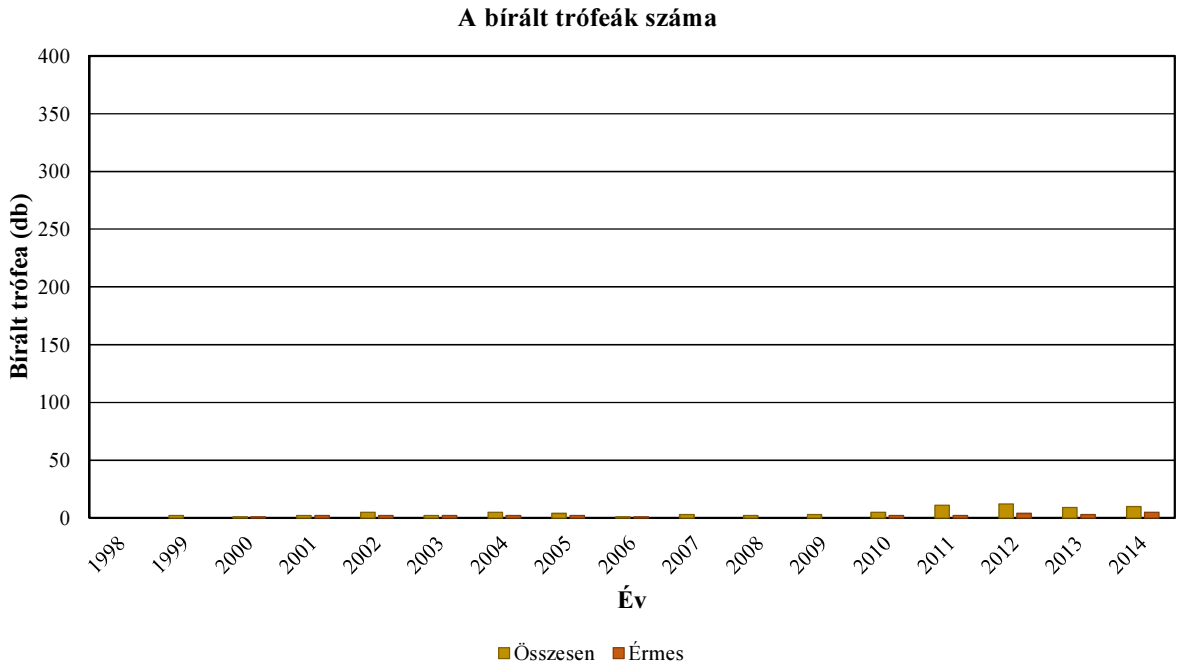

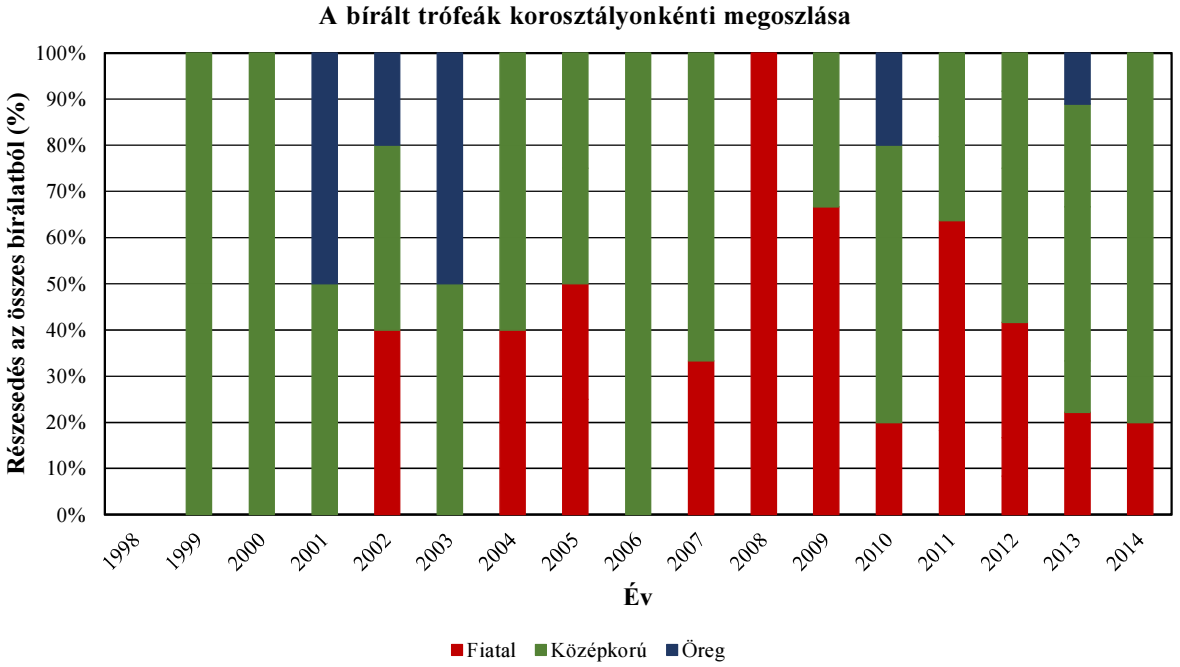

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	21,50				30,00
2	8	44,04				38,50
3	19	58,23	23,35	20,70	15,18	43,47
4	16	66,29	23,42	20,80	15,61	44,74
5	16	72,89	23,91	21,66	16,23	48,10
6	12	77,21	23,66	22,15	16,57	47,66
7	3	81,78	23,22	22,82	18,33	48,83
8	2	80,75	24,30	23,55	19,35	43,00
8<						

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014) Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	21,50				30,00
2	8	23,50				29,00
3	19	49,63	23,25	20,50	14,90	36,00
4	16	59,00	22,33	19,87	14,93	40,00
5	16	68,25	22,30	19,65	15,00	42,00
6	12	72,00	21,35	20,85	15,35	42,00
7	3	79,80	22,10	22,10	17,65	46,00
8	2	79,00	24,00	23,50	18,50	41,00
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	21,50				30,00
2	8	53,00				46,00
3	19	65,50	23,45	20,90	15,45	54,00
4	16	76,15	24,45	21,30	16,15	48,00
5	16	79,25	25,45	22,60	16,85	56,00
6	12	82,25	24,70	23,50	17,15	53,00
7	3	85,00	24,70	23,20	19,20	50,50
8	2	82,50	24,60	23,60	20,20	45,00
8<						

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	0,00				0,00
2	8	29,50				17,00
3	19	15,88	0,20	0,40	0,55	18,00
4	16	17,15	2,12	1,43	1,22	8,00
5	16	11,00	3,15	2,95	1,85	14,00
6	12	10,25	3,35	2,65	1,80	11,00
7	3	5,20	2,60	1,10	1,55	4,50
8	2	3,50	0,60	0,10	1,70	4,00
8<						

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	0,0%				0,0%
2	8	67,0%				44,2%
3	19	27,3%	0,9%	1,9%	3,6%	41,4%
4	16	25,9%	9,0%	6,9%	7,8%	17,9%
5	16	15,1%	13,2%	13,6%	11,4%	29,1%
6	12	13,3%	14,2%	12,0%	10,9%	23,1%
7	3	6,4%	11,2%	4,8%	8,5%	9,2%
8	2	4,3%	2,5%	0,4%	8,8%	9,3%
8<						

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	21,50				30,00
2	8	23,50				29,00
3	19	49,63	23,25	20,50	14,90	36,00
4	16	59,00	22,33	19,87	14,93	40,00
5	16	68,25	22,30	19,65	15,00	42,00
6	12	72,00	21,35	20,85	15,35	42,00
7	3	79,80	22,10	22,10	17,65	46,00
8	2	79,00	24,00	23,50	18,50	41,00
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	2012				2012
2	8	2007				2007
3	19	2013	2012	2008	2008	2004
4	16	2002	2012	2012	2012	2002
5	16	2009	2011	2013	2013	1999
6	12	2000	2012	2000	2000	2003
7	3	2003	2013	2013	2003	2010
8	2	2001	2001	2001	2001	2002
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	21,50				30,00
2	8	53,00				46,00
3	19	65,50	23,45	20,90	15,45	54,00
4	16	76,15	24,45	21,30	16,15	48,00
5	16	79,25	25,45	22,60	16,85	56,00
6	12	82,25	24,70	23,50	17,15	53,00
7	3	85,00	24,70	23,20	19,20	50,50
8	2	82,50	24,60	23,60	20,20	45,00
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	2012				2012
2	8	2004				2014
3	19	2002	2008	2012	2012	2014
4	16	2005	2014	2014	2014	2004
5	16	2005	2005	2006	2004	2012
6	12	2012	2003	2010	2010	2012
7	3	2010	2003	2010	2010	2003
8	2	2002	2002	2002	2002	2001
8<						

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

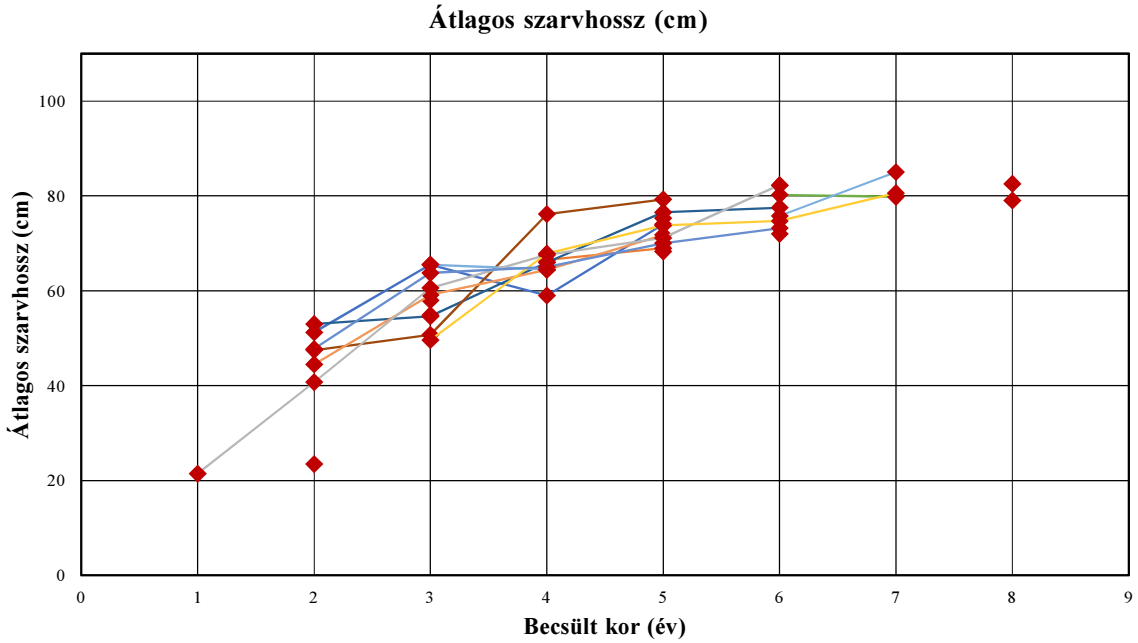

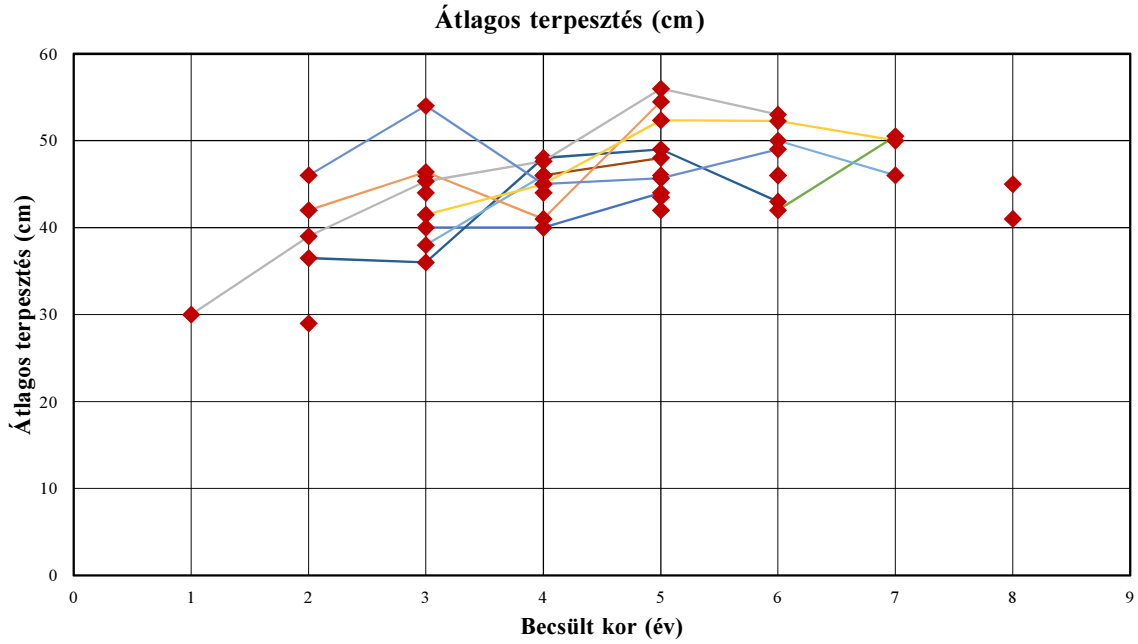

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

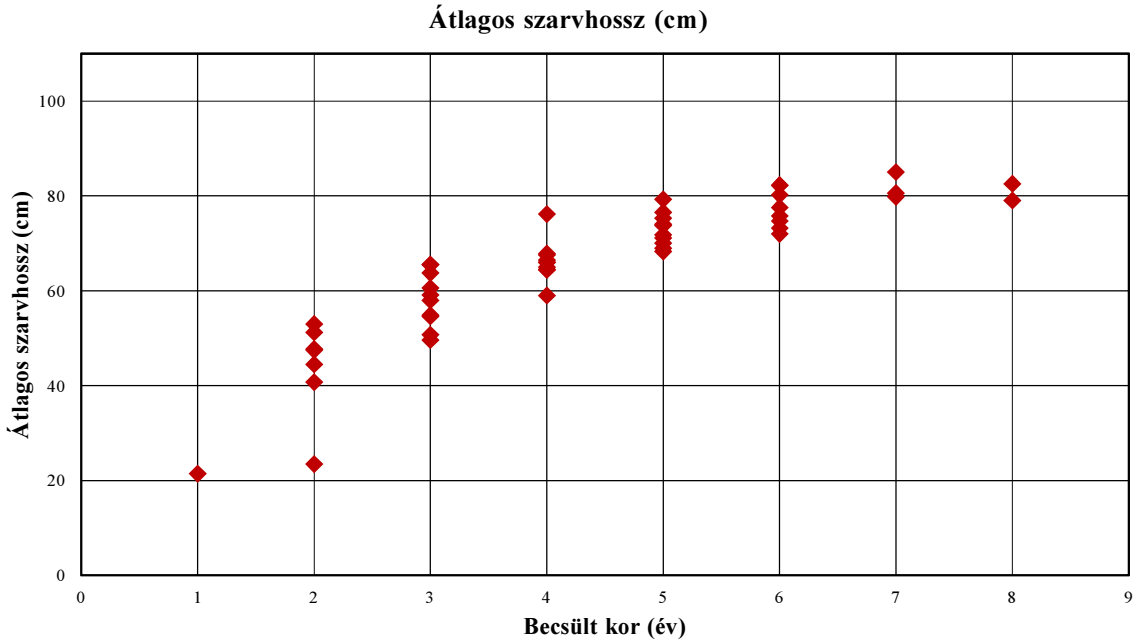

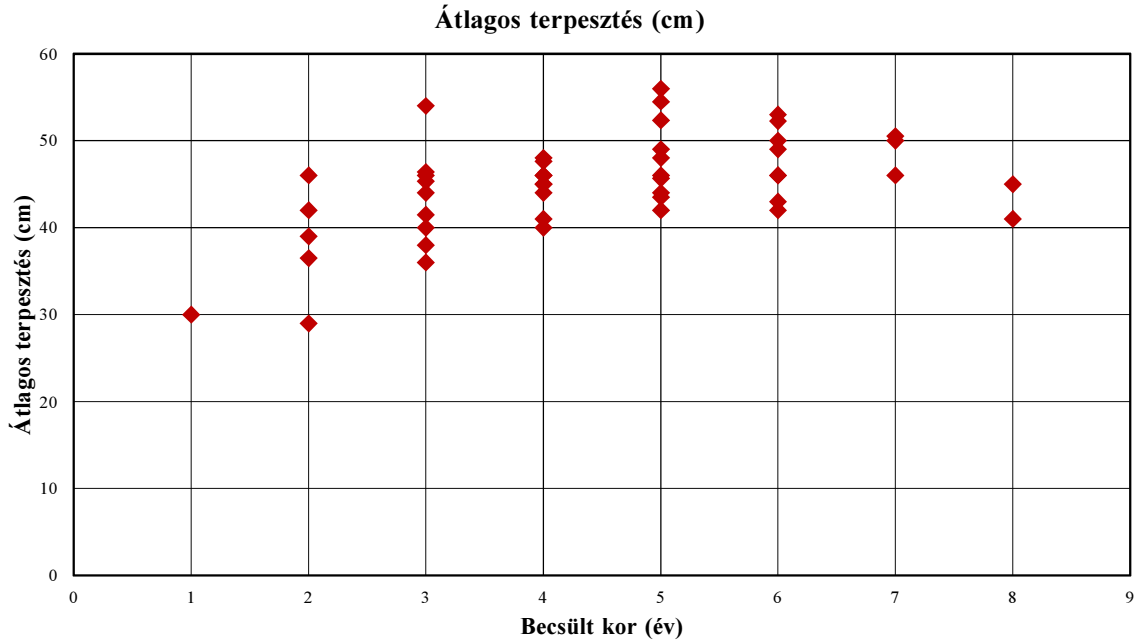

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

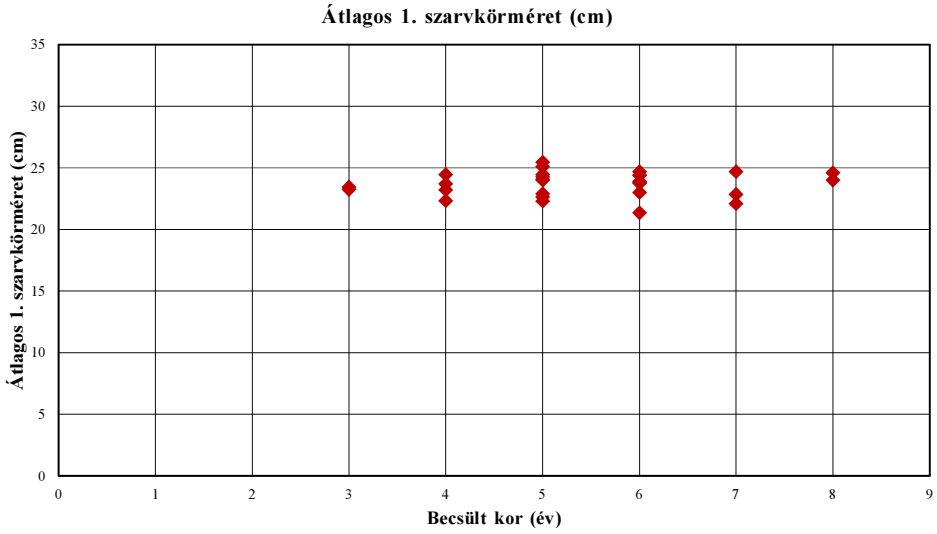

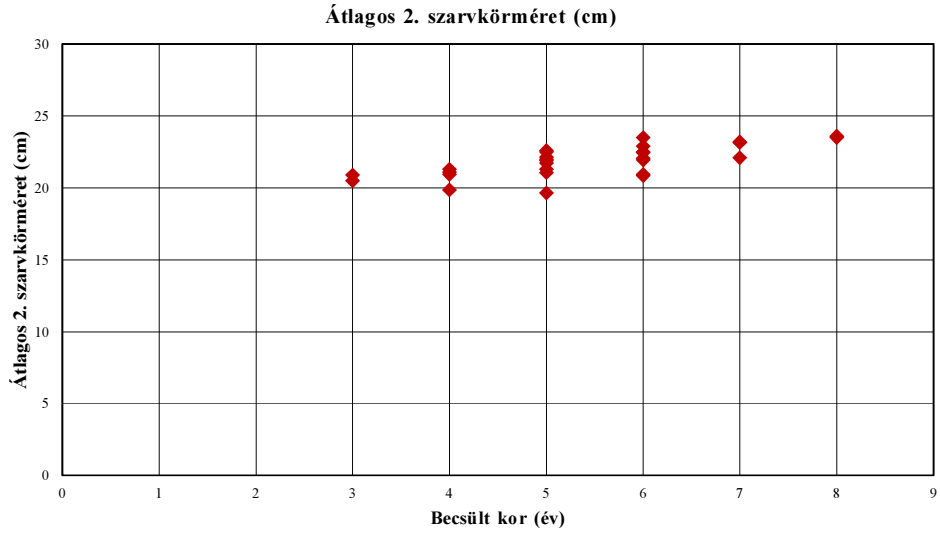

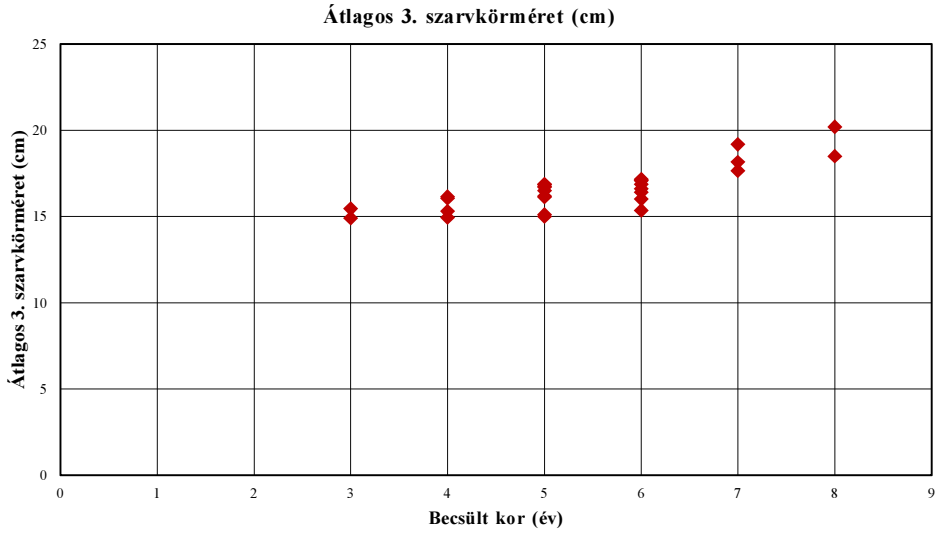

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1998	1						
1998	2						
1998	3						
1998	4						
1998	5						
1998	6						
1998	7						
1998	8						
1998	8<						
1999	1						
1999	2						
1999	3						
1999	4	1	66,50				
1999	5	1	69,00				42,00
1999	6						
1999	7						
1999	8						
1999	8<						
2000	1						
2000	2						
2000	3						
2000	4						
2000	5						
2000	6	1	72,00	23,00	20,85	15,35	46,00
2000	7						
2000	8						
2000	8<						
2001	1						
2001	2						
2001	3						
2001	4						
2001	5						
2001	6	1	82,15	23,75	22,50	17,10	46,00
2001	7						
2001	8	1	79,00	24,00	23,50	18,50	45,00
2001	8<						
2002	1						
2002	2	1	51,25				
2002	3	1	65,50				40,00
2002	4	1	59,00				40,00
2002	5	1	74,00	24,00	22,00	16,70	44,00
2002	6						
2002	7						
2002	8	1	82,50	24,60	23,60	20,20	41,00
2002	8<						
2003	1						
2003	2						
2003	3						
2003	4						
2003	5						
2003	6	1	80,20	24,70	22,90	16,60	42,00
2003	7	1	79,80	24,70	23,15	17,65	50,50
2003	8						
2003	8<						

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2004	1						
2004	2	1	53,00				36,50
2004	3	1	54,60				36,00
2004	4	1	66,00				48,00
2004	5	1	76,50	22,90	21,30	16,85	49,00
2004	6	1	77,50	24,40	22,45	16,40	43,00
2004	7						
2004	8						
2004	8<						
2005	1						
2005	2	1	47,50				
2005	3	1	50,75				
2005	4	1	76,15	23,70	20,95	16,05	46,00
2005	5	1	79,25	25,45	22,50	16,50	48,00
2005	6						
2005	7						
2005	8						
2005	8<						
2006	1						
2006	2						
2006	3						
2006	4						
2006	5	1	75,30	25,10	22,60	16,85	43,50
2006	6						
2006	7						
2006	8						
2006	8<						
2007	1						
2007	2	1	23,50				29,00
2007	3						
2007	4	2	66,00	23,20	21,10	15,30	44,00
2007	5						
2007	6						
2007	7						
2007	8						
2007	8<						
2008	1						
2008	2						
2008	3	2	58,00	23,45	20,50	14,90	46,00
2008	4						
2008	5						
2008	6						
2008	7						
2008	8						
2008	8<						
2009	1						
2009	2						
2009	3	2	54,88				44,00
2009	4						
2009	5	1	68,25	24,45	21,90	15,10	46,00
2009	6						
2009	7						
2009	8						
2009	8<						

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2010	1						
2010	2						
2010	3	1	65,50				38,00
2010	4	2	64,50				46,00
2010	5						
2010	6	1	75,75	24,40	23,50	17,15	50,00
2010	7	1	85,00	22,85	23,20	19,20	46,00
2010	8						
2010	8<						
2011	1						
2011	2	2	44,50				42,00
2011	3	5	59,12				46,40
2011	4	2	64,38				41,00
2011	5	2	71,75	22,30	21,08	16,18	54,50
2011	6						
2011	7						
2011	8						
2011	8<						
2012	1	1	21,50				30,00
2012	2	1	40,75				39,00
2012	3	3	60,58	23,25	20,90	15,45	45,33
2012	4	4	67,56	22,33	19,87	14,93	47,63
2012	5	2	71,13	24,25	21,73	16,13	56,00
2012	6	1	82,25	21,35	20,95	16,85	53,00
2012	7						
2012	8						
2012	8<						
2013	1						
2013	2						
2013	3	2	49,63				41,50
2013	4	1	67,85				45,00
2013	5	3	73,73	22,65	19,65	15,00	52,33
2013	6	2	74,70	23,90	21,95	16,00	52,25
2013	7	1	80,55	22,10	22,10	18,15	50,00
2013	8						
2013	8<						
2014	1						
2014	2	1	47,75				46,00
2014	3	1	63,75				54,00
2014	4	1	65,00	24,45	21,30	16,15	45,00
2014	5	3	70,03	24,07	22,15	16,75	45,67
2014	6	4	73,16	23,80	22,06	17,08	49,00
2014	7						
2014	8						
2014	8<						

Muflon érmesarány (%) 1998

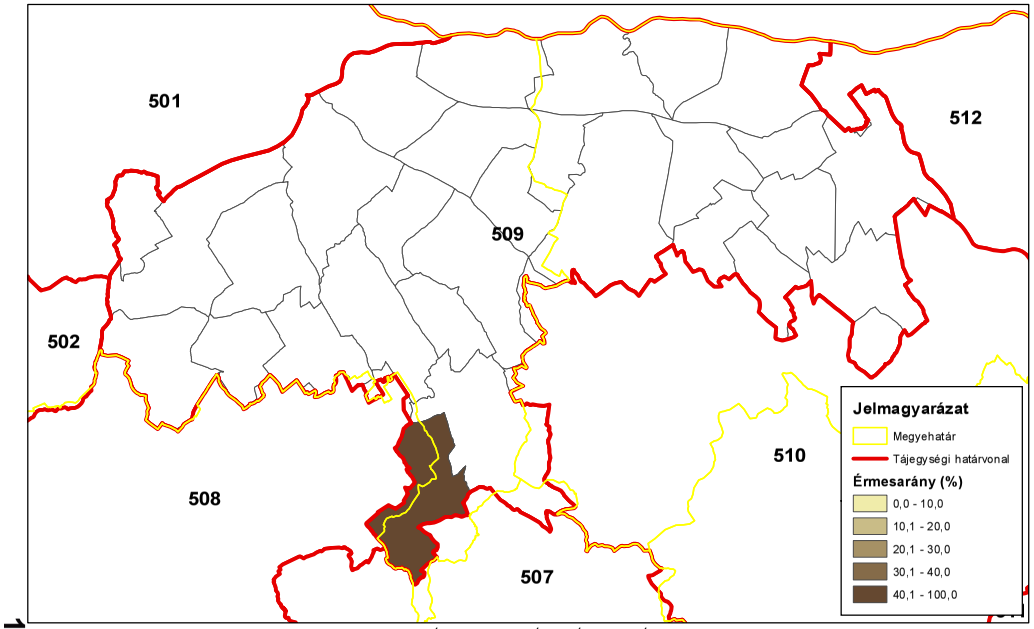

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2003

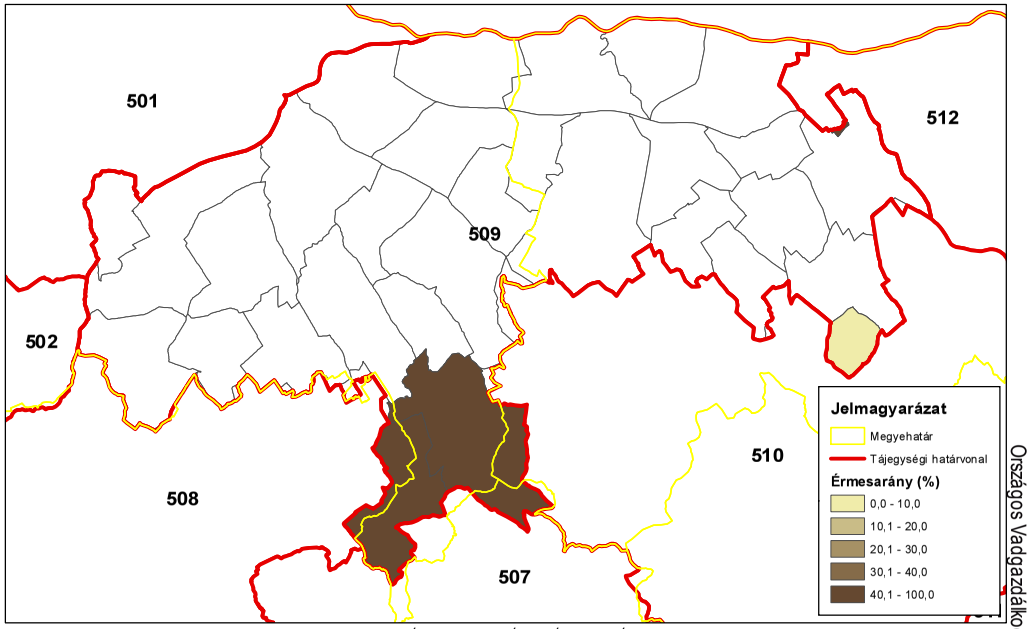

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2008

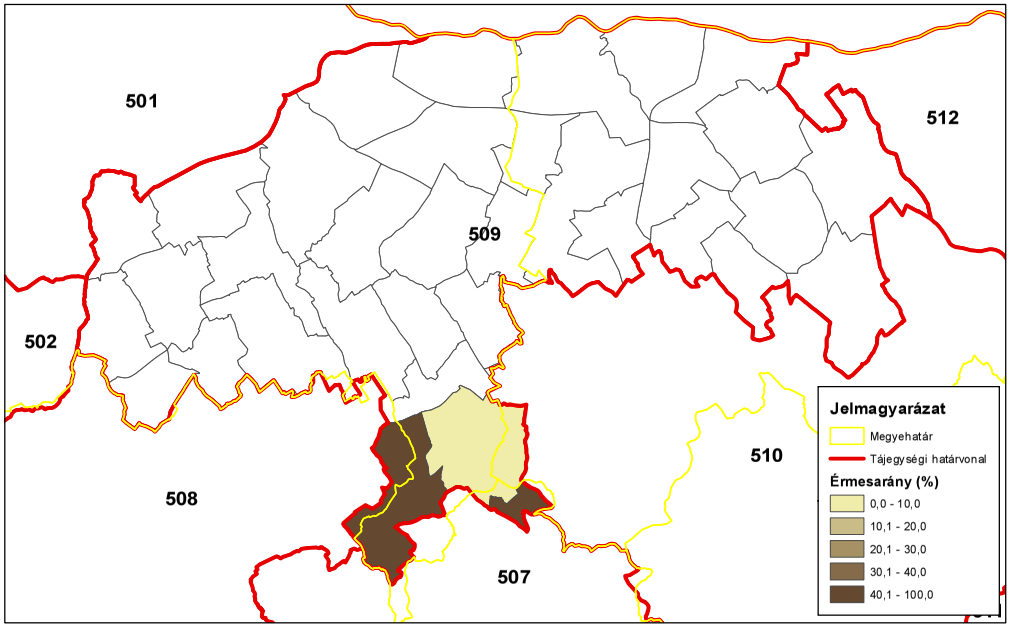

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2014

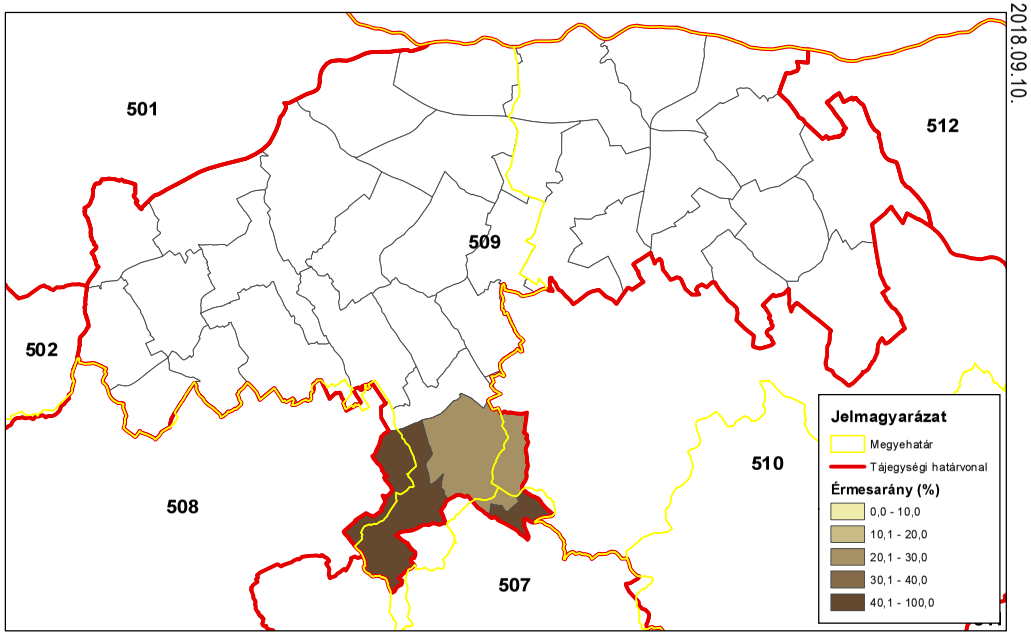

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A vaddisznó állománya és hasznosítása

A vaddisznó állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi létszáma 1998-2014 között hullámzó emelkedést mutatott, ami csak 2014-ben csökkent jelentősebben (1590→1811 pld; **+14%**). A teríték eközben igen jelentősen nőtt (675→2317 pld; **+243%**).
- A hasznosítási arány 2008 óta meghaladta a 100%-os szintet, az utolsó években 100-130% között változott. Ez a szint elegendő a jelentett állomány növekedésének megállítására és csökkentéséhez (110-160%), ami esetleg meg is indult az utolsó évek kilövései hatására.
- A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység** 2007-2014 közötti térképein követhető a lelövések területi változása és vadgazdálkodási egységek szintjén bekövetkezett növekedése. A vadgazdálkodási tájegység jelentős részében a teríték elérte és meghaladta a 2-3 db/km^2 sűrűséget.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység** területén a hasznosítási arány a visszaesésektől eltekintve folyamatosan magas volt. A grafikonok alapján a kan, koca és malac lelövések erősen elválnak a süldő lelövésektől és annál sokkal szűkebb sávban mozogtak (egymással teljesen átfednek).
- A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kanoknál (17-24%) kisebb arányú kocát lőttek (14-19%) és a süldő és malac lelövés (61-67%) volt. Ebből a malacok 10-17%-ot tettek ki. Az adatok arra utalnak, hogy kocák és a szaporulat (malacok) lövését szükséges az állomány csökkentése érdekében emelni.
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk növekedését és nagyságrendjét (6X és 36-49 millió Ft/év) a vaddisznó létszámának növekedése nem megengedhető. Az eddigi magas hasznosítás szinten-tartást, enyhe csökkenést eredményezhetett, ezért a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket magas szinten kell tartani és a koca- és malackilövések magasabb arányát kell elérni.

A vaddisznó jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben** tartós feszültséget okoznak a mezőgazdasági károk és ezeknek a vaddisznóval (és a többi nagyvaddal) való kapcsolódása. A vaddisznó sűrűségének növekedése egyértelmű kapcsolatot mutat a lőtt vad értékesítés bevételével, a belföldi bérvadásztatás bevételével, valamint a térített mezőgazdasági károk összegével.
- A jelenlegi vadkárhelyzet veszélyes és az állomány további csökkentésének elmaradása súlyos jövőbeni pénzügyi kockázatokat is jelent. A károk térítése előbb-utóbb ellehetetlenítheti az érintett vadgazdálkodókat.

A szabad területi vaddisznóállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Jelentett				Hasznosított					Hasznosítási arány			
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes	Kan	Koca	Süldő	Összes
1998	255	381	954	**1 590**	115	116	376	68	**675**	45,1%	30,4%	39,4%	**42,5%**
1999	259	347	709	**1 315**	209	121	462	85	**877**	80,7%	34,9%	65,2%	**66,7%**
2000	285	383	766	**1 434**	309	191	667	135	**1 302**	108,4%	49,9%	87,1%	**90,8%**
2001	364	464	1 046	**1 874**	328	284	732	239	**1 583**	90,1%	61,2%	70,0%	**84,5%**
2002	344	462	1 097	**1 903**	356	252	757	190	**1 555**	103,5%	54,5%	69,0%	**81,7%**
2003	306	449	1 019	**1 774**	269	227	599	207	**1 302**	87,9%	50,6%	58,8%	**73,4%**
2004	277	415	896	**1 588**	255	241	718	171	**1 385**	92,1%	58,1%	80,1%	**87,2%**
2005	255	410	862	**1 527**	227	182	683	163	**1 255**	89,0%	44,4%	79,2%	**82,2%**
2006	177	300	624	**1 101**	199	163	510	113	**985**	112,4%	54,3%	81,7%	**89,5%**
2007	263	387	723	**1 373**	290	206	666	194	**1 356**	110,3%	53,2%	92,1%	**98,8%**
2008	279	414	789	**1 482**	318	226	749	227	**1 520**	114,0%	54,6%	94,9%	**102,6%**
2009	262	379	838	**1 479**	319	246	844	293	**1 702**	121,8%	64,9%	100,7%	**115,1%**
2010	264	381	792	**1 437**	362	391	954	308	**2 015**	137,1%	102,6%	120,5%	**140,2%**
2011	364	475	977	**1 816**	392	336	1 071	288	**2 087**	107,7%	70,7%	109,6%	**114,9%**
2012	374	478	1 059	**1 911**	465	402	1 241	438	**2 546**	124,3%	84,1%	117,2%	**133,2%**
2013	380	582	1 173	**2 135**	371	377	1 040	227	**2 015**	97,6%	64,8%	88,7%	**94,4%**
2014	341	501	969	**1 811**	382	413	1 234	288	**2 317**	112,0%	82,4%	127,3%	**127,9%**
Változás	33,7%	31,5%	1,6%	13,9%	232,2%	256,0%	228,2%	323,5%	243,3%	148,4%	170,8%	223,1%	201,4%

Ivararány (1 kanra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított						
	Kan	Koca	Süldő	*Süldő/koca*	Kan	Koca	Süldő	Malac	*Süldő/koca*	*Malac/koca*	*(M+S)/koca*
1998	1	1,49	3,74	***2,50***	1	1,01	3,27	0,59	***3,24***	***0,59***	***3,83***
1999	1	1,34	2,74	***2,04***	1	0,58	2,21	0,41	***3,82***	***0,70***	***4,52***
2000	1	1,34	2,69	***2,00***	1	0,62	2,16	0,44	***3,49***	***0,71***	***4,20***
2001	1	1,27	2,87	***2,25***	1	0,87	2,23	0,73	***2,58***	***0,84***	***3,42***
2002	1	1,34	3,19	***2,37***	1	0,71	2,13	0,53	***3,00***	***0,75***	***3,76***
2003	1	1,47	3,33	***2,27***	1	0,84	2,23	0,77	***2,64***	***0,91***	***3,55***
2004	1	1,50	3,23	***2,16***	1	0,95	2,82	0,67	***2,98***	***0,71***	***3,69***
2005	1	1,61	3,38	***2,10***	1	0,80	3,01	0,72	***3,75***	***0,90***	***4,65***
2006	1	1,69	3,53	***2,08***	1	0,82	2,56	0,57	***3,13***	***0,69***	***3,82***
2007	1	1,47	2,75	***1,87***	1	0,71	2,30	0,67	***3,23***	***0,94***	***4,17***
2008	1	1,48	2,83	***1,91***	1	0,71	2,36	0,71	***3,31***	***1,00***	***4,32***
2009	1	1,45	3,20	***2,21***	1	0,77	2,65	0,92	***3,43***	***1,19***	***4,62***
2010	1	1,44	3,00	***2,08***	1	1,08	2,64	0,85	***2,44***	***0,79***	***3,23***
2011	1	1,30	2,68	***2,06***	1	0,86	2,73	0,73	***3,19***	***0,86***	***4,04***
2012	1	1,28	2,83	***2,22***	1	0,86	2,67	0,94	***3,09***	***1,09***	***4,18***
2013	1	1,53	3,09	***2,02***	1	1,02	2,80	0,61	***2,76***	***0,60***	***3,36***
2014	1	1,47	2,84	***1,93***	1	1,08	3,23	0,75	***2,99***	***0,70***	***3,69***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított					Kan / (kan+koca)	Süldő+malac
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes		
1998	16,0%	24,0%	60,0%	100%	17,0%	17,2%	55,7%	10,1%	100%	**49,8%**	**65,8%**
1999	19,7%	26,4%	53,9%	100%	23,8%	13,8%	52,7%	9,7%	100%	**63,3%**	**62,4%**
2000	19,9%	26,7%	53,4%	100%	23,7%	14,7%	51,2%	10,4%	100%	**61,8%**	**61,6%**
2001	19,4%	24,8%	55,8%	100%	20,7%	17,9%	46,2%	15,1%	100%	**53,6%**	**61,3%**
2002	18,1%	24,3%	57,6%	100%	22,9%	16,2%	48,7%	12,2%	100%	**58,6%**	**60,9%**
2003	17,2%	25,3%	57,4%	100%	20,7%	17,4%	46,0%	15,9%	100%	**54,2%**	**61,9%**
2004	17,4%	26,1%	56,4%	100%	18,4%	17,4%	51,8%	12,3%	100%	**51,4%**	**64,2%**
2005	16,7%	26,9%	56,5%	100%	18,1%	14,5%	54,4%	13,0%	100%	**55,5%**	**67,4%**
2006	16,1%	27,2%	56,7%	100%	20,2%	16,5%	51,8%	11,5%	100%	**55,0%**	**63,2%**
2007	19,2%	28,2%	52,7%	100%	21,4%	15,2%	49,1%	14,3%	100%	**58,5%**	**63,4%**
2008	18,8%	27,9%	53,2%	100%	20,9%	14,9%	49,3%	14,9%	100%	**58,5%**	**64,2%**
2009	17,7%	25,6%	56,7%	100%	18,7%	14,5%	49,6%	17,2%	100%	**56,5%**	**66,8%**
2010	18,4%	26,5%	55,1%	100%	18,0%	19,4%	47,3%	15,3%	100%	**48,1%**	**62,6%**
2011	20,0%	26,2%	53,8%	100%	18,8%	16,1%	51,3%	13,8%	100%	**53,8%**	**65,1%**
2012	19,6%	25,0%	55,4%	100%	18,3%	15,8%	48,7%	17,2%	100%	**53,6%**	**65,9%**
2013	17,8%	27,3%	54,9%	100%	18,4%	18,7%	51,6%	11,3%	100%	**49,6%**	**62,9%**
2014	18,8%	27,7%	53,5%	100%	16,5%	17,8%	53,3%	12,4%	100%	**48,1%**	**65,7%**

A vaddisznó hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **509**

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései I.

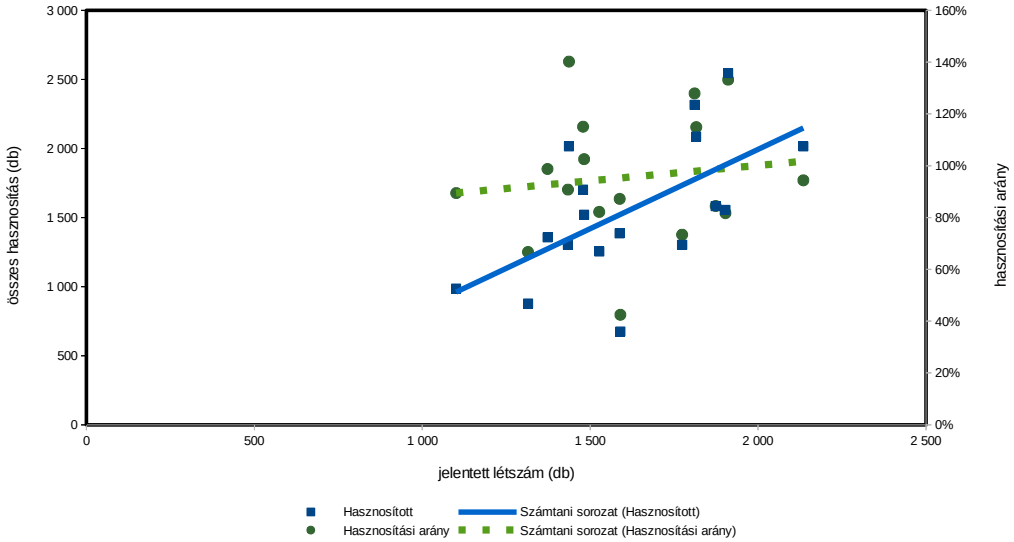

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései II.

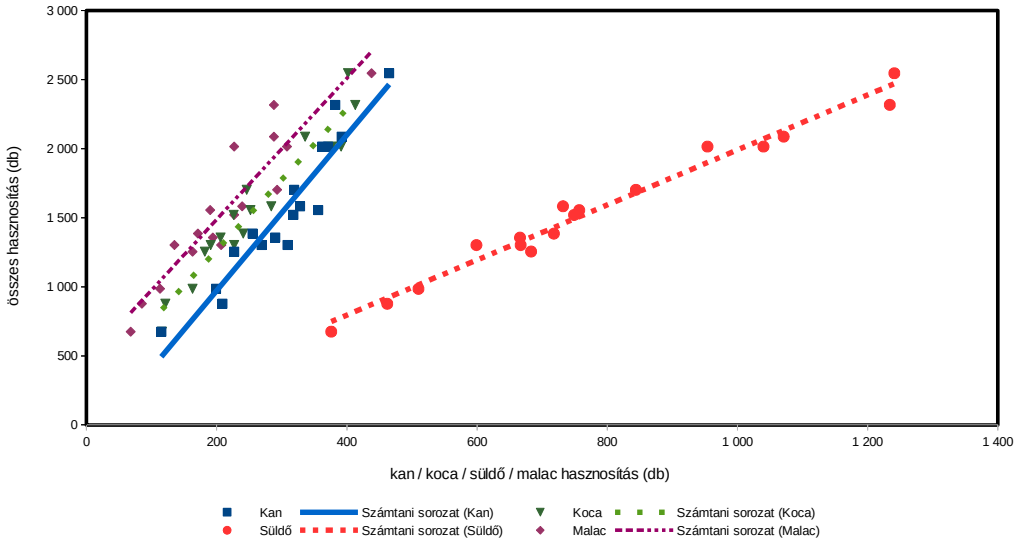

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései III.

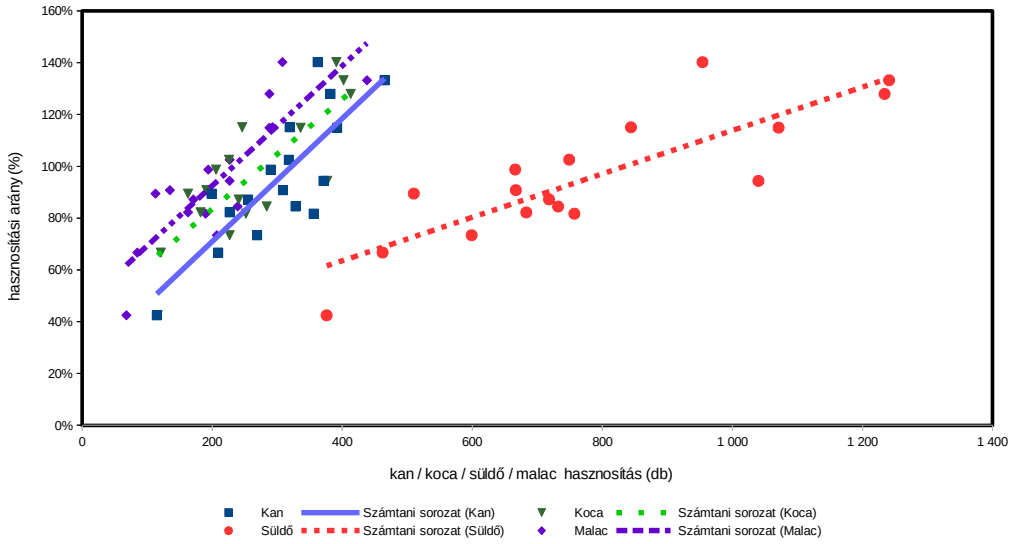

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2007

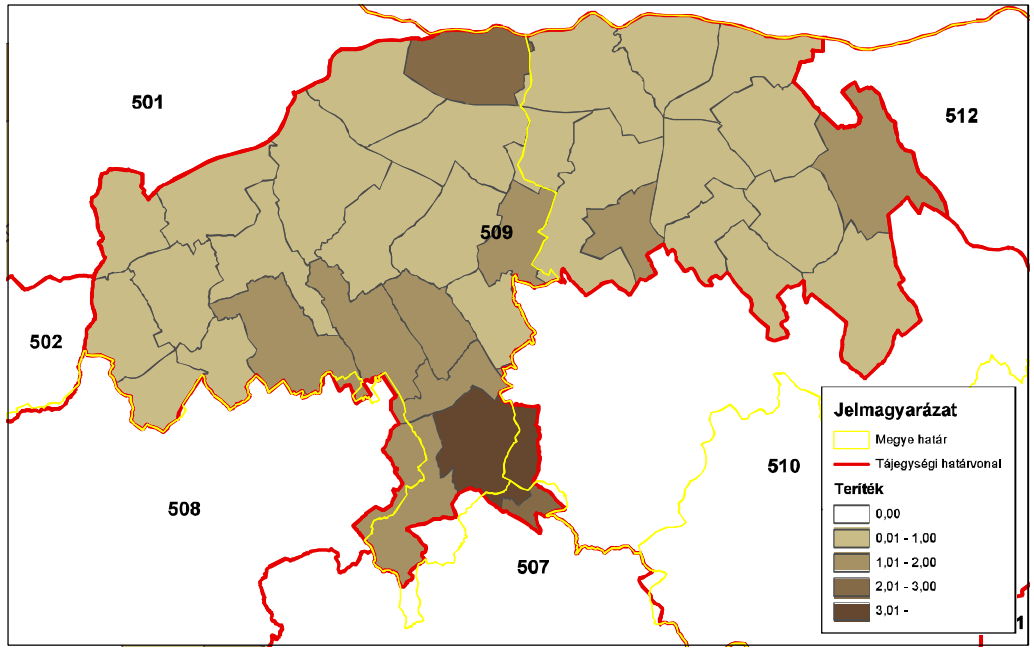

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2008

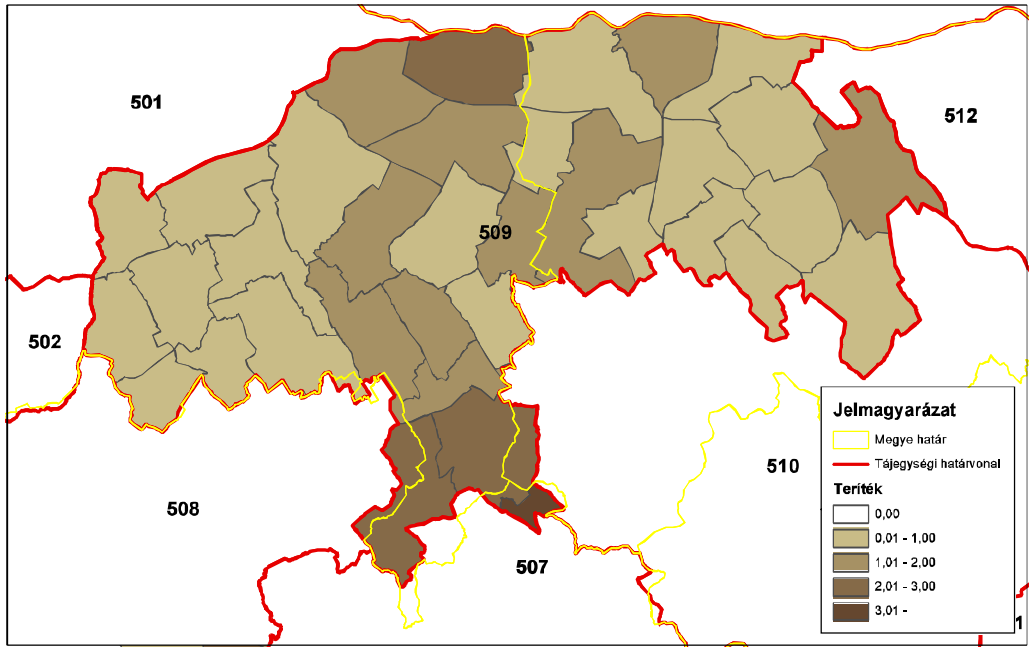

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2009

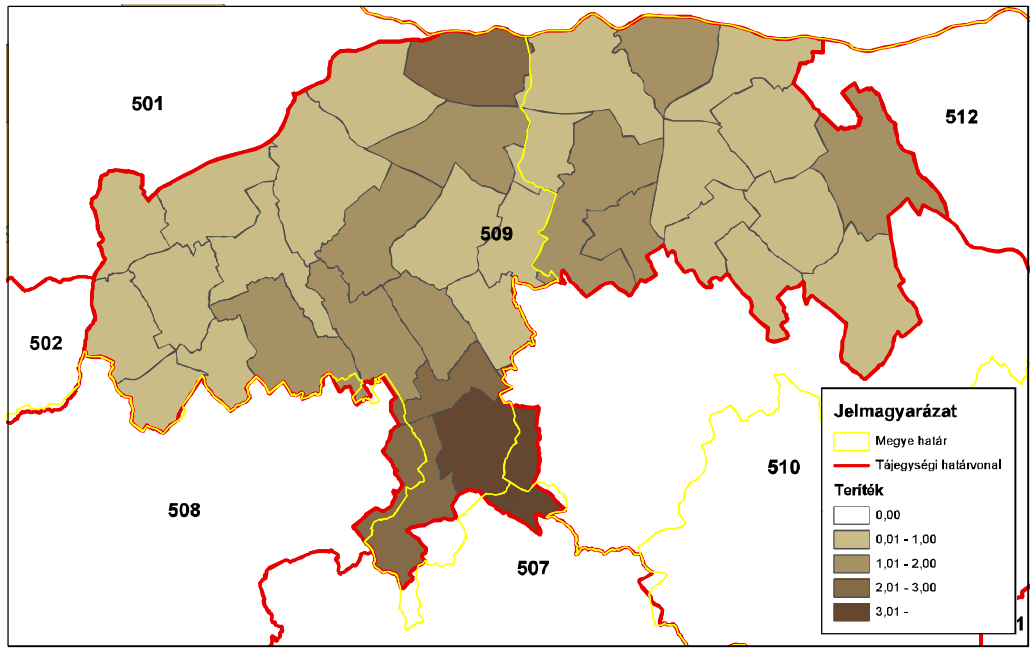

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2010

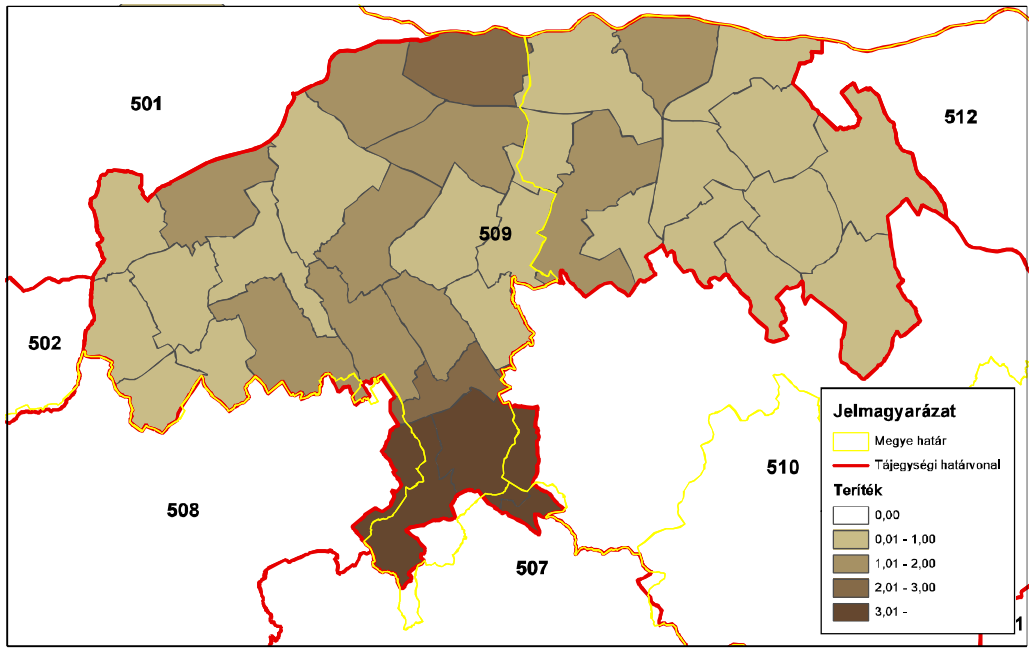

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2011

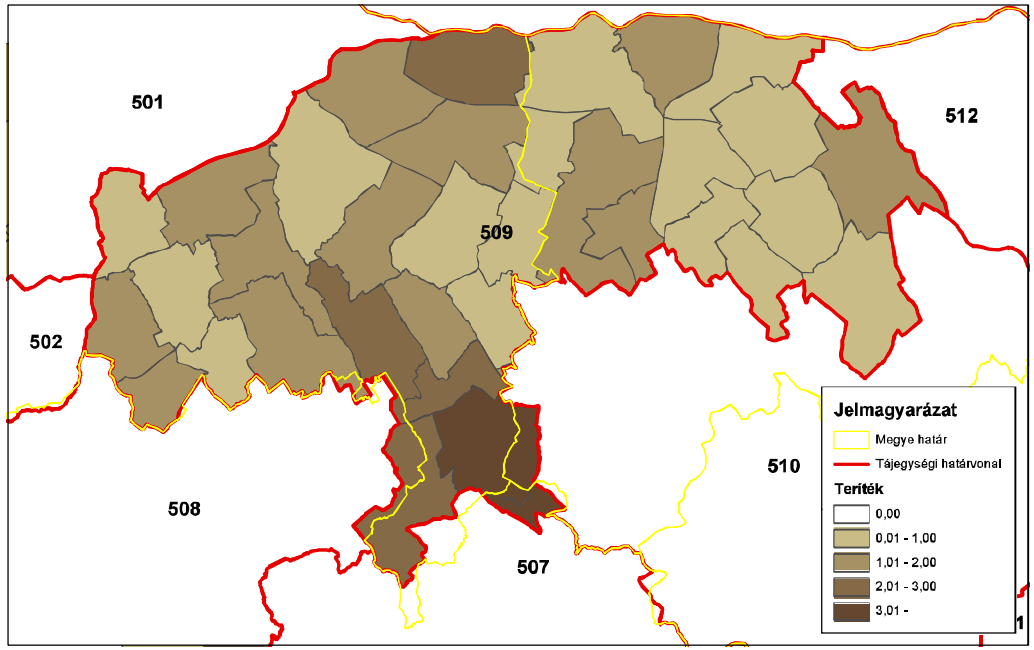

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2012

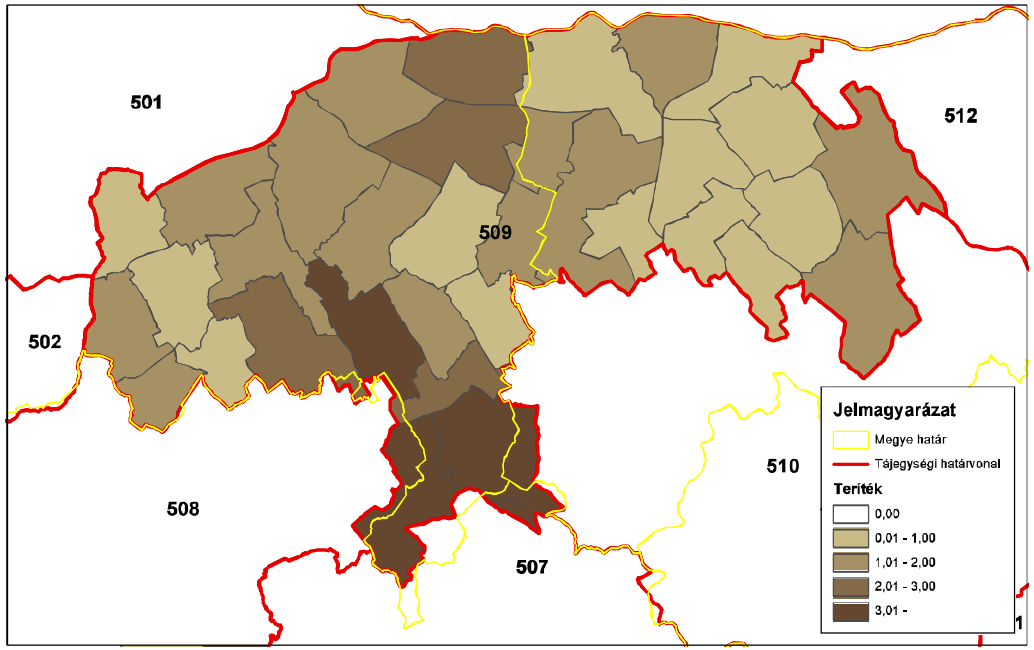

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2013

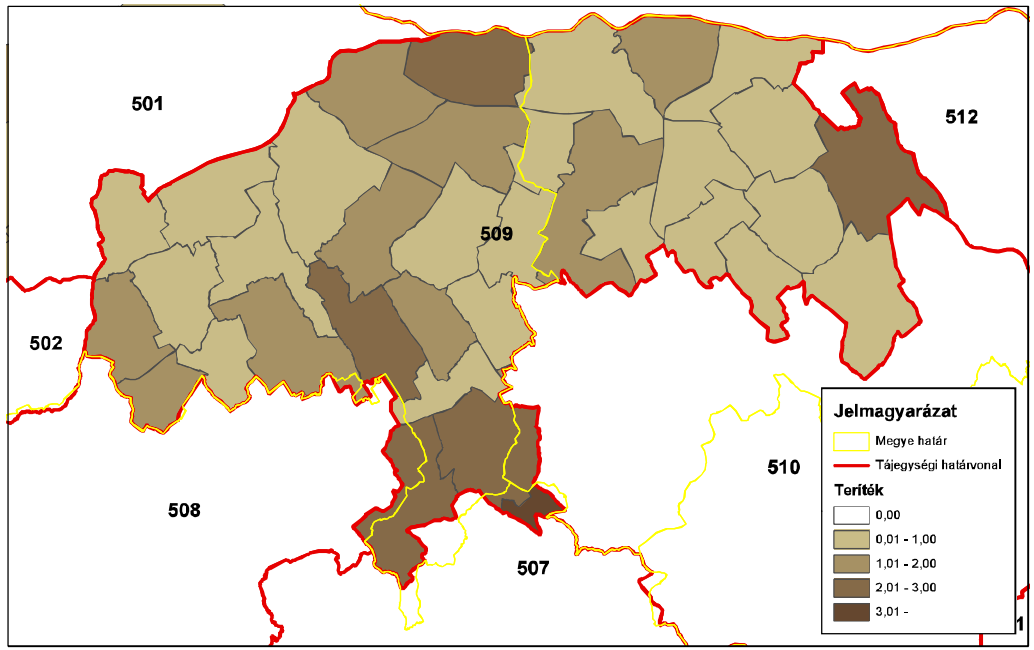

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2014

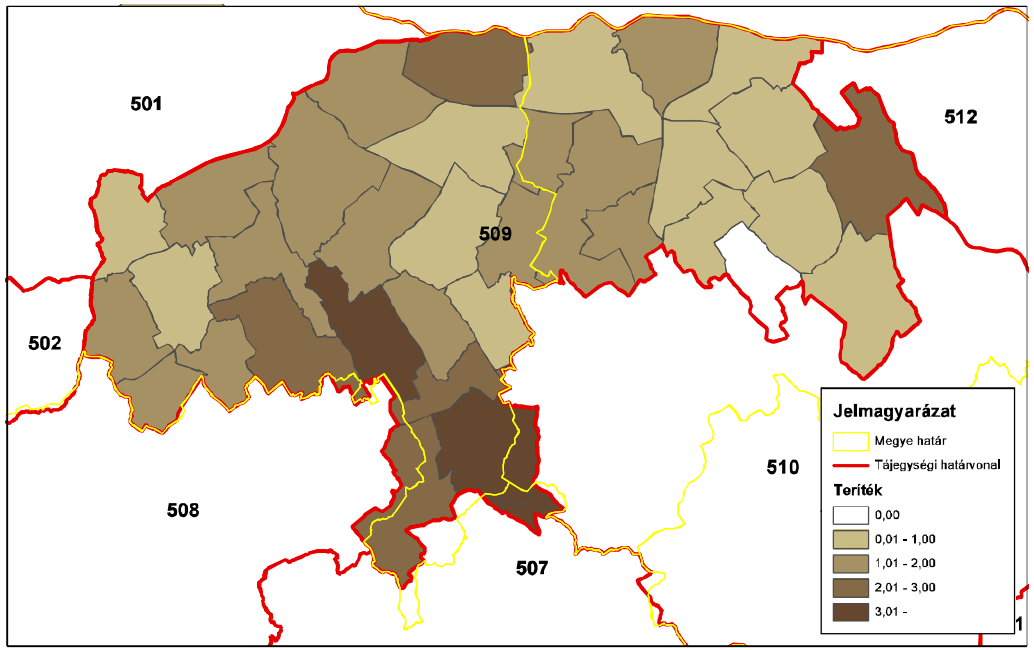

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	27	4	14,8%	1		3	25,0%	0,0%	75,0%
1999	65	12	18,5%	1	2	9	8,3%	16,7%	75,0%
2000	70	9	12,9%		3	6	0,0%	33,3%	66,7%
2001	44	4	9,1%	1	2	1	25,0%	50,0%	25,0%
2002	21	3	14,3%		1	2	0,0%	33,3%	66,7%
2003	68	18	26,5%	1	7	10	5,6%	38,9%	55,6%
2004	11	3	27,3%		1	2	0,0%	33,3%	66,7%
2005	16	7	43,8%	2	2	3	28,6%	28,6%	42,9%
2006	19	10	52,6%		1	9	0,0%	10,0%	90,0%
2007	49	15	30,6%	1	3	11	6,7%	20,0%	73,3%
2008	56	22	39,3%	1	6	15	4,5%	27,3%	68,2%
2009	45	22	48,9%	3	8	11	13,6%	36,4%	50,0%
2010	78	26	33,3%	3	6	17	11,5%	23,1%	65,4%
2011	55	19	34,5%	2	3	14	10,5%	15,8%	73,7%
2012	113	29	25,7%	2	10	17	6,9%	34,5%	58,6%
2013	81	31	38,3%	3	13	15	9,7%	41,9%	48,4%
2014	97	31	32,0%	4	6	21	12,9%	19,4%	67,7%

Az 509. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

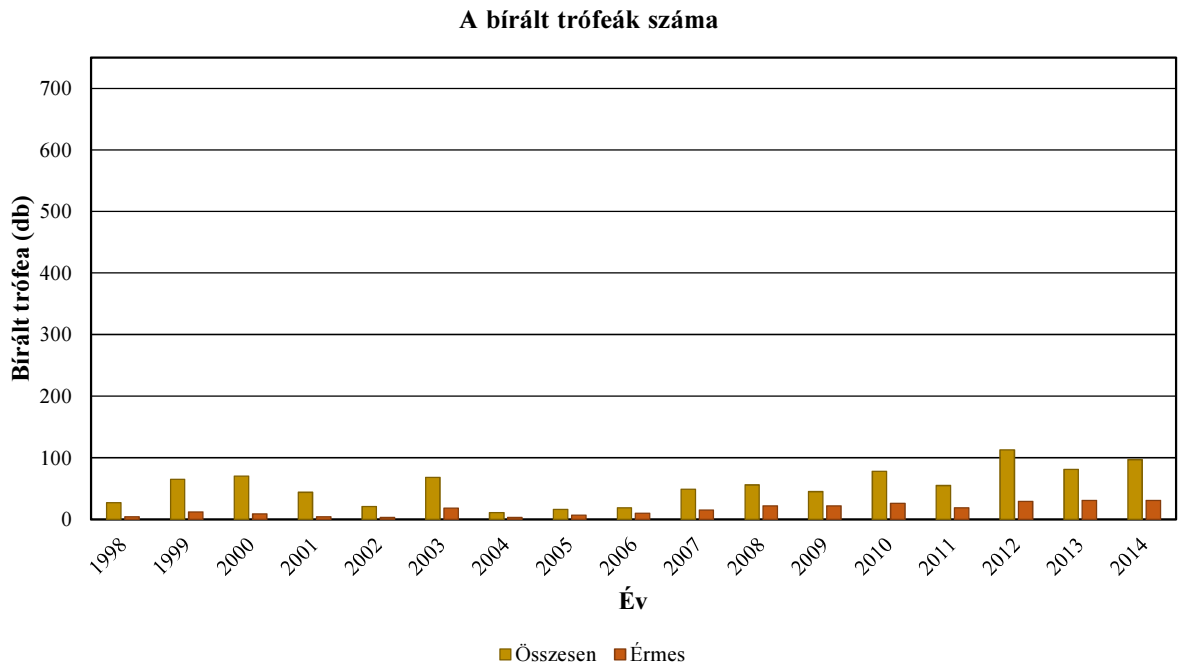

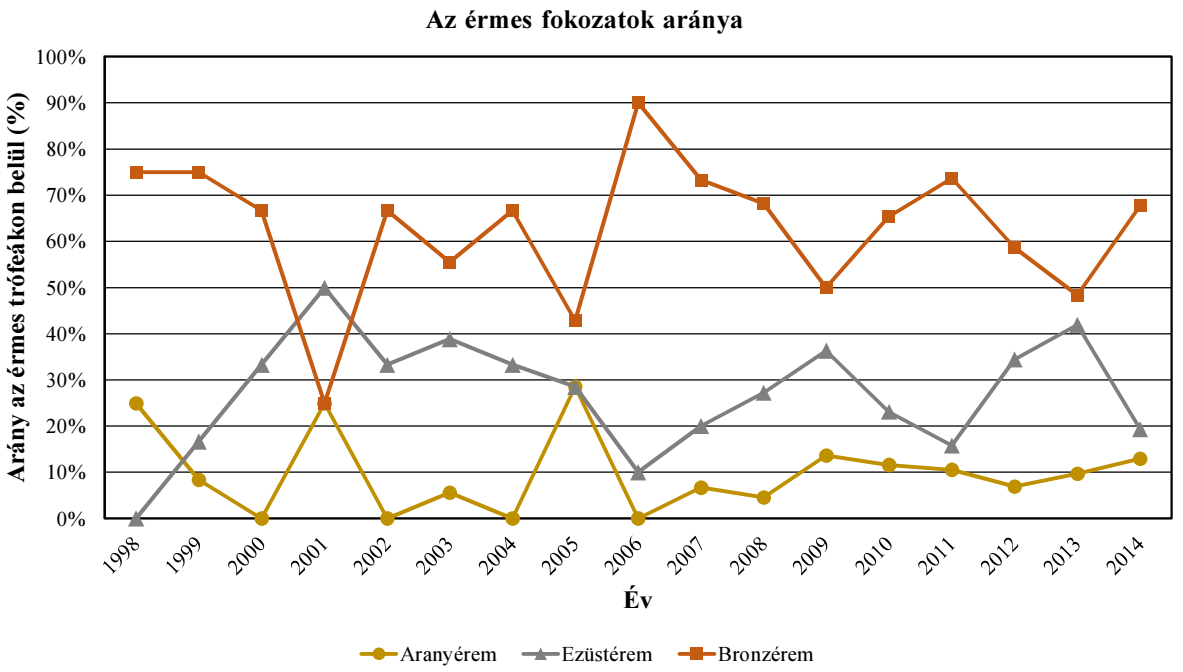

Vaddisznó érmesarány (%) 1998

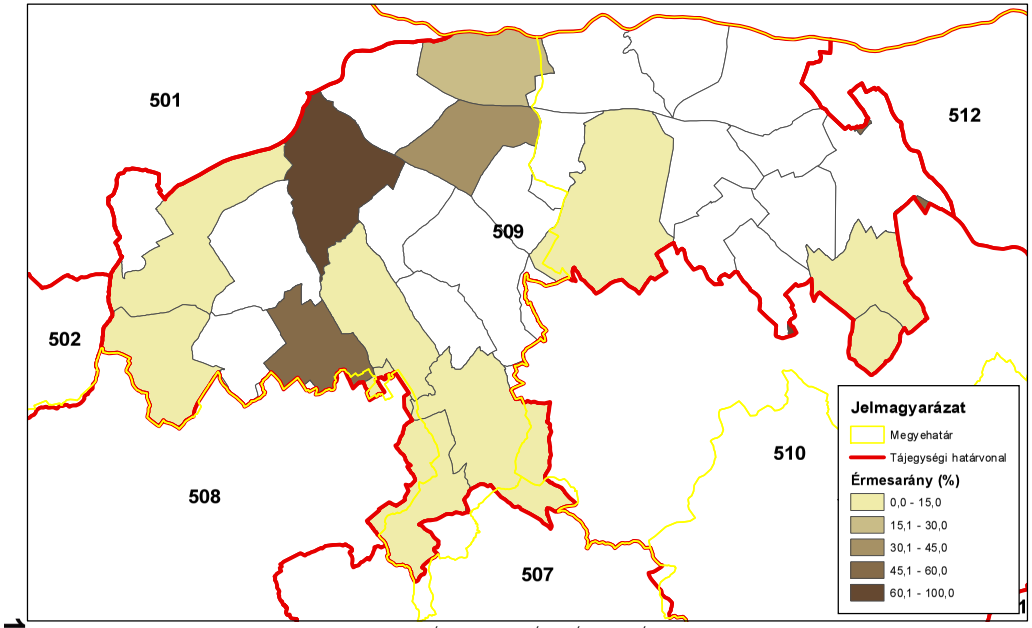

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2003

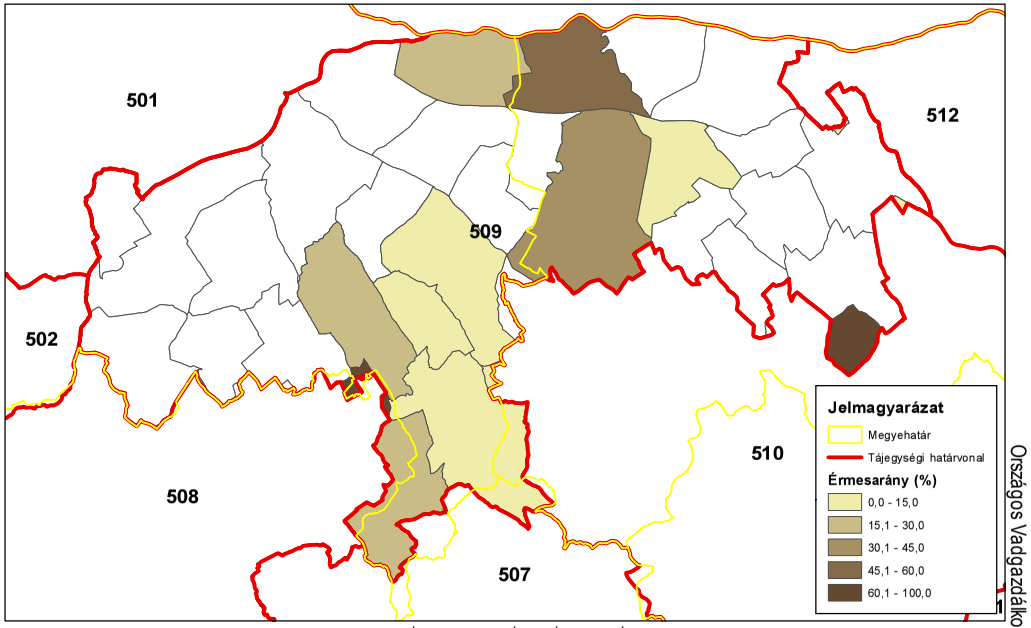

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2008

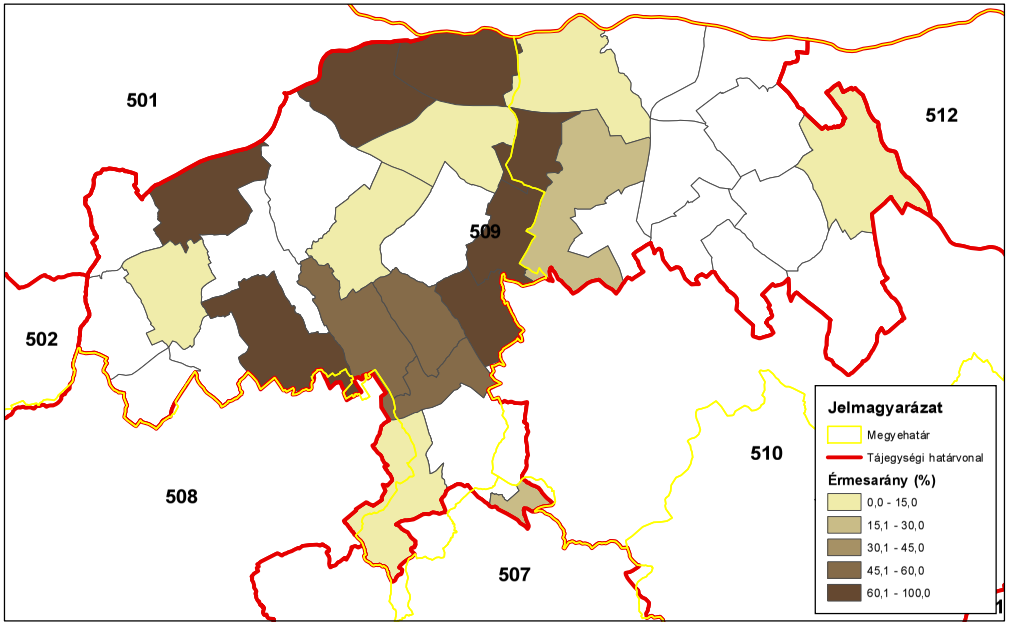

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2014

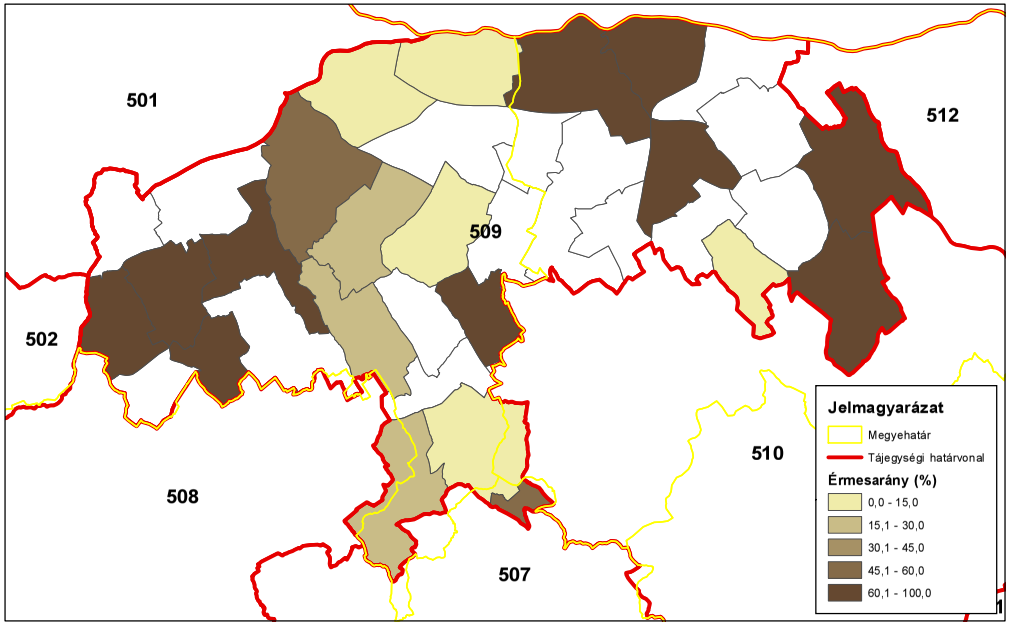

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység (509)** területén a mezei nyúl létszáma 1998-2014 között növekedett (4,4→ 5,6 ezer). Az előző tervezési időszakban jelentősen nőtt az állomány (4,4→ 8,7 ezer pld), majd csökkenés következett 2014-ig. A lelövések hasonlóképpen alakultak, 2005-ig nőttek, majd csökkentek (600 → 1600 → 900 pld), de összességében így is emelkedett a lelövések száma (53%-kal). Élő befogás nem volt a tájegységben 2012-ig, majd emelkedett a számuk (0 → 92 egyed).
- Az adatok alapján a nyúl állomány jelentett létszáma és a hasznosítás között látható egy erős összefüggés. A jelentett populációnak körülbelül megfelelően alakult a hasznosított mennyiség.
- A lelövések és a befogások egymáshoz viszonyított aránya jól alakult a tájegységben, hogy a legtöbb évben csak lelövéssel hasznosítják a mezei nyúl populációt. Ez kedvező lehet a további állomány alakulás szempontjából. Ugyanakkor az újonnan megjelent befogás nem biztos, hogy kedvező, hiába csökken a lelövés a csökkenő állománynak megfelelően.
- A tájegységben a hasznosításnak nyugati súlypontja, ám az eloszlás egyenletesebbé vált 2014-re, amikor már jól láthatóan csökkent az egész tájegységben a terítéksűrűség.
- Összességében a nyúl hasznosításának változása nagyjából összhangban volt a létszám változásával, ugyanakkor a hasznosítás erőteljesebben növekedett, mint azt az állomány változásából le lehetne vezetni. Ez és a befogások megjelenése is hozzájárulhatott az utóbbi évek csökkenő trendjéhez. A javuláshoz tervszerűbben kellene átgondolni a mezei nyúl hasznosítást.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány növekedett 2007-ig (13,4% → 19,2%), majd utána volt egy hullámvölgy és 2012-ben már 21,2% volt a hasznosítási ráta, ami 2014-re visszaesett18%-ra.
- A hasznosítás összetételében látható, hogy 2012-ig csak lelövéssel hasznosították az állományt, ami kedvező lehet a populáció növekedése szempontjából. Azonban

A mezei nyúl állománya és hasznosítása
utána növekedett a befogás aránya (0% → 9%-ra), ami nem feltétlenül jó a nyúl állomány jelenlegi csökkenő trendje mellett.
A mezei nyúl jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység az ország gyengébb mezei nyulas térségei közé tartozik a teríték nagysága alapján. A mezei nyúl nem fontos tényezője az eredményes vadgazdálkodásnak. A belföldi bérvadászatból származó bevételek ugyan pozitívan összefüggnek a mezei nyúl terítékkel, de legalább ennyire negatív az összefüggés a külföldi bérvadászattal. A mezei nyúl állománya összességében növekvő, ahogy a hasznosítása is, de az utolsó 5 évben csökkenő a tendencia. A vadgazdálkodók a jelentett állománynak nagyjából megfelelően hasznosítják a populációt, a fácán hasznosítással ugyanakkor nincs összefüggésben a mezei nyúl terítéke, azaz az apróvad gazdálkodásnem átgondoltan történik, inkább véletlenszerűen. Mivel a hasznosítás erősebben növekedett, mint a jelentett állomány, ezért érdemes lenne a tervszerűséget erősíteni. A jelentős és növekvő vaddisznó, illetve a ragadozó állomány azonban komolyan akadályozhatja a mezei nyúl állomány növekedését. A nyúl gazdálkodás terén nem éri meg nagyon komoly befektetést végezni, de néhány beavatkozás hasznos lehet a mezei nyúl szempontjából is.

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Becslés	Hasznosított			Arányok		
		Lelövés	Befogás	Összes	Lelövés	Befogás	Hasznosítás
1998	4 456	595	0	**595**	100,0%	0,0%	**13,4%**
1999	4 620	504	0	**504**	100,0%	0,0%	**10,9%**
2000	6 291	499	0	**499**	100,0%	0,0%	**7,9%**
2001	6 590	636	0	**636**	100,0%	0,0%	**9,7%**
2002	6 386	565	0	**565**	100,0%	0,0%	**8,8%**
2003	8 080	845	0	**845**	100,0%	0,0%	**10,5%**
2004	8 501	1 128	0	**1 128**	100,0%	0,0%	**13,3%**
2005	8 672	1 605	0	**1 605**	100,0%	0,0%	**18,5%**
2006	8 705	1 372	0	**1 372**	100,0%	0,0%	**15,8%**
2007	7 484	1 437	0	**1 437**	100,0%	0,0%	**19,2%**
2008	7 553	1 414	0	**1 414**	100,0%	0,0%	**18,7%**
2009	7 898	1 243	0	**1 243**	100,0%	0,0%	**15,7%**
2010	7 064	1 164	0	**1 164**	100,0%	0,0%	**16,5%**
2011	6 669	1 209	0	**1 209**	100,0%	0,0%	**18,1%**
2012	6 405	1 313	48	**1 361**	96,5%	3,5%	**21,2%**
2013	6 376	917	56	**973**	94,2%	5,8%	**15,3%**
2014	5 609	908	92	**1 000**	90,8%	9,2%	**17,8%**
Változás	25,9%	52,6%	91,7%	68,1%	-9,2%	160,9%	33,5%
Minimum	4 456	499	0	499	90,8%	0,0%	7,9%
Maximum	8 705	1 605	92	1 605	100,0%	9,2%	21,2%

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás

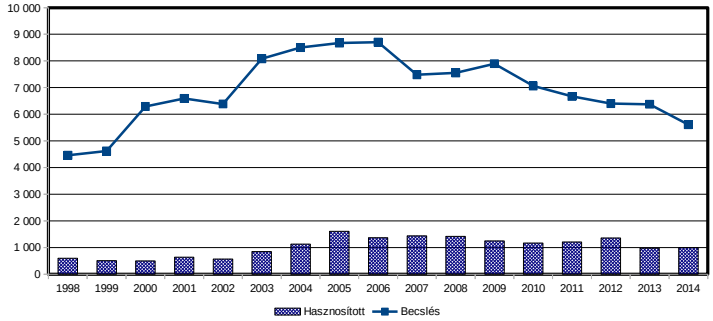

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás

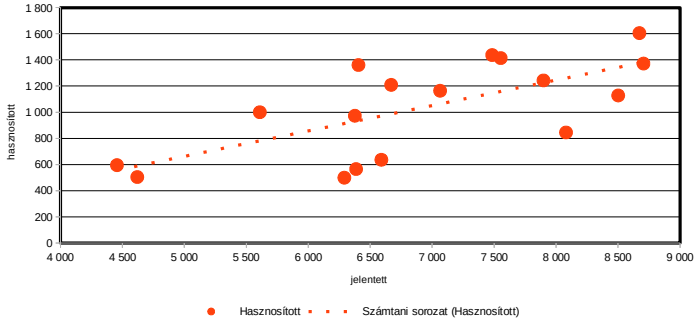

A mezei nyúl hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **509**

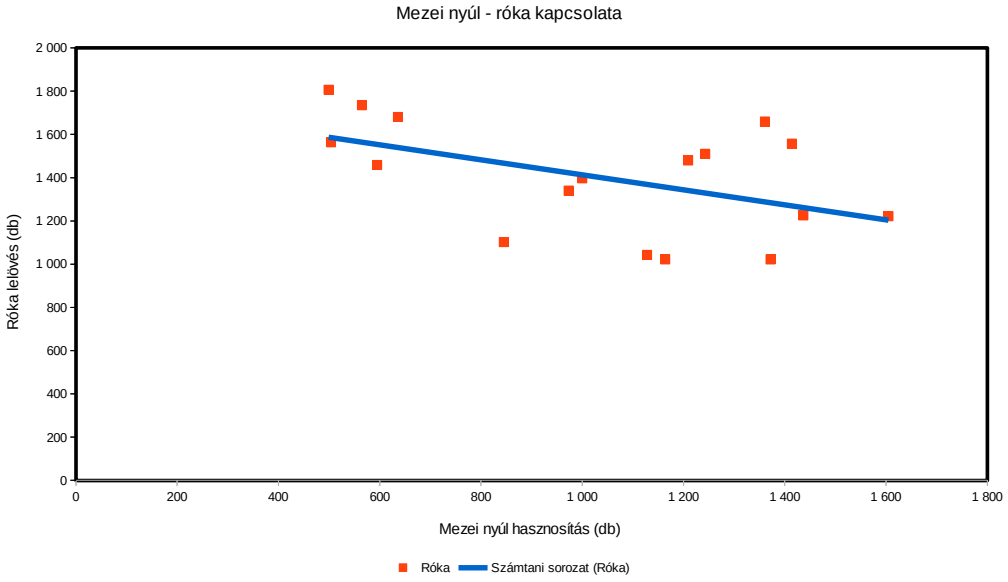

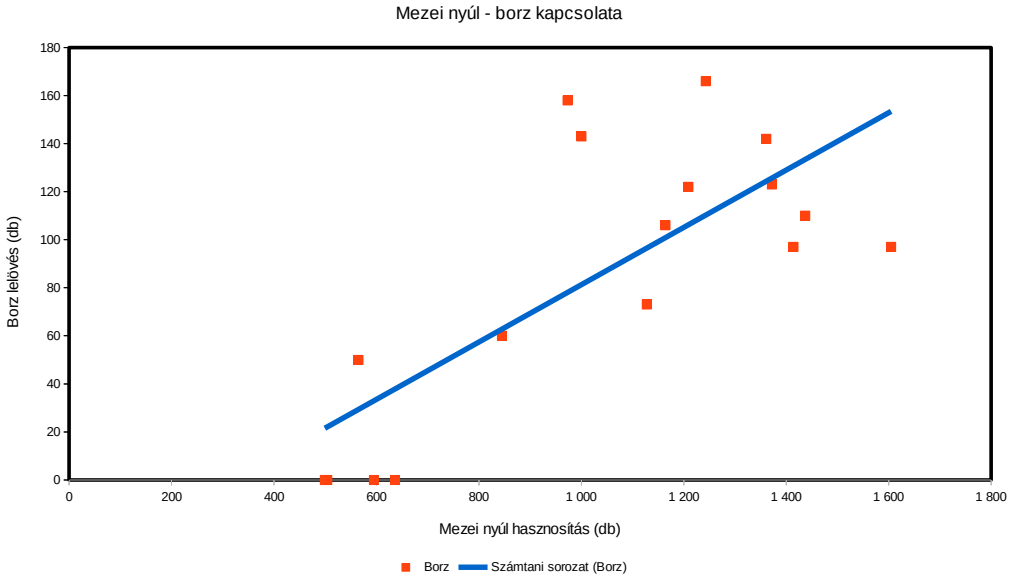

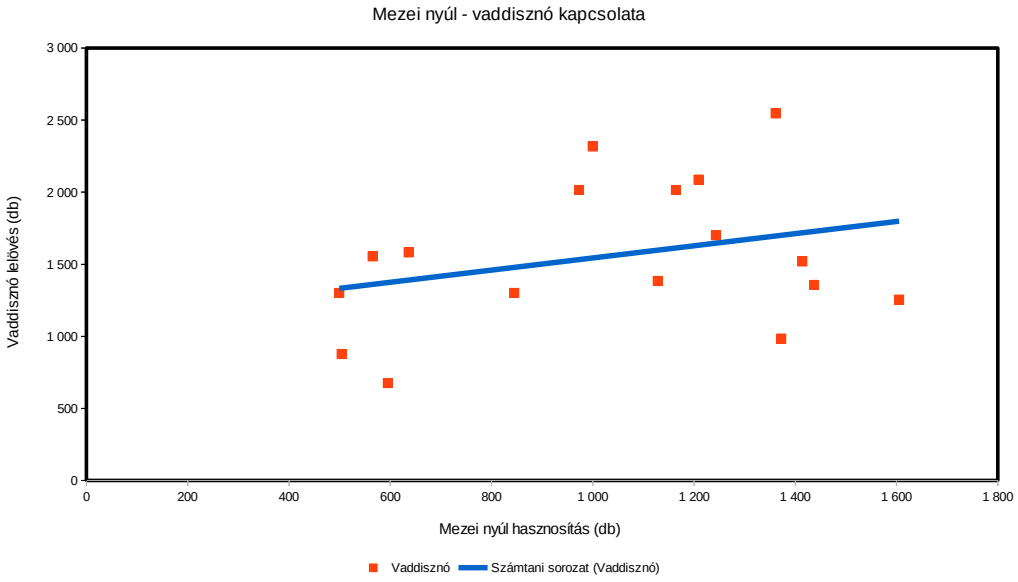

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2007

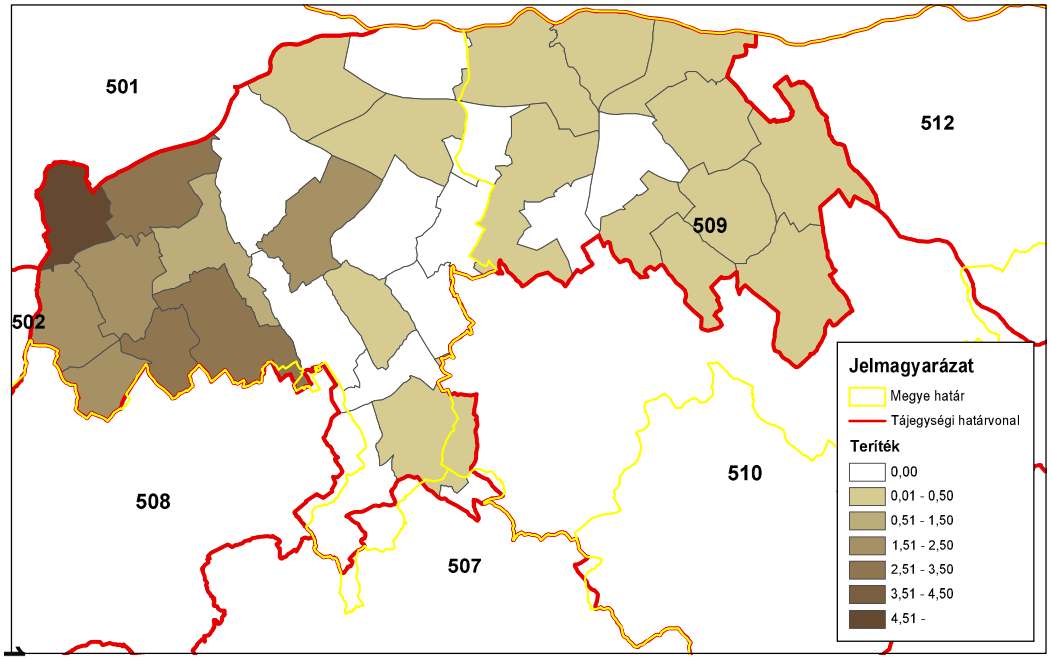

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2008

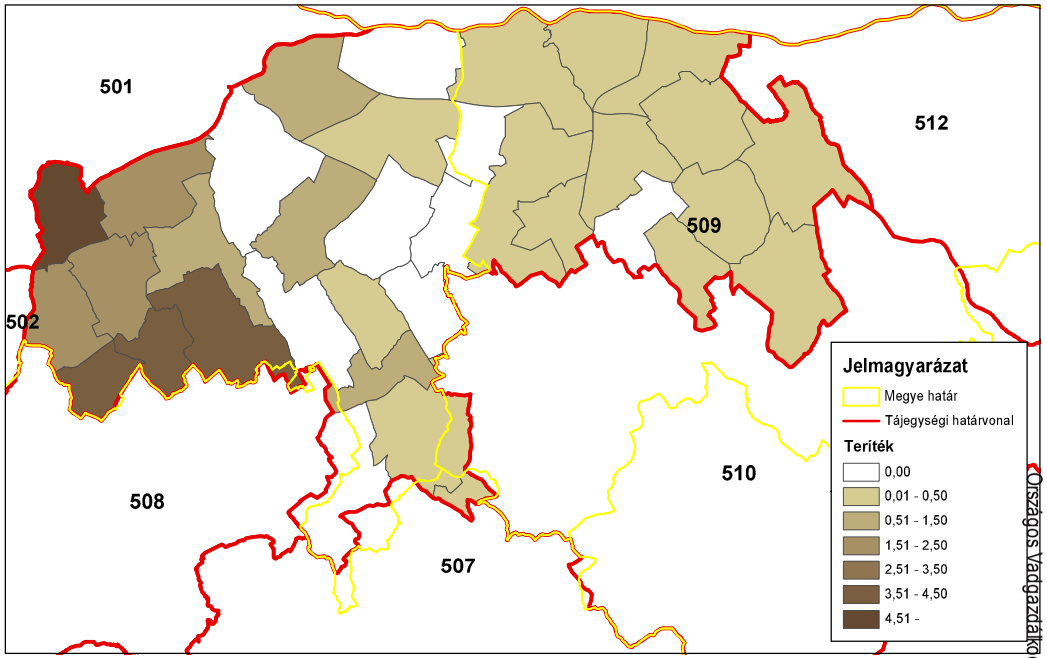

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2009

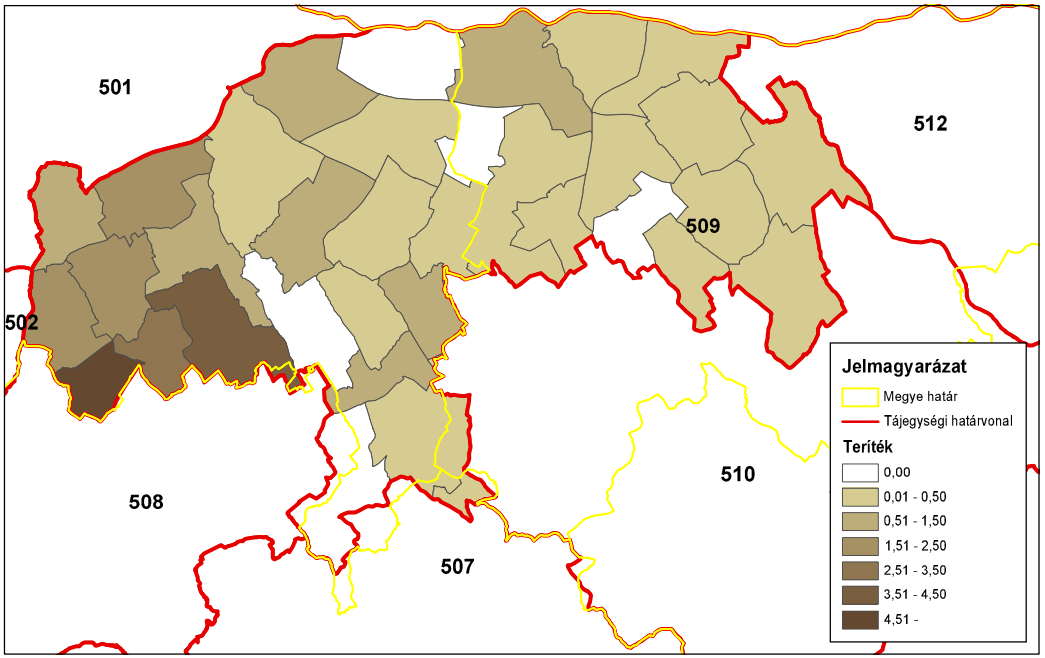

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2010

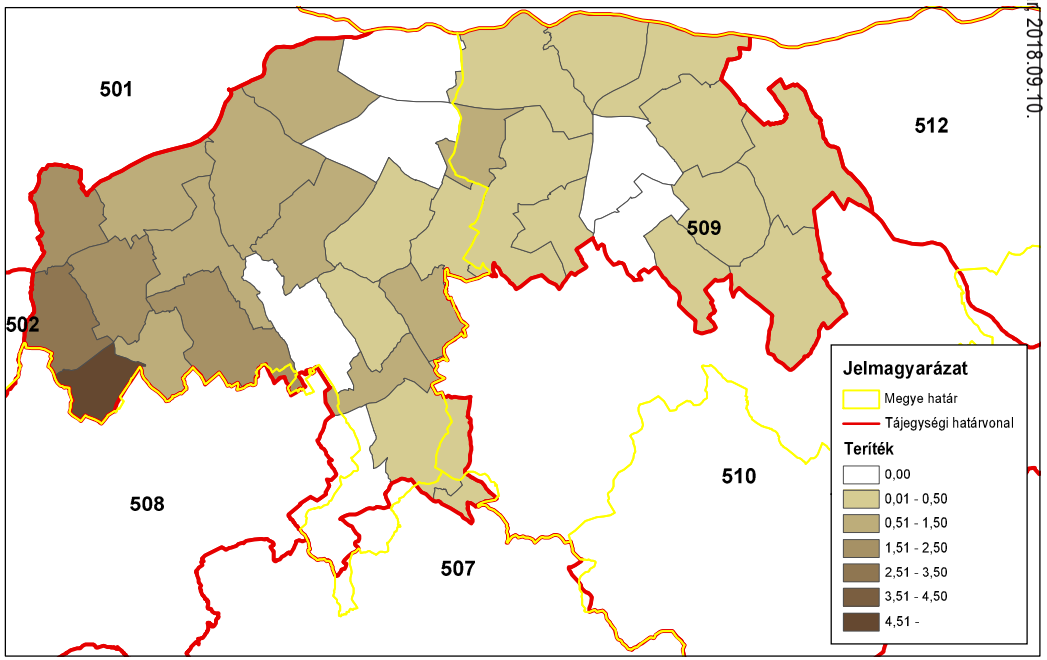

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár 2018.09.10.

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2011

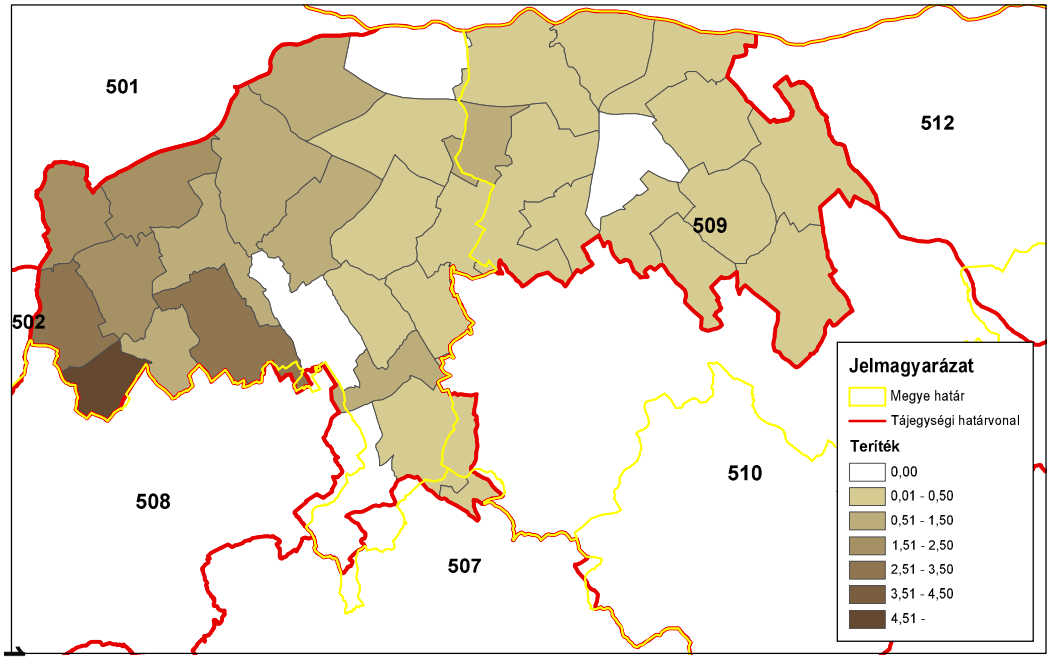

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2012

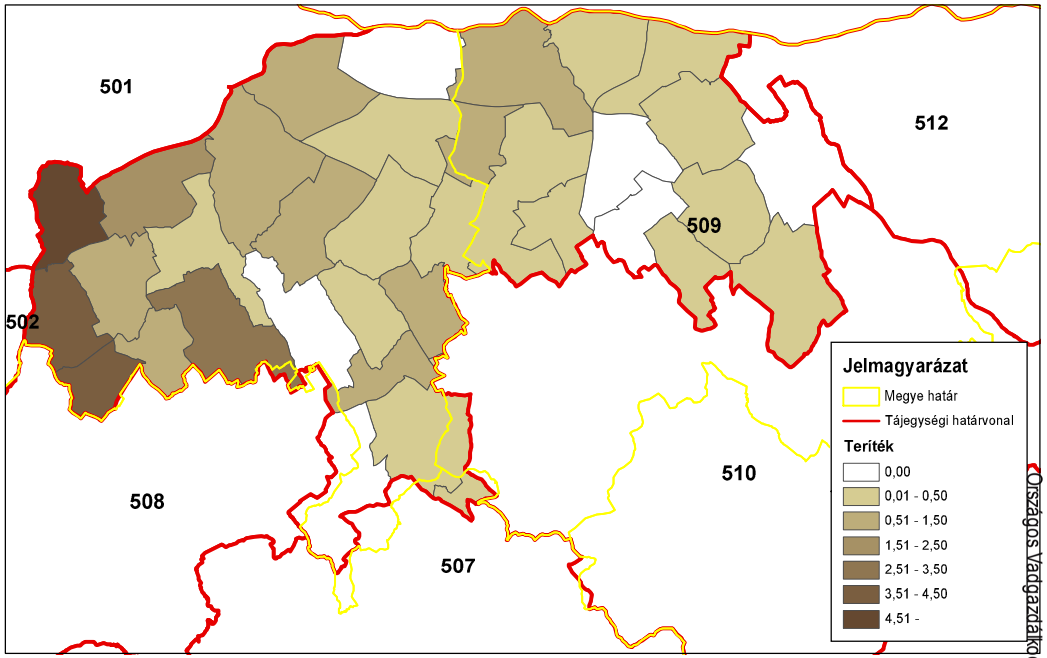

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2013

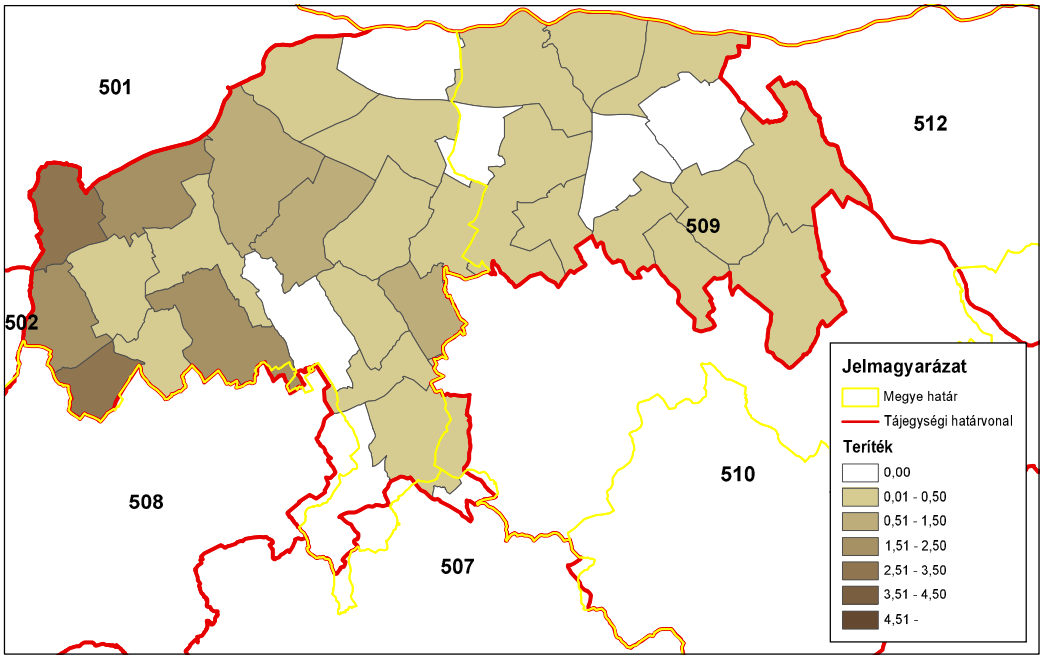

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2014

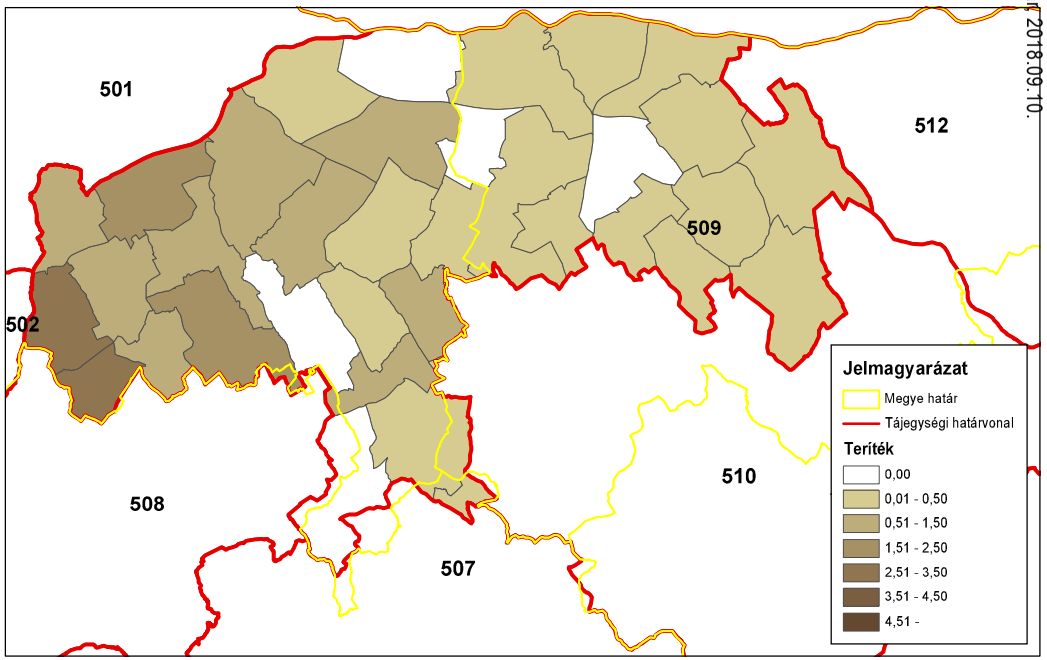

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár 2018.09.10.

A fácán állománya és hasznosítása

A fácán állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Bakonyalja-Komáromi** vadgazdálkodási tájegységben a fácán jelentett létszáma az 1998-2014 közötti időszakban az első ciklusban növekvő, míg a másodikban csökkenő trendet követett, egészen a kiindulási szintre visszaérve (8.8 ezer - 14.7 ezer).
- A vadgazdálkodási tájegységben a kibocsátott fácánok száma jelentősen ingadozott, 2008-ig enyhén csökkenő, míg onnantól növekedő tendenciával (3.3 ezer - 12.9 ezer).
- A teríték szintén jelentős ingadozásokat mutatott fokozatosan csillapodó kilengésekkel (5.5 ezer - 11.4 ezer).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken látható a terítéksűrűség mintázatának az egész tájegységet érintő változása évről-évre, ami összességében a hasznosítási értékek ingadozását okozza.
- A **Bakonyalja-Komáromi** vadgazdálkodási tájegységben az elmúlt két tervezési időszak során a fácán állománya bár az első ciklusban nőtt, a másodikban jelentősen csökkent, miközben a kibocsátás és a teríték erősen ingadozott. Ezek alapján a fácán vadászati-vadgazdálkodási jelentősége szinten maradhat, de a kibocsátás, lehetséges időszakos túlhasznosítás, és egyéb kedvezőtlen tényezők (pl. élőhely, ragadozók) miatt lassan vissza is szorulhat.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás erősen ingadozott (42.9-97.8%). A kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás még jelentősebb ingadozásokat mutatott (50.1-234.7%).
- A kibocsátott fácánok 30%-os megtérülését feltételezve a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás a 17 év során erősen ingadozott (20.8-77.8%). A kibocsátás megtérülése érdekében a szabadterületi állományt rendszeresen, erőteljesen túlhasznosíthatták, de ennek igazolására tényleges megtérülési és felnevelt szaporulat adatok lennének szükségesek.

A fácán jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A VGTE a fácán szempontjából az 52 vadgazdálkodási tájegység rangsorának a jelentett létszám (30/52) szerint az átlag alatti negyedében, a teríték (22/52) szerint az átlag feletti negyedében található. A fácán kibocsátás, és ezzel együtt a teríték is, az elmúlt két tervezési ciklusban erősen ingadozott. Mindeközben a szabadterületi állomány, bár az első ciklusban még nőtt, a másodikban már jelentősen csökkent. Ez a kibocsátás kedvezőtlen hatásaira és egyéb tényezők (élőhelyi, ragadozók) negatív befolyására utalhat. A jövőben a jelenlegi szint fennmaradása vagy a további lassú csökkenés jelezhető előre.

A fácánállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Becslés	Kibocsátás	Teríték	Hasznosítási mutatók		
				Teríték/Becslés	Teríték/kibocsátás	T-Hasznosítás
1998	9 606	5 775	5 529	57,6%	95,7%	**39,5%**
1999	9 452	12 919	9 246	97,8%	71,6%	**56,8%**
2000	12 370	12 825	6 423	51,9%	50,1%	**20,8%**
2001	13 100	9 810	10 183	77,7%	103,8%	**55,3%**
2002	12 483	5 750	11 442	91,7%	199,0%	**77,8%**
2003	13 072	9 545	8 403	64,3%	88,0%	**42,4%**
2004	12 881	7 627	7 811	60,6%	102,4%	**42,9%**
2005	13 323	7 550	9 978	74,9%	132,2%	**57,9%**
2006	14 657	6 336	6 290	42,9%	99,3%	**29,9%**
2007	11 606	6 787	9 216	79,4%	135,8%	**61,9%**
2008	13 361	3 270	7 675	57,4%	234,7%	**50,1%**
2009	13 984	3 460	6 467	46,2%	186,9%	**38,8%**
2010	12 979	4 260	6 746	52,0%	158,4%	**42,1%**
2011	10 933	4 420	7 538	68,9%	170,5%	**56,8%**
2012	11 330	5 200	6 564	57,9%	126,2%	**44,2%**
2013	10 538	10 500	8 330	79,0%	79,3%	**49,2%**
2014	8 773	7 430	8 011	91,3%	107,8%	**65,9%**
Változás	-8,7%	28,7%	44,9%	58,6%	12,6%	66,8%
Minimum	8 773	3 270	5 529	42,9%	50,1%	20,8%
Maximum	14 657	12 919	11 442	97,8%	234,7%	77,8%

A fácánállomány és a hasznosítás

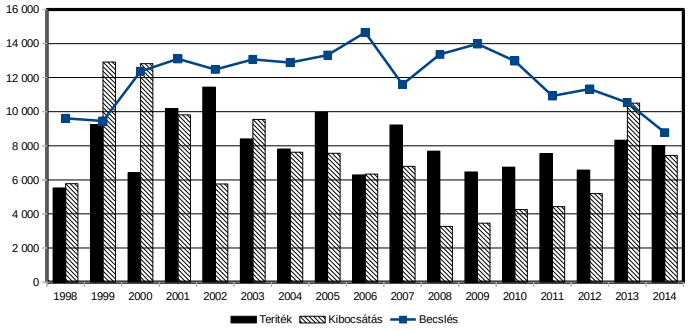

A fácánállomány és a hasznosítás

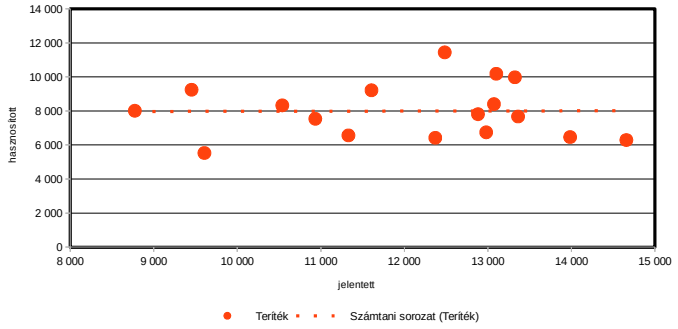

A fácán hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **509**

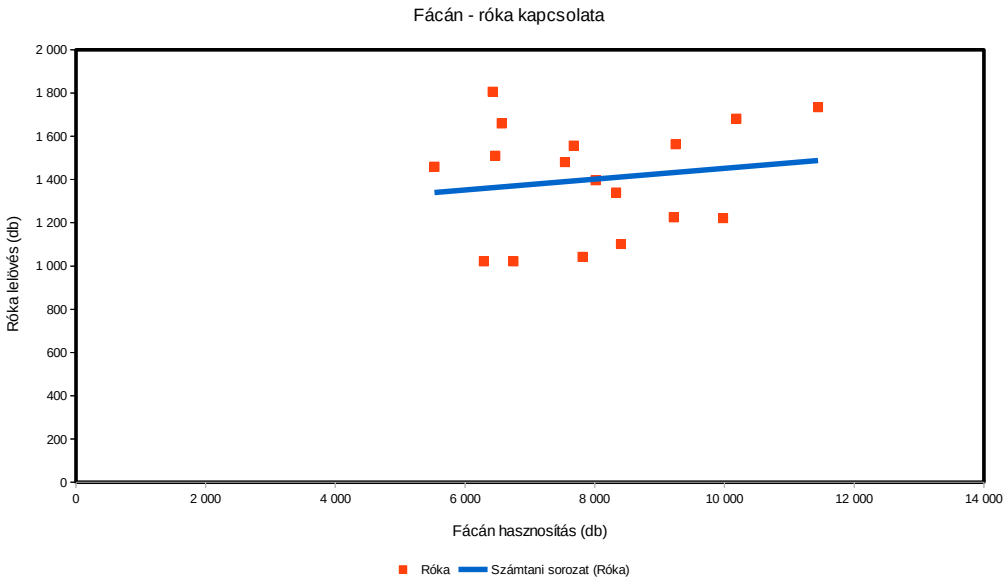

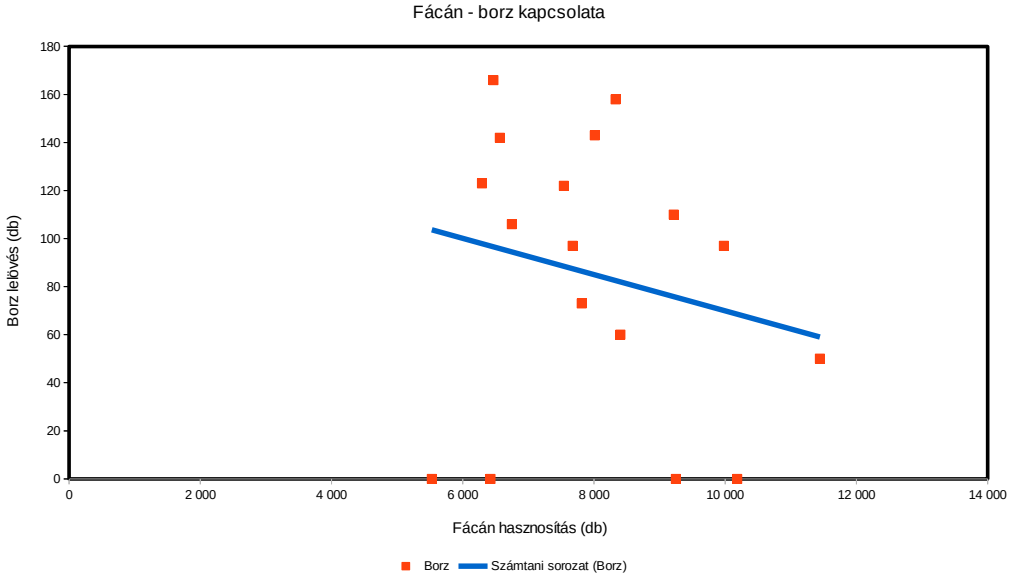

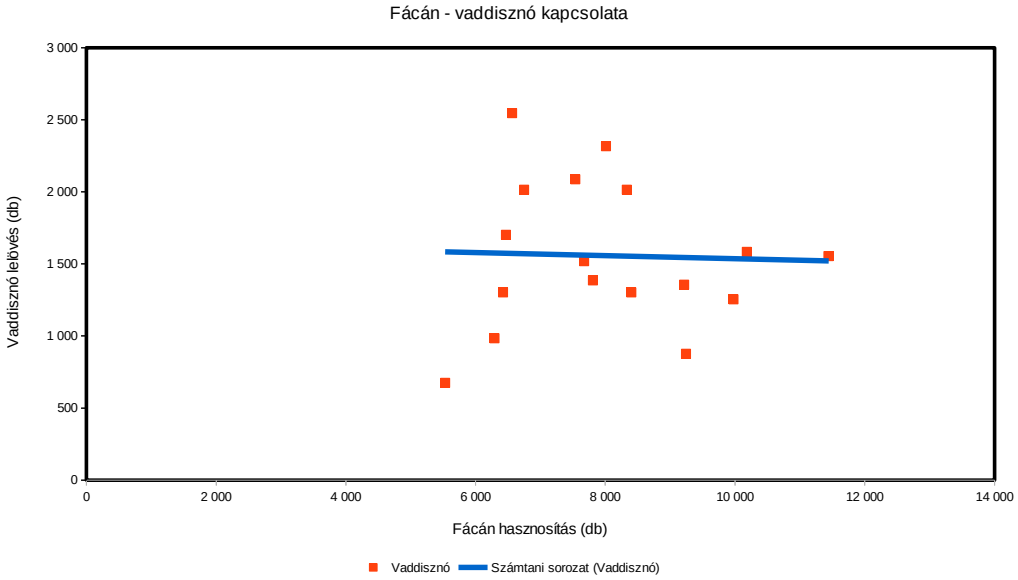

Fácán (teríték - db/km^2) 2007

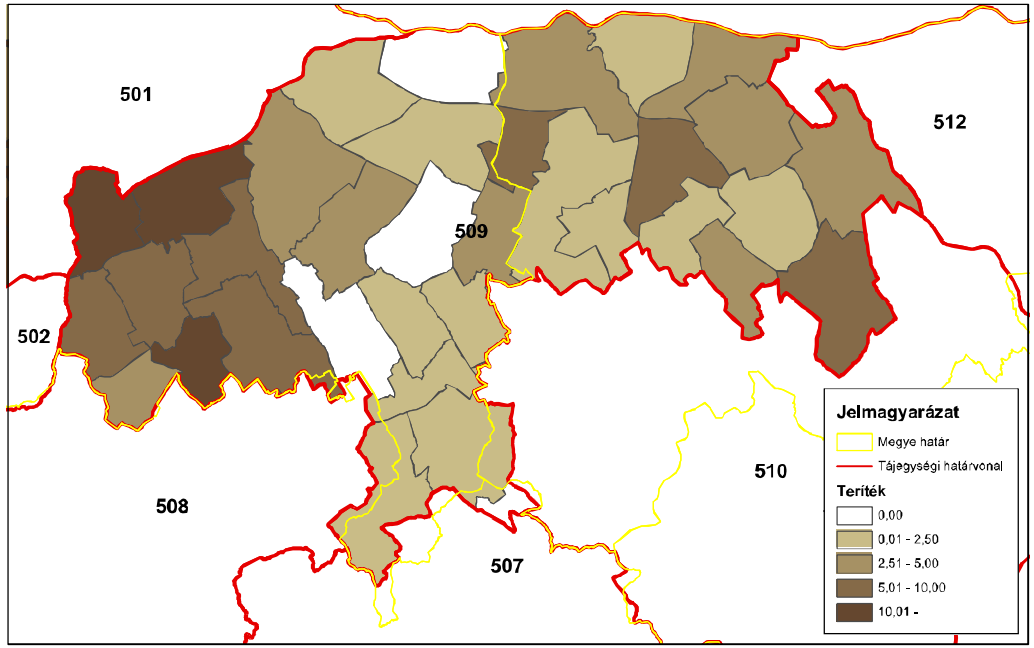

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2008

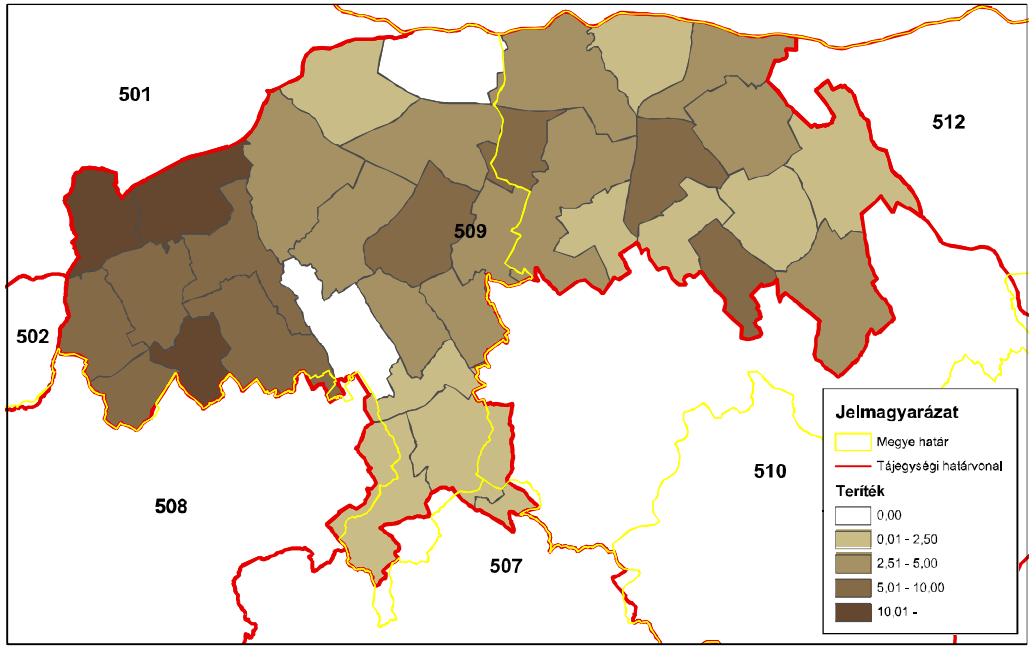

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2009

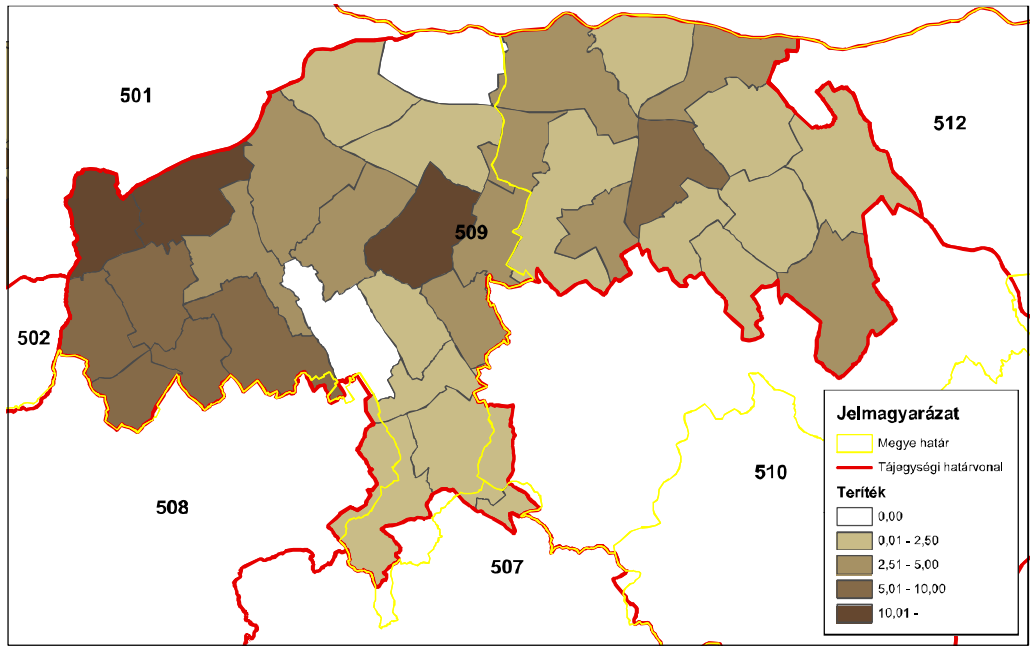

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2010

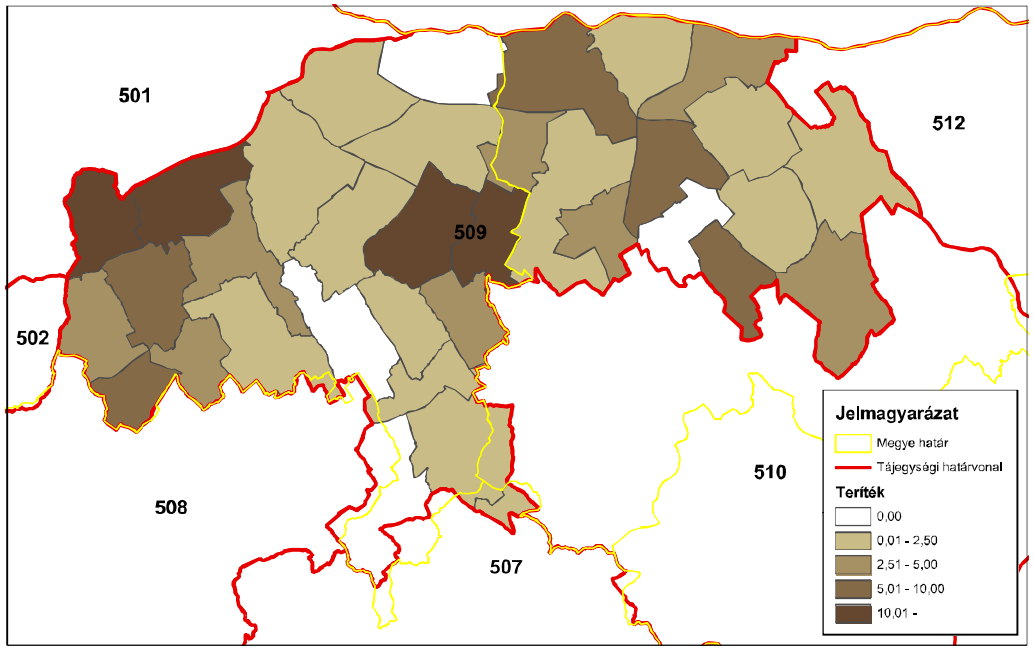

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2011

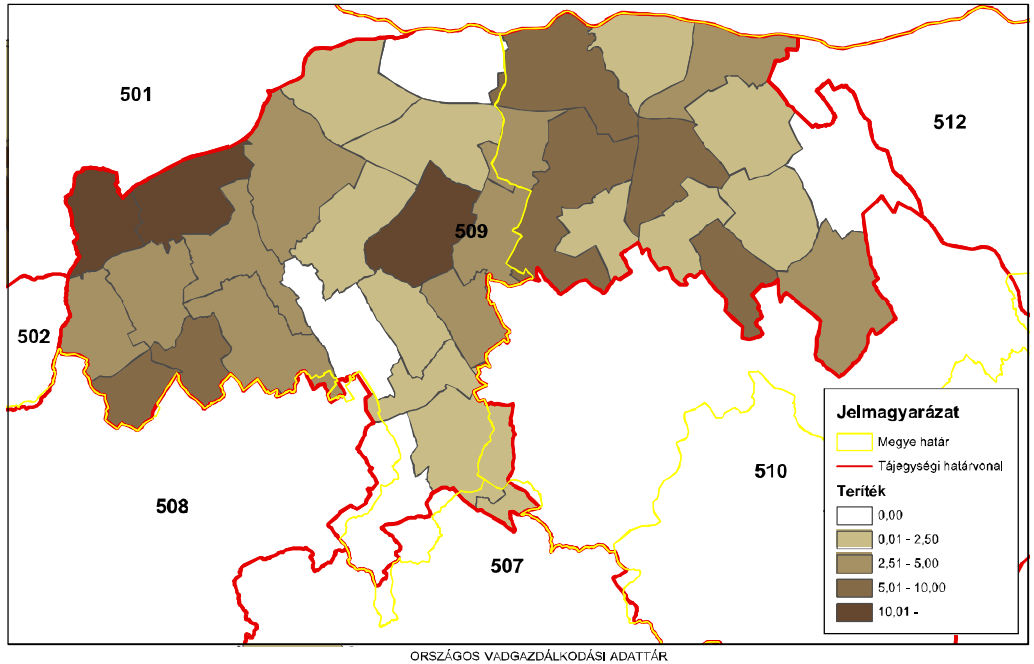

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2012

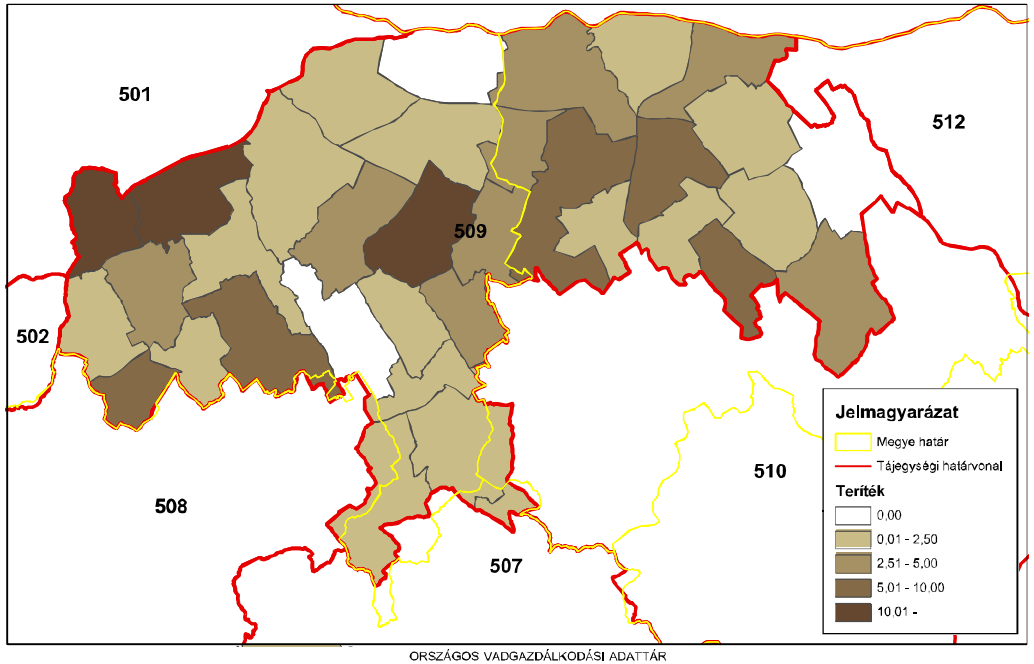

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2013

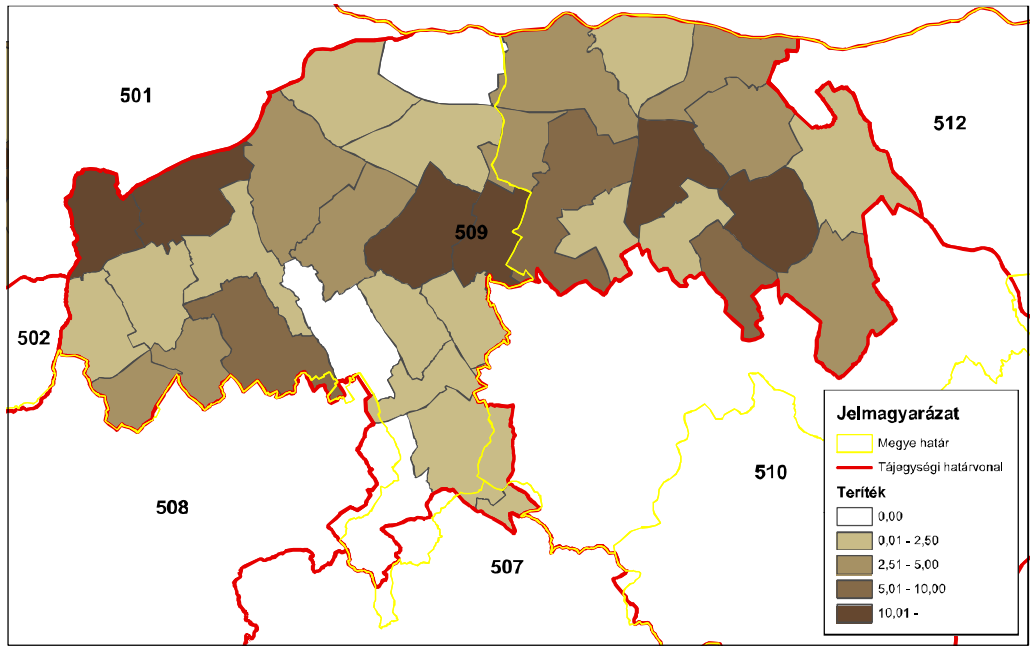

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2014

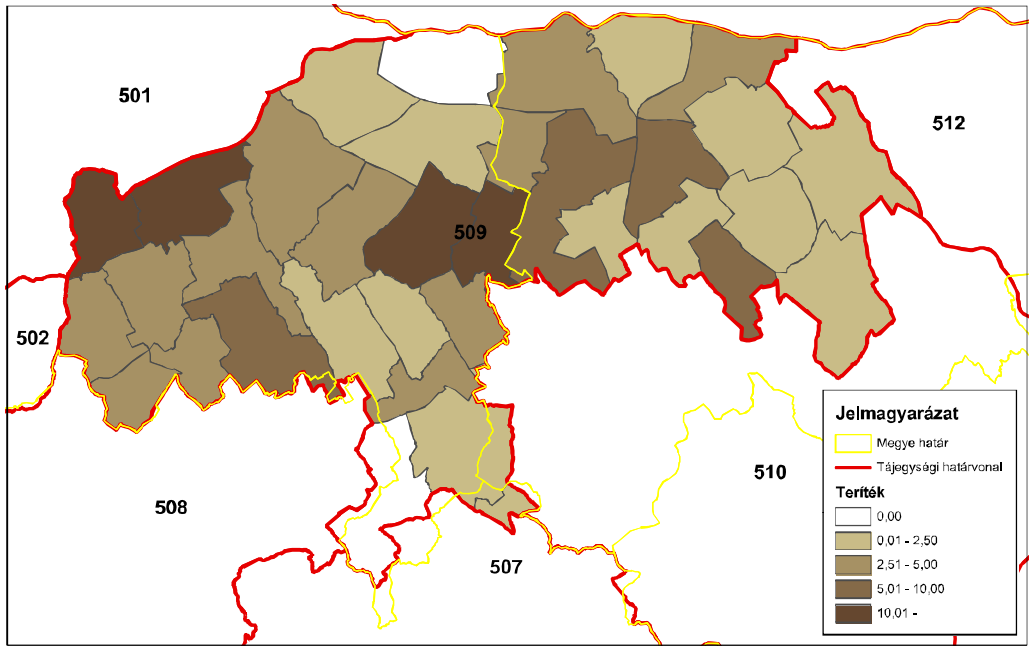

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl és a fácán kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **509**

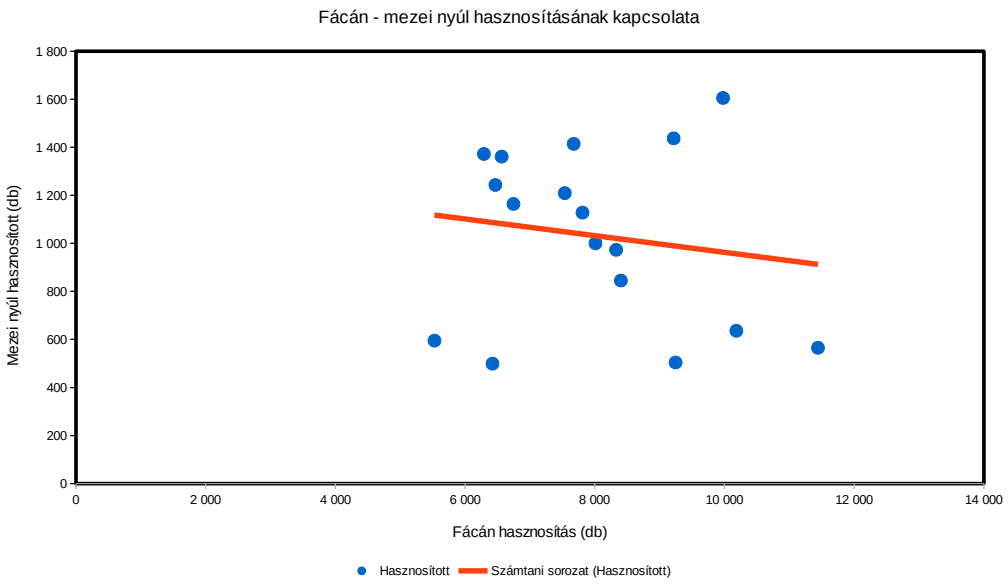

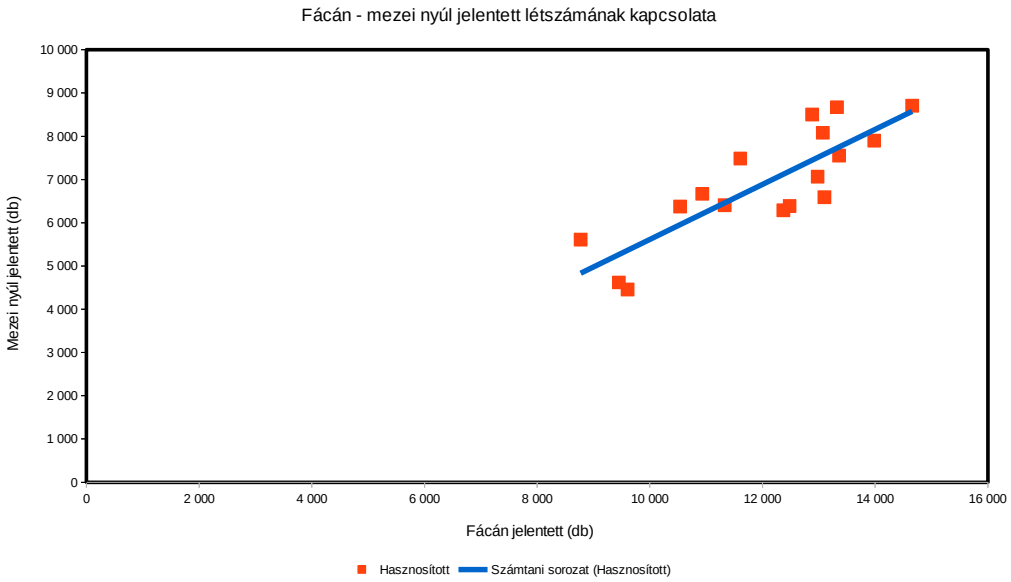

A hasznos apróvad hasznosítása

A hasznos apróvad hasznosítása

Az állomány létszámok és a terítékek a vadgazdálkodási tájegységben

- **Fogoly**: Az 1998-2014 közötti időszakban a fogoly létszáma 83.1%-al csökkent (1431→242 pld.).
- **Szalonka:** A szalonka teríték a tavaszi vadászidény megszűntetéséig stabil volt (81-147 pld.), a monitoring program keretében ötödére csökkent.
- **Vetési lúd**: Terítéke 50-400 pld. Ingadozó adatsor.
- **Nagy lilik**: 0-400 pld. között alakult az elejtés. Az adatsor emelkedő trendet mutat.
- **Tőkés réce**: 500-3800 pld. közötti elejtéseket jelentettek. Az adatsor csökkenő képet mutat. A röptetett réce lelövés a 2000-es évek közepén a negyedére esett vissza (5000-9000 → 1000-2500 pld.).
- **Szárcsa**: Lelövése 3-1000 pld. között alakult. Vadászati jelentősége csökkent.
- **Balkáni gerle**: Terítéke 700-3500 pld. Ingadozó adatsor.
- **Örvös galamb**: Lelövés 6-920 pld. Növekvő trend jellemzi.

A hasznos apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Bakonyalja-Komáromi vadgazdálkodási tájegységben (509)** a tőkés és röptetett réce, valamint a balkáni gerle is gazdálkodási szempontból jelentős egyéb hasznos apróvadfajnak tekinthető. Vadászati szempontból kiemelhető még a nagy lilik és az örvös galamb folyamatosan növekvő terítéke. A tájegységben 2010-ig kismértékű, de folyamatos volt a fogoly kibocsátása és vadászata, ennek ellenére a faj becsült állománya 2005-óta folyamatosan csökken.

A hasznos apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Fogoly (becsült)	Fogoly (lőtt)	Szalonka	Vetési lúd	Nagy lilik	Tőkés réce	Röptetett réce	Böjti réce	Csörgő réce	Barátréce	Kerceréce	Szárcsa	Balkáni gerle	Örvös galamb
1998	1 431	8	147	405	9	3 820	5 009	3	122	2	0	154	1 234	6
1999	1 481	58	102	245	28	3 574	7 198	7	68	11	0	993	1 255	54
2000	1 784	0	107	223	11	3 013	9 824	34	121	69	43	353	2 637	117
2001	1 466	0	134	117	0	1 169	7 370	5	49	21	0	438	718	130
2002	1 611	181	88	138	9	1 248	6 322	13	69	43	0	205	1 250	88
2003	1 850	109	116	143	6	2 283	6 118	17	34	22	3	166	874	86
2004	1 961	70	81	229	12	657	2 250	6	16	13	0	75	1 037	26
2005	1 943	73	106	73	10	628	1 527	6	43	10	0	98	1 535	290
2006	1 909	23	112	125	11	535	615	0	75	18	0	22	1 379	194
2007	1 075	22	118	119	28	1 281	2 758	0	136	2	0	258	2 885	307
2008	938	17	94	53	31	2 136	2 198	0	13	0	0	8	2 920	360
2009	926	94	0	166	78	838	1 608	0	19	0	0	10	3 222	643
2010	710	65	27	133	61	2 116	1 862	0	17	0	0	55	2 537	360
2011	509	0	43	262	170	1 100	2 424	0	108	0	0	185	3 501	919
2012	435	0	17	145	138	1 130	1 628	0	0	0	0	3	2 064	363
2013	284	0	6	242	366	1 369	1 538	0	0	0	0	8	2 302	375
2014	242	0	28	55	388	1 095	1 440	0	0	0	0	25	1 989	287
Változás	-83,1%	-100,0%	-81,0%	-86,4%	4211,1%	-71,3%	-71,3%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-83,8%	61,2%	4683,3%
Minimum	242	0	0	53	0	535	615	0	0	0	0	3	718	6
Maximum	1 961	181	147	405	388	3 820	9 824	34	136	69	43	993	3 501	919
Átlagos	1209,1	42,4	78,0	169,0	79,8	1646,6	3628,8	5,4	52,4	12,4	2,7	179,8	1961,1	270,9

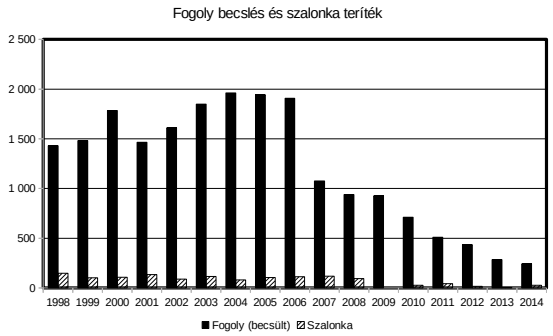

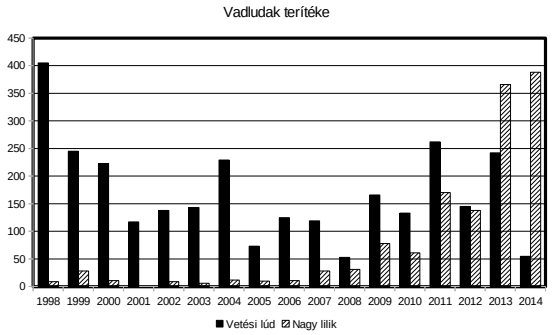

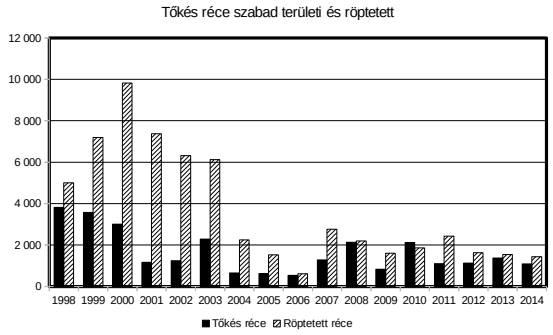

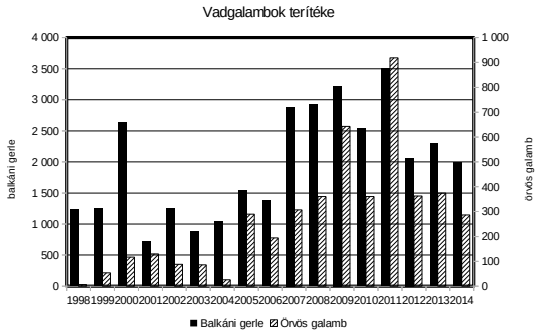

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2007

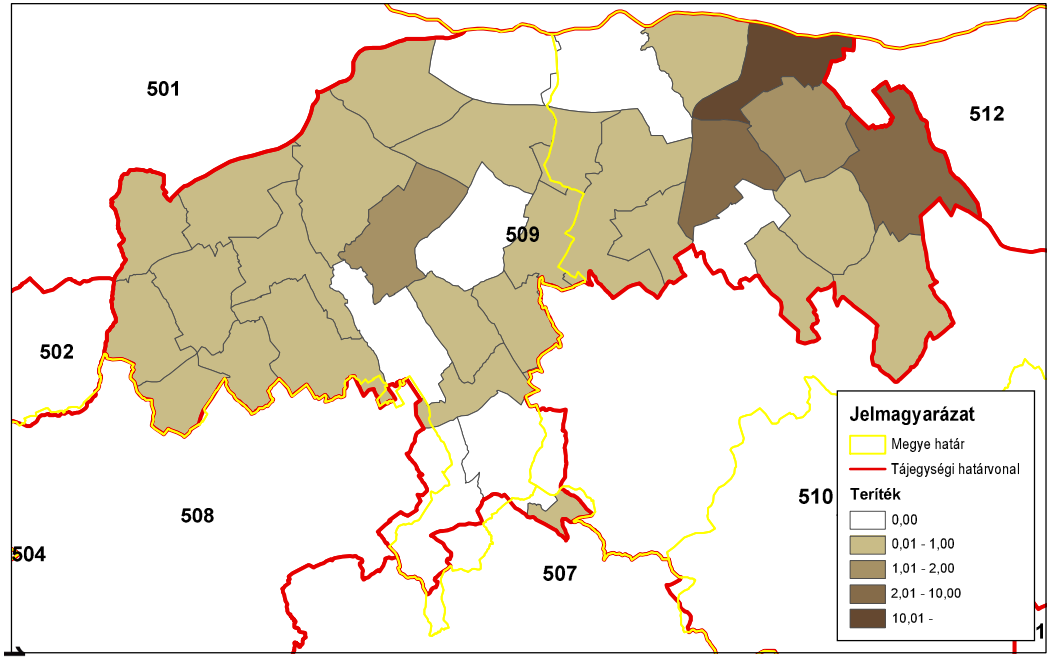

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2008

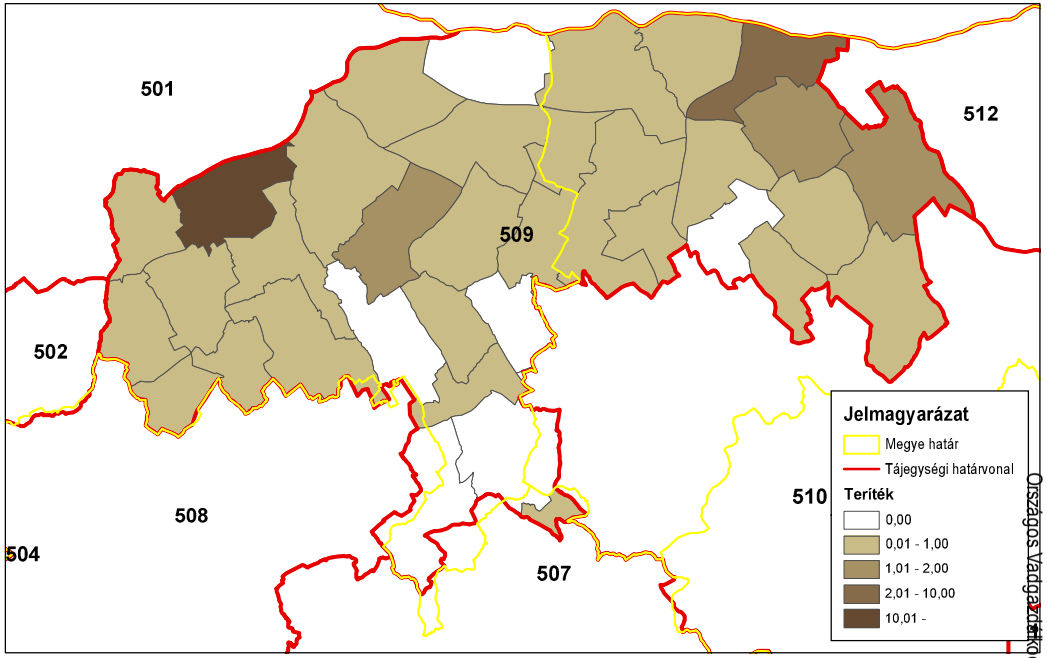

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2009

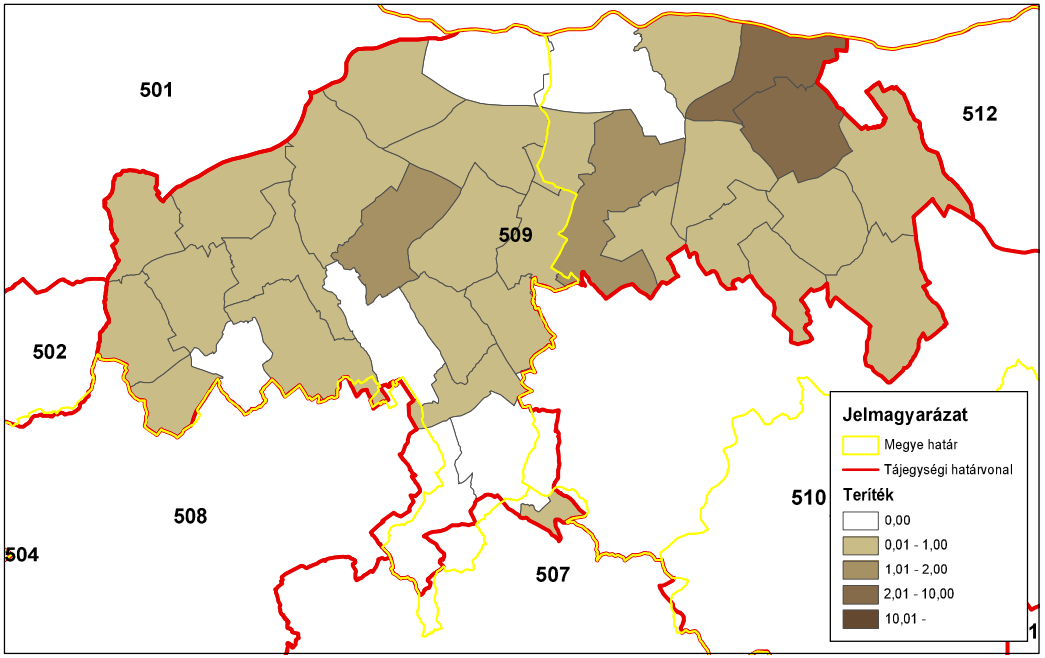

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2010

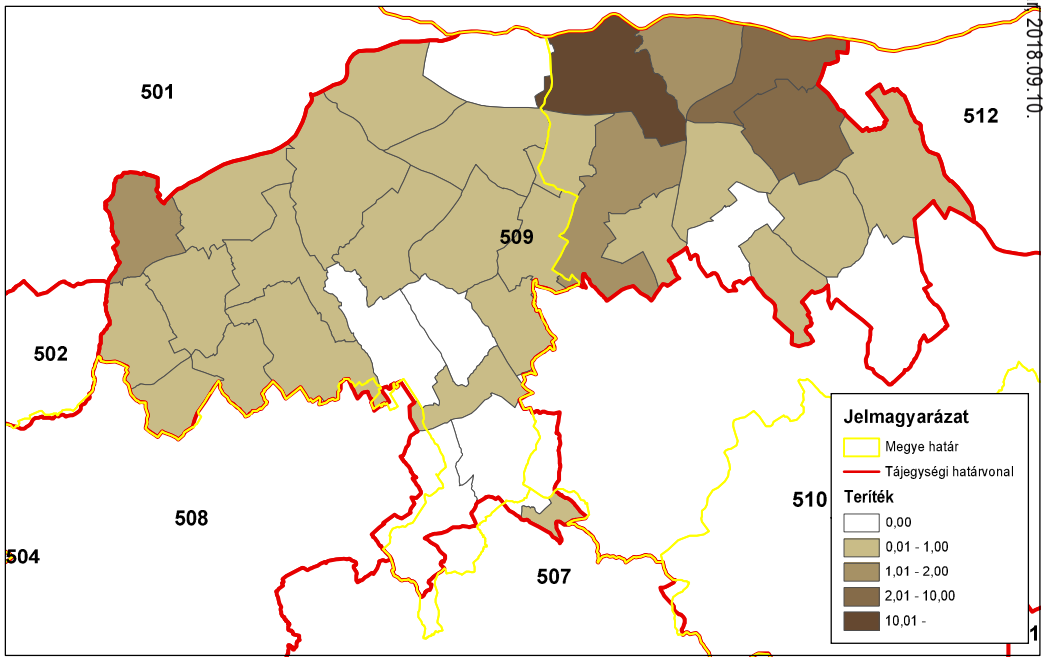

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár 2018.09.10.

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2011

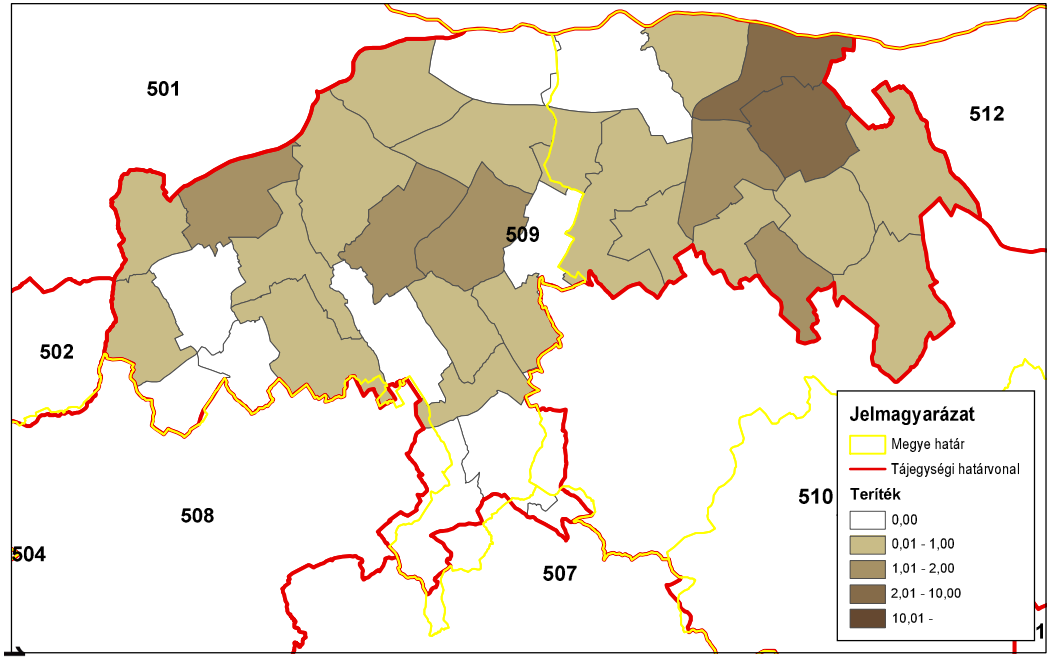

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2012

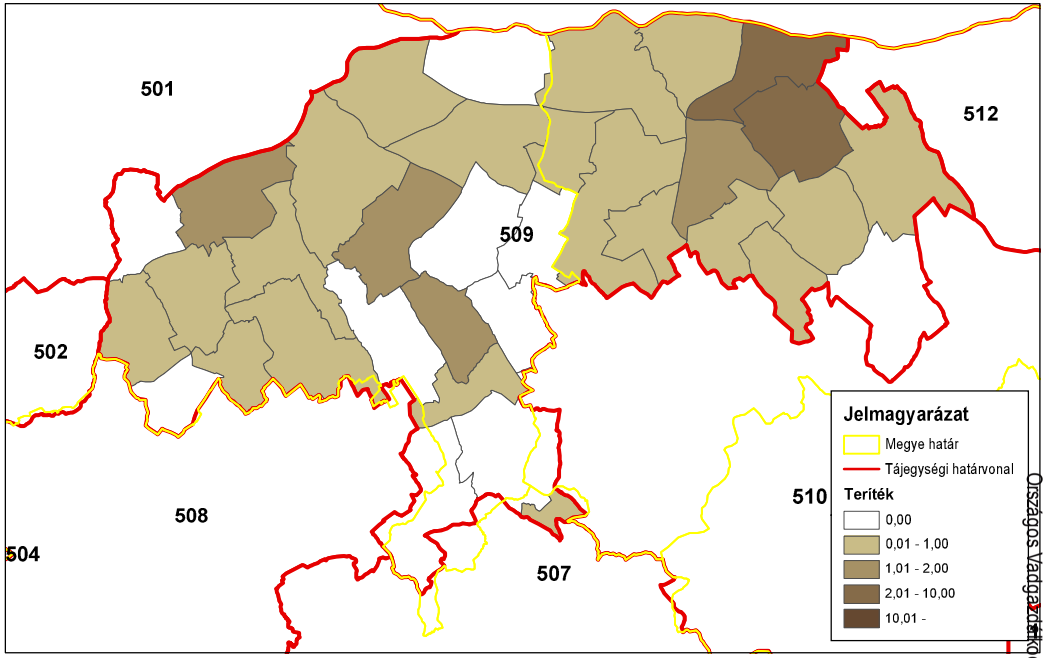

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2013

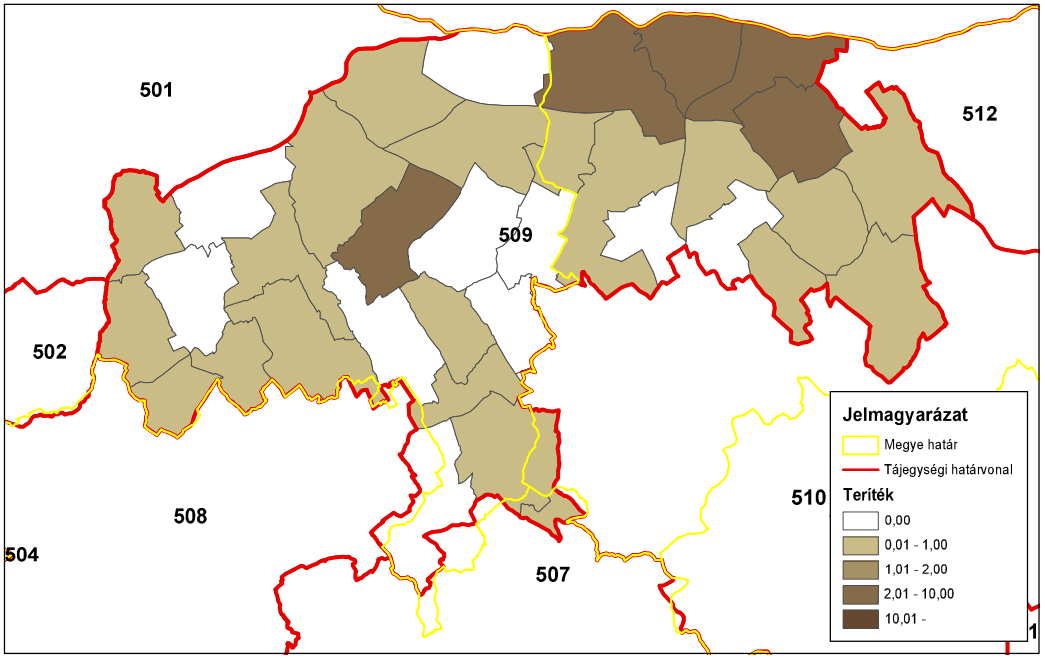

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2014

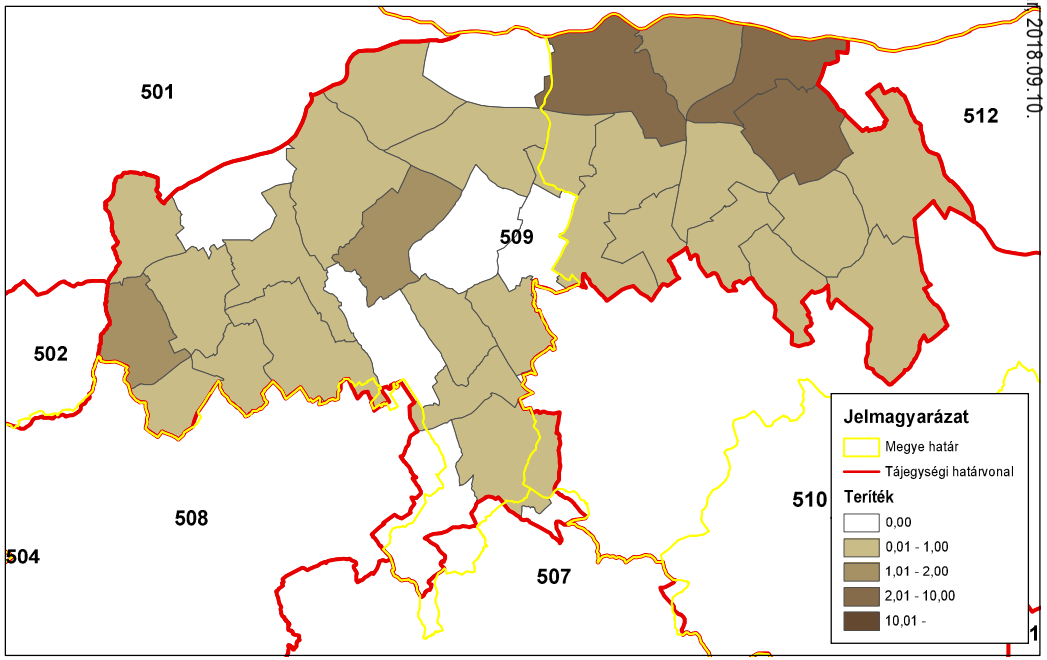

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár 2018.09.10.

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- **Dolmányos varjú:** Terítéke a 2000-es években 250-350 pld. között stabilizálódott.
- **Szarka:** A szarka lelövések száma összességében kiegyenlített volt (200-350 pld).
- **Szajkó:** A szajkó elejtések száma200-400 pld. között alakult.
- **Róka**: A róka terítéke ingadozó képet mutatott (1000-1800 pld.)
- **Borz**: Vadászhatóvá nyilvánítása óta lelövése emelkedett (50 → 166 pld.).
- **Kóbor kutya**: A lelövések száma a töredékére csökkent (-98%).
- **Kóbor macska:** A lelövések száma a töredékére csökkent (-90%).
- **Házi görény:** Terítéke jelentéktelen, 0 és 11 pld. között változik a tájegységben.
- **Nyest**: Terítéke jelentéktelen, 1 és 63 pld. között változik a tájegységben.
- **Üregi nyúl:** Nincs lelövése a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Pézsmapocok:** Azon kevés vadgazdálkodási tájegységek közé tartozik, ahol egy évet leszámítva, minden évben volt elejtés. A teríték ugyanakkor a töredékére csökkent (-94%) és 2001-óta csak egy évben haladta meg a 10 pld-t (2009-ben).
- **Aranysakál**: 2002-óta szórványos egyedei elejtések vannak a vadgazdálkodási tájegységben, melynek maximuma egy évben 4 volt (2011). Aktuálisan nincs jelentősége a tájegységben.
- **Nyestkutya**: 2011-ben és 2013-ban jelentették egy-egy példány lelövését a vadgazdálkodási tájegységben. Elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.
- **Mosómedve**: Nincs lelövése a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.

Az egyéb apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Bakonyalja-Komáromi vadgazdálkodási tájegységben (509)** legfontosabb vadfajaink közül a mezei nyúl terítéke az átlag alatti, a fácáné az átlag feletti, az őzé a felső negyedbe, a gímé az átlag feletti, míg a vaddisznóé az átlag alatti negyedbe tartoznak. A tájegységen belül a varjúfélék és kistestű menyétfélék gyérítésével szinte egyáltalán nem foglalkoztak. A ragadozó, vagy rabló életmódot folytató fajok közül csak a borz terítéke növekedett, az aranysakál megjelent a tájegységben, míg a többi faj terítéke kisszámú és stabil, vagy csökkenő trendet mutat. Számottevő terítéke csak a rókának van és növekszik az 1 pld/km^2-t meghaladó terítéksűrűségű vadgazdálkodási egységek száma. A ragadozó fajok gyérítésére a tájegységben a jelenleginél nagyobb figyelmet kell fordítani. A varjúfélék és a menyétfélék esetében ez elsősorban a tájegység azon területein igaz, ahol azt az apróvadállomány még megköveteli. A róka gyérítése az őz szaporulatának védelme érdekében is fontos. A róka állományának csökkentéséhez legalább a 1.5-es gyérítési ráta elérése szükséges. Az aranysakál helyzetét folyamatosan nyomon kell követni, szükség esetén a vadászat intenzitását és hatékonyságát növelni kell. A kóbor kutya és kóbor macska kilövések száma nem a háziállatok tartásának javulása miatt csökken. A tájegységen belül a nyestkutya jelenlétére fokozott figyelmet kell fordítani. A ragadozó, vagy rabló életmódú fajokra nemcsak az apróvad védelme érdekében kell a jövőben nagyobb nyomást gyakorolni a tájegységben, aminek lehetőségeit a gazdálkodási ajánlások rész ismerteti.

A káros apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **509**

Év	Dolmányos varjú	Szarka	Szajkó	Róka	Borz	Kóbor kutya	Kóbor macska	Házi görény	Nyest	Üregi nyúl	Pézsmapocok	Arany sakál	Nyestkutya	Mosómedve
1998	770	466	255	1 459	0	840	816	8	52	0	135	0	0	0
1999	452	391	282	1 563	0	711	776	11	43	0	116	0	0	0
2000	300	205	186	1 806	0	682	629	3	24	0	12	0	0	0
2001	255	204	211	1 681	0	460	579	0	1	0	3	0	0	0
2002	267	180	216	1 735	50	425	495	0	18	0	0	1	0	0
2003	310	256	198	1 102	60	468	443	1	25	0	2	0	0	0
2004	212	225	367	1 043	73	153	120	1	13	0	2	0	0	0
2005	315	223	286	1 222	97	191	124	2	22	0	6	0	0	0
2006	187	208	254	1 022	123	109	109	0	19	0	5	0	0	0
2007	234	300	282	1 225	110	83	145	7	27	0	4	0	0	0
2008	227	323	321	1 557	97	92	208	2	29	0	9	0	0	0
2009	280	480	226	1 510	166	71	129	2	39	0	11	0	0	0
2010	245	285	253	1 022	106	69	118	0	52	0	7	1	0	0
2011	380	353	272	1 480	122	104	142	4	63	0	8	4	1	0
2012	389	299	298	1 659	142	34	110	4	43	0	8	1	0	0
2013	329	325	273	1 340	158	30	81	6	37	0	5	1	1	0
2014	366	345	429	1 397	143	21	85	4	35	0	8	2	0	0
Változás	-52,5%	-26,0%	68,2%	-4,2%	186,0%	-97,5%	-89,6%	-50,0%	-32,7%	-	-94,1%	100,0%	-100,0%	-
Minimum	187	180	186	1 022	0	21	81	0	1	0	0	0	0	0
Maximum	770	480	429	1 806	166	840	816	11	63	0	135	4	1	0
Átlagos	324,6	298,1	271,1	1401,4	85,1	267,2	300,5	3,2	31,9	0,0	20,1	0,6	0,1	0,0

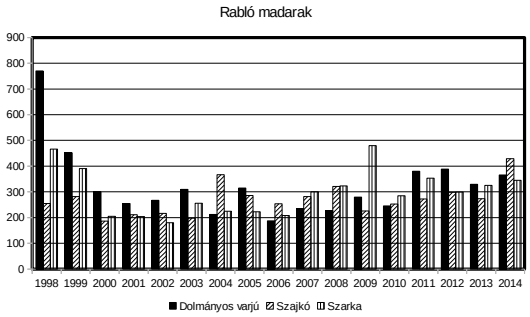

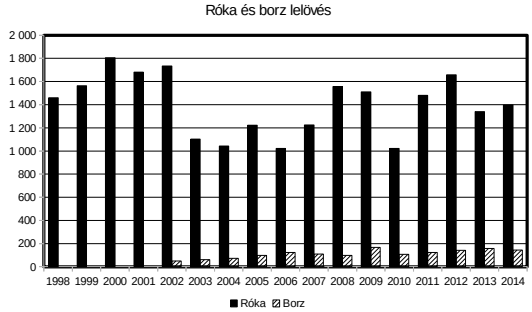

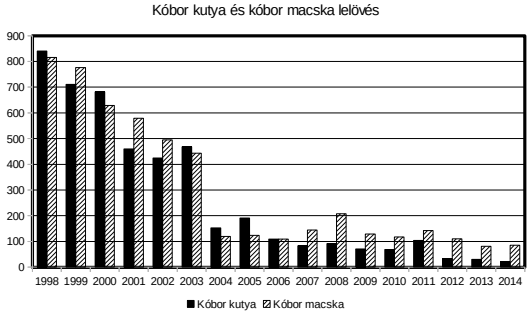

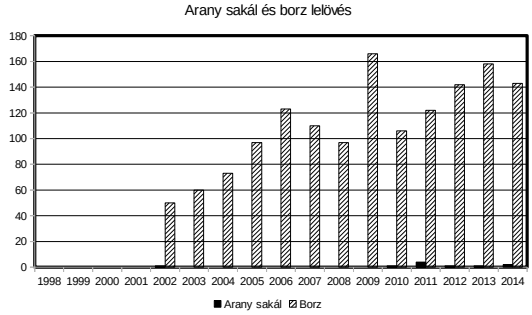

Róka (terítéк - db/km^2) 2007

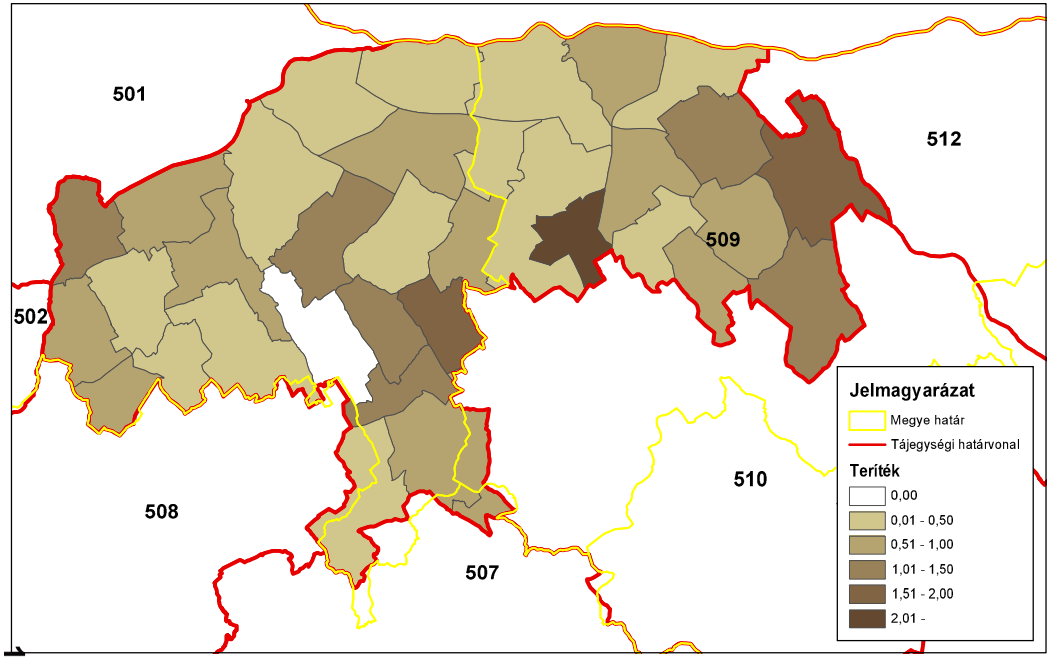

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2008

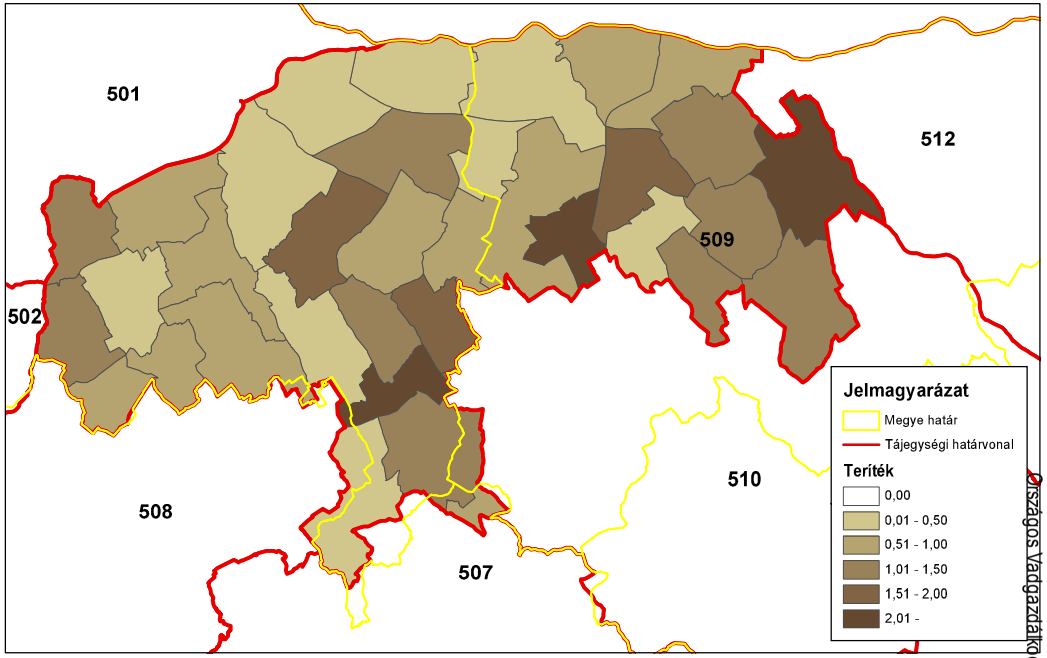

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2009

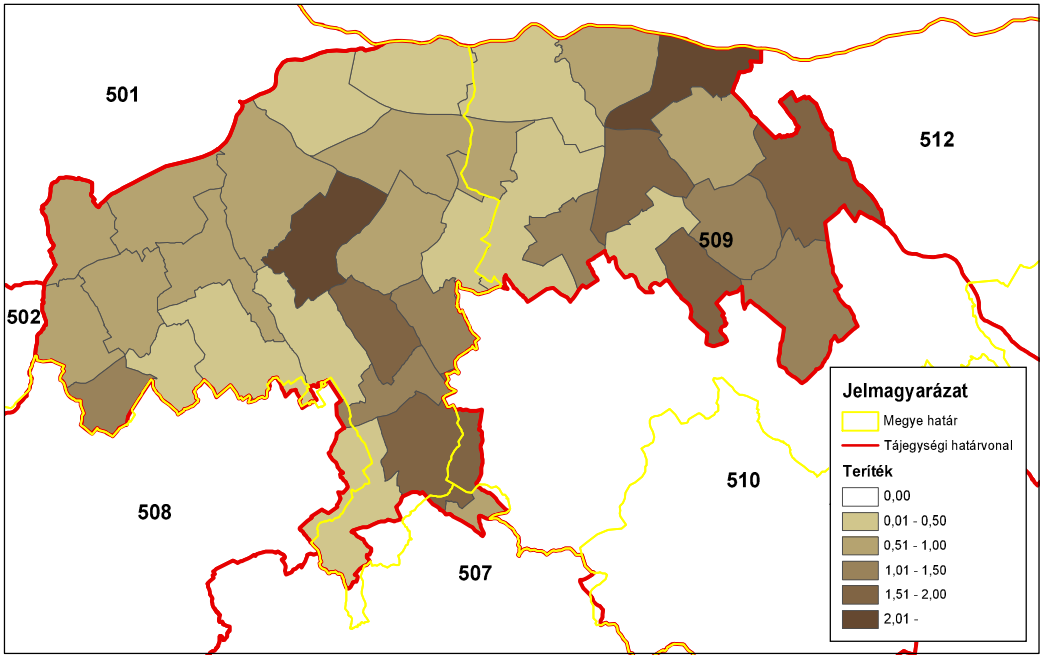

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2010

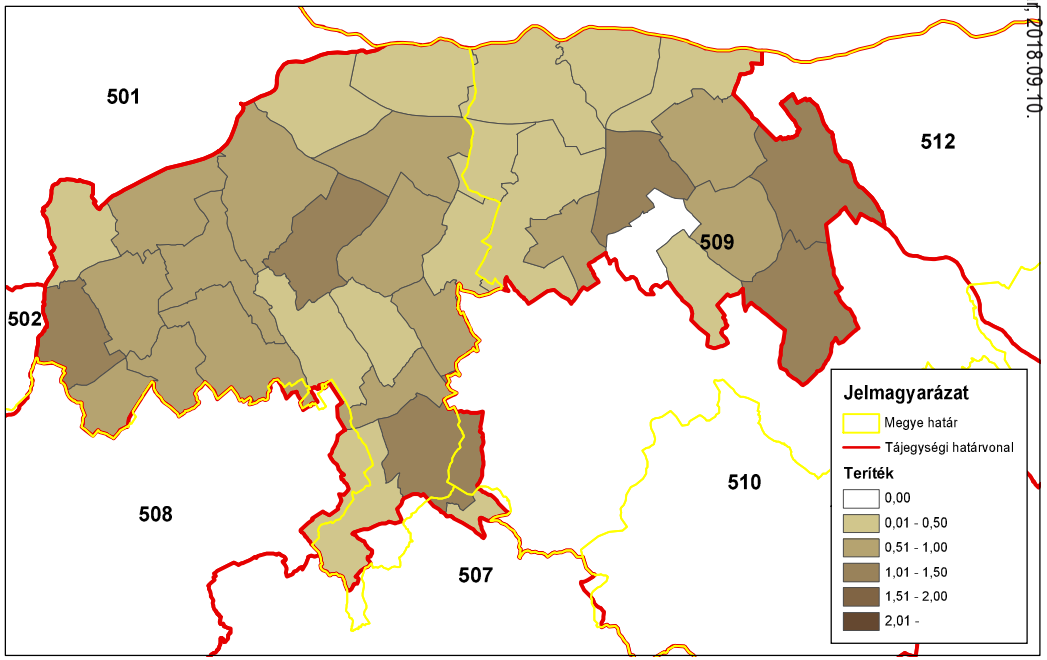

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Róka (terítéken - db/km^2) 2011

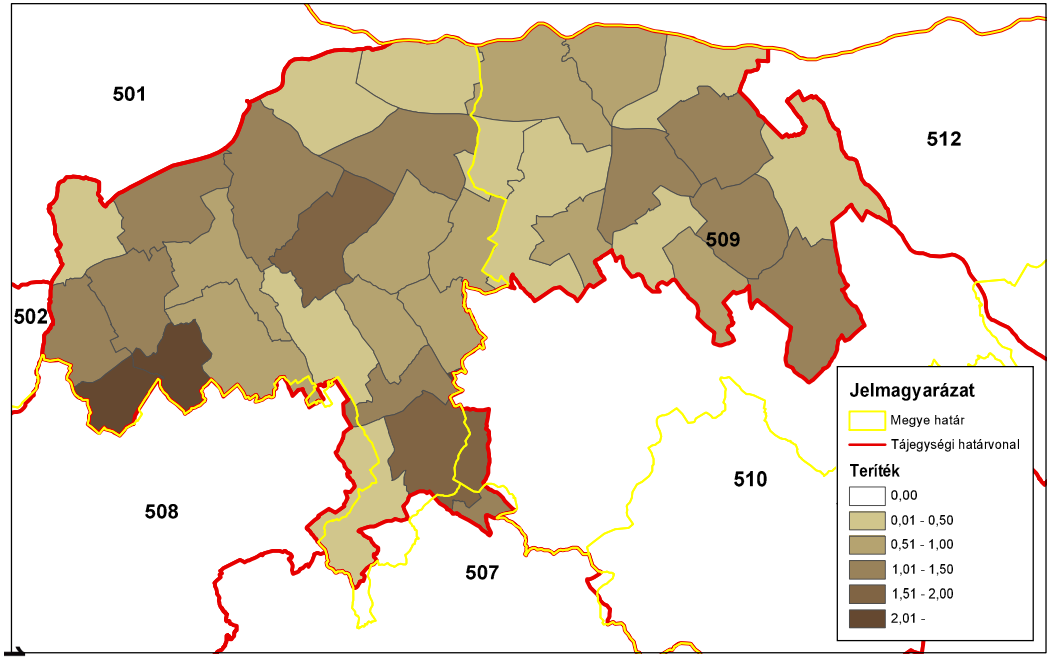

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (terítéken - db/km^2) 2012

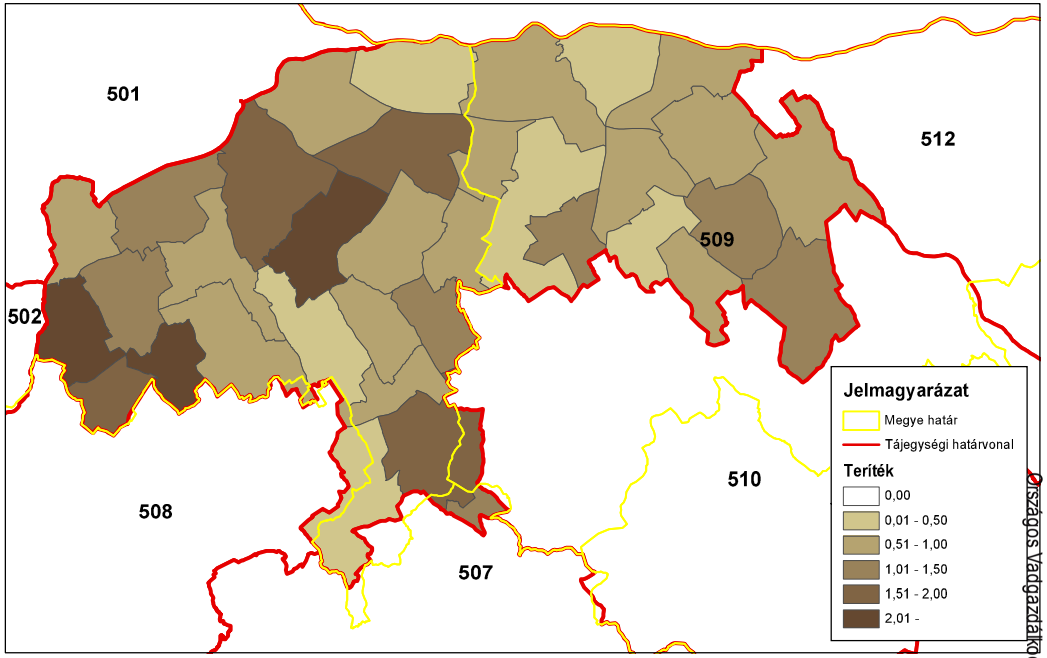

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (terítéken - db/km^2) 2013

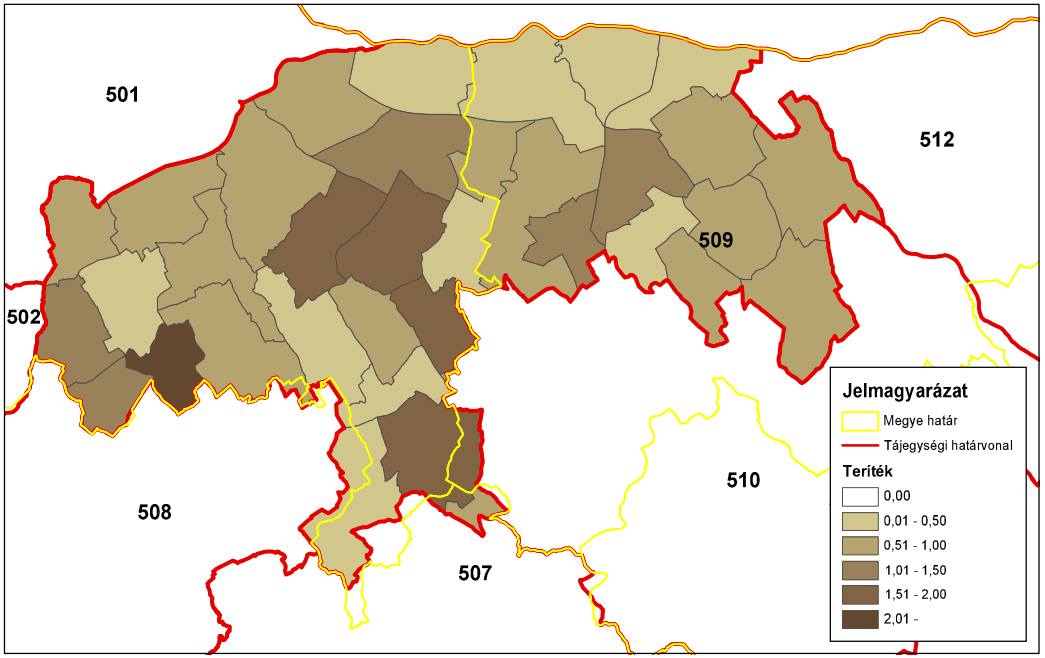

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (terítéken - db/km^2) 2014

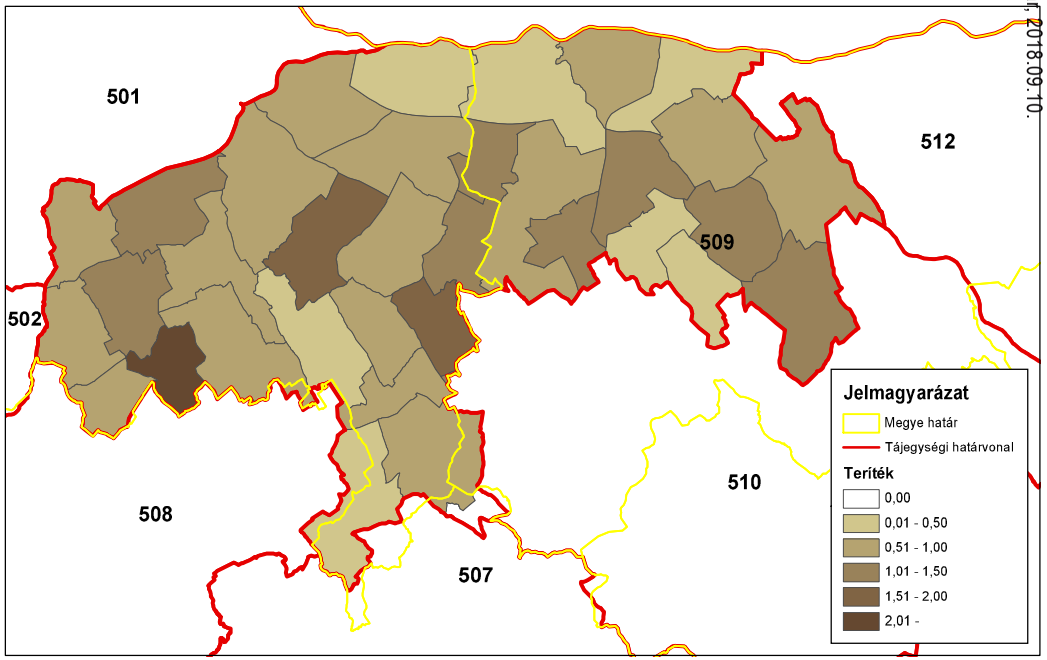

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Nagyvadgazdálkodás

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben a gímszarvas állomány mennyiségét tekintve jelentős. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a felső negyedben (24/52 és 24/52) helyezkedik el. A gímszarvas a tájegység teljes területén előfordul, de nem egyenletes sűrűségben. A terítéksűrűség a tájegység nyugati, dél-nyugati erdős területein a legmagasabb. A tájegység erdősültségének mértéke (17,9%) nem indokolja a gímszarvas teljes területen történő előfordulását. Az erdőterületekhez közeli mezőgazdasági élőhelyeket, az év során időlegesen élettérként használja a szarvas, ami jelentős mértékű mezőgazdasági vadkár kialakulásához és ezzel összefüggésben konfliktusokhoz vezethet.

Az állomány minőségének értékelése

- Az állomány a vadgazdálkodási tájegységek trófeabírálati rangsorolási táblázatában a felső harmadban (32/52) helyezkedik el. Az érmes trófeák aránya 1998 és 2014 közötti időszakban átlagosan 20% volt. Az állomány minősége országos viszonylatban közepes.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között nőtt (1585 → 1908 pld.; +20,4%), ezzel párhuzamosan, de ezt jóval meghaladó mértékben a hasznosítás is emelkedett (331 →1127 pld.; +240,5%).
- A teljes időszak átlagában megfigyelhető magas 45%-os hasznosítási arány, az utolsó öt év átlagában tovább emelkedett (56,5%). A tehenek esetében a teljes időszakra vonatkozó átlag 40,5% (az utolsó öt év során elérte az átlag 55,4%) egyértelműen a gímszarvas állománycsökkentő kezelési stratégiájára utal. Ez viszont egyáltalán nem volt eredményes, sőt 2006 óta a létszámváltozás növekvő tendenciát mutat. A tájegység gímszarvas-gazdálkodásának alapadatai (becslés-teríték) jó eséllyel nem jellemzik a valós viszonyokat.
- A gímszarvas tájegységi szinten jelentős szerepet játszik a térített mezőgazdasági vadkár alakulásában.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: **800** egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: **1400** egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben folytatni szükséges az állomány-csökkentő gazdálkodást. A magas hasznosítási arányok ellenére bekövetkezett növekedés azt jelzi, hogy az állomány jóval nagyobb lehet, mint ahogy azt a számok mutatják, azaz a magas hasznosítási arány csupán látszólagos.

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (a tényleges létszám (!) 30-35%-áig) és a teríték összetételének – megbízhatóbb adatokra alapozott – kiegyensúlyozása révén elérhető egy olyan állapot, amikor az állomány hasznosítása a populáció-biológiai jellemzőkkel összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kisebb állomány fenntartását.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- Az állománybecslési módszerek közül a rendszeres, monitoringszerűen végrehajtott szinkronszámlás alkalmazása javasolt. Ez kiegészíthető az állományok testtömeg értékeinek és kondíciójára vonatkozó jellemzőinek (vesezsírindex) rendszeres vizsgálatával, valamint a felnevelt szaporulatra vonatkozó adatok gyűjtésével. Ezen információkból az állomány változásának trendje, általános állapota és szaporodási teljesítménye is megismerhető.
- Az állomány kívánatos korösszetétele alapesetben: 25% idős, 35% középkorú, 40% fiatal. Az 1998-2014 közötti időszak bikahasznosítása alapján feltételezhető, hogy az állományon belül fokozatosan csökken az idősek aránya.

Élőhely-javítási javaslatok

- A tájegység vonatkozásában a gímszarvas szempontjából megfogalmazható általános élőhely-kezelési javaslat szerint, amennyiben van rá lehetőség, úgy az erdőállományok kezelésének módját és időbeli ütemezését úgy válasszák ki, ami a természetes táplálékkínálatot fokozza a gímszarvas életterében. Amennyiben a vadászatra jogosultaknak hatása van rá, a faállomány-nevelési munkák és a cserje/bozótirtások során a nagytestű növényevők fő táplálékbázisát nyújtó elegyfajok (pl. kőrisek, juharok, hársak) és cserjefajok (pl. somok, fagyal, bodza, ill. a szeder) eltávolítását lehetőség szerint kerülni kell.
- A kiegészítő takarmányozást a gímszarvas sajátosságainak figyelembe vételével szükséges alkalmazni, kerülni kell az ad hoc megoldásokat.
- Sózók létesítése és fenntartása az ásványi anyag ellátás javítása érdekében nagy sűrűségben szükséges.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos igényeihez igazodjanak (elsősorban pillangósok, évelő gyepkeverékek).

A génmegőrzési kezelésű területek

- A tájegység területén belül nincs gímszarvas génmegőrzési rendeltetésű vadászterület (Mellékletekben csatolt táblázat).

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység (509)** területén kisebb hullámzással, de folyamatosan emelkedett (**+240%**). A hasznosítás nagyon jelentősen nőtt (**+988% → 11X**).
- Az állomány növekvő hányadát szabad területen jelentették, az utolsó években a jelentett állomány 30-40%-a élt szabad területen. A hasznosítási arány jelentősen nőtt és magas volt (13%→40%).
- A jelentett létszám erős növekedése és a hasznosítási arány szintje nincs összhangban. A dámszarvas egyet ellő faj, amelyet a populáció csökkenése nélkül nem lehet ilyen arányban huzamosan hasznosítani. Lényegesen nagyobb dámállomány is élhet a tájegységben és a stabilizálódás vagy csökkenés ezért marad el.
- A teríték összetétele és a jelentett létszám növekedése sincs összhangban, mivel az a bikáknal sokkal nagyobb arányú tehén- és borjúlelövéstől csökkenés lenne várható, amit a jelentett létszámadatok nem igazolnak.
- A dámszarvas a tájegység déli határán az 507, 508 és 510 tájegységek által körülhatárolt térségben fordul elő összefüggő, nagy területen. Az elterjedés kissé bővült.
- Összességében, a magas hasznosítási arány és a teríték összetétele nincsenek összhangban állomány változásának trendjével.
- Az állomány a létszám alapján **(24/52)** az **átlag feletti negyedbe,** a terítékalapján **(21/52)** az **átlag feletti negyedbe** tartozik a tájegységek rangsorában. A trófeák tájegységi rangsorolása szerint nem értékelhető a kevés adat következtében (**NÉ**).
- A dámszarvasnak a vadgazdálkodási tájegység területén "**növekvő jelentősége**" van.

Az állomány minőségének értékelése

- A szabad területi dámszarvasnak a **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben** létszámánál fogva lehet vadgazdálkodási jelentősége.
- A gímszarvas, őz és vaddisznó már igen nagy létszámban él a területen. A muflon kis számban fordul elő szabad területen. A dámszarvas helyét a mező- és erdőgaz-

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai
dálkodási érdekek és tűrőképesség szempontjából is mérlegelni szükséges (48 millió Ft/év térített mezőgazdasági kár; 5X növekedés). • A tájegységben indokolt az eddigi szabad területi kezelés felülvizsgálata. Sem a már jelentős nagyvad állományok, sem a tetemes mezőgazdasági vadkárok nem engedik a dámszarvas állomány fejlesztését. • Az állomány létszáma és az agancsok minősége alapján a trófea-centrikus állománykezelés nem megalapozott cél. • „**Közepes**” minőségű állomány.
Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása
• A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben** a bírált trófeák mintegy 60-70%-a vadaskertből származik. Ezért a trófeák megítéléséhez a szabad területen élő állományra nézve a trófeabírálati adatbázis nem teljesen megbízható forrás. • A bírált trófeák száma kicsi, de növekvő (3→40 pld), de az érmes arány kaotikus és nem mutatható ki következetes változása. Arany érmes alig esett, az ezüst és bronzérmesek száma többnyire évente néhány darab. Az átlagos szárhossz 7-9 éves kor körül éri el a csúcsát, a lapátsúly 7-9 év kor között.
Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám
• Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: **90** egyed • Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: **150** egyed
Állománykezelési elvek/modellek
• Döntően állomány-csökkentő és mennyiségi gazdálkodásra szükséges törekedni, a további növekedés és terjeszkedés meggátlása érdekében. • Az állomány létszáma és az agancsok minősége alapján a trófea-centrikus állománykezelés nem megalapozott cél. • Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie. • Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízha-

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai
tóbb nyomon követése is elég, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak (pl. összehangolt szinkronszámlálások).
Élőhely-javítási javaslatok
• A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben** a dámszarvas számára külön élőhelyi fejlesztés nem indokolt. • A vadetetésnek csak a károsított területektől való elterelés lehet a célja vagy a vadászati sikeresség növelése; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. Az állomány növelését célzó etetés kerülendő. • A vad számára jelentős természetes táplálékot biztosító szegélyterületek, árok- és csatornapartok, fasorok, bokrosok, gyepek megőrzése alapvető, mert ez csökkentheti a kultúrnövényekre nehezedő vadnyomást. • A megfelelő mennyiségű és minőségű (kiegészítő) vízellátásról a nagyvadfajok sajátos igényeire tekintettel célszerű dönteni. • A sózók létesítése és fenntartása az ásványi anyag ellátás javítása érdekében szükséges. • Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos, természetes igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (hasznosítás növelése, trófeaminőség javítása, vadkár csökkentése) és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
• A **Mellékletekben** található jegyzék tartalmazza.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Bakonyalja-komáromi** vadgazdálkodási tájegységben a mennyiségi jellemzőket nézve az őz jelentősége "**közepes**". A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban a jelentett létszám alapján az átlag feletti negyedben (**14/52**), és a terítéket tekintve a felső negyedben található (**13/52**). Gazdálkodási szempontból (teríték, bevételek, minőség) szerepét meghatározza, hogy rajta kívül még a növekvő számban hasznosított gímszarvas és vaddisznó él a tájegységben. Viszonylag nagy létszámban a dámszarvas és kis számban a muflon is megtalálható.

Az állomány minőségének értékelése

Az agancsok minősége a **Bakonyalja-komáromi** vadgazdálkodási tájegységben "**közepes**". A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolásában az átlag feletti negyedben helyezkedik el (**24/52**), közepes minőségű az állomány.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998-20007 között kezdetben nőtt, kissé visszaesett és ismét nőtt (végül **+30%** növekedés). A hasznosítás eleinte nőtt, kissé visszaesett és végül tovább emelkedett és 1700-1900 közt mozgott (**+167%** emelkedés). Az őzállomány kezdetben alul-hasznosított lehetett és a növekvő teríték elindíthatott egy csökkenési tendenciát. A második tervezési ciklus elején a trend megfordult és végül a létszám és a hasznosítás is stabilizálódni látszik. A rendelkezésre álló adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon szinten-tartás esetén 2500-2800 őz hasznosítása is fenntartható lehet.
- Az őz hasznosítási aránya hazai viszonylatban magas szintről indult (15-18%) és gyorsan 25% fölé emelkedett. Ez a mérték azonban nem kiemelkedően magas és a suta- és gidalelövés növelésével emelhető a hasznosítási arány. A 30-35% körüli hasznosítási szint biztonságosan tartható lehet. Az őz lelövések összetétele lényegében az egész időszakban az 1:1:1 arány közelében volt. Jellemzően csaknem annyi sutát lőttek, mint bakot és kisebb arányban lőtték a gidákat is. A teríték jellemző összetétele: 35-40% bak, 30-33% suta és 25-30% gida.
- A tájegységi adatok alapján a teríték fenntartása és kisebb növelése célszerű és meg is engedhető. Az őzállomány hasznosítása a vadgazdálkodási tájegységben a biológiai lehetőségekkel valószínűleg összhangban áll, és a teríték emelése nem kockázatos.
- Az őz mellett nagyobb számban a gímszarvas, és a vaddisznó található meg a vadgazdálkodási tájegységben. Emellett szabad területen nagyobb számban a dámszarvas, a muflon pedig kis számban fordul elő. A belföldi bérlelövés és az őzteríték kapcsolata, illetve a lőtt vad értékesítés bevétele és az őzteríték kapcsolata pozitív, de a pontok szóródása nagy. A vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági károk jelentősen nőttek az értékelt időszakban. Ezek a károk főként a gímszarvashoz és a vaddisznóhoz köthetők, az őz helyi jelentőségű lehet.
- A Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok aránya alapján a VGTE az átlag feletti negyedben található, az országos átlag szintjén (24/52). Az érmesek aránya 3-11% között ingadozott (25-87 db). Összegezve, a trófeák minősége közepes, de érmes bakok rendszeresen kerülnek terítékre.
- A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése nőtt: 20%→38%. Az „öreg" bakok aránya csökkent (55%→28%) és a „középkorú" bakok 20-40%-ot tettek ki. A Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben csökkent az idős bakok aránya, ami közelebb állhat az élő állomány természetes korösszetételéhez.
- A Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben közepes minőségű őzállomány él,

Az őzgazdálkodás alapvonalai

amely országosan az átlag feletti negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (többnyire) a 4-8 éves korban éri el a legnagyobb értékeket. Az átlagos agancssúly 6-8 éves kor között legnagyobb; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: **4800** egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: **8200** egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az őzgazdálkodás céljait 4 fő szempont értékelése alapján célszerű meghatározni:
  1. Megfelel-e az állomány mennyiségi hozama az elvárásoknak? (vadászati lehetőség és bevétel, vadhús árbevétele)
  2. Megfelel-e az agancsok minősége a várakozásoknak? (agancsok nagysága, érmesek száma/aránya)
  3. Kell-e a vadkárral foglalkozni? (mezőgazdasági, erdei kár, vadbalesetek)
  4. A célokkal kapcsolatos biológiai és gazdálkodási korlátok (pl. a környezet tűrőképessége)
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: Az őzállományok létszámának pontos felmérésére nincs módszer. A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése a cél, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak. Ezek a felmérések adatokat szolgáltatnak az ivarararányra és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a gidalövés hatása is. Az állomány trendje alapján megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma. Az elmúlt 2 évtized országosan és helyileg is bizonyította, hogy a lelövések fokozatos növelése (itt: **+167%**) nem vezet az őzállományok összeomlásához.
- Az őzállomány állapotának legfontosabb jellemzői: a lőtt őzek testtömege és a testtömeg megoszlásának változása, az agancsok súlyának és súly szerinti eloszlásának változásai, valamint a szaporulat számának és megoszlásának változásai (magzatszám, felnevelt szaporulat).
- Az őzállományokban bakok territorialitása miatt erős a nyomás az 1:1-től erősen eltérő ivararány kialakulására (1:2-3 bak:suta). Ez növeli az állomány számszerű szaporodóképességét, ami „elfiatalodó” koreloszláshoz vezethet. Ez a suták és a gidák megfelelően erős hasznosítása nélkül nem akadályozható meg. Ennek elmaradása miatt a sűrűségfüggő szabályozás néhány év alatt lecsökkenti az őzek súlyát és szaporulatát.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (30-35%-ig) és a teríték összetételének kiegyensúlyozása (1:1:1) révén el lehet érni olyan egyensúlyt, amikor az őzállomány hasznosítása a biológiai jellemzőkkel összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kedvező létszám/teríték fenntartását.
- A szabályos korösszetételű (élő) állomány eloszlását figyelembe véve a bakteríték javasolt összetétele 60±15% fiatal, 20±5% középkorú és 10±5% öreg. A populációdinamika összefüggéseit figyelembe véve, ettől lényegesen eltérő korösszetétel torzulások nélkül tartósan nem vehető ki egy állományból sem.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

- Az előbbiek miatt az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- A Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben közepes minőségű őzállomány él, amely országosan az átlag feletti negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (többnyire) a 4-8 éves korban éri el a legnagyobb értékeket. Az átlagos agancssúly 6-8 éves kor között legnagyobb; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok.
- Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között is nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az őz koncentrátum válogató kérődző, amely a magas táplálóanyag-tartalmú, nyers fehérjében gazdag, alacsony rosttartalmú növényeket keresi. A nagy táblás mezőgazdasági környezetben ezeket a főleg kétszikűekből álló táplálékokat nem, vagy térben és időben korlátozva találja meg. Ezért fontos az őznek is a szegélyek, sövények, fasorok fenntartása, illetve az ezekben végzett élőhely-javítás. A mezei nyúl és a fácán számára végzett élőhelyi beavatkozások az őz számára is hasznosak.
- Az értéktelenebb egyszikű növényzettel, vagy részben gyomfajokkal borított kisebb foltszerű, vagy sávosan jelenlévő élőhelyek (árokpartok, tisztások, egyéb kieső területek) pillangós növényekkel (p.: herefélék, szarvaskerep, csillagfürt) való felülvetése javasolt.
- Az őz számára a szegélyek és vonalas élőhelyi elemek a territóriumok kijelölése és fenntartása szempontjából is fontosak.
- Az őz kiegészítő takarmányozása szélsőséges körülmények között lehet indokolt, de a rossz minőségű vagy igényeinek nem megfelelő takarmányok kihelyezése káros.
- Az ásványi anyagellátás kiegészítésére sózók fenntartása/létesítése szükséges.

Ragadozók kezelése

- A vadászható ragadozókkal való gazdálkodás az őz szempontjából is fontos. Főleg az ellés után a gidák veszteségeit okozhatja a róka, a kóbor kutya, az aranysakál és a vaddisznó is.
- A róka korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (>1,5 gyérítési rátára van szükség) kell kivenni a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia.
- Az aranysakál esetében a hatékonyabb utódnevelés miatt, a rókáét meghaladó vadászati hatékonyságra van szükség.
- A kóbor kutyák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani.

A génmegőrzési rendeltetésű területek

Nincs a vadgazdálkodási tájegységben.

A muflongazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben** a jelentett létszám (**18/22**) és a teríték (**13/22**) szempontjából is a muflonnal rendelkező tájegységek **alsó** felébe tartozik. A bírált csigákat tekintve a VGTE nem értékelhető a trófeák kis száma miatt. Előbbieknek megfelelően "**kis jelentőségű**".

Az állomány minőségének értékelése

A bírált csigákat tekintve a VGTE nem értékelhető a trófeák kis száma miatt. Az állomány minősége "**gyenge**".

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben** a szabad területen jelentett muflon létszáma 1988-2014 között növekedett (**+51%**). Szabad területi állomány (100%).
- A vadgazdálkodási tájegységben a muflon 2 vadgazdálkodási egységben fordul elő, amik a Bakonyi vadgazdálkodási tájegységgel szomszédosak.
- A hasznosítás hektikusan nőtt (**+131%**). A hasznosítási arány a jelentett létszám és a teríték változásainak megfelelően szélsőségesen ingadozott (11-107%) A hasznosítási arány esetleges és értelmezhetetlen.
- A hasznosítás összetétele az évek során 8-43% kos, 0-60% jerke és 6-77% bárány volt. Következetesség az arányok alakulásában nem látható.
- A vadgazdálkodási tájegységben az érmes csigák száma 0-4 db/év között mozgott, amik ezüst és bronz érmesek voltak.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: **0** egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: **50** egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A muflon szabad területi hasznosítását – összhangban más gazdálkodási tevékenységek szempontjaival – növelni lehet. A nőivar és a szaporulat hatékony szabályozásának lehetőségeit célszerű keresni, a kosok aránya terítékben keve-

A muflongazdálkodás alapvonalai
sebb, mint 30% legyen. A hasznosítás elérheti és meghaladhatja a 30%-ot. • Állományának szabad területi kezelését az állomány-csökkentési elveknek megfelelően célszerű meghatározni (nőivar és szaporulat erős csökkentése). • Figyelembe kell venni az érzékeny természeti területek előfordulását és az azokon a vadgazdálkodást, illetve a muflont érintő előírásokat.
Élőhely-javítási javaslatok
• A csülkös vadfajok élőhelyeinek fejlesztése alapvetően nem az állományuk növelése, hanem az egyedek kondíciójának és trófeaminőségének javítása és az általuk okozott gazdálkodási/természetvédelmi konfliktusok csökkentése érdekében történhet. • A muflon téli etetése esetén a cél elsősorban a károsított területektől való elterelés lehet; az állomány növelését célzó etetés kerülendő. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a károkozás veszélyét ne növelje.
A génmegőrzési kezelésű területek
Nincs ilyen a vadgazdálkodási tájegységben.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
A vadaskertek nyilvántartása a **Mellékletben** található.

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szerepe "**közepes**". A vadgazdálkodási tájegységek rangsorában a jelentett létszám (**26/52**) alapján az **átlag feletti negyedben,** míg a teríték (**27/52**) alapján az **átlag alatti negyed**ben (az átlag határán) helyezkedik el. A vaddisznó a mezőgazdasági vadkárok és a bevételek szempontjából is fontos tényezője a vadgazdálkodási tájegységnek.

Az állomány minőségének értékelése

A vaddisznó trófeák minőségét nem értékeljük, mert:

- szelektált minta (>16 cm méretű agyarakat kell bíráltatni)
- a vadaskerti és a szabad területi agyarak nincsenek elkülönítve
- egy túlszaporodott, jelentős problémákat okozó vad esetében a minőség védelmének jelenleg nincs különleges indokoltsága

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi létszáma 1998-2014 között hullámzóan emelkedett és csak 2014-ben csökkent jelentősebben (**+14%**). A teríték eközben igen jelentősen nőtt (**+243%**). A hasznosítási arány 2008 óta >100%, az utolsó években 100-130% között változott. Ez a szint elegendő lehet a jelentett állomány növekedésének megállítására és csökkentéséhez (110-160%), ami esetleg meg is indult az utolsó évek kilövései hatására. A vadgazdálkodási tájegység jelentős részében a teríték elérte és meghaladta a 2-3 db/km^2 sűrűséget.
- A hasznosítási arány a visszaesésektől eltekintve folyamatosan magas volt. A grafikonok alapján a kan, koca és malac lelövések erősen elválnak a süldő lelövésektől és annál sokkal szűkebb sávban mozogtak (egymással teljesen átfednek). A hasznosítás összetételét tekintve a kanoknál (17-24%) kisebb arányú kocát lőttek (14-19%) és a süldő és malac lelövés (61-67%) volt. Ebből a malacok 10-17%-ot tettek ki. Az adatok arra utalnak, hogy kocák és a szaporulat (malacok) lövését szükséges az állomány csökkentése érdekében emelni.
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk növekedését és nagyságrendjét (6X és 36-49 millió Ft/év) a vaddisznó létszámának csökkentése elsődleges. Az eddigi magas hasznosítás szinten-tartást, enyhe csökkenést eredményezhetett, ezért a vaddisznóállomány csökkentése érdekében a lelövéseket magas szinten kell tartani és a koca- és malackilövések eddiginél magasabb részarányát kell elérni.
- **Az eddigi hasznosítási gyakorlat jó esetben szinten-tartást eredményezett, ezért a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket növelni és magas szinten kell tartani, továbbá a koca- és malackilövések nagyobb arányát kell elérni.**

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: **600** egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: **1400** egyed

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Állománykezelési elvek/modellek

A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi állományát a következő 10 évben felére (45-55%) kell csökkenteni, amihez a következők szükségesek:

- **Az évente meghatározott lelövési tervek teljesítése, a nőivar és a szaporulat indokolatlan védelmének megszüntetése**;
- A biológiailag megkérdőjelezhető értékek korrekciójának biztosítása (virtuális túlhasznosítás, ivar- és korcsoportok adatainak ellenőrizhető hitelessége). Ennek érdekében a tájegység szintjén egységes vadállomány-felmérési (monitorozási) és tervezési módszertan kidolgozása és bevezetése (pl. szinkronizált számlálási rendszer, összehangolt testtömeg és szaporodási adatgyűjtési és értékelési rendszer kialakítása a vadgazdálkodási tájegységben).
- **Az éves tervben a meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva szükséges meghatározni.**
- A vadgazdálkodási egységek között a vadászati nyomás összehangolt ellenőrzése, hogy **a vaddisznót gyengébben hasznosító területek ne legyenek a visszatöltődés forrásai.**
- A **felülről nyitott** lelövési tervszámok alkalmazása, azaz a nőivar és a szaporulat lelövését nem szükséges felülről korlátozni.
- A rendelkezésre álló adatok alapján a 100-150% hasznosítási arány jó esetben a szinten tartáshoz elegendő. A 2017-től kezdődő 3-5 évben az érzékelhető **állománycsökkentéshez tartósan >150% hasznosítási arányt szükséges tartani.**
- A teríték összetételét az állomány csökkentése érdekében úgy célszerű meghatározni, hogy **a kifejlett kocák lelövése határozottan nagyobb legyen a kanokénál (1.5-2 koca : 1 kan) és az összes lelövés >75%-a malac+süldő legyen.** A malac+süldő lelövésből **>25% malac** legyen (<50% süldő).

Élőhely-javítási javaslatok

- A vaddisznó etetésének csak a vadászat megkönnyítése (szórók), illetve a károsított területektől való elterelés lehet a célja; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. Az állomány növelését célzó etetés kerülendő. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a károkozás veszélyét ne növelje.
- Szükséges a vadhatás-monitoring rendszeres alkalmazása. A károsítás és a túrás mértékének és mintázatának rendszeres felmérésével a hasznosítás mennyiségének és tér-időbeli eloszlásának tervezése és megvalósítása az élőhelyen mérhető paraméterekhez igazítható. Így a tervezett élőhely- és vadállomány-kezelési javaslatok teljesülése és sikerességük is nyomon követhető és értékelhető.
- A megfelelő mennyiségű és minőségű (kiegészítő) vízellátásról a vaddisznó jellemző igényeire is tekintettel célszerű dönteni.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vad sajátos igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (hasznosítás növelése, vadkár csökkentése) és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Apróvadgazdálkodás

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységben** a mezei nyúl "**kis jelentőségű**" vadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett létszám (27/52) és a teríték (29/52) alapján is az átlag alatti negyedben helyezkedik el, szórványos előfordulása és terítéke miatt nincs vadászati jelentősége.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány (4456-ról 5609-re) növekszik.
- A hasznosítás (595-ről 1000-re) és a hasznosítási arány (13.4%-ról 17.8%-ra) növekszik.
- A befogás megjelent és nőtt, akárcsak a lelövés, a befogások aránya nőtt, de még mindig a lelövések uralják a hasznosítást (0%-ról 9.2%-ra nőtt a befogás aránya).

Állománykezelési elvek/modellek

- A mezei nyúl gazdálkodásban az alkalmazkodó hasznosítás erősítése lehetséges és javasolt. Kötelezővé kellene tenni egy elfogadott létszámbecslési módszer (javasolt az éjszakai reflektoros létszámbecslés) használatát tél végén-kora tavasszal és ősszel, a vadászatok megkezdése előtt azokon a vadgazdálkodási egységeken, ahol még jelentősebb mezei nyúl állomány található és sok a mezőgazdasági terület. Az őszi becslés alapján, amennyiben szükséges, módosítani lehet a tervezett hasznosítandó mennyiséget. A hasznosítás mennyiségét egy hasznosítási modell segítségével kell meghatározni: a Kovács-Heltay modell vagy a SZIE VMI modellje alapján számítsák ki. Ebben a tájegységben látszik a jelentett nyúl állományhoz alkalmazkodó hasznosítás, de a tervszerűséget erősíteni kellene.
- A hasznosítható mennyiséget havi bontásban kellene megadni az első vadászat előtt a vadászati hatóság számára ezeken a vadgazdálkodási egységeken, a tervezett mennyiség nagyobb részét október-november hónapokban kellene elejteni. A fegyveres vadászatot kellene továbbra is engedélyezni.
- A mezei nyúl szempontjából a róka lehet jelentős ebben a tájegységben is. A vaddisznó jelen van a térségben és növekszik a populációja, ahogy az a növekvő mezőgazdasági vadkárból is látszik. Az erdők magas aránya miatt azonban valószínűleg nem is fog eltűnni. Ennek ellenére a vaddisznó állomány csökkentése szükséges lenne ott, ahol még jelentős mezei nyúl állomány található, hogy ezzel is a populáció növekedését segítsük (látszik, hogy a növekvő vaddisznó kilövésekkel nőtt a mezei nyúl teríték).

Élőhely-javítási javaslatok

- A magasabb erdőterület arány (18%), nem kedvez a mezei nyúlnak a vaddisznó jelenléte miatt, de a vadföldgazdálkodásban a nyúlnak is segíthetünk, amennyiben kétszikűeket tartalmazó legelőkeverékeket vetünk. Magas a szántóterületek aránya (66%), ezért az alábbi szempontok szerint lehet az élőhelyet javítani a mezei nyúl számára azokon a vadgazdálkodási egységeken, ahol jelentősebb a mezei nyúl állománya:
    - A növényborítás nélküli területek minimalizálása (másodvetés, tarlóvetés) Ehhez a következő növények javasoltak: őszi káposztarepce,

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

takarmánykáposzta, takarmánykel, tarlórépa, olajretek, mohar, köles. (KAP Zöldítés kihasználása)
  - A táblaméretek csökkentése a vetésszerkezet változatosságának növelése, ha ez lehetséges (KAP Zöldítés, AKG kihasználása).
  - A még meglévő természetes élőhelyfoltok zöldfolyosókkal (KAP Zöldítés – táblaszegélyek, fasorok), elsősorban füves élőhelyekkel, vagy takarmánytermő sávokkal való összekötése.
  - Változatos lágyszárú növény fajösszetétel kialakítása (fajszám: 30 <).
  - A vadászterület minden részére legyen hatással az élőhelyfejlesztés (több, kisebb, a területen szétszórt, elnyújtott, sávszerű vagy amorf kialakítás)
  - Szélfogó cserjesorok, -foltok, magasfüves (kaszálatlan) területek kialakítása (KAP Zöldítés).
  - Vadföldeken többéves vetőmagkeverékek telepítése ajánlott (Biodiverzitás vetőmag keverék; CL 1300 őz és nyúl keverék). Egynyári kultúrák esetén a vetésváltást több, kisebb részletben, hetes, hónapos különbségekkel végezzük.
  - Kaszálások során vadriasztó lánc használata szükséges, valamint a kaszálást mindig a tábla közepétől a szélei felé haladva végezzük.
- Az agrárkörnyezet-gazdálkodási programok (AKG) zöldugar kezelésére vonatkozó szabályok a mezei nyúl élőhely kezelése során is alkalmazhatók, ahogy a kaszálás szabályai a vadlegelőkön és egyéb füves élőhelyeken is alkalmazhatók.
- Ha az élőhelyfejlesztés nem lehetséges, akkor mindenképpen szükséges a nyári kiegészítő takarmányozás a vadgazdálkodási egységek területén már az aratást megelőzően, majd utána folyamatosan az őszi vadászatig. Az etetőhelyeket a teljesen üres táblákat szegélyező gyepsávokban, fasorokban érdemes kijelölni. Az etetőhelyeket egymástól 100-150 méter távolságban érdemes kialakítani. A takarmányféleségek közül – a mezei nyúl vegetációs vízigényét figyelembe véve – elsősorban a lédús takarmányokat javasoljuk. Ezek a takarmányrépa, tarlórépa, cukorrépa, sárgarépa, káposztafélék, kukorica szilázs. A lédús takarmányokon túl a jó minőségű lucerna- és réti széna kijuttatásáról is érdemes gondoskodni.

Ragadozók állománykezelése

- A róka állomány korlátozása a legfontosabb a mezei nyúl szempontjából. Legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. A nagyvadas területeken is érdemes a rókát gyéríteni legalább vadegészségügyi okokból.
- A kistestű menyétfélék (nyest, közönséges görény) csapdázása idényen kívül is javasolt a vadászati hatóság engedélye esetén ott, ahol sok mezőgazdasági terület van és jelentősebb még a mezei nyúl populáció.
- A kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani, a kutyák a nagyvad szempontjából sem kedvezőek, míg a macskákat vadegészségügyi szempontok miatt is érdemes gyéríteni. Lásd a ragadozókra vonatkozó részt.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Bakonyalja-Komáromi** vadgazdálkodási tájegységben a fácán "**közepes jelentőségű**" apróvadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett létszám (30/52) szerint az átlag alatti negyedben, a teríték (22/52) szerint az átlag feletti negyedben helyezkedik el, a fácán állománya és terítéke helyileg esetleg számosabb is lehet. Nem meghatározó jelentőségű faj vagy a nagyobb hasznosítás a kibocsátástól függő.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány az első tervezési időszakban növekvő, míg a másodikban csökkenő trendet követett, egészen a kiindulási szintre visszaérve (8.8 ezer - 14.7 ezer).
- A hasznosítás mértéke ingadozó (5.5 ezer - 11.4 ezer), a jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás (42.9-97.8%) és a kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás (50.1-234.7%) is erősen ingadozó.
- A kibocsátott fácánok száma is ingadozó (3.3 ezer - 12.9 ezer); a kibocsátás mértéke jellemzően a jelentett állomány méretének 25-100%-a; a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás ingadozó (20.8-77.8%), rendszeresen, erőteljesen túlhasznosíthatták.

Állománykezelési elvek/modellek

- A fácángazdálkodás tervezéséhez a következő változókról szükséges helyi, vagy egyéb vizsgálatokból felhasználható információ: a költő felnőtt madarak (törzsállomány) márciusi száma; a felnevelt szaporulat száma a felnevelés végéig; a populáció szeptemberi száma; elejtett egyedek száma (tyúk, kakas külön). Amennyiben kibocsátás történik, akkor a kibocsátott fácánok megtérülési aránya a kibocsátáskor jelölt fácánok alapján.
- A hasznosítási tervet a felnevelt szaporulatra (szabadterületi állomány) és a kibocsátott fácánok várható megtérülése (korábbi évek adatai) alapján elkülönítve célszerű megtervezni. A kibocsátott fácánok és a vad származású fácánok nem egyenértékűek.
- A szabadterületi vad állományra gyakorolt vadászati nyomás maradjon 25-40% alatt. Az őszi populációból a kakasok akár 75%-os, míg a tyúkok max. 20%-os hasznosítása biztosíthatja a fenntartható hozamot, de vegyes kibocsátások esetén a tyúkok hasznosítása ilyen mértékben sem ajánlott. A tojók hasznosítását célszerűbb kerülni, mivel a fácánállomány legértékesebb részét a szaporulatot biztosító életképes tyúkok alkotják.
- Javasolt, hogy alapvetően csak kakasok kerüljenek kibocsátásra, amivel a vad tyúkokra a visszavadászás során gyakorolt járulékos vadászati nyomás csökkenthető, ill. a jobb szaporodási teljesítményt nyújtó vad tyúkpopulációt sem hígítják fel a kibocsátott tyúkok. A ragadozók csoportosulási válaszának elkerülése érdekében a kiscsoportos kihelyezést kellene előtérbe helyezni.
- A kibocsátott egyedeket szükséges megjelölni (megfelelő minőségű lábgyűrű, szárnyjelölő), hogy a visszavadászási arány és a vad fácánokra gyakorolt vadászati nyomás mérhető legyen.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Élőhely-javítási javaslatok

- Javasolt – lehetőség szerint – minél nagyobb arányban olyan területek kialakítása, ahol a fészkelési időszakban nem, vagy alig folyik olyan tevékenység, amely a fészkelést akadályozná. Ilyenek: őszi búza és árpa, tritikále, rozs, vadföld és ugar. Kedvezőnek tekinthető még: repce, borsó, vörös here, bíborhere, mézontófű.
- Fontos a fás, cserjés vegetációk megfelelő területaránya is. Javasolható a bodza, a kökény, gyepűrózsa jelenléte, illetve az ilyen növényzetű foltok, sávok megőrzése.
- Alapvető a fészkelőhelyek védelme vagy kialakítása, elsősorban füves élőhelyek és pillangós zöldtakarmánynövények tábláinak biztosításával.
- Természetbarát kaszálási módszereket kell alkalmazni a fészkelőhelyeken (fészkelési időt elkerülő munkálatok, alternáló kasza és vadriasztó lánc használata, bentről kifelé és lassú haladás, max. 3 m munkaszélesség, búvósáv-rendszer meghagyása).
- Gyom- és rovartáplálék biztosítása szükséges a szegélyvegetáció védelmével.
- Téli túlélést vadföldekkel (1-3 ha/100 ha; kelkáposzta, lenmag, gabonafélék, köles, repce, esetleg kukorica és cirok), gabonafélék önetetőből történő etetésével (1 db/ha) segíteni kell.

Ragadozók állománykezelése

- A róka állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről az év első felére koncentrálva.
- A fácán fészkelőterületein a borz állományának csökkentéséhez 0.7-es gyérítési rátát kell elérni.
- Az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdázás javasolt.
- A fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is fontos a fácán szaporodási időszakában, így szükséges lehet engedélyt kérni az idényen kívüli vadászatukhoz és csapdázásukhoz.
- A kóbor kutyák és macskák jelenlétét is minimálisra kell szorítani a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával. Az apróvad szempontjából a macskák hatását általában alulértékelik.
- A növekvő vaddisznó állomány szabályozása is alapvető lehetséges fészekpredációjuk csökkentése miatt.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
Az állomány számszerű hasznosításának és területi megoszlásának értékelése
• **Bakonyalja-Komáromi vadgazdálkodási tájegység (509):** • **Üregi nyúl**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben. • **Fogoly**: Vadászati jelentősége elhanyagolhatóvá vált. • **Tőkés réce**: Terítéke a röptetett récével együtt jelentős. • **Nyári lúd**: A rendelkezésre álló adatok alapján helyzete még nem megítélhető. • **Vetési lúd**: Vadászati jelentősége másodlagos. • **Nagy lilik**: Vadászati jelentősége növekedett. • **Kanadai lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Nílusi lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Szárcsa**: Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Örvös galamb**: Terítéke másodlagos jelentőségű. • **Balkáni gerle**: Terítéke jelentős.
Állománykezelési elvek/modellek

• Jogszabályban meghatározott korlátozások (2016. júniusi állapot szerint):
  • Fogoly a vadászati idényben azokon a vadászterületeken vadászható, ahol az adott vadászati évben legalább 500 példány fogoly kibocsátása történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit, a hasznosítás mértékét, mely legfeljebb negyven százalék lehet, továbbá a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét.
  • Tőkés récére augusztus 15-től augusztus 31-ig kizárólag húzáson és a vízparttól – azaz a vízzel borított terület és a szárazföld találkozásától – számított 50 méteren kívül szabad vadászni. Tőkés récéből és szárcsából naponta, személyenként összesen legfeljebb nyolc darab ejthető el. Tenyésztett tőkés réce tilalmi időben is napi terítékkorlátozás nélkül lőhető.
  • Nyári lúdból, vetési lúdból és nagy lilikből naponta, személyenként összesen legfeljebb hat darab ejthető el, melyből a nyári ludak száma nem lehet több kettőnél.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
• Az elejtett kanadai lúdról és nílusi lúdról fotódokumentációt kell készíteni, melyet meg kell küldeni a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni. • Tőkés réce kibocsátása esetén a kibocsátás utáni első hetekben fokozott figyelmet kell fordítani a madarak tó-felület közelébe tartására. A szoktató etetés javasolt távolsága 400-800 méter. A visszavadászási aránynak legalább 70% közelében kell lennie. A visszavadászást a tófelületre való kibocsátás során felhelyezett jelölő gyűrűk segítségével ellenőrizhetjük. • Az egyéb hasznos apróvadfajok védelme érdekében a ragadozó fajokkal kapcsolatos vadgazdálkodási tevékenységeket a tájegységi terv *"A ragadozógazdálkodás alapvonalai"* c. részében leírtak alapján javasolt végrehajtani. • Fogoly kibocsátása esetén a kibocsátott egyedek jelölése, tájegység szinten összehangolt módon javasolt. • A fogoly kibocsátással érintett területeken valamennyi vadászható ragadozó és rabló életmódú fajra fokozott vadászati nyomást kell gyakorolni.
Élőhely-javítási javaslatok
A Bakonyalja-Komáromi vadgazdálkodási tájegységben az egyéb hasznos apróvadfajok közül a tőkés réce és a balkáni gerle mellett, az örvös galambnak és a nagyliliknek is van vadászati szerepe. A gabona és pillangós növényekből álló vadföldek kialakítása a vízivad fajok számára is megfelelő. Tőkés réce kibocsátása esetén a kibocsátó helyek közelében is megfontolásra javasolt létesítésük. A balkáni gerle és az örvös galamb számára a mezőgazdasági élőhelyek biztosítják a legfontosabb feltételeket. Egyebekben a fácán és a mezei nyúl gazdálkodás során leírt élőhely- és vadföldgazdálkodási javaslatok az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb élőhelyi környezetet teremtenek. Későbbi esetleges fogoly kibocsátás esetén fontos, hogy az érintett területeken megfelelő (felülről takaró, oldalra kilátást biztosító) és a tél folyamán is védelmet adó búvóhelyek kerüljenek kialakításra.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

Az állományok számszerű csökkentésének és a területi megoszlás értékelése

- **Róka:** A **Bakonyalja-Komáromi vadgazdálkodási tájegység (509)** legfontosabb ragadozója. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik. Megfelelő célkitűzés lehet a kevésbé erőteljes vadászati nyomást gyakorló vadgazdálkodási egységek felzárkóztatása a tájegységben szórványosan tapasztalható kiemelkedő terítéksűrűséghez (> 2 pld./km^2).
- **Borz:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Aranysakál:** Állományváltozását tájegységi szinten nyomon kell követni. Állományának jelentős növekedése esetén a gyérítést és a szükséges élőhelyi kezeléseket tájegységi szinten kell elvégezni.
- **Nyest:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Házi görény:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Pézsmapocok:** Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nyestkutya:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Mosómedve:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Kóbor kutya:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Kóbor macska:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Dolmányos varjú:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szarka:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szajkó:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.

Állománykezelési elvek/modellek

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

- A Bakonyalja-Komáromi vadgazdálkodási tájegységben a mezei nyúl és vaddisznó terítéke az átlag alatti, a fácáné és a gímé az átlag feletti, az őzé a felső negyedbe tartozik. A tájegység ragadozó fajaival való gazdálkodást ennek megfelelően kell tervezni és végrehajtani.
- A vadgazdálkodási tájegység legfontosabb ragadozó faja a róka. Állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia. Lehetőleg meg kell akadályozni, hogy a szukák lefialjanak. Az ennek ellenére keletkezett fialó kotorékokat kiásással kell megszüntetni. A süldő rókák már nem hagyhatják el a kotorékot - a gabona tarlókon való vadászat a süldő rókákra, már nem csökkenti feltételezhető a kártételét. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdák alkalmazása egyaránt javasolt.
- A borz állományának stabilizálásához (a további növekedés megakadályozásához) 0,5, állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. Állománycsökkentése elsősorban a fácán fészkelő területein indokolt. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett, a kotorékhoz kötött vadászati módok és a csapdázás javasolt. Nagyvadas vadászterületeken a borz állománycsökkentése nem kell, hogy gazdálkodási cél legyen.
- A fészkelő és kibocsátó helyek környezetében a kistestű menyétfélék (nyest, görény) csapdázása és szükség esetén a vándorpatkány csapdázása javasolt. Ugyanezeken a területeken fontos a fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is.
- A vadászterületeken a kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Az élvefogó csapdák alkalmazása e fajok esetében kifejezetten hatékony és egyben a felesleges konfliktus lehetőségeket is csökkenti.
- A tájegységben már megjelent, de valószínűleg még nem szaporodik az aranysakál. Állományának változását folyamatos ellenőrzés alatt kell tartani, szükség esetén a vadászat intenzitását növelni kell. Állományának csökkentéséhez legalább a 2-es gyérítési ráta elérése javasolt. Vadászati módjai a csapdázás és az egyéni fegyveres vadászat.

4. Mellékletek

- **A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe**
- **A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke**
- **A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján**
- **A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei**
- **Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai**

Az 509 számú vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási egységei

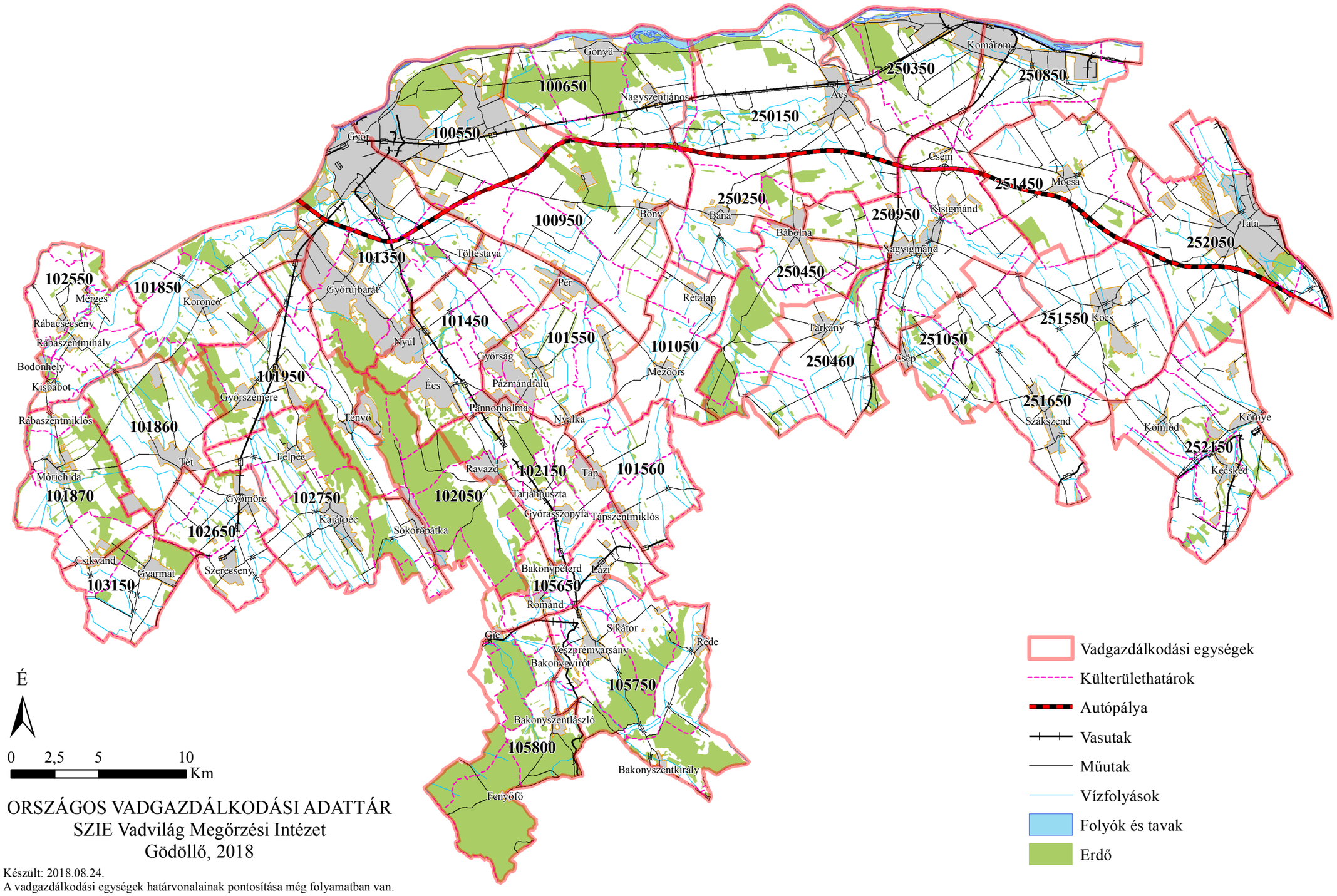

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2018

Készült: 2018.08.24.
A vadgazdálkodási egységek határvonalainak pontosítása még folyamatban van.

A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke

VGTE	Megye	Kód	Név	Telephely	Város	Közterület	Isz.
509	08	100550	Győrszentiváni Földtulajdonosok Vt.	Győr	Győr	Bárányréti u. 34.	9011
509	08	100650	KAEG Zrt.	Győr	Győr	Corvin u. 9.	9023
509	08	100950	Győrszentiváni Vadásztársaság	Bőny	Bőny	Ady E. u.8	9073
509	08	101050	Rétalap-Mezőörs Vt.	Mezőörs	Mezőörs	Petőfi u. 39.	9097
509	08	101350	Baráti Vadásztársaság	Győrújbarát	Győrújbarát	István u. 18.	9081
509	08	101450	Pándzsa Vadásztársaság	Győr	Győr	Leiningen u. 3.	9024
509	08	101550	Aranyfácán Vadászati Egyesület	Mindszentpuszta	Mindszentpuszta	Rákóczi u. 99.	9098
509	08	101560	Bakonyér Vadásztársaság	Tápszentmiklós	Tápszentmiklós	Kútföle u.4.	9094
509	08	101850	Marcal Vadásztársaság	Koroncó	Koroncó	Pere u.2.	9013
509	08	101860	Téti Vt.	Tét	Tét	Deák F. u. 9.	9100
509	08	101870	Mórichidai Vt.	Mórichida	Mórichida	Fő u. 79.	9131
509	08	101950	Bakonyérmenti Vadásztársaság	Győr	Győr	Sokorópátkai u. 15.	9012
509	08	102050	KAEG Zrt.	Győr	Győr	Corvin u. 9.	9023
509	08	102150	Illak Vadásztársaság	Tarjánpuszta	Pannonhalma	Dózsa u. 34.	9090
509	08	102550	Várhelyi Vadásztársaság	Rábacsécsény	Rábapatona	Külső Rákóczi u. 73.	9142
509	08	102650	Gyömöre-Szerecseny Vadásztársaság	Gyömöre	Gyömöre	Ilonkapuszta József A. u. 18.	9124
509	08	102750	Hatosfa Vadászegylet	Kajárpéc	Kajárpéc	Akácfa u. 2.	9123
509	08	103150	Gyarmati-Hunor Vadásztársaság	Gyarmat	Gyarmat	Újhegy u.72.	9126
509	08	105650	Bornát Vadásztársaság	Románd	Románd	Kossuth u.24.	8434
509	08	105750	BAKONY-VAD Vadásztársaság	Veszprémvarsány	Veszprémvarsány	Könyves K. u. 2.	8438
509	08	105800	Bakonyerdő Zrt.	Pápa	Pápa	Jókai u. 46.	8500
509	11	250150	Concó menti Vadásztársaság	Ács	Ács	Dózsa Gy. U. 46.	2941
509	11	250250	Banai Vadásztársaság	Bana	Bana	József Attila u. 53.	2944
509	11	250350	Dunapart Vadásztársaság	Koppánymonostor	Komárom	Radnóti u.6.	2903
509	11	250450	Kerek Akác Vadásztársaság	Bábolna	Bábolna	Mészáros út 12.	2943
509	11	250460	Tárkányi Vadásztársaság	Tárkány	Tárkány	Fő út 144.	2945
509	11	250850	Komáromi Duna Vadásztársaság	Komárom	Komárom	Barcza u. 19.	2900
509	11	250950	Széchenyi Zsigmond Vadásztársaság	Nagyigmánd	Nagyigmánd	Pf. 24.	2942
509	11	251050	Szökepusztai Nimród Vadásztársaság	Komárom	Komárom	Barcza u. 19.	2900
509	11	251450	Mocsai Gazdák Vadásztársasága	Mocsa	Mocsa	Kis út 44.	2911
509	11	251550	Kocs Községi Földtulajdonosok Vadásztársasága	Kocs	Kocs	Komáromi u. 26/b.	2898
509	11	251650	Szákszendi Gazdák Társult Vadászegyesülete	Szákszend	Szákszend	Petőfi u. 28.	2856
509	11	252050	Tatai Gazdák Vadásztársasága	Tata	Tata	Dózsa György u. 75.	2890
509	11	252150	Környei Vadásztársaság	Környe	Környe	Pf. 20.	2851

A gímszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	46.8	49	AN	45.0	50	AN			
102	Maros-csongrádi	42.0	41	AN	41.0	40	AN			
103	Békési	40.0	39	ÁAN	40.0	39	ÁAN			
104	Szarvasi	42.8	44	AN	43.3	45	AN			
105	Körös-berettyói	33.0	33	ÁAN	33.0	33	ÁAN	31.7	34	AH
106	Nagykunsági	46.5	48	AN	45.0	49	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	37.0	37	ÁAN	37.8	37	ÁAN	13.0	12	FH
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	42.5	43	AN	43.8	46	AN			
109	Nyírségi	34.0	34	ÁAN	33.8	34	ÁAN	37.0	37	AH
110	Felső-tiszavidéki	28.3	28	ÁAN	31.5	32	ÁAN	18.3	18	KH
111	Tiszamenti	44.0	45	AN	43.0	44	AN			
112	Sárrét-bihari	44.5	47	AN	44.0	47	AN			
201	Börzsöny-gödöllői	13.0	15	ÁFN	13.3	14	ÁFN	27.5	31	AH
202	Nógrád-cserháti	19.5	19	ÁFN	18.3	17	ÁFN	26.0	28	AH
203	Bükki	16.0	16	ÁFN	18.5	18	ÁFN	32.0	35	AH
204	Cserehát-aggteleki	21.5	21	ÁFN	25.3	25	ÁFN	22.3	24	KH
205	Bükkalja-taktaközi	39.5	38	ÁAN	37.8	38	ÁAN	36.0	36	AH
206	Zemplén-bodrogközi	24.5	25	ÁFN	25.8	27	ÁAN	19.3	20	KH
301	Pesti-síksági	31.5	31	ÁAN	30.8	31	ÁAN	14.3	14	KH
302	Észak-bácskiskuni	35.0	35	ÁAN	35.3	35	ÁAN	38.0	38	AH
303	Illancs-bugaci	16.3	17	ÁFN	20.3	21	ÁFN	15.8	15	KH
304	Közép-bács-kiskuni	29.3	30	ÁAN	30.8	30	ÁAN	26.0	29	AH
305	Alsó-tiszamenti	36.8	36	ÁAN	36.3	36	ÁAN	30.0	33	AH
306	Kiskunsági	42.0	42	AN	42.0	42	AN			
307	Közép-pesti	41.3	40	AN	42.8	43	AN			
308	Tápió-vidéki	47.3	51	AN	45.0	52	AN			
309	Jászsági	47.0	50	AN	45.0	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.3	46	AN	41.0	41	AN			
311	Tisza-tói	47.3	52	AN	44.0	48	AN			
401	Mezőföldi	32.3	32	ÁAN	30.0	29	ÁAN	16.0	16	KH
402	Külső-somogyi	11.8	13	FN	12.3	12	FN	7.0	6	FH
403	Kapos-tolnai	25.3	26	ÁFN	22.5	22	ÁFN	26.3	30	AH
404	Zselic-közép-somogyi	19.8	20	ÁFN	19.0	20	ÁFN	9.5	8	FH
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	3.3	2	FN	4.5	3	FH
406	Mecseki	7.3	5	FN	7.0	6	FN	8.3	7	FH
407	Dél-baranyai ártéri	9.3	8	FN	13.5	15	ÁFN	2.8	1	FH
408	Tolnai-hegyháti	2.0	2	FN	3.3	3	FN	6.0	5	FH
409	Gemenci	28.8	29	ÁAN	26.8	28	ÁAN	12.3	11	FH
410	Dél-balatoni	8.3	7	FN	5.0	5	FN	9.5	9	FH
501	Hanság-mosoni	24.0	23	ÁFN	22.8	23	ÁFN	21.3	23	KH
502	Vas-soproni-síksági	12.3	14	ÁFN	9.8	9	FN	24.5	27	AH
503	Alpokaljai	16.5	18	ÁFN	9.8	10	FN	19.5	21	KH
504	Rába-menti-kemenesháti	6.3	4	FN	3.3	4	FN	18.8	19	KH
505	Zalai-dombsági	10.5	11	FN	7.8	7	FN	3.0	2	FH
506	Zala-kisbalatoni	10.3	10	FN	10.3	11	FN	5.5	4	FH
507	Bakonyi	2.8	3	FN	3.0	1	FN	13.3	13	FH
508	Marcal-medencei	9.5	9	FN	9.8	8	FN	10.3	10	FH
509	Bakonyalja-komáromi	24.3	24	ÁFN	25.0	24	ÁFN	28.0	32	AH
510	Vértes-hegységi	7.3	6	FN	13.3	13	FN	24.3	26	KH
511	Velencei	26.3	27	ÁAN	25.5	26	ÁFN	23.0	25	KH
512	Dunazugi	11.5	12	FN	13.8	16	ÁFN	17.5	17	KH
513	Balaton-felvidéki	21.5	22	ÁFN	18.5	19	ÁFN	20.0	22	KH

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | felső harmad **FH** | középső harmad **KH**

átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN** | alsó harmad **AH**

A dámszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	43.0	45	AN	40.8	43	AN			
102	Maros-csongrádi	42.3	44	AN	41.0	45	AN			
103	Békési	14.0	10	FN	11.8	10	FN	11.5	10	AF
104	Szarvasi	31.8	31	ÁAN	33.0	34	ÁAN			
105	Körös-berettyói	3.5	3	FN	3.8	4	FN	5.0	3	FF
106	Nagykunsági	44.5	49	AN	41.5	50	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	14.5	12	FN	8.5	8	FN	6.0	4	FF
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobág	35.8	37	ÁAN	35.3	36	ÁAN			
109	Nyírségi	27.3	28	ÁAN	32.3	32	ÁAN		NÉ	NÉ
110	Felső-tiszavidéki	19.0	18	ÁFN	20.5	20	ÁFN	9.7	9	AF
111	Tiszamenti	18.3	17	ÁFN	19.0	19	ÁFN		NÉ	NÉ
112	Sárrét-bihari	39.8	42	AN	35.8	38	ÁAN			
201	Börzsöny-gödöllői	30.5	29	ÁAN	28.8	29	ÁAN		NÉ	NÉ
202	Nógrád-cserháti	20.8	23	ÁFN	15.3	14	ÁFN		NÉ	NÉ
203	Bükki	33.8	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN			
204	Cserehát-aggteleki	45.0	51	AN	40.8	44	AN			
205	Bükkalja-taktaközi	35.0	36	ÁAN	35.8	37	ÁAN			
206	Zemplén-bodrogközi	39.3	41	AN	41.3	46	AN			
301	Pesti-síksági	31.5	30	ÁAN	32.8	33	ÁAN			
302	Észak-bácskiskuni	24.3	26	ÁFN	28.3	28	ÁAN		NÉ	NÉ
303	Illancs-bugaci	38.5	39	ÁAN	40.3	42	AN			
304	Közép-bács-kiskuni	7.5	6	FN	9.0	9	FN	7.3	6	FF
305	Alsó-tiszamenti	20.3	21	ÁFN	25.5	25	ÁFN		NÉ	NÉ
306	Kiskunsági	43.5	46	AN	41.3	47	AN			
307	Közép-pesti	4.3	5	FN	6.5	6	FN	16.0	13	AF
308	Tápió-vidéki	37.3	38	ÁAN	39.3	41	AN			
309	Jászsági	44.8	50	AN	41.5	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	45.0	52	AN	41.5	52	AN			
311	Tisza-tói	43.8	47	AN	41.5	48	AN			
401	Mezőföldi	41.0	43	AN	35.8	39	ÁAN			
402	Külső-somogyi	9.3	8	FN	8.3	7	FN	9.0	8	AF
403	Kapos-tolnai	4.0	4	FN	3.5	3	FN	6.3	5	FF
404	Zselic-közép-somogyi	16.0	14	ÁFN	12.8	12	FN	16.7	14	AF
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	2.0	1	FN	12.8	11	AF
406	Mecseki	18.0	16	ÁFN	17.8	17	ÁFN		NÉ	NÉ
407	Dél-baranyai ártéri	24.5	27	ÁAN	23.8	24	ÁFN		NÉ	NÉ
408	Tolnai-hegyháti	1.8	2	FN	2.0	2	FN	7.5	7	FF
409	Gemenci	39.0	40	AN	38.5	40	AN			
410	Dél-balatoni	20.0	20	ÁFN	22.5	23	ÁFN			
501	Hanság-mosoni	44.0	48	AN	41.5	49	AN			
502	Vas-soproni-síksági	14.0	11	FN	22.0	22	ÁFN			
503	Alpokaljai	19.8	19	ÁFN	14.5	13	FN			
504	Rába-menti-kemenesháti	22.8	25	ÁFN	26.0	26	ÁFN			
505	Zalai-dombsági	32.0	32	ÁAN	26.0	27	ÁAN			
506	Zala-kisbalatoni	33.5	33	ÁAN	34.8	35	ÁAN			
507	Bakonyi	15.3	13	FN	15.5	15	ÁFN	14.3	12	AF
508	Marcal-medencei	16.0	15	ÁFN	15.8	16	ÁFN		NÉ	NÉ
509	Bakonyalja-komáromi	21.5	24	ÁFN	21.0	21	ÁFN		NÉ	NÉ
510	Vértes-hegységi	10.0	9	FN	12.3	11	FN		NÉ	NÉ
511	Velencei	8.3	7	FN	4.8	5	FN	3.3	2	FF
512	Dunazugi	20.3	22	ÁFN	18.3	18	ÁFN	2.0	1	FF
513	Balaton-felvidéki	34.5	35	ÁAN	31.0	30	ÁAN			

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

FF
felső fél
FF

AF
alsó fél
KH

NÉ
Nem értékelhető
NÉ
>30 bemutatott trófea

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

Az őz állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	8.8	6	FN	14.5	10	FN	5.3	4	FN
102	Maros-csongrádi	10.5	10	FN	13.5	8	FN	12.3	12	FN
103	Békési	10.3	9	FN	25.3	24	ÁFN	6.0	5	FN
104	Szarvasi	12.5	12	FN	22.8	18	ÁFN	4.5	3	FN
105	Körös-berettyói	4.5	1	FN	10.5	6	FN	8.8	8	FN
106	Nagykunsági	23.5	25	ÁFN	28.0	27	ÁAN	7.0	6	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	16.0	15	ÁFN	36.3	39	ÁAN	11.0	10	FN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	28.0	28	ÁAN	46.8	51	AN	1.8	1	FN
109	Nyírségi	11.0	11	FN	28.5	28	ÁAN	10.8	9	FN
110	Felső-tiszavidéki	16.5	18	ÁFN	30.0	34	ÁAN	15.8	17	ÁFN
111	Tiszamenti	16.3	16	ÁFN	31.0	35	ÁAN	13.0	14	ÁFN
112	Sárrét-bihari	37.5	38	ÁAN	47.3	52	AN	3.3	2	FN
201	Börzsöny-gödöllői	47.3	50	AN	29.3	31	ÁAN	34.5	34	ÁAN
202	Nógrád-cserháti	51.8	52	AN	36.8	42	AN	37.3	37	ÁAN
203	Bükki	42.8	43	AN	36.3	40	AN	38.5	40	AN
204	Cserehát-aggteleki	46.8	48	AN	46.3	50	AN	27.8	26	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	43.0	44	AN	45.8	49	AN	25.5	25	ÁFN
206	Zemplén-bodrogközi	41.3	41	AN	37.0	43	AN	29.3	29	ÁAN
301	Pesti-síksági	45.0	47	AN	44.5	48	AN	37.5	38	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.0	31	ÁAN	32.8	37	ÁAN	28.5	28	ÁAN
303	Illancs-bugaci	17.3	19	ÁFN	22.5	17	ÁFN	24.5	23	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	21.3	20	ÁFN	23.8	19	ÁFN	37.5	39	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	13.8	13	FN	5.8	4	FN	15.3	15	ÁFN
306	Kiskunsági	23.5	26	ÁFN	20.3	15	ÁFN	22.0	21	ÁFN
307	Közép-pesti	28.0	29	ÁAN	14.8	11	FN	35.3	35	ÁAN
308	Tápió-vidéki	36.0	37	ÁAN	28.5	29	ÁAN	20.8	18	ÁFN
309	Jászsági	22.3	23	ÁFN	24.3	23	ÁFN	7.5	7	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	22.8	24	ÁFN	20.3	14	ÁFN	12.8	13	ÁFN
311	Tisza-tói	21.3	21	ÁFN	36.8	41	AN	11.8	11	FN
401	Mezőföldi	31.8	32	ÁAN	43.8	47	AN	22.3	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	35.8	35	ÁAN	29.5	32	ÁAN	43.5	45	AN
403	Kapos-tolnai	8.5	5	FN	30.0	33	ÁAN	35.3	36	ÁAN
404	Zselic-közép-somogyi	30.8	30	ÁAN	29.3	30	ÁAN	39.5	41	AN
405	Belső-somogyi	35.8	36	ÁAN	27.5	26	ÁFN	47.8	50	AN
406	Mecseki	32.0	34	ÁAN	23.8	20	ÁFN	41.5	42	AN
407	Dél-baranyai ártéri	21.8	22	ÁFN	37.5	44	AN	20.8	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	7.5	3	FN	20.8	16	ÁFN	43.0	44	AN
409	Gemenci	6.3	2	FN	24.0	21	ÁFN	28.3	27	ÁAN
410	Dél-balatoni	38.0	39	ÁAN	35.3	38	ÁAN	44.3	46	AN
501	Hanság-mosoni	8.3	4	FN	3.0	2	FN	30.8	30	ÁAN
502	Vas-soproni-síksági	9.5	8	FN	2.0	1	FN	32.3	33	ÁAN
503	Alpokaljai	31.8	33	ÁAN	8.0	5	FN	45.0	48	AN
504	Rába-menti-kemenesháti	39.0	40	AN	10.5	7	FN	51.5	52	AN
505	Zalai-dombsági	43.3	45	AN	13.5	9	FN	49.5	51	AN
506	Zala-kisbalatoni	43.3	46	AN	24.0	22	ÁFN	44.5	47	AN
507	Bakonyi	41.3	42	AN	14.8	12	FN	47.3	49	AN
508	Marcal-medencei	16.3	17	ÁFN	3.5	3	FN	20.8	20	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	13.8	14	ÁFN	15.0	13	FN	24.5	24	ÁFN
510	Vértes-hegységi	9.0	7	FN	26.0	25	ÁFN	31.0	31	ÁAN
511	Velencei	26.8	27	ÁAN	32.3	36	ÁAN	15.5	16	ÁFN
512	Dunazugi	46.8	49	AN	42.5	46	AN	31.5	32	ÁAN
513	Balaton-felvidéki	51.3	51	AN	42.3	45	AN	42.5	43	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A muflon állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás							
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang
101	Tiszazugi								
102	Maros-csongrádi								
103	Békési								
104	Szarvasi								
105	Körös-berettyói								
106	Nagykunsági								
107	Hajdúsági Erdőspuszták								
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy								
109	Nyírségi	20.0	21	AF	14.0	16	AF		
110	Felső-tiszavidéki								
111	Tiszamenti								
112	Sárrét-bihari								
201	Börzsöny-gödöllői	7.8	8	FF	7.0	7	FF	7.5	2
202	Nógrád-cserháti	5.8	6	FF	4.0	4	FF	5.0	5
203	Bükki	2.5	2	FF	3.0	3	FF	2.5	6
204	Cserehát-aggteleki	15.0	17	AF	15.3	15	AF		
205	Bükkalja-taktaközi								
206	Zemplén-bodrogközi	3.0	3	FF	2.5	1	FF	2.8	7
301	Pesti-síksági	13.5	12	AF	12.0	11	FF		
302	Észak-bácskiskuni								
303	Illancs-bugaci								
304	Közép-bács-kiskuni								
305	Alsó-tiszamenti								
306	Kiskunsági								
307	Közép-pesti								
308	Tápió-vidéki								
309	Jászsági								
310	Mátra-alja-dél-hevesi	12.5	11	FF	16.0	19	AF		
311	Tisza-tói	18.5	20	AF	19.0	22	AF		
401	Mezőföldi								
402	Külső-somogyi	14.5	16	AF	14.0	14	AF		
403	Kapos-tolnai								
404	Zselic-közép-somogyi	13.5	13	AF	16.3	18	AF		
405	Belső-somogyi	18.0	19	AF	18.0	20	AF		
406	Mecseki	20.5	22	AF	20.0	21	AF		
407	Dél-baranyai ártéri								
408	Tolnai-hegyháti								
409	Gemenci								
410	Dél-balatoni								
501	Hanság-mosoni								
502	Vas-soproni-síksági	14.3	15	AF	16.0	17	AF		
503	Alpokaljai	10.8	10	FF	10.5	10	FF		
504	Rába-menti-kemenesháti								
505	Zalai-dombsági								
506	Zala-kisbalatoni	8.5	9	FF	8.8	8	FF		
507	Bakonyi	3.0	4	FF	4.3	5	FF	4.1	3
508	Marcal-medencei	13.8	14	AF	12.3	12	AF		
509	Bakonyalja-komáromi	16.3	18	AF	13.5	13	AF		
510	Vértes-hegységi	4.8	5	FF	5.0	6	FF	5.0	4
511	Velencei	7.5	7	FF	9.5	9	FF		
512	Dunazugi	2.3	1	FF	2.8	2	FF	1.9	1
513	Balaton-felvidéki								

felső fél
FF

alsó fél
AF

>30 bemutatott trófea

A vaddisznó állományának és terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Átlag rangpont / rang / besorolás					
		Jelentett	Rang		Teríték	Rang	
101	Tiszazugi	49.3	49	AN	47.5	46	AN
102	Maros-csongrádi	48.8	47	AN	48.5	49	AN
103	Békési	48.8	48	AN	48.3	48	AN
104	Szarvasi	49.3	50	AN	48.5	50	AN
105	Körös-berettyói	38.0	38	ÁAN	40.3	40	AN
106	Nagykunsági	42.8	43	AN	40.0	39	ÁAN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	31.0	30	ÁAN	31.3	30	ÁAN
108	Hajdúsági Lőszhát-Hortobágy	38.5	39	ÁAN	40.5	41	AN
109	Nyírségi	34.5	35	ÁAN	33.5	34	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	27.0	28	ÁAN	28.3	28	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	41	AN	41.8	42	AN
112	Sárrét-bihari	50.8	52	AN	50.0	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	6.0	6	FN	7.3	7	FN
202	Nógrád-cserháti	13.0	13	FN	5.0	1	FN
203	Bükki	11.3	10	FN	11.0	11	FN
204	Cserehát-aggteleki	12.0	11	FN	8.0	8	FN
205	Bükkalja-taktaközi	37.8	37	ÁAN	32.3	32	ÁAN
206	Zemplén-bodrogközi	23.8	24	ÁFN	20.3	21	ÁFN
301	Pesti-síksági	33.0	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.8	32	ÁAN	37.0	37	ÁAN
303	Illancs-bugaci	25.5	25	ÁFN	29.8	29	ÁAN
304	Közép-bács-kiskuni	31.8	33	ÁAN	37.3	38	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	42.3	42	AN	43.0	43	AN
306	Kiskunsági	43.3	44	AN	44.3	44	AN
307	Közép-pesti	30.8	29	ÁAN	32.8	33	ÁAN
308	Tápió-vidéki	46.3	46	AN	49.5	51	AN
309	Jászsági	49.3	51	AN	46.3	45	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.8	45	AN	47.8	47	AN
311	Tisza-tói	39.8	40	AN	35.8	36	ÁAN
401	Mezőföldi	35.3	36	ÁAN	33.8	35	ÁAN
402	Külső-somogyi	5.0	5	FN	11.8	12	FN
403	Kapos-tolnai	25.8	27	ÁAN	25.0	25	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	18.0	19	ÁFN	22.5	23	ÁFN
405	Belső-somogyi	2.8	1	FN	5.5	4	FN
406	Mecseki	6.3	7	FN	6.3	6	FN
407	Dél-baranyai ártéri	15.5	16	ÁFN	17.5	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	6.3	8	FN	13.5	15	ÁFN
409	Gemenci	31.0	31	ÁAN	25.5	26	ÁFN
410	Dél-balatoni	11.0	9	FN	12.8	14	ÁFN
501	Hanság-mosoni	21.0	20	ÁFN	22.0	22	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.3	12	FN	9.5	9	FN
503	Alpokaljai	22.3	22	ÁFN	10.0	10	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	14.3	14	ÁFN	5.3	3	FN
505	Zalai-dombsági	16.5	18	ÁFN	12.0	13	FN
506	Zala-kisbalatoni	14.5	15	ÁFN	15.3	16	ÁFN
507	Bakonyi	3.8	2	FN	5.3	2	FN
508	Marcal-medencei	16.0	17	ÁFN	16.5	18	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	25.5	26	ÁFN	26.5	27	ÁAN
510	Vértes-hegységi	4.0	3	FN	15.8	17	ÁFN
511	Velencei	23.5	23	ÁFN	24.5	24	ÁFN
512	Dunazugi	4.8	4	FN	6.3	5	FN
513	Balaton-felvidéki	21.5	21	ÁFN	18.8	20	ÁFN

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

A mezei nyúl és a fácán állományának és terítékének, valamint a róka terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Mezei nyúl: átlag rangpont / rang						Fácán: átlag rangpont / rang						Róka: átlag rangpont / rang		
		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Terítéken	Rang	
101	Tiszazugi	2.8	3	FN	2.8	1	FN	7.5	7	FN	9.5	8	FN	17.0	14	ÁFN
102	Maros-csongrádi	6.3	5	FN	5.0	3	FN	11.5	11	FN	10.5	9	FN	9.3	4	FN
103	Békési	2.5	2	FN	9.0	7	FN	1.0	1	FN	4.3	3	FN	14.0	6	FN
104	Szarvasi	1.3	1	FN	4.8	2	FN	3.0	3	FN	1.8	1	FN	10.0	5	FN
105	Körös-berettyói	9.0	10	FN	15.3	15	ÁFN	2.5	2	FN	8.5	7	FN	17.8	16	ÁFN
106	Nagykunsági	8.3	7	FN	12.8	13	FN	11.0	9	FN	7.0	5	FN	14.8	8	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	25.0	25	ÁFN	25.8	26	ÁFN	19.8	18	ÁFN	22.0	20	ÁFN	32.0	34	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	19.0	19	ÁFN	26.3	27	ÁAN	24.3	24	ÁFN	29.0	31	ÁAN	17.8	17	ÁFN
109	Nyírségi	15.8	14	ÁFN	16.3	16	ÁFN	11.3	10	FN	21.8	19	ÁFN	27.3	31	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	20.5	20	ÁFN	21.3	22	ÁFN	9.0	8	FN	25.3	24	ÁFN	33.8	36	ÁAN
111	Tiszamenti	13.8	13	FN	17.0	18	ÁFN	14.5	14	ÁFN	16.5	17	ÁFN	32.0	35	ÁAN
112	Sárrét-bihari	10.5	11	FN	14.0	14	ÁFN	14.5	15	ÁFN	22.5	23	ÁFN	23.8	25	ÁFN
201	Börzsöny-gödöllői	36.0	36	ÁAN	33.5	33	ÁAN	41.8	41	AN	35.3	36	ÁAN	44.8	47	AN
202	Nógrád-cserháti	39.5	39	ÁAN	40.0	40	AN	41.0	40	AN	13.3	12	FN	46.3	48	AN
203	Bükki	31.8	33	ÁAN	27.3	28	ÁAN	33.5	33	ÁAN	26.8	27	ÁAN	41.3	42	AN
204	Cserehát-aggteleki	45.3	45	AN	43.3	43	AN	48.5	48	AN	48.8	51	AN	51.5	52	AN
205	Bükkalja-taktaközi	29.5	28	ÁAN	24.3	25	ÁFN	31.5	31	ÁAN	30.3	32	ÁAN	42.5	45	AN
206	Zemplén-bodrogközi	30.8	31	ÁAN	31.3	30	ÁAN	33.5	34	ÁAN	35.3	35	ÁAN	46.8	49	AN
301	Pesti-síksági	23.5	23	ÁFN	10.5	11	FN	27.8	29	ÁAN	22.3	21	ÁFN	23.3	24	ÁFN
302	Észak-bácskiskuni	17.8	18	ÁFN	21.5	23	ÁFN	18.8	17	ÁFN	33.8	34	ÁAN	26.8	30	ÁAN
303	Illancs-bugaci	16.0	15	ÁFN	18.8	20	ÁFN	14.0	12	FN	28.8	29	ÁAN	16.8	13	FN
304	Közép-bács-kiskuni	17.3	17	ÁFN	19.8	21	ÁFN	20.8	20	ÁFN	28.8	30	ÁAN	26.5	29	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	10.8	12	FN	5.3	4	FN	5.8	5	FN	14.3	15	ÁFN	18.3	19	ÁFN
306	Kiskunsági	8.3	8	FN	10.0	9	FN	4.0	4	FN	14.0	14	ÁFN	24.3	27	ÁAN
307	Közép-pesti	25.8	26	ÁFN	18.5	19	ÁFN	25.8	27	ÁAN	14.3	16	ÁFN	18.5	21	ÁFN
308	Tápió-vidéki	21.3	22	ÁFN	12.0	12	FN	26.5	28	ÁAN	25.8	26	ÁFN	17.3	15	ÁFN
309	Jászsági	8.8	9	FN	10.0	10	FN	14.3	13	FN	5.5	4	FN	7.3	3	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	5.3	4	FN	6.0	5	FN	6.0	6	FN	10.8	10	FN	16.0	12	FN
311	Tisza-tói	7.8	6	FN	9.5	8	FN	16.8	16	ÁFN	3.3	2	FN	3.3	1	FN
401	Mezőföldi	29.5	29	ÁAN	31.8	31	ÁAN	21.8	21	ÁFN	7.3	6	FN	21.0	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	45.3	46	AN	40.0	41	AN	42.3	42	AN	41.0	42	AN	31.8	33	ÁAN
403	Kapos-tolnai	32.3	34	ÁAN	35.0	35	ÁAN	25.5	26	ÁFN	39.0	39	ÁAN	15.8	10	FN
404	Zselic-közép-somogyi	48.5	49	AN	45.8	45	AN	43.0	44	AN	37.8	37	ÁAN	41.3	43	AN
405	Belső-somogyi	50.5	52	AN	49.5	50	AN	50.8	52	AN	51.5	52	AN	48.3	50	AN
406	Mecseki	44.0	44	AN	47.5	49	AN	44.5	47	AN	48.3	50	AN	24.0	26	ÁFN
407	Dél-baranyai ártéri	42.3	41	AN	46.0	46	AN	36.3	38	ÁAN	42.5	43	AN	26.3	28	ÁAN
408	Tolnai-hegyháti	32.3	35	ÁAN	38.8	39	ÁAN	33.8	35	ÁAN	43.8	45	AN	18.3	20	ÁFN
409	Gemenci	20.5	21	ÁFN	22.8	24	ÁFN	20.3	19	ÁFN	25.8	25	ÁFN	15.8	11	FN
410	Dél-balatoni	50.0	51	AN	47.3	48	AN	39.0	39	ÁAN	27.8	28	ÁAN	34.3	39	ÁAN
501	Hanság-mosoni	16.0	16	ÁFN	6.5	6	FN	24.3	25	ÁFN	11.0	11	FN	6.5	2	FN
502	Vas-soproni-síksági	24.3	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	35.3	36	ÁAN	32.8	33	ÁAN	15.0	9	FN
503	Alpokaljai	37.8	38	ÁAN	36.0	36	ÁAN	43.5	45	AN	37.8	38	ÁAN	29.3	32	ÁAN
504	Rába-menti-kemenesháti	48.3	48	AN	45.8	44	AN	49.8	50	AN	44.8	46	AN	41.3	44	AN
505	Zalai-dombsági	45.8	47	AN	50.8	52	AN	35.3	37	ÁAN	45.3	47	AN	34.5	40	AN
506	Zala-kisbalatoni	48.8	50	AN	50.3	51	AN	32.5	32	ÁAN	39.3	40	AN	34.0	37	ÁAN
507	Bakonyi	43.0	42	AN	47.0	47	AN	50.0	51	AN	47.5	49	AN	44.0	46	AN
508	Marcal-medencei	30.3	30	ÁAN	34.0	34	ÁAN	22.8	22	ÁFN	19.3	18	ÁFN	21.8	23	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	28.8	27	ÁAN	27.8	29	ÁAN	30.0	30	ÁAN	22.3	22	ÁFN	18.0	18	ÁFN
510	Vértes-hegységi	36.0	37	ÁAN	37.3	38	ÁAN	42.3	43	AN	40.3	41	AN	34.0	38	ÁAN
511	Velencei	31.0	32	ÁAN	32.5	32	ÁAN	22.8	23	ÁFN	13.8	13	FN	14.5	7	FN
512	Dunazugi	43.3	43	AN	36.3	37	ÁAN	48.8	49	AN	47.3	48	AN	40.0	41	AN
513	Balaton-felvidéki	40.5	40	AN	41.5	42	AN	44.3	46	AN	43.3	44	AN	48.5	51	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A fontosabb bevételi és kiadás tételek rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben (1000 Ft/km² alapján)

VGTE	Név	Külföldi bérlelövés bevétele			Belföldi bérlelövés bevétele			Élővad értékesítés			Lőtt vad értékesítés			Térített erdei kár			Térített mezőgazdasági kár		
		Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás
101	Tiszazugi	28.3	26	ÁFN	27.3	26	ÁFN	7.5	7	FN	39.5	37	ÁAN	38.3	45	AN	38.8	39	ÁAN
102	Maros-csongrádi	30.0	28	ÁAN	35.8	39	ÁAN	2.5	2	FN	35.0	33	ÁAN	38.0	43	AN	36.5	32	ÁAN
103	Békési	35.5	38	ÁAN	44.8	48	AN	2.0	1	FN	38.5	36	ÁAN	38.0	44	AN	37.8	35	ÁAN
104	Szarvasi	24.0	25	ÁFN	31.0	32	ÁAN	3.5	3	FN	33.3	31	ÁAN	40.3	50	AN	37.0	33	ÁAN
105	Körös-berettyói	20.8	19	ÁFN	26.8	25	ÁFN	7.5	8	FN	31.0	29	ÁAN	32.0	35	ÁAN	38.0	36	ÁAN
106	Nagykunsági	33.0	33	ÁAN	31.5	33	ÁAN	4.0	4	FN	41.0	43	AN	34.0	38	ÁAN	41.5	44	AN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	30.0	29	ÁAN	22.8	20	ÁFN	22.8	16	ÁFN	40.0	39	ÁAN	29.3	26	ÁFN	27.8	28	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.3	42	AN	36.5	41	AN	27.3	25	ÁFN	39.5	38	ÁAN	40.0	48	AN	49.0	51	AN
109	Nyírségi	30.0	30	ÁAN	43.0	47	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN	29.3	27	ÁAN	39.3	40	AN
110	Felső-tiszavidéki	35.3	37	ÁAN	26.0	22	ÁFN	30.5	32	ÁAN	40.8	42	AN	30.5	31	ÁAN	27.5	27	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	43	AN	38.0	42	AN	19.3	13	FN	42.8	46	AN	40.5	51	AN	45.3	48	AN
112	Sárrét-bihari	43.3	45	AN	45.5	49	AN	11.5	9	FN	45.0	48	AN	36.5	40	AN	49.8	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	36.3	39	ÁAN	15.8	13	FN	23.5	18	ÁFN	14.0	15	ÁFN	14.5	12	FN	18.0	16	ÁFN
202	Nógrád-cserháti	20.8	20	ÁFN	5.5	3	FN	36.0	41	AN	9.0	9	FN	10.0	8	FN	20.5	20	ÁFN
203	Bükki	45.8	47	AN	12.5	9	FN	29.3	29	ÁAN	20.0	20	ÁFN	15.5	16	ÁFN	28.3	29	ÁAN
204	Cserehát-aggteleki	49.5	51	AN	22.5	19	ÁFN	36.5	42	AN	28.8	28	ÁAN	19.3	20	ÁFN	18.8	18	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	50.8	52	AN	41.5	46	AN	22.8	17	ÁFN	50.8	52	AN	32.5	37	ÁAN	40.5	42	AN
206	Zemplén-bodrogközi	44.8	46	AN	21.8	18	ÁFN	26.5	23	ÁFN	32.5	30	ÁAN	25.0	23	ÁFN	25.0	25	ÁFN
301	Pesti-síksági	42.3	44	AN	27.8	27	ÁAN	31.0	34	ÁAN	40.3	40	AN	28.0	25	ÁFN	32.0	31	ÁAN
302	Észak-bács-kiskuni	46.0	48	AN	35.0	38	ÁAN	32.0	36	ÁAN	40.3	41	AN	36.8	41	AN	37.5	34	ÁAN
303	Illancs-bugaci	33.5	36	ÁAN	29.3	30	ÁAN	20.5	14	ÁFN	25.5	25	ÁFN	34.8	39	ÁAN	23.5	24	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	32.8	31	ÁAN	5.3	2	FN	24.5	21	ÁFN	21.3	22	ÁFN	39.3	47	AN	38.3	37	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	29.8	27	ÁAN	30.8	31	ÁAN	13.0	10	FN	33.8	32	ÁAN	30.8	32	ÁAN	39.8	41	AN
306	Kiskunsági	37.0	41	AN	49.3	51	AN	28.0	26	ÁFN	42.0	45	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN
307	Közép-pesti	46.0	49	AN	31.8	35	ÁAN	27.0	24	ÁFN	37.8	34	ÁAN	29.8	29	ÁAN	42.3	45	AN
308	Tápió-vidéki	46.0	50	AN	47.3	50	AN	32.5	37	ÁAN	45.3	49	AN	40.5	52	AN	47.8	49	AN
309	Jászsági	33.3	35	ÁAN	39.8	43	AN	7.0	6	FN	47.5	51	AN	30.8	33	ÁAN	44.3	46	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	36.5	40	AN	41.3	45	AN	15.5	11	FN	45.5	50	AN	37.3	42	AN	47.8	50	AN
311	Tisza-tói	21.8	22	ÁFN	26.5	23	ÁFN	5.3	5	FN	38.0	35	ÁAN	40.0	49	AN	40.8	43	AN
401	Mezőföldi	21.3	21	ÁFN	16.3	14	ÁFN	23.8	19	ÁFN	41.3	44	AN	32.0	36	ÁAN	38.5	38	ÁAN
402	Külső-somogyi	17.3	16	ÁFN	17.3	16	ÁFN	29.3	30	ÁAN	16.0	16	ÁFN	5.8	4	FN	4.3	3	FN
403	Kapos-tolnai	21.8	23	ÁFN	26.5	24	ÁFN	35.3	40	AN	21.5	23	ÁFN	31.3	34	ÁAN	18.3	17	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	8.8	8	FN	17.5	17	ÁFN	37.3	45	AN	9.5	10	FN	15.0	14	ÁFN	10.0	8	FN
405	Belső-somogyi	5.3	3	FN	8.8	6	FN	28.3	27	ÁAN	3.5	2	FN	14.8	13	FN	1.8	1	FN
406	Mecseki	17.0	15	ÁFN	11.3	8	FN	37.0	43	AN	7.0	6	FN	14.3	11	FN	11.5	13	FN
407	Dél-baranyai ártéri	22.8	24	ÁFN	36.0	40	AN	31.8	35	ÁAN	17.8	18	ÁFN	22.0	22	ÁFN	12.0	14	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	3.3	1	FN	12.8	10	FN	34.3	39	ÁAN	4.5	3	FN	7.5	6	FN	7.0	7	FN
409	Gemenci	33.0	34	ÁAN	31.5	34	ÁAN	16.8	12	FN	27.0	26	ÁFN	30.0	30	ÁAN	30.0	30	ÁAN
410	Dél-balatoni	14.5	12	FN	14.8	12	FN	22.5	15	ÁFN	7.8	7	FN	4.3	1	FN	4.3	4	FN
501	Hanság-mosoni	14.8	13	FN	14.5	11	FN	25.0	22	ÁFN	21.0	21	ÁFN	17.0	18	ÁFN	26.0	26	ÁFN
502	Vas-soproni-síkságí	12.5	10	FN	23.3	21	ÁFN	37.5	48	AN	6.5	5	FN	27.0	24	ÁFN	14.5	15	ÁFN
503	Alpokaljai	7.0	4	FN	49.8	52	AN	40.8	50	AN	13.0	14	ÁFN	11.5	9	FN	10.0	9	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	3.8	2	FN	34.0	37	ÁAN	42.0	51	AN	6.3	4	FN	5.3	3	FN	4.3	5	FN
505	Zalai-dombsági	7.3	5	FN	28.3	28	ÁAN	42.8	52	AN	9.8	11	FN	8.5	7	FN	3.5	2	FN
506	Zala-kisbalatoni	10.3	9	FN	16.3	15	ÁFN	37.3	46	AN	12.8	13	FN	12.5	10	FN	5.8	6	FN
507	Bakonyi	8.5	7	FN	9.5	7	FN	29.3	31	ÁAN	2.8	1	FN	5.0	2	FN	10.5	10	FN
508	Marcal-medencei	7.3	6	FN	40.0	44	AN	39.5	49	AN	8.5	8	FN	17.5	19	ÁFN	10.5	11	FN
509	Bakonyalja-komáromi	20.3	18	ÁFN	32.5	36	ÁAN	24.3	20	ÁFN	28.5	27	ÁAN	19.3	21	ÁFN	22.3	23	ÁFN
510	Vértes-hegységi	15.5	14	ÁFN	8.5	5	FN	37.0	44	AN	16.0	17	ÁFN	5.8	5	FN	19.3	19	ÁFN
511	Velencei	13.8	11	FN	5.5	4	FN	30.5	33	ÁAN	18.8	19	ÁFN	39.0	46	AN	21.0	21	ÁFN
512	Dunazugi	18.0	17	ÁFN	2.5	1	FN	33.3	38	ÁAN	10.5	12	FN	15.3	15	ÁFN	11.0	12	FN
513	Balaton-felvidéki	32.8	32	ÁAN	29.0	29	ÁAN	37.3	47	AN	24.8	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	21.8	22	ÁFN

felső negyed FN | átlag feletti negyed ÁFN | átlag alatti negyed ÁAN | alsó negyed AN

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

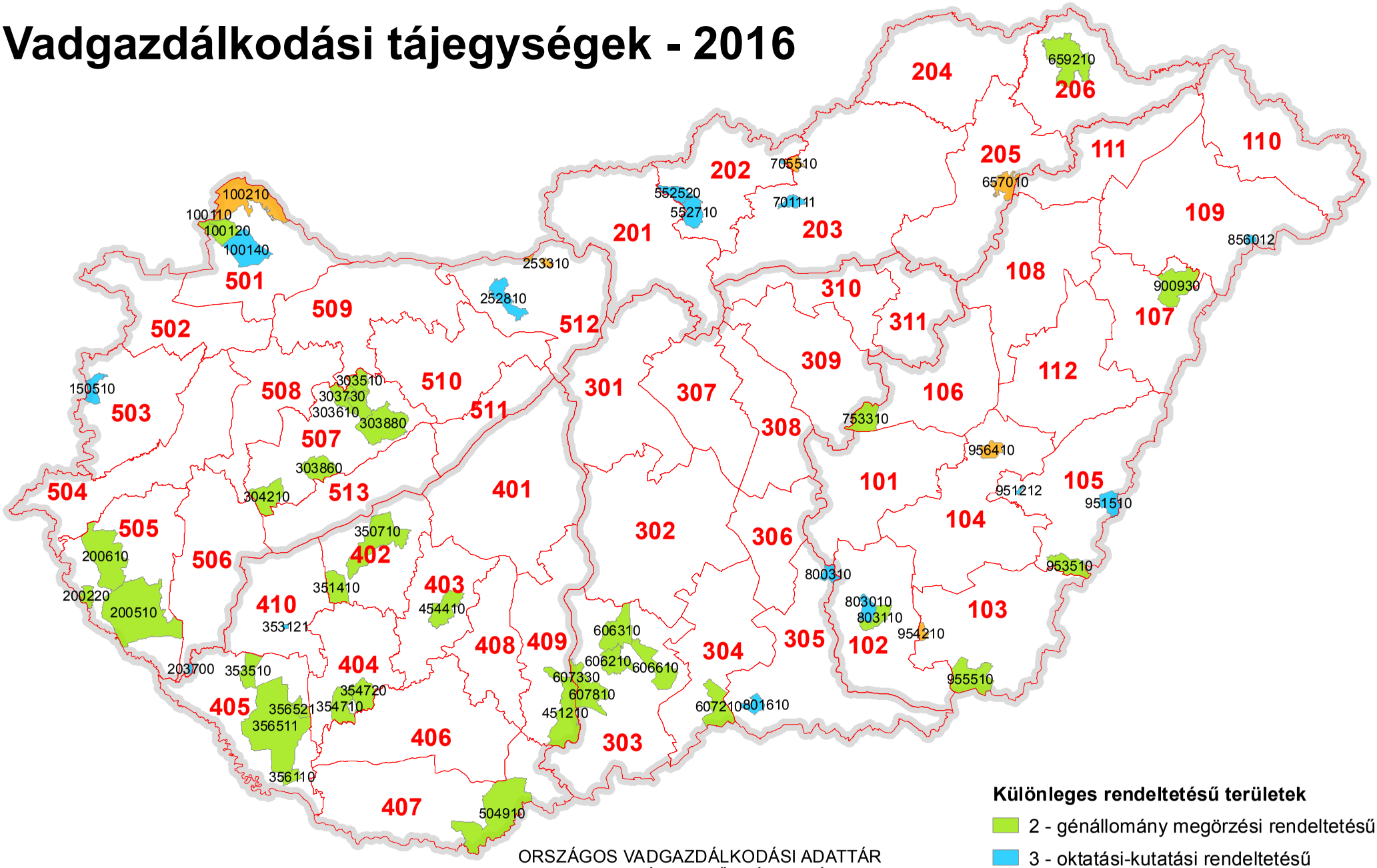

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Különleges rendeltetésű területek

- 2 - génállomány megörzési rendeltetésű
- 3 - oktatási-kutatási rendeltetésű
- 4 - természetvédelmi rendeltetésű

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.08.02.

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
102	803110	CSON	2 - génállomány megőrzési	DALERD ZRT.-Tompahát	Szeged
102	803010	CSON	3 - oktatási-kutatási	Derekmező ZRT.	Derekegyház
102	803650	CSON	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	955510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.	Mezőhegyes
103	954260	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	954860	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
104	956450	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
105	953510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	DALERD Zrt. Gyulai Erd. Gyulai Vter.	Szeged, Zsótér u. 4/B.
105	951212	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Ladány-erdei Vadászter.	Szeged
105	951510	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Biharugrai Vadászter.	Szeged
106	753310	SZOL	2 - génállomány megőrzési	Hofi Géza Vadásztársaság Egyesület	Tiszapüspöki
106	755750	SZOL	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
108	901750	HAJD	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
109	856012	SZAB	3 - oktatási-kutatási	Bátortrade KFT.	Nyírbátor
202	550110	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Bárna-Vad Kft.	Bárna
202	552520	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Nyugat-Cserhát Vadásztársaság	Cserhátsurány
202	552710	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Sasbérc Vadásztársaság Egyesület	Buják
202	552010	NOGR	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
203	701111	HEVE	3 - oktatási-kutatási	Baláta Vadásztársaság	Bodony
203	705510	HEVE	4 - természetvédelmi	Istenmezeje Vadásztársaság	Istenmezeje
204	651700	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
205	653300	BORS	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
205	657010	BORS	4 - természetvédelmi	657010 FTVK	Kesznyéten, Szamárhát
206	659210	BORS	2 - génállomány megőrzési	Északerdő ZRt.	Pálháza
206	658901	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
303	606210	BACS	2 - génállomány megőrzési	Hajósi Földtulajdonosok Vadászó Közössége	Hajós
303	606310	BACS	2 - génállomány megőrzési	Homokmégyi Dózsa Vt.	Kalocsa
303	606610	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt Kecskemét	Kecskemét
303	607330	BACS	2 - génállomány megőrzési	Gemenc ZRt. Lenes- Karasz	Baja
303	607810	BACS	2 - génállomány megőrzési	Kékhegyi Vt.	Sükösd
304	607210	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt.	Kelebia
305	800310	CSON	3 - oktatási-kutatási	Bársony I. Mg. Szakközépiskola	Csongrád
401	403950	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
401	403650	FEJE	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
402	350710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG ZRt. Szántód	Szántód

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
402	351410	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Tuskósi Vadászegyesület	Somogybabod
404	354710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Nyugat-Zselici Vadászterület	Bőszénfa
404	354720	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Kelet-Zselici Vadászterület	Kaposvár
405	353510	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Sefag Zrt. Segesd	Segesd
405	356110	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Barcs	Barcs
405	356511	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt Lábodi Vadászerdészete	Lábod
405	356521	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Mike és Környéke Földtulajdonosai Vt.	Mike
405	356060	SOMO	4 - természetvédelmi	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Pécs
406	500460	BARA	2 - génállomány megőrzési	Szentgyörgyvölgy Farm Mg. Ker. és Idegenforg. Kft.	Budapest
407	504910	BARA	2 - génállomány megőrzési	Bóly ZRT	Bóly
409	451210	TOLN	2 - génállomány megőrzési	Gemenc Zrt.	Baja
410	353121	SOMO	3 - oktatási-kutatási	Fauna-Jagd Kft.	Libickozma
501	100110	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Három Fenyő Vadásztársaság	Várbalog-Albertkázmérpuszta
501	100120	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Lajta-Mosonszolnok Földtulajdonosi Közösség	Mosonmagyaróvár
501	100140	GYOR	3 - oktatási-kutatási	Lajta Hanság Zrt.	Mosonmagyaróvár
501	100210	GYOR	4 - természetvédelmi	Felső-szigetközi Vadászszövetség	Mosonmagyaróvár
502	103850	GYOR	4 - természetvédelmi	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Sarród
503	150510	VAS	3 - oktatási-kutatási	Alpokaljai Vadászati Közösség VT.	Kőszeg
505	200220	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Földtulajdonosok Vadászati Közössége	Letenye-Gosztola
505	200510	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa-Bánokszentgyörgy-Leteny
506	203700	ZALA	3 - oktatási-kutatási	Kanizsa-Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa
506	202850	ZALA	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
507	303510	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Cuhai Vén Róka Vadásztársaság	Borzavár
507	303610	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Királykúti Vadásztársaság	Zirc
507	303730	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Magas-Bakony Vadgazdálkodás Sport- és Környez	Csesznek
507	303860	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Kabhegy 2004 Nonprofit Kft.	Pétfürdő
507	303880	VESZ	2 - génállomány megőrzési	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Veszprém
507	304210	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	Budapest
511	404550	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
512	252810	KOMA	3 - oktatási-kutatási	Gyarmatpusztai FVK	Bajna
512	252920	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
512	253310	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
513	303360	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	303950	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	304050	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak

Magyarország vadgadálkodási tájegységei

A vadaskertek száma a vadgazdálkodási egységekben

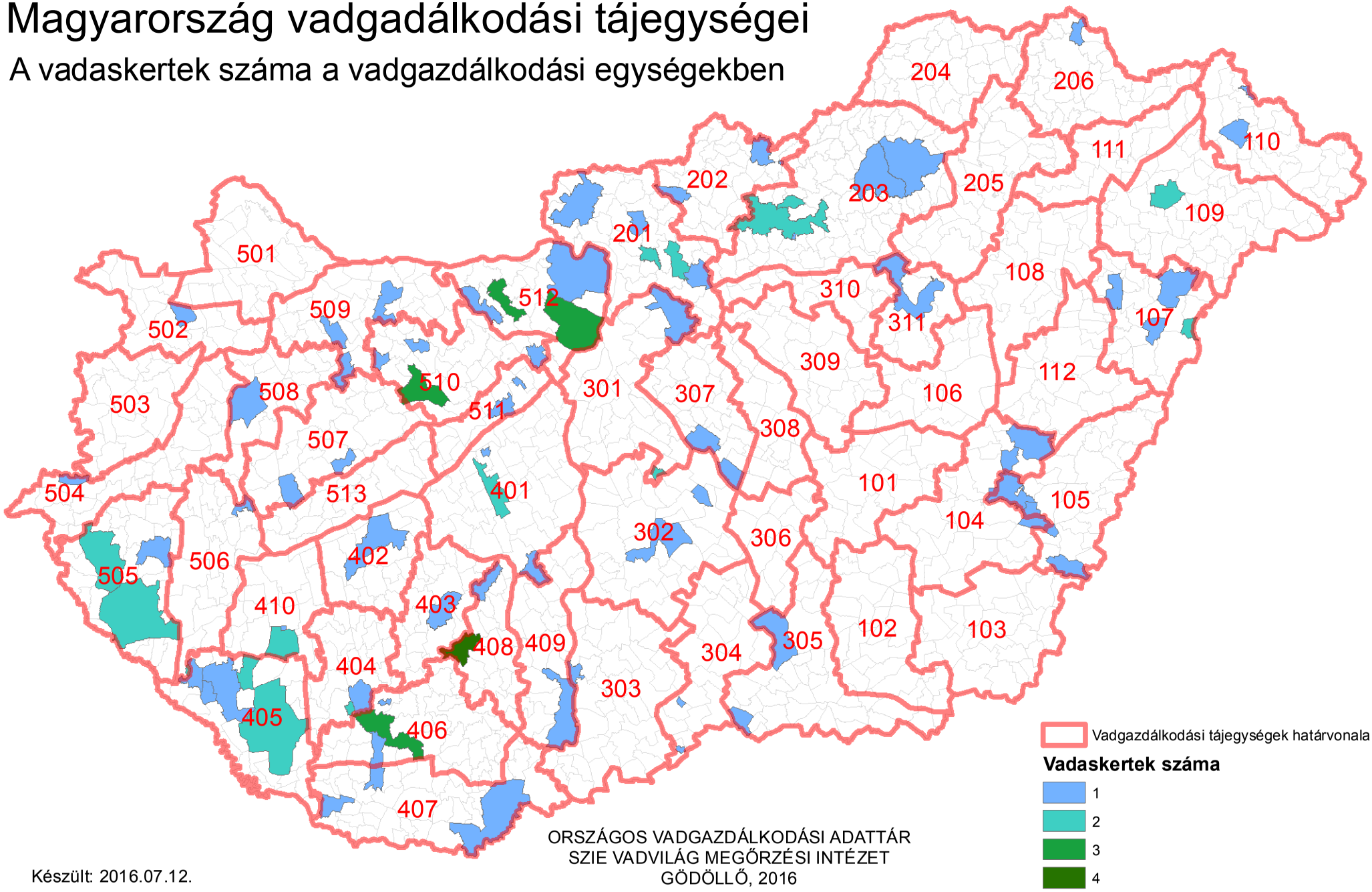

Készült: 2016.07.12.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2016.09.10.

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
104	950450	Füzesgyarmati Vt.	Füzesgyarmat	Füzesgyarmati dámoskert	190.00		X			
104	950750	Töviskesi Vt.	Szeghalom	Töviskesi vaddisznóskert	120.00				X	
104	956650	Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság	Bélmegyer	Bélmegyer-Vadas-i vaddisznó és muflon kert	200.25				X	X
105	951212	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Szeged	Körösladányi vaddisznóskert	418.00				X	
107	900930	Nyírerdő ZRT.	Nyírabony-Gúthpuszta	Nyírmártonfalvai vaddisznóskert	204.64				X	
107	903050	Nyírerdő ZRT.	Haláp	Monostorpályi vaddisznóskert	478.70				X	
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Magoskereszti vegyesvadas kert	425.90		X		X	X
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Csikóslaposi vaddisznóskert	335.00				X	
201	553260	Cserháti Szent Hubertus Vt.	Balassagyarmat	Alsópetényi vadaskert	210.20				X	X
201	570450	Ipoly Erdő Zrt.	Balassagyarmat	Honti muflonoskert	297.00					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Püspökszilágyi muflonkert	201.50					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Kisnémedi vaddisznóskert	269.60				X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Galgamácsai vegyes nagyvadas kert	282.60	X			X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Kálló-Galgamácsai vaddisznóskert	439.30				X	
201	571750	Virágospuszta Vt.	Kartal	Dámkert	209.39		X			
202	550110	Bárna Vad KFT	Bárna	Bárnai vadaskert	231.90	X	X	X	X	X
202	550210	Salgótarjáni FTK, Ipoly Erdő Zrt. Salgótarjáni Erdészete	Kazár	Kazári vaddisznóskert	275.60				X	
202	552520	Nyugat-Cserhát Vt.	Cserhátsurány	Cserhátsurányi vadaskert	210.00				X	X
203	652350	Északerdő Zrt.	Kisgyőr	Kisgyőr-Mocsolyás, dámoskert	119.80		X			
203	700650	Egererdő Zrt.	Szilvásvárad	Szilvásváradi vadaskert	284.90				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Baláta vadaskert	228.71				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Keselyű fészek vaddisznóskert	254.82				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Kisnána	Verpeléti vadaskert	1183.90				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Gyöngyössolymos	Gyöngyössolymosi (Mátrafüredi) vadaskert	348.30				X	X
203	701850	Mátra- Hunting Kft.	Pálosvörösmart	Tekeres(Abasári) vadaskert	253.90	X			X	X
206	659400	Táltosok Vt	Füzérkomlós	Szonta Safari vegyesvadas kert	511.43	X	X	X	X	X
301	572850	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Isaszegi vaddisznóskert	880.00	X			X	
301	579350	SAE Sarlóspuszta Agrár- Erdész Kft.	Tatárszentgyörgy	Sarlóspusztai vaddisznóskert	203.27				X	
302	601410	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Kecskemét-Hetényegyháza	Nyíri-erdei vadaskert	1235.20		X	X	X	
303	607320	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Hajós	Hajósi vaddisznóskert	462.30				X	
303	607330	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Dusnok, Lenes	Lenesi vaddisznóskert	453.30				X	
304	607251	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Tompa	Mélykút-Tinójárás vegyesvadas kert	606.00		X		X	
304	607252	Kunbajai Vadaskert Vt.	Bácsalmás	Bácsszöllős-Kunbajai vadaskert	601.00	X	X	X	X	
305	800660	Kisteleki Vt.	Kistelek		216.34				X	X
305	801710	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Ásotthalom	Ásotthalmi vaddisznóskert	687.30		X		X	
307	578550	Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Szolnok	Pusztavacsi vegyesvadas kert	500.90		X		X	
307	579460	Vadker Kft. / Nefag Zrt. / Csókáserdei Vt.	Szolnok	Nagykőrösi vegyesvadas kert	676.10		X		X	
311	703610	Tepélypusztai Vadászati Társaság	Mezőtárkány-Tepélypuszta	Besenyőteleki vadaskert	274.00				X	X
401	403950	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Belsőbárándi vadaskert	155.67				X	
401	403970	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Táci vadaskert	404.70				X	
401	403970	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Soponyai (Csiripi) vaddisznóskert	436.00		X	X	X	
401	450610	Gyulaj Zrt. Németkér TK	Pincei Erdészet	Kistápéi vaddisznóskert	267.00				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Tótokilapi vaddisznóskert	258.20				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Kereki vaddisznóskert	211.50				X	
402	350730	Revír Vt.	Siófok	Kási vaddisznóskert	210.60				X	
403	454400	Gyulaj Zrt. Tamási	Tamási	Gyulaji dámrezervátum	7376.00		X		X	
404	354710	SEFAG Zrt. Nyugat Zselic	Kaposvár	Sásostói vaddisznóskert	299.20				X	
404	354720	SEFAG Zrt. Kelet Zselic	Kaposvár	Tótfalusi vaddisznóskert	186.90				X	
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vadászkert	805.81	X	X			X
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vaddisznóskert	399.00				X	
405	353310	SEFAG Zrt. Iharos	Iharos	Ciperesi vaddisznóskert	300.00				X	
405	353450	Kaszó Zrt.	Kaszó	Iharosi vaddisznóskert	250.00				X	
405	353460	Újmajori Vt.	Csurgó	Újmajori vaddisznóskert	322.20				X	
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Lapodi dámoskert	128.60	X	X			X

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Csöpröndi vaddisznóskert	249.00				X	
406	500350	Királykút Vt.	Szászvár	Királykúti vegyesvadaskert	506.99	X	X	X	X	X
406	500411	Szentgyörgyvölgy Farm Kft.	Budapest	Gödrei vegyesvadas kert	762.40	X	X		X	X
406	501110	Mecseki Erdészeti Zrt.	Pécs	Sasréti vegyesvadas kert	800.00	X		X	X	X
406	501151	Mecsekerdő Zrt.	Pécs	Sasréti vaddisznóskert	400.00				X	
406	501570	Bükkösd Bikkmány	Bükkösd	Bükkösd	526.40	X	X	X	X	X
407	504910	Bólyi Mg. Termelő és Szolg. Zrt.	Bóly	Békáspusztai vaddisznóskert	301.34				X	
408	453410	Gyulaj Zrt. Pincehely TK	Nagyszékely	Nagyszékelyi vadaskert	701.20	X	X		X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csurgó	Csurgói vaddisznóskert	716.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert I.	387.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert komplexum	747.10				X	
408	453710	Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.	Papd	Papdi vadaskert	228.78				X	
409	451210	Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Baja	Gemenci vadászterület	13298.10	X		X	X	
410	353121	Fauna Jagd Kft	Nagybajom	Háromházi vaddisznóskert	312.20				X	
410	356610	Dél Dunántúli Fauna Vt.	Nagybajom	Csikóta vaddisznóskert	216.00				X	
502	104750	Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.	Győr	Gálici vaddisznóskert	300.00				X	
504	153650	Szombathelyi Erdészeti Zrt.	Szombathely	Gasztony-Csákánydoroszlói vaddisznóskert	524.90	X	X	X	X	
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Bánokszentgyörgyi dámoskert	92.20		X			
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Homokkomárom-Zsigárdi vaddisznóskert	205.70				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Kerkakutasi vaddisznóskert	237.50				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Hernyéki vaddisznóskert	329.00				X	
505	201250	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Pölöskei vaddisznóskert	210.30				X	
506	203700	SEFAG Zrt.		Liszói vadaskert	624.85	X	X	X	X	
506	203700	Kanizsa Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa	Sági vadaskert	621.93	X	X	X	X	X
507	303150	Bakonyerdő Zrt.	Pápa	Sáskai vaddisznóskert	416.20				X	
507	303890	Koronás Szarvas Kft	Pétfürdő	Koronás Szarvas Kft	3891.40	X	X	X	X	X
508	301250	Marcal-Bitvaközi Vt.	Pápa	Dabronyi vaddisznóskert	248.10				X	
509	102050	Kisalföldi Erdőgazdaság	Győr	Sokorópátkai-Ravazdi vaddisznóskert	247.20				X	
509	105800	Bakonyi Erdészeti és Faipari Zrt.	Pápa	Gici vaddisznóskert	322.60				X	
510	250750	Feketevíz Vt.	Győr	Rédei vegyesvadas kert	522.10	X	X		X	
510	251850	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Császári vadaskert	216.32	X	X		X	X
510	253550	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Dolinai vadaskert	366.00				X	
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Fehérvárcsurgói vadas kert	1197.00	X		X	X	X
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Tímári vegyesvadas kert	972.00	X	X	X	X	
510	400351	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Vadhányási vadaskert	510.00	X		X	X	
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Vérti vegyesvadas kert	970.55	X	X	X	X	X
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Ginzai vadaskert	291.16				X	X
511	403550	Tradicionális Vt.	Budapest	Lovasberényi vaddisznóskert	338.30				X	
511	404510	VADEX Mezőf. Zrt.	Vál	Váli vegyesvadas kert	653.00	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Muflonkert (Bagolyhegyi vadaskert)	122.50					X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Történelmi kert	322.80	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Rókási vaddisznóskert	300.80	X		X	X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budakeszi-Páty vegyes nagyvadas fotó szafari és vadaskert	1745.00	X	X		X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Postaréti vadaskert					X	
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budapest-Budakeszi vegyes nagyvadas vadaskert	336.00	X	X	X	X	X

Az agrárminiszter

12/2018. (VII.3) AM rendelete

az Észak-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

4. melléklet a 12/2018. (VII.3) AM rendelethez

A vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati irányelvei

Az elejtés szakszerűtlenségének minősítése során, a táblázatokban részletezett hibapont megítélése a megadott trófeajellegek együttes értékelésével kell végezni, a hibapont besoroláshoz minden paraméternek teljesülnie kell!

I. A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei az 501. számú Hanság-mosoni, 502. számú Vas-soproni-síksági, 509. számú Bakonyalja-komáromi, 510. számú Vértes-hegységi, 511. számú Velencei, 512. számú Dunazugi, 513. számú Balaton-felvidéki vadgazdálkodási tájegységekben					
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tö-meg lega-lább(kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
1	**1.** (2.)	1,3	25	-	szabályos
	2. (3.)	2,8	50	15	szabályos, min. 10 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,0	60	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	4,5	75	20	szabályos, min. 3-as koronák, koronákban min. 2 db 10 cm-es ággal, esetleg egyik oldalon villával, villában min. 20 cm-es ágakkal
	6.-7. (7.-8.)	6,2	85	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	8,0	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
2	**1.** (2.)	1,7	35	-	szabályos, egyéb ág
	2. (3.)	3,2	55	15	szabályos, min. 10 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,6	65	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	4,8	80	20	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	6,8	90	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	9,2	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
3	**1.** (2.)	2,2	45	-	szabályos, egyéb ág, vagy korona
	2. (3.)	3,6	60	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,0	70	20	szabályos, min. 20 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,2	80	25	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	7,2	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, min. 15 cm-es koronaágakkal
	8.-9. (9.-10.)	9,5	100	35	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal

Az Észak-Dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett

a) az a szarvasbika, amely elérte a 11. éves életkort, agancsa szabályos főágakkal (szemág, középág), és a minimum 3-as koronákban összesen legalább 5 db hosszú (15 cm-t meghaladó) ággal vagy kehelykoronával rendelkezik, az agancs tömege meghaladja a 8,50 kg-ot,

b) az 505. számú Zalai-dombsági és 506. számú Zala-kisbalatoni vadgazdálkodási tájegységekben érett az a szarvasbika, amely elérte a 12. éves életkort, agancsa szabályos főágakkal (szemág, középág), és a minimum 3-as koronákban összesen legalább 5 db hosszú (15 cm-t meghaladó) ággal vagy kehelykoronával rendelkezik, az agancs tömege meghaladja a 8,50 kg-ot.

II. A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei az 502. számú Vas-soproni-síksági, 503. számú Alpokaljai, 504. számú Rába-menti-Kemenesháti, 507. számú Bakonyi, 508. számú Marcal-medencei, 509. számú Bakonyalja- Komáromi vadgazdálkodási tájegységekben							
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Szemág (jelleg, hossz)**	**Lapát hossz/szélesség (cm)**		**Tömeg / pont (kg) / IP**		**Lapát jellege**
1	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 12 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,3		szabályos, elágazó, ellaposodó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	13	2,5		szabályos, zárt, csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	van	30	14	3		szabályos, zárt, jól csipkézett lapát
2	**1.** (2.)	-	-	-	-		szabályos, min. 15 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,5		szabályos, min. 30 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	14	3		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	35	15	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
3	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 20 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,7		szabályos, min. 45 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	35	16	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	17	4		szabályos, zárt, erősen csipkézett lapát

Az Észak-Dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a legalább 10 éves dámbika, amelynek agancsa közel szimmetrikus, legalább 30 cm hosszú és 14 cm széles, zárt lapáttal rendelkezik, amelynek tömege eléri a 3 kg-ot.

III. Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei

Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei az 501. számú Hanság-mosoni, 502. számú Vas-soproni-síksági, 507. számú Bakonyi, 508. számú Marcal-medencei, 509. számú Bakonyalja-komáromi, 511. számú Velencei, 512. számú Dunazugi, 513. számú Balaton-felvidéki vadgazdálkodási tájegységekben				
Hibapont	**Felrakás** (bak kora)	**Trófea tömeg legalább (g)**	**Ágak hossza legalább (cm)**	**Általános jelleg**
1	**1.** (1)	150		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es nyársas, tompa ágvég vagy villás
	2. (2)	200	2	szabályos hatos
	3. (3)	270	3	szabályos hatos
	4. (4)	320	4	szabályos hatos
	5. (5)	360	5	szabályos hatos
2	**1.** (1)	200		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es, villás, tompa ágvég
	2. (2)	270	2	szabályos hatos
	3. (3)	330	3	szabályos hatos
	4. (4)	380	4	szabályos hatos
	5. (5)	430	5	szabályos hatos
3	**1.** (1)	250		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	300	3	szabályos hatos
	3. (3)	380	4	szabályos hatos
	4. (4)	430	5	szabályos hatos
	5. (5)	480	5	szabályos hatos

IV. Muflonkosok szakszerűtlen elejtésének határértékei.

A muflonkosok szakszerűtlen elejtésének határértékei az 508. számú Marcal-medencei, 509. számú Bakonyalja-komáromi vadgazdálkodási tájegységekben.			
Hibapont	**Kos kora** (év)	**Csiga hossza legalább** (cm)	**Trófea összértéke** (IP pont)
1	**2.**	35	szabályos
	3.	45	szabályos
	4.	55	szabályos és min. 185 IP pont
	5.	55	
2	**2.**	40	szabályos
	3.	55	szabályos
	4.	65	szabályos és min. 190 IP pont
	5.	65	
3	**2.**	45	szabályos
	3.	60	szabályos
	4.	70	szabályos és min. 195 IP pont
	5.	70	

Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

Ádámfi, T. (1976): Vadállománybecslés. MAVOSz füzetek. Magyar Vadászok Országos Szövetsége, Budapest

Bencze, L. (1966): Vadgazdálkodástan. Erdészeti technikusok tankönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1972): Vadgazdálkodásunk természeti adottságai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1979): A vadállomány fenntartásának lehetőségei. A vadászati ökológia alapjai. Akadémiai Kiadó, Budapest

Berdár, B. (szerk.) (1983): Az őz és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Beregi, A. (2011): Vadegészségtan. Jegyzet vadgazda mérnök szakos hallgatók részére. Vadvilág Megőrzési Intézet, Szent István Egyetem, Gödöllő

Bicsérdy, Gy., Egri, B., Sugár, L. és Sztojkov, V. (2000): Vadbetegségek. Sugár, L. (szerk.). Mezőgazda Kiadó, Budapest

Bod, L. (1994): A somogyi szarvas. Lipták Vadászati és Kereskedelmi Bt., Balatonfenyves, Kaposvár

Csányi, S. (2007): Vadbiológia. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Heltai, M. (szerk.) (2010): Vadbiológiai olvasókönyv. Szemelvények a vadbiológia új eredményeiről a Vadvilág Megőrzési intézet munkatársainak ismeretterjesztő cikkei alapján. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Majzinger, I. (2018): Az őz: ökológia és alkalmazkodó gazdálkodás. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő

Csányi, S. és Mátrai, K. (1988): Őzállományok ökológiája. A nemzetközi őzkutatások eredményei. Csányi, S. (szerk.). Állami Gazdaságok Országos Egyesülése, Vadgazdálkodási Bizottság, Budapest

Demeter, A. és Kovács, Gy. (1986): Állatpopulációk nagyságának és sűrűségének becslése. Bernát, G. (szerk.). Korunk tudománya. Akadémiai Kiadó, Budapest

Faragó, S. (1995): Mezei és vizi élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem. Erdőmérnöki Kar. Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Faragó, S. (szerk.) (2007): Magyar vadász enciklopédia. Totem Kiadó, Budapest

Faragó, S. (szerk.) (2012): A LAJTA Project. Egy tartamos mezei vad és ökoszisztéma vizsgálat 20 éve. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron

Faragó, S., Dittrich, G., Faludiné Blickle, B., Gosztonyi, L., Jánoska, F., Kolics, L., Mohácsi, S. és Papp, S. (2013): Program a fogoly (*Perdix perdix*) védelmére Magyarországon. Magyar Apróvad Közlemények, 11: 167-202

Faragó, S. és Náhlik, A. (1997): A vadállomány szabályozása. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Farkas, D. (2004): Nézd és lásd! Kézikönyv az őzről. Szekszárdi Nyomda Kft., Szekszárd

Feiszt, O. és Varga, E. (2016): A zalai gímszarvas. Zalai Gímszarvasért Alapítvány

Heltai, M. (2002): Emlős ragadozók magyarországi helyzete és elterjedése. PhD értekezés, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Szent István Egyetem, Gödöllő

Heltai, M. (2004): Élőhelyfejlesztés és -javítás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (szerk.) (2010): Emlős ragadozók Magyarországon. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Heltai, M. (2014): Élőhelyfejlesztés mezőgazdasági területeken. Jegyzet vadgazda mérnöki szakos

hallgatók részére. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (2018): Az aranysakál állományával való gazdálkodás problémái. Nimród Vadászújság, 106 (5): 12-13

Heltai, M. és Lanszki, J. (2015): Az aranysakálról röviden, de tényszerűen. Nimród Vadástújság, 103 (5): 16-17

Heltay, I. (1989): A róka ökológiája és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Heltay, I. és Kabai, P. (szerk.) (2006): Hivatásos vadászok kézikönyve. I-II. Országos Magyar Vadászkamara, Budapest

Kőhalmy, T. (1990): Vadgazdálkodás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Kőhalmy, T. (1995): Vadbefogás, vadtelepítés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron

Kőhalmy, T. (szerk.) (1995): Vadászati enciklopédia. Mezőgazda Kiadó, Budapest, (1. kiadás)

Kőhalmy, T. (1995): Erdei élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Kőhalmy, T., Mészáros, K. és Völgyi, L. (2002): A vad által és a vadban okozott károk, valamint a vadászati kár. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron

Kovács, Gy. és Heltay, I. (1985): A mezeinyúl. Ökológia, gazdálkodás, vadászat. Hubertus Bt. és a Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványa, Budapest (2. kiadás)

Majzinger, I. és Csányi, S. (2017): Útmutató az adatokon alapuló mezei nyúl gazdálkodáshoz. Szent István Egyetemi Kiadó, Hódmezővásárhely — Gödöllő. 70pp.

Mátrai, G. (1980): A muflon és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Mátrai, G. (2004): Erdei élőhelyfejlesztés. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Mátrai, G. (2004): Vadföld- és legelőgazdálkodás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Nagy, E. (1984): A fácán és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Náhlik, A. (szerk.) (2014): A vaddisznóállomány helyzete és a gazdálkodás perspektívái Magyarországon. NYME Kiadó, Sopron

Páll, E. (szerk.) (1985): A gímszarvas és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Páll, E. (2001): A vaddisznó. Nimród Vadászakadémia. 8. kötet. Nimród Alapítvány, Budapest

Sárkány, P. és Vallus, P. (szerk.) (1971): A vadászat kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szabolcs, J. (1975): A dámvad. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2., átdolgozott kiadás)

Szederjei, Á. (1963): A vad etetése, óvása, befogása. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. és Studinka, L. (1962): Nyúl, fogoly, fácán. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1959): Őz. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1965): Szarvas. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2. kiadás)

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): A csapdázás elmélete és gyakorlata. Vad-Ész Mérnökiroda Bt., Gödöllő

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): Ragadozógazdálkodási stratégia - a jövő lehetőségei. Magyar Apróvad Közlemények, 6: 59-78

Szunyoghy, J. (1963): A magyarországi szarvas. Kandidátusi értekezés, Természettudományi Múzeum, Budapest